

2010

kalendarz

Dorobek i osiągnięcia gmin należących do SGB
w okresie 20 lat działalności samorządów

2010

Dorobek i osiągnięcia gmin należących do SGB
w okresie 20 lat działalności samorządów

redakcja, opracowanie
Janusz Kociotek

współpraca
Marcin Leśniakiewicz

opracowanie „Co widać na naszym niebie?”
Robert Leśniakiewicz

zdjęcie na okładce (I) i na stronie 53
Józef Omylak

opracowanie graficzne
Maciej Hojda (Grafikon)

Materiały do kalendarza zostały przygotowane przez:

Budzów

Władysława Miś, Janina Pieronkiewicz, Krystyna Szczepaniak;
fot.: Władysława Miś, Danuta Kawa, z arch. UG

Bystra-Sidzina

Barbara Lasek, Bożena Małek, Maria Jeziorska, Zenon Całyniuk;
fot.: Jan Motor, Barbara Lasek, Maria Drobna, z arch. UG

Jabłonka

Zbigniew Suwada; fot. z arch. UG

Jordanów

Grażyna Wojdyła, Jan Hanusiak, Małgorzata Kwaśny;
fot.: Waldemar Wiciarz, z arch. UM, Krzysztof Bigosiński (fot. s.57)

Koszarawa

Marcin Cebula; fot. z arch. UG

Lanckorona

zespół pracowników Urzędu Gminy Lanckorona; fot. z arch. UG

Lipnica Wielka

Mariusz Murzyniak, Ignacy Mikłusiak, Janusz Pakos, Danuta Paplaczek, Stanisława Kucek;
fot.: Bronisław Kowalczyk, Mirosław Sander (fot. s.13)

Maków Podhalański

Kazimierz Polak; fot. Stanisław Pawlik i Katarzyna Bartyzel

Mucharz

Teresa Chmielarz-Bryndza, Stanisława Zadora; fot. Robert Kadela

Stryżawa

Piotr Pochopień, Jarosław Szymula, Marek Barzycki, Tadeusz Gancarz;
fot.: z arch. UG, Mariusz Wiech (fot. s.45)

Stryżów

Jolanta Nowak, Piotr Piwowarczyk; fot. Piotr Piwowarczyk

Sucha Beskidzka

Tadeusz Woźniak, Maria Mazur;
fot.: Janusz Sobala, Krzysztof Świtek, Barbara Woźniak, z arch. UM, Stanisław Michałek (fot. s.49)

Zawoja

Marek Listwan, Franciszek Klimasara, Danuta Lasa;
fot.: Tomasz Rępiński, Krystian Kaznowski, z arch. GCKPIT

Zembrzyce

Grażyna Fuja, Kazimiera Nieckula; fot. z arch. UG

ISSN 1642-0837

Nakład: 1000 egz.

wydawca

Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich z siedzibą w Zawoi

druk

Grafikon

34-100 Wadowice, Jaroszewice 324
tel. 033 873 46 20, fax 033 873 46 22
e-mail: biuro@grafikon.com.pl
www.grafikon.com.pl

Drodzy, Kochani Przyjaciele i Sympatycy Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich!

*Głos przeszłości, echo betlejemskiej stajni, tak czytelnie wpisany w dzieje ludzkości
każe Nam w Tę Świętą Noc wyciszyć się, zamknąć i wsłuchać w Dobroć i Miłość.
Boże Narodzenie to wartość, która stworzyła nie tylko głęboką kulturę, otworzyła nas na drugiego
człowieka, któremu chcemy służyć jak najlepiej, to również światło w mroku nocy człowieczego
pielgrzymowania, a nade wszystko siła nadziei czyniąca ten świat sensownym i pięknym.*

*Z okazji tych wspólnotowych Świąt, jednoczących nas z łamiącym Oplątek drugim człowiekiem,
składam najlepsze i ciepłe życzenia.*

*Niech hojność Bożego Narodzenia obdarzy zdrowiem i mądrością pokoju,
trudowi nada wartość, spełni pragnienia, marzenia i tęsknoty codziennego życia,
a Dobro zanieśie daleko, w nowy obszar 2010 roku, tak bardzo ważnego dla samorządów
oraz społeczności lokalnych, i pozwoli zamknąć ten czas serdecznym podziękowaniem.*

*Z życzliwą pamięcią podczas Świąt, wszystkim przyjaciółom i czytelnikom,
w imieniu Kręgu Gazdów i Rady Starszych
życzenia te składa O. Tomasz
Kapelan Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich*

Boże Narodzenie 2009

Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich

Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich tworzy obecnie 14 gmin: Budzów, Bystra–Sidzina, Jabłonka, m. Jordanów, Koszarawa, Lanckorona, Lipnica Wielka, Maków Podhalański, Mucharz, Stryszawa, Stryszów, Sucha Beskidzka, Zawoja i Zembrzyce a swym zasięgiem obejmuje trzy miasta: Jordanów, Maków Podhalański i Suchą Beskidzką oraz 56 wsi: Baczyn, Białkę, Bieńkówkę, Budzów, Bystrą, Chyżne, Dąbrówkę, Grzechynię, Hucisko, Izdebnik, Jabłonkę, Jachówkę, Jastrzębią, Jaszczurową, Juszczyń, Kiczory, Kojszówkę, Koszarawę, Koziniec, Krzeszów, Kuków, Kurów, Lachowice, Lanckoronę, Leśnicę, Lipnicę Małą, Lipnicę Wielką, Łęka-wicę, Marcówkę, Mucharz, Orawkę, Palczę, Pewelkę, Podchybie, Podwilk, Sidzinę, Skawce, Skawicę, Skawinki, Stronie, Stryszawę, Stryszów, Śleszowice, Świnną Porębę, Targoszów, Tarnawę Dolną, Tarnawę Górną, Wieprzec, Zachelmną, Zakrzów, Zagórze, Zawoję, Zembrzyce, Zubrzycę Dolną, Zubrzycę Górną i Żarnówkę.

14 stowarzyszonych gmin zajmuje obszar 1050,95 km², który zamieszkuje około 113 800 osób. Z tych liczb na powiat suski przypada odpowiednio – 604,8 km² i ok. 71 140 osób (3 miasta, 29 wsi), na powiat nowotarski – 290,7 km² i ok. 23 440 osób (9 wsi), na powiat żywiecki – 31,3 km² i ok. 2500 osób (1 wieś), na powiat wadowicki – 124 km² i ok. 16720 osób (17 wsi).

Ponadto ze Stowarzyszeniem współpracuje gmina Jordanów (5 wsi) oraz 7 gmin orawskich z terenu Republiki Słowackiej: Bobrov, Klin, Oravská Polhora, Rabča, Rabčice, Sihelné i Zubrohlava - tworzących Zdrzenie Babia Hora, z którym 14 czerwca 2000 roku podpisana została oficjalna umowa o współpracy. Podobna umowa została zawarta przez SGB z Babiogórskim Parkiem Narodowym.

Pracami Stowarzyszenia kieruje Krąg Gazdów (Zarząd) i Rada Starszych, w skład której wchodzi delegaci poszczególnych gmin. W tej kadencji (2007–2011), czwartej w kolejności, organy te działają w następujących składach:

KRĄG GAZDÓW

Starszy Gazda (Prezes)	Marek Listwan
I zastępca	Antoni Karlak
II zastępca	Kazimierz Polak
Gaździna Pisac (Sekretarz)	Maria Mazur
Gaździna Piniondzorka (Skarbnik)	Halina Zielonka
Gaździna (Członek Zarządu)	Zofia Oszacka
Gaździna (Członek Zarządu)	Krystyna Stypuła
Gazda (Członek Zarządu)	Jacek Zajac
Gazda (Członek Zarządu)	Tadeusz Sadowski

RADA STARSZYCH SGB

Krystyna Szczepaniak, Jan Najdek (Budzów); Kinga Handzel, Jan Motor (Bystra–Sidzina); Antoni Karlak, Eugeniusz Moniak (Jabłonka); Teresa Czarny-Jałocha, Zbigniew Godyń (Jordanów); Władysław Puda, Aleksander Kamiński (Koszarawa); Zofia Oszacka, Jerzy Chorąży (Lanckorona); Mariusz Murzyniak, Karol Mastela (Lipnica Wielka); Kazimierz Polak, Kazimierz Bałos (Maków Podhalański); Anna Fila, Wacław Wądołny (Mucharz); Jacek Zajac, Ryszard Hadka (Stryszawa); Jan Wacławski, Kazimierz Stanowski (Stryszów); Stanisław Lichosyt, Tadeusz Sadowski (Sucha Beskidzka); Marek Listwan, Krzysztof Chowaniak (Zawoja); Krystyna Stypuła, Józef Gąsiorek (Zembrzyce).

W SGB działają także KOMISJE:

REWIZYJNA	
Przewodnicząca	Krystyna Szczepaniak
INFORMACJI I PROMOCJI	
Przewodniczący	Janusz Kociotek
OŚWIATY, KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI	
Przewodniczący	Zbigniew Kowalski
Rzecznik prasowy SGB	Wojciech Pazdur
Kapelan Stowarzyszenia	o. Tomasz Michalski

Jednym z ważniejszych zadań podejmowanych przez SGB są działania na rzecz zachowania rodzimej kultury i folkloru oraz kultywowania wielowiekowych tradycji. Stowarzyszenie wspiera różne lokalne inicjatywy temu służące, organizuje także konkursy (m.in. Konkurs Wiedzy Ogólnej „Leonardo” – 14 edycji) i wystawy oraz sympozja popularno-naukowe pod wspólnym tytułem „Dziedzictwo kulturowe obszaru Babiej Góry” (7 spotkań). W okresie czternastoletniej działalności, nakładem SGB ukazało się 25 publikacji, w tym cykliczne wydawnictwa „Kalendarz SGB” i „Rocznik Babiogórski”, a także 2 pozycje z serii „Biblioteka Babiogórska”. W kolejnych numerach „Rocznika”, obok materiałów z sympozjów, znajdują się również artykuły poruszające problemy szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego terenów podbabiogórskich.

Stowarzyszenie zaprasza do współpracy wszystkich miłośników Babiej Góry oraz tych, którym leży na sercu pomnażanie dziedzictwa kulturowego naszych przodków, ochrona walorów przyrodniczych naszych ziem, oraz promocja naszych małych ojczyzn.

Od redakcji

27 maja 2010 roku minie 20 lat od dnia pierwszych, w pełni wolnych i demokratycznych, wyborów do samorządów lokalnych szczebla gminnego. Po ponad czterdziestu latach praktykowania socjalistycznych fars wyborczych w okresie PRL-u, Polacy mogli tego dnia poznać po raz pierwszy wagę swojego wyborczego głosu i mieć realny wpływ na skład i kształt lokalnych organów władzy. Rozpoczęty wówczas proces przekształcania się „ludu pracującego miast i wsi” w społeczeństwo obywatelskie, budujące swoje lokalne wspólnoty, wciąż jeszcze trwa. Takie mechanizmy demokracji, jak: świadomość wspólnego interesu, poczucie wspólnego dobra, aktywność społeczna, jeszcze nie zawsze i nie wszędzie funkcjonują sprawnie. Jednak jako społeczeństwo wciąż, każdego dnia, uczymy się tej demokracji.

Dużo szybszą ścieżkę edukacyjną musiały pokonać samorządy. Od pierwszych dni na barkach organów władzy: burmistrzów, wójtów i rad gmin (miast) spoczywa pełna odpowiedzialność za wykonywanie zadań publicznych i podejmowane decyzje. Na co dzień raczej nie zwracamy uwagi na zmieniające się oblicza naszych miejscowości. O tym, że są one inne od tych sprzed kilku, kilkunastu lat często uświadamiają nas dopiero rozmowy z ludźmi powracającymi tu po dłuższej nieobecności. Dziesiątki zrealizowanych przedsięwzięć i inwestycji, mających bezpośredni wpływ na standard i jakość życia mieszkańców, pozwalają systematycznie zmniejszać dystans, jaki dzielił nas pod tym względem od europejskich społeczeństw, żyjących od lat w krajach o ugruntowanej demokracji.

Warto też wiedzieć, że nasze gminy, gminy stowarzyszone w SGB, działają prężnie i na tle innych polskich gmin, których jest prawie 2500, pod względem osiągnięć i dokonań prezentują się bardzo dobrze i mają się czym pochwalić. Świadczą o tym m.in. zdobywane tytuły i nagrody oraz miejsca osiągnięte w ogólnokrajowych rankingach i plebiscytach.

Dzisiejszy stan i kondycja naszych Małych Ojczyzn możliwe były do osiągnięcia zarówno dzięki dobrej pracy samorządów, jak i zaradności mieszkańców, ich zapobiegliwości, pracowitości oraz inwencji. 20-lecie działalności samorządów gmin w Rzeczypospolitej Polskiej stwarza możliwość do dokonania pewnych podsumowań. Jest również okazją do prezentacji dorobku minionego okresu.

Ta, jedenasta już, edycja Kalendarza SGB, poświęcona jest temu tematowi. Przedstawione w nim informacje opracowane zostały na podstawie materiałów przygotowanych przez poszczególne gminy należące do stowarzyszenia.

W serii „Kalendarze SGB” ukazały się dotychczas:

Kalendarz 2000

z informacjami o roku obrzędowym, parafiach, miastach i wsiach Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich; 108 stron, zdjęcia kościołów, zdjęcia rzeźb Antoniego Mazura, ilustracje.

Kalendarz 2001

z informacjami o patronach i wezwaniach świętyń oraz strojach ludowych z okolic Babiej Góry; 120 stron, zdjęcia strojów, stroje i ich detale – ilustracje, wykroje; wizerunki świętych – drzeworyty.

Kalendarz 2002

Kapliczki i krzyże przydrożne u podnóża Babiej Góry; 68 stron, 66 zdjęć.

Kalendarz 2003

z informacjami o tradycyjnych zajęciach i zawodach mieszkańców Babiej Góry oraz o świętych patronujących tym zajęciom i zawodom; 88 stron, 89 zdjęć.

Kalendarz 2004

z informacjami o tym, co się dawniej jadło i piło, i z czego się pod Babią Górą strawę robiło oraz z przepisami kulinarnymi dawnymi i nowszymi; 100 stron, 136 zdjęć.

Kalendarz 2005

Twórcy ludowi i nieprofesjonalni spod Babiej Góry oraz informacje o świętych, błogosławionych i kandydatach na ołtarze z miejscowości leżących pod Babią Górą; 96 stron, 246 zdjęć.

Kalendarz 2006

Najważniejsze zabytki w miejscowościach leżących pod Babią Górą oraz sanktuaria i miejsca kultu na obszarze Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich; 104 strony, 152 zdjęcia.

Kalendarz 2007

Przyroda ożywiona i formy jej ochrony w gminach babiogórskich; z informacjami o roślinach w symbolice chrześcijańskiej oraz magicznych i leczniczych właściwościach niektórych z nich; 104 strony, 80 zdjęć.

Kalendarz 2008

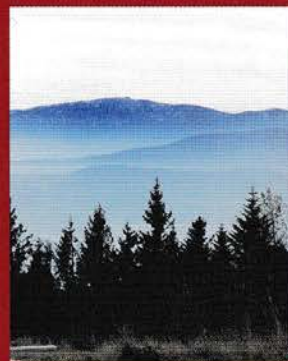
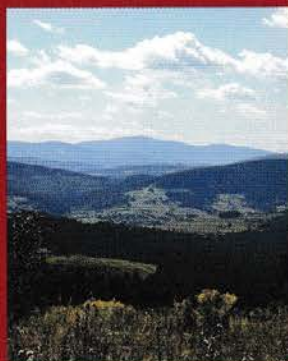
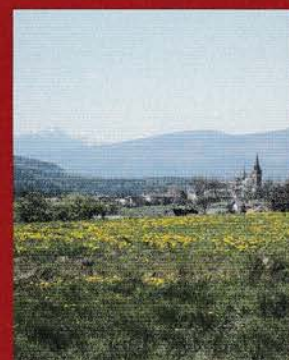
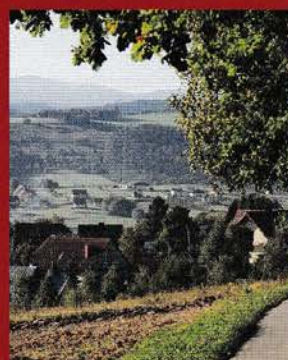
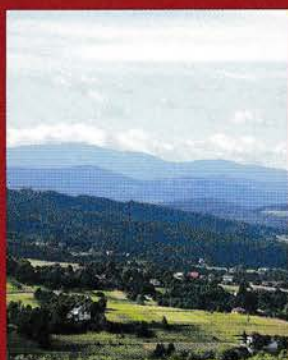
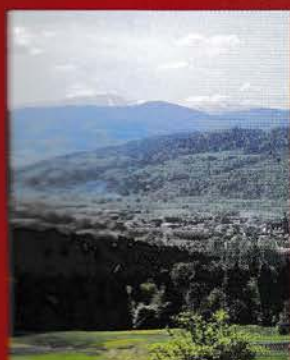
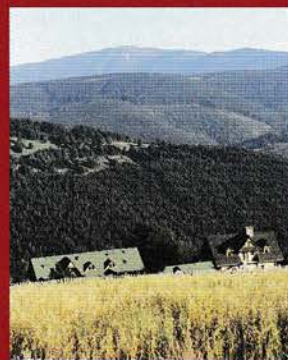
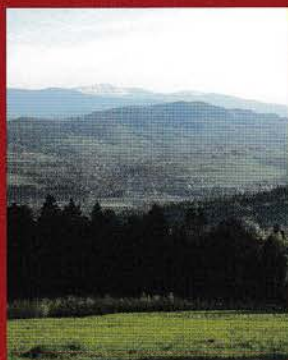
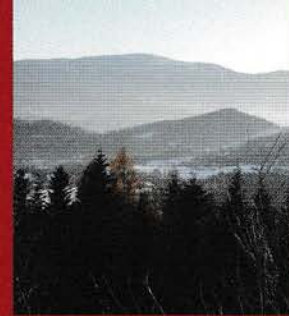
Cmentarze, mogiły, miejsca pamięci, pomniki, obeliski, tablice pamiątkowe w gminach babiogórskich; 120 stron, 196 zdjęć.

Kalendarz 2009

z informacjami o gminach należących do SGB oraz legendami i podaniami z okolic Babiej Góry; 124 strony, 114 zdjęć

redaktor serii „Kalendarze SGB”
Janusz Kociotek

2010

Dorobek i osiągnięcia gmin należących do SGB
w okresie 20 lat działalności samorządów

2010

styczeń

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

luty

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

marzec

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

kwiecień

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

maj

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

czerwiec

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

lipiec

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

sierpień

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

wrzesień

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

październik

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

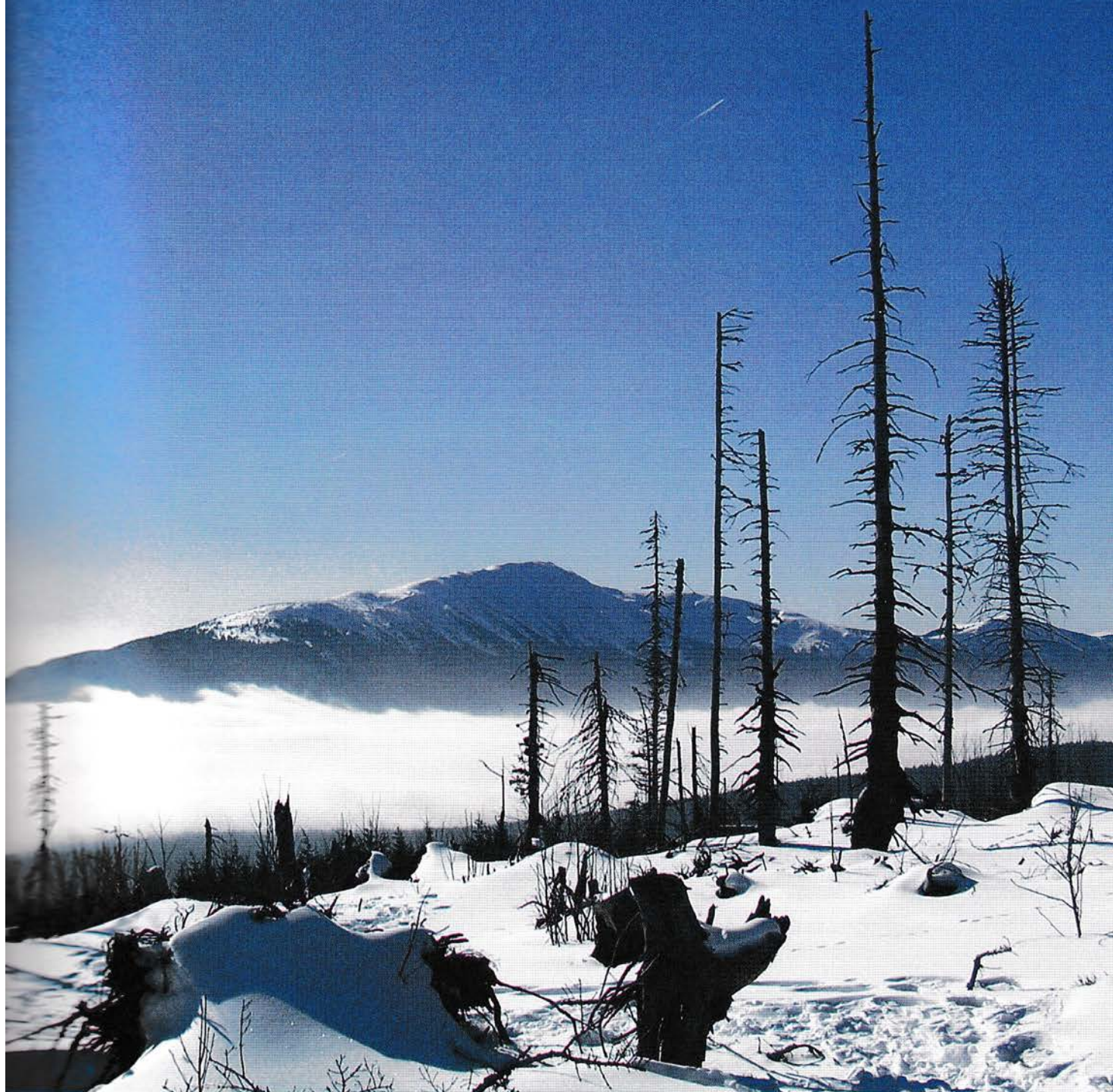
listopad

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

grudzień

PN	WT	SR	CZ	PT	SO	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

2010

styczeń

Babia Góra – widok z Policy (gmina Zawoja)

Co widać na naszym niebie?

3. Maksimum aktywności meteorytowego roju Kwadrantydów (140 błysków na godzinę)
15. Częściowe zaćmienie Słońca, słabo widoczne w Polsce, nów Księżycy
27. Optymalne warunki obserwacji Merkurego
29. Mars w opozycji do Słońca
30. Pełnia Księżycy

2010

styczeń

KALENDARIUM

1	1792	– poświęcenie kościoła w Lachowicach
6	1884	– wielki pożar Jordanowa, podczas którego spłonął m.in. budynek szkoły
10	1933	– dekanalny zjazd Akcji Katolickiej w Suchej
14	1994	– uroczyste przekazanie do użytku nowych obiektów Technikum Rolniczego i Liceum Ekonomicznego na Chrobaczem w Jordanowie
15	1968	– otwarcie Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Makowie Podhalańskim
16	1949	– rozpoczyna działalność Miejska Biblioteka Publiczna w Suchej i biblioteka gminna w Białej (ob. Białka)
17	1959	– oddanie do użytku nowego gmachu Liceum Ogólnokształcącego w Jablonce
18	1907	– rejestracja statutu suskiego Towarzystwa Spożywczego funkcjonariuszy c.k. kolei państwowych
	1932	– zmarł Piotr Borowy, delegat Orawy na konferencję pokojową w Paryżu, pisarz ludowy (ur. w 1858 r. w Rabczycach, obecnie Słowacja, pochowany w Lipnicy Wielkiej)
	1946	– zmiana statutu przedwojennej Kasy Stefczyka i powołanie Banku Spółdzielczego w Suchej
19	1945	– wkroczenie wojsk sowieckich do Lanckorony, przez kilka dni stacjonuje tu sztab frontu białoruskiego z marszałkiem Koniewem
	2005	– otwarcie Krytej Pływalni w Suchej Beskidzkiej
22	1945	– zamordowanie przez hitlerowców 5-osobowej rodziny Królikowskich z Bugaja Zakrzowskiego
	1961	– oddanie do użytku nowej szkoły w Baczynie
25	1868	– utworzenie parafii w Budzowie
	1939	– zmarł Wendelin Dziubek, komendant Legii Orawskiej i TOW (ur. 4.03.1897 r.)
29	1945	– wkroczenie wojsk sowieckich do Jordanowa, Makowa Podhalańskiego i Suchej
30	1945	– wkroczenie wojsk sowieckich do Zawoi

styczeń

Pt	1	NOWY ROK, ŚWIĘTEJ BOŻEJ RODZICIELKI, FULGENCJUSZA biskupa, MIECZYŚLAWA, ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU
So	2	BAZYLEGO Wielkiego i GRZEGORZA z Nazjanzu, biskupów i doktorów Kościoła, IZYDORA z Sewilli, biskupa, MAKAREGO Wielkiego, mnicha
N	3	DANUTY, GENOWEFY dziewicy
Pn	4	ANIELI z Folgino, mistyczki, ELŻBIETY ANNY Seton, wdowy, EUGENIUSZA, MARCJANA męczennika
Wt	5	EDWARDA, MARCELINY Darowskiej, zakonnicy, SZYMONA Słupnika Starszego
Śr	6	OBJAWIENIE PAŃSKIE, TRZECH KRÓLI - KACPRA, MELCHIORA, BALTAZARA
Cz	7	LUCJANA, KANUTA księcia duńskiego, RAJMUNDA z Penyfort kapłana
Pt	8	MŚCISŁAWA, SEWERYNA z Noricum pustelnika
So	9	ANTONIEGO, JULIUSZA, MARCELINA, biskupa
N	10	CHRZEST PAŃSKI, DANUTY, GRZEGORZA z Nyssy, JANA, WILHELMA z Bourges, biskupa
Pn	11	HONORATY dziewicy, MATYLDY Królowej Niemiec, TOMASZA z Cori
Wt	12	ARKADIUSZA z Cezarei Mauretańskiej, BENEDYKTA opata, CZESŁAWY, LUCJANA, MAŁGORZATY Bourgeoys, RAJMUNDA
Śr	13	BOGUMIŁY, HILAREGO z Poitiers, biskupa i doktora Kościoła, WERONIKI z Binasco, dziewicy
Cz	14	DOMOSŁAWA, FELIKSA z Noli, kapłana, męczennika, RADOGOSTA
Pt	15	ARNOLDA, FRANCISZKA, IZYDORA, PAWŁA z Teb, pustelnika
So	16	MARCELEGO I papieża, męczennika, WALDEMARA, WŁODZIMIERZA
N	17	ANTONIEGO pustelnika i opata, MARIANA, MŚCISŁAWA, ROŚCISŁAWA, SUPICJUSZA biskupa
Pn	18	JAROPEŁKA, MAŁGORZATY WĘGERSKIEJ, PIOTRA
Wt	19	BRONISŁAWA, HENRYKA biskupa Uppsali, męczennika, JÓZEFA SEBASTIANA Pelczara, MARIUSZA
Śr	20	FABIANA papieża i męczennika, SEBASTIANA męczennika
Cz	21	AGNIESZKI dziewicy i męczennicy, JAROSŁAWA, Dzień Babci
Pt	22	ANASTAZEGO męczennika, DOMINIKA, WINCENTEGO diakona i męczennika, Dzień Dziadka
So	23	ILDEFONSA biskupa, KLEMENSA, MARII, RAJMUNDA, WINCENTEGO Lewoniuka i 12 towarzyszy męczenników z Podlasia
N	24	FELICJI, FRANCISZKA Salezego biskupa i doktora Kościoła, TYMOTEUSZA
Pn	25	MŁOSZA, nawrócenie PAWŁA apostoła, TATIANY
Wt	26	PAULI wdowy, POLIKARPA ze Smyrny męczennika, TYMOTEUSZA i TYTUSA biskupów
Śr	27	ANIELI Merici, dziewicy, JANA z Warneton, JERZEGO Matulewicza, biskupa, JURGISA, PRZYBYŚLAWA
Cz	28	JULIANA MAUNOIR, MARII, TOMASZA Z AKWINU kapłana i doktora Kościoła, RADOMIRA
Pt	29	BOLESŁAWY Marii Lament, dziewicy, FRANCISZKA, SULPICJUSZA I, WALEREGO (WALERIANA), biskupa, ZDZISŁAWA
So	30	ALEKSANDRA, HIACYNTY Marescotti dziewicy, MARTYNY, TEOFILA męczennika
N	31	JANA Bosco kapłana, LUDWIKI Albertoni, MARCELI wdowy

Wójtowie Gminy:

Jan Najdek
1990 – nadal

Sekretarze Gminy:

Janina Pieronkiewicz
2003 – nadal

Marianna Głuc
1990 – 2002

Skarbnicy Gminy:

Wiesława Prymula
1990 – nadal

Radni Gminy Budzów:

W latach 1990–2002 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 20 radnych. Od 28.06.2002 gmina podzielona jest na 6 okręgów wyborczych, w których wybieranych jest po 15 radnych.

I Kadencja 1990 – 1994

Jan Bańdura
Jan Chrapek
Stanisław Dyba
Józef Dyrda
Józef Dzišek
Tadeusz Gaura
Jan Głowacz
Józef Koziółek
Adam Łuczak
Józef Malina
Stefania Malina
Krzysztof Matuszyk
Danuta Mięso
Stefan Mrowiec
Franciszek Nowak
Stanisław Pająk
Stefan Rymarczyk
Eugeniusz Ryszawy
Franciszek Skupień
Stanisław Strączek
Józef Szczepaniak

II Kadencja 1994 – 1998

Jan Bochenek
Władysław Bochenek
Wacław Chromy
Zbigniew Chromy
Józef Dyrda
Jan Głowacz
Józef Grygiel
Władysław Jończyk
Jan Kania

Aniela Kochaniewicz
Jan Lempart
Teresa Leško
Adam Łuczak
Jan Malina
Józef Malina
Stefan Mrowiec
Franciszek Nowak
Wiesław Ryszawy
Krystyna Szczepaniak
Grzegorz Wrzodek

III Kadencja 1998 – 2002

Tadeusz Bierawa
Władysław Bochenek
Cecylia Burliga
Stanisław Burliga
Zbigniew Chromy
Józef Dyrda
Jan Frączek
Tadeusz Gaura
Kazimierz Gielata
Aniela Kochaniewicz
Czesław Kruźlak
Józef Malina
Zbigniew Malina
Roman Matuszyk
Tadeusz Nieckula
Franciszek Nowak
Mieczysław Pakuła
Władysław Radwan
Józefa Surmiak
Józef Szczepaniak

IV Kadencja 2002 – 2006

Stanisław Burliga
Tadeusz Chodurek
Kazimierz Gielata
Józef Jarosz
Wacław Kania
Aniela Kochaniewicz
Józef Kot
Czesław Kruźlak
Zbigniew Lempart
Józef Malina
Danuta Mięso
Mieczysław Pakuła
Maria Ryszawy
Józefa Surmiak
Józef Szczepaniak

V Kadencja 2006 – 2010

Cecylia Burliga
Stanisław Burliga
Tadeusz Goryl
Piotr Grych
Zofia Hankus
Józef Malina
Zbigniew Malina
Jan Nieckula
Mieczysław Pakuła
Maria Ryszawy
Bogdan Sarna
Stanisław Sergiel
Barbara Sikora
Józef Szczepaniak
Krystyna Szczepaniak

Przewodniczący Rady Gminy:

Krystyna Szczepaniak
2006 – nadal

Aniela Kochaniewicz
1994 – 2006

Stanisław Strączek
1990 – 1994

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

luty

Babia Góra – widok z Przywarówki (gmina Lipnica Wielka)

Co widać na naszym niebie?

- 14. Księżyc w nowiu
- 26. Maksimum aktywności roju Delta-Leonidów (2)
- 28. Księżyc w pełni

2010

luty

KALENDARYUM

1	1976	– utworzenie wspólnej Rady Narodowej i Urzędu Miasta i Gminy Maków Podhalański
2	1879	– zebranie Komitetu Założycielskiego Stowarzyszenia Pożyczkowego „Wzajemna Pomoc” w Makowie (późniejszy Bank Spółdzielczy)
	1913	– poświęcenie nowego kościoła w Zembrzycach
7	1945	– wkroczenie wojsk sowieckich do Koszarawy
8	1554	– Kasper Castiglione nabywa Suchą i Stryszawę od Stanisława Słupskiego
9	1976	– powstaje Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Makowskiej
11	1761	– drugi przywilej targowy króla Augusta III dla Suchej
12	1910	– Rada Miejska Jordanowa podejmuje uchwałę o utworzeniu Męskiego Seminarium Nauczycielskiego
14	1776	– król Jan III Sobieski uwalnia mieszczan lanckorońskich od podatku powyżej 3 łanów
15	1896	– przeniesienie jordanowskiego sądu oraz urzędu podatkowego i katastralnego z budynku szkolnego do nowo oddanego gmachu
16	1759	– konsekracja kościoła w Zawoi, jako świątyni filialnej parafii makowskiej
17	1766	– król Stanisław August Poniatowski potwierdza wszystkie poprzednie przywileje dla mieszkańców Lanckorony
18	1983	– zm. Stanisława Dziubkova, działaczka orawska
20	1880	– zatwierdzenie statutu oddziału Krajowego Towarzystwa Rybackiego w Suchej
21	1564	– nobilitacja Kaspra Castiglione na sejmie w Warszawie - od tej pory używa on nazwiska Suski
	1771	– Konfederaci Barscy odpierają szturm na zamek lanckoroński wojsk rosyjskich pod dowództwem Suworowa
23	1967	– pożar kościoła parafialnego w Jordanowie
	2005	– zmarł Emil Kowalczyk, zasłużony działacz regionalny, znawca i miłośnik Orawy
24	1908	– w Świnnej Porębie organizuje się jednoklasową szkołę ludową pospolitą
25	1907	– umiera Edward Drapella, administrator dóbr suskich
26	1635	– Władysław IV wydaje dla Jordanowa przywilej na cztery jarmarki
27	1888	– proboszcz parafii w Zembrzycach ks. Stanisław Heumann odnajduje w dzwonnicy łaskami słynący obraz Matki Bożej Zembrzyckiej
28	1873	– umiera ks. Franciszek Ksawery Pniewko-Ciesielski, wieloletni proboszcz parafii suskiej

luty

Pn	1	IGNACEGO, biskupa Antiochii, męczennika, BRYGIDY z Kildare dziewicy
Wt	2	OFIAROWANIE PAŃSKIE (MARI - MATKI BOŻEJ GROMNICZNEJ), MIROŚŁAWA
Śr	3	ANDRZEJA Corsini, biskupa Fiesole, BŁAŻEJA biskupa Sebasty, męczennika, HIPOLITA, OSKARA biskupa,
Cz	4	JOANNY de Valois, WERONIKI niewiasty jerozolimskiej
Pt	5	AGATY dziewicy, męczennicy, ADELAJDY z Vilich koło Bonn
So	6	BOHDANA, DOROTY dziewicy, męczennicy, PAWŁA Miki i 25 towarzyszy, męczenników z Japonii,
N	7	EUGENII Smeł, RYSZARDA, TEODORA z Euchiaty, męczennika
Pn	8	HIERONIMA Emilianiego, zakonnika, JANA, SEBASTIANA
Wt	9	APOLONII dziewicy, męczennicy, CYRYLA patriarchy Aleksandrii i doktora Kościoła, MARIANA Szkota
Śr	10	ELWIRY, JACKA, SCHOLASTYKI dziewicy, siostry św. Benedykta z Nursji, KLARY, wdowy
Cz	11	MARI - MATKI BOŻEJ Z LOURDES, LUCJUSZA biskupa Adrianopolu, męczennika, OLGIERDA, ŚWIĄTOWY DZIEŃ CHOREGO
Pt	12	EULALII męczennicy z Meridy, MELECJUSZA patriarchy, MODESTA, SATURNINA i 48 towarzyszy, męczenników
So	13	GRZEGORZA II papieża, GILBERTA biskupa, KATARZYNY Ricci,
N	14	CYRYLA I METODEDEGO apostołów Słowian,
Pn	15	FAUSTYNA, JOWITY, WALENTEGO męczennika
Wt	16	DANUTY, DANIELA męczennika, JULIANNY dziewicy, męczennicy
Śr	17	POPIELEC, ALEKSEGO Falconieri, DONATA, ZBIGNIEWA, Początek Wielkiego Postu
Cz	18	KONSTANCJI, SYMEONA
Pt	19	ARNOLDA, KONRADA z Piacenzy, pustelnika
So	20	LEONA biskupa, LUDMIŁY, LUDOMIRA
N	21	AGNIESZKI, ELEONORY, PIOTRA Damiani z Rawenny, biskupa, doktora Kościoła,
Pn	22	MAŁGORZATY i MARTY, UROCZYSTOŚĆ KATEDRY ŚW. PIOTRA apostoła
Wt	23	DAMIANA, IZABELI FRANCUSKIEJ mniszki, POLIKARPA ze Smyrny, biskupa, męczennika
Śr	24	BOGUSZA, MACIEJA apostoła
Cz	25	CEZAREGO z Nazjanzu, WIKTORA,
Pt	26	ALEKSANDRA biskupa Aleksandrii, MIROŚŁAWA
So	27	ANASTAZJI, GABRIELA Perdolente, kleryka od Najświętszej Maryi Panny
N	28	LUDOMIRA, MAKAREGO, ROMANA, pustelnika z Jury francuskiej,

Wójtowie Gminy:

Aureliusz Kania
2002 – nadal

Andrzej Basiura
1999 – 2002

Zbigniew Podsadecki
1992 – 1999

Sekretarze Gminy:

Maria Galicka
od 1992 – nadal

Skarbnicy Gminy:

Katarzyna Klimala
2003 – nadal

Danuta Wędzel
1992 – 2002

Radni Gminy Bystra-Sidzina:

Od 1992 (powstanie gminy) do 2002 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 18 radnych. Od 2002 wybieranych jest 15 radnych w 4 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1992 – 1994

Stanisław Czarniak
Krzysztof Drobny
Jan Jaromin
Jerzy Klimala
Marian Kołodziejczyk
Kazimierz Kowalczyk
Stanisław Kulka
Stanisława Maciaszek
Tadeusz Maciaszek
Jan Motor
Mikołaj Pastwa
Franciszka Rapacz
Stanisław Sobinek
Jan Stokłosa
Antoni Stramek
Józef Stramek
Marian Syc
Franciszek Trzop

II Kadencja 1994 – 1998

Andrzej Basiura
Emilia Ceremon
Wiesław Ciapała
Stanisław Czarniak
Krzysztof Drobny
Bogumiła Główka
Józef Kostka
Stanisław Kulka
Józef Łazarz
Tadeusz Maciaszek
Wiesław Morawka

Jan Motor
Mikołaj Pastwa
Jan Stokłosa
Antoni Stramek
Józef Stramek
Franciszek Trzop
Kazimierz Wójtowicz

III Kadencja 1998 – 2002

Andrzej Basiura
Józef Ciapała
Bolesław Czarny
Krzysztof Drobny
Stanisław Jaromin
Józef Kostka
Bogusław Mazur
Zbigniew Migas
Jan Motor
Maciej Motor
Maria Nepelska
Józef Palarczyk
Józef Powalacz
Franciszka Rapacz
Helena Skupień
Jan Stokłosa
Jan Szczurek
Kazimierz Wójtowicz

IV Kadencja 2002 – 2006

Stanisława Czarna
Tomasz Czarnota
Jan Czarny

Krzysztof Drobny
Jerzy Klimala
Józef Kostka
Stefan Lachner
Bogusław Mazur
Jan Motor
Ryszard Plewa
Zbigniew Podsadecki
Józef Śliwiński
Stanisław Talapka
Kazimierz Wójtowicz
Tadeusz Wróbel

V Kadencja 2006 – 2010

Mieczysław Chorażak
Stanisława Czarna
Jan Czarny
Krzysztof Drobny
Mariusz Frankiewicz
Krzysztof Hampel
Jerzy Klimala
Józef Kostka
Jan Motor
Ryszard Plewa
Zbigniew Podsadecki
Krzysztof Porszke
Józef Śliwiński
Stanisław Talapka
Kazimierz Wójtowicz

Przewodniczący Rady Gminy:

Jan Motor
2002 – nadal

Franciszka Rapacz
1998 – 2002

Jan Stokłosa
1992 – 1998

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

marzec

Babia Góra – widok z Marcówki (gmina Zembrzyce)

Co widać na naszym niebie?

- 15. Księżyc w nowiu
- 20. Wiosenne zrównanie dnia z nocą
- 21. Saturn w opozycji do Słońca
- 25. Maksimum aktywności roju Wirginidów (20)
- 30. Księżyc w pełni

2010

marzec

KALENDARIUM

1	1983	– powstanie Zespołu Regionalnego „Polana Makowska” w Makowie Podhalańskim
2	1905	– początek trzydniowego pożaru zamku w Suchej
	1958	– założenie Ochotniczej Straży Pożarnej na Bładzonce w Suchej
4	2002	– rejestracja Stowarzyszenia „Tradycja i Natura” w Bystrej-Sidzinie
6	1929	– przybycie na stałe do Stryzawy-Siwcówki czterech Sióstr Zmartwychwstank
7	1920	– powstanie Legii Spisko-Orawskiej
11	1568	– śmierć założyciela Jordanowa, Wawrzyńca Spytka Jordana
12	1975	– ze stacji kolejowej w Suchej Beskidzkiej odjeżdża pierwszy pociąg elektryczny do Zakopanego
16	1885	– przyjęcie statutu Stowarzyszenia Przemysłowego Rzeźników i Restauratorów w Suchej
17	1774	– Starostwo Lanckorońskie przechodzi na własność rządu austriackiego
18	1907	– umiera hrabina Aleksandra Anna Branicka
19	1890	– na wypoczynek do Suchej przybywa Maria Konopnicka
20	1945	– w Suchej powstaje Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne
21	1933	– powstanie straży pożarnej w Bystrej
22	1914	– utworzenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Zembrzycach
23	1906	– rejestracja statutu suskiego oddziału Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”
	1956	– przekształcenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Suchej w Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną
29	1613	– wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę kościoła w Suchej
31	1366	– Kazimierz Wielki nadaje Lanckoronie prawo magdeburskie

marzec

Pn	1	ALBINA biskupa, ANTONINY
Wt	2	HELENY, PAWŁA, RADOŚŁAWA, SYMPPLICJUSZA papieża
Śr	3	DYZMY, FELIKSA, KUNEGUNDY cesarzowej, TYCJANA, MARYNY
Cz	4	ARKADIUSZA, EUGENIUSZA, KAZIMIERZA królewicza, LUCJANA I papieża
Pt	5	FRYDERYKA, JANA Józefa od Krzyża, reformaty, TEOFILA biskupa, WIRGILIUSZA biskupa,
So	6	AGNIESZKI Czeskiej, klaryski, KOLETY z Corbei, zakonnicy, RÓŻY z Viterbo, dziewicy, WIKTORA
N	7	FELICYTY i PERPETUY męczennic
Pn	8	BEATY dziewicy, męczennicy, JANA BOŻEGO bonifratra,
Wt	9	BRUNONA, FRANCISZKI Rzymianki, zakonnicy, DOMINIKA Savio salezjanina
Śr	10	ALEKSANDRA, CYPRIANA, EUGENII Milleret
Cz	11	KONSTANTYNA króla Szkocji, męczennika, LUDOSŁAWA, SOFRONIUSZA patriarchy
Pt	12	ALOJZEGO Orione, kapłana, BERNARDA, INOCENTEGO, JUSTYNY Francucci Bezzoli
So	13	BOŻENY, KRYSZYNY dziewicy, męczennicy
N	14	LEONA, MATYLDY królowej
Pn	15	KLEMENSA Jana Marii Hofbauera kapłana, apostoła Warszawy, LUDWIKI, ZACHARIASZA papieża,
Wt	16	HILAREGO, IZABELI, JULIANA męczennika
Śr	17	PATRYKA biskupa, apostoła Irlandii, ZBIGNIEWA
Cz	18	CYRYLA Jerozolimskiego, doktora Kościoła, EDWARDA króla Anglii, męczennika
Pt	19	JÓZEFA Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, BOGDANA, JÓZEFA
So	20	HERBERTA eremity, KLAUDII, MAURYCEGO Panońskiego, dominikanina
N	21	BENEDYKTA, MIKOŁAJA z Flue, pustelnika, LUBOMIRA PIERWSZY DZIEŃ WIOSNY
Pn	22	BOGUSŁAWA, KATARZYNY
Wt	23	FELIKSA, PELAGII, TURYSBIUSZA z Mongrovejo, biskupa
Śr	24	GABRIELA, KATARZYNY szwedzkiej dziewicy, MARKA
Cz	25	ZWIASTOWANIE PAŃSKIE - MARIII MATKI BOŻEJ ROZTWORNEJ, MARIOLI, WIĘNCZYŚŁAWA
Pt	26	MARIII - MATKI BOŻEJ DOBREJ RADY, EMANUELA, TEODORA
So	27	ERNESTA, LIDII, RUPERTA z Salzburga biskupa
N	28	NIEDZIELA PALMOWA MĘKI PAŃSKIEJ, ANIELI, JANA
Pn	29	BERTOLDA karmelity, CYRYLA, EUSTACHEGO, WIKTORA
Wt	30	AMADEUSZA księcia Sabaudii, JANA Klimaka, LEONARDA Murialdo kapłana
Śr	31	BALBINY, Rzymianki męczennicy, BENIAMINA diakona i męczennika, GWIDONA z Pompozy, opata

Wójtowie Gminy:

Antoni Karlak
2006 – nadal

Julian Stopka
1990 – 1998, 2002 – 2006

Antoni Wontorczyk
1998 – 2002

Sekretarze Gminy:

Andrzej Woszczek
2007 – nadal

Bożena Kočańska
2002 – 2006

Wiesław Kotrys
2001 – 16.01.2007

Emilia Rutkowska
1995 – 2001

Władysław Pilch
1991 – 1995

Maria Morzyniec
1990 – 1991

Radni Gminy Jabłonna:

W latach 1990 – 1991 w skład gminy wchodziła również Lipnica Wielka. Wybrano wówczas, na I kadencję 28 radnych. W okresie 1991 (maj) – 1994 rada liczyła 22 radnych. W latach 1994 – 2002 wybierano po 24 radnych, a od 2002 wybieranych jest 15 radnych w 8 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1990 – 1991

Franciszek Adamczyk
Władysław Adamczyk
Eugeniusz Andrasiak
Andrzej Jazowski
Henryk Jędryga
(do 10.1990)
Bronisław Kidoń
Władysław Kowalczyk
Augustyn Kuliga
Józef Łopuch
Józef Łysiak
Antoni Machaj
Albin Małysa
Emilia Marcinek
Emil Martyniak
Ludwik Młynarczyk
Jan Noga
Antoni Oskwarek
Józef Pieróg
Władysław Pilch
Andrzej Piłat
Emilia Rutkowska
Karol Sandrzyk
Władysław Sowiński
Jan Stefko
Ignacy Węgrzyn
Antoni Wontorczyk
Eugeniusz Wykrent
Ireneusz Zgama

I Kadencja 1991 – 1994

Władysław Adamczyk
Eugeniusz Andrasiak
Józef Grobarczyk
Bronisław Kidoń
Władysław Kowalczyk
Józef Łopuch
Józef Łysiak
Antoni Machaj
Albin Małysa
Jan Noga
Antoni Oskwarek
Józef Pieróg
Władysław Pilch
Andrzej Piłat
Emilia Rutkowska

Karol Sandrzyk
Stefan Smreczak
Władysław Sowiński
Jan Stefko
Antoni Wontorczyk
Eugeniusz Wykrent
Ireneusz Zgama

II Kadencja 1994 – 1998

Edward Adamczyk
Władysław Adamczyk
Eugeniusz Andrasiak
Józef Andrasiak
Bolesław Bogacz
Karol Jabłoński
Antoni Karlak
Bronisław Kidoń
Józef Knapczyk
Władysław Kowalczyk
Emilia Lach
Marian Lenczowski
Józef Łopuch
Albin Małysa
Alojzy Nowak
Józef Pieróg
Władysław Pilch
Andrzej Piłat
Józef Sandrzyk
Stefan Smreczak
Adam Stechura
Jan Wdówka
Antoni Wontorczyk
Józef Zachora

III Kadencja 1998 – 2002

Władysław Adamczyk
Wendelin Biel
Jan Budziński
Władysław Fiedor
Stefan Faculak
Roman Głowacz
Antoni Karlak
Józef Knapczyk
Emil Kowalczyk
Władysław Kowalczyk
Jan Kowalik
Jan Kuczkwicz

Tadeusz Kuczkwicz
Józef Kwaśnica
Józef Łysiak
Jan Noga
Józef Pawlak
Władysław Pilch
Andrzej Piłat
Stefan Smreczak
Albin Szlachta
Eugeniusz Torba
Józef Ulmanek
Antoni Wontorczyk

IV Kadencja 2002 – 2006

Władysław Adamczyk
Józef Kapuściak
Tadeusz Kardaś
Władysław Kowalczyk
Jan Kuczkwicz
Tadeusz Kuczkwicz
Józef Kwaśnica
Józef Łysiak
Jan Łyś
Kazimierz Misiniec
Stanisław Morawa
Emilia Rutkowska
Andrzej Piłat
Albin Szlachta
Jerzy Ziółko

V Kadencja 2006 – 2010

Cecylia Bochaczyk
Józef Kapuściak
Grażyna Karlak
Franciszek Kubacka
Tadeusz Kuczkwicz
Jan Łaciak (od 27.04.2007)
Eugeniusz Moniak
Józef Pakos
Krzysztof Palenik
Józef Pawlak
Andrzej Polaczek
Maciej Rutkowski
Marian Smreczak
Eugeniusz Stec Sala
Aniela Zubrzycka

Przewodniczący Rady Gminy:

Eugeniusz Moniak
2006 – nadal

Emilia Rutkowska
2002 – 2006

Antoni Karlak
1998 – 2002

Antoni Wontorczyk
1990 – 1998

Skarbnicy Gminy:

Danuta Sarniak
2008 – nadal

Maria Morzyniec
1991 – 2008

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

kwiecień

Babia Góra – widok z Sidzinki Małej (gmina Bystra-Sidzina)

Co widać na naszym niebie?

- 8. Optymalne warunki do obserwacji Merkurego
- 14. Księżyc w nowiu
- 28. Księżyc w pełni
- 28. Maksimum aktywności roju Alfa-Bootydów (1–2)

2010

kwiecień

KALENDARIUM

2	1992	– powstanie samodzielnej gminy Bystra-Sidzina
4	1985	– w czterdziątą rocznicę pacyfikacji osiedla Zagórze przez hitlerowców w Makowie Podhalańskim odbywa się sesja popularno-naukowa „Walka i Męczeństwo Ludności Makowszczyzny w latach 1939–45”
	1999	– erygowanie parafii w Śleszowicach
5	1908	– akt erygujący parafię zakrzowską, wystawiony przez ordynariusza diecezji krakowskiej kard. Jana Puzynę
	1920	– powstanie na Orawie TOW (Tajnej Organizacji Wojskowej, odtworzonej po raz drugi w 1937 r.)
7	1626	– erygowanie parafii w Suchej
	1991	– w Chicago powstaje Klub Przyjaciół Zembrzyc
9	1845	– rozpoczęcie budowy Szkoły Trywialnej w Zembrzycach
	1937	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zatwierdza herb Jordanowa w dzisiejszym kształcie
	2006	– utworzenie Oddziału Gminnego Związku OSP RP Bystra-Sidzina
12	1914	– śmierć Władysława Branickiego, właściciela dóbr suskich
	1998	– erygowanie parafii Kojaszówka - Wieprzec
14	1687	– dekret biskupa krakowskiego Jana Małachowskiego o erygowaniu Bractwa P. Maryi Pocieszenia w kościele stryszowskim
	1914	– ogromny pożar Zembrzyc
15	1983	– erygowanie parafii w Toporzysku
16	1955	– zmarł ks. Karol Machay, proboszcz Lipnicy Wielkiej, działacz orawski (ur. 21.08.1883 r. w Jablonce)
23	1563	– założenie wsi Miłoszowa (obecnie Sidzina)
	1941	– w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu ginie Jan Wójcik, dyrektor szkoły w Bieńkówce
25	1991	– Rada Miasta Jordanów przyznaje generałowi Stanisławowi Maczkowi tytuł „Honorowego Obywatela Miasta Jordanów” oraz odznaczenie regionalne „Zasłużony dla Ziemi Jordanowskiej”
26	1757	– król August III wydaje przywilej uwalniający grunt przeznaczony pod budowę kościoła w Zawoi od wszelkich ciężarów i danin dworskich
28	1928	– Zawoja zostaje członkiem Związku Uzdrawisk i Letnisk Państwa Polskiego
29	1913	– Namiestnictwo Galicyjskie zawiadamia o zarejestrowaniu Związku Strzeleckiego w Suchej
30	1984	– powstanie Kręgu Przyjaciół Orawy z inicjatywy Tomasza Nawalnickiego, miłośnika Orawy i Babiej Góry, działacza turystycznego

kwiecień

Cz	1	WIELKI CZWARTEK, GRAŻYNY, HUGONA biskupa Grenoble
Pt	2	WIELKI PIĄTEK, FRANCISZKA z Paoli, MARII Egipcjanki, TEODOZJI męczennicy, Rocznicza śmierci Ojca Św. JANA PAWŁA II
So	3	WIELKA SOBOTA, RYSZARDA biskupa, SYKSTUSA I papieża i męczennika
N	4	ZMARTWYCHWSTANIE PAŃSKIE, IZYDORA biskupa i doktora Kościoła, WACŁAWA
Pn	5	PONIEDZIAŁEK WIELKANOCNY, IRENY, JULIANNY z Mont Cornillon, opatki, WINCENTEGO Ferreriusza kapłana
Wt	6	CELESTYNA, WILHELMA
Śr	7	JANA CHRZCICIELA de la Salle, kapłana, DONATA, RUFINA
Cz	8	DIONIZEGO z Koryntu, biskupa, JULII Bulliard, MAKSYMA, SEWERYNA, WALTERA opata
Pt	9	DYMITRA, MARCELEGO, MARII Kleofasowej
So	10	MAKAREGO, MICHAŁA
N	11	MIŁOSIERDZIA BOŻEGO, FILIPA, LEONA
Pn	12	JULIUSZA papieża, LUBOSŁAWA, WIKTORA, ZENONA z Werony, biskupa
Wt	13	IDY z Lawanium, MARCINA I papieża, PRZEMYSŁAWA
Śr	14	JUSTYNA, MAKSYMA i WALERIANA męczenników
Cz	15	ANASTAZJI i BAZYLISY, męczennic, PIOTRA Gonsalez, TEODORA
Pt	16	BENEDYKTA Józefa Labre, MARII BERNADETY Sobirous dziewicy, JULII
So	17	ROBERTA opata, RUDOLFA
N	18	APOLONIUSZA męczennika, BOGUSŁAWY, MARII od Wcielenia
Pn	19	ADOLFA, EKSPEDYTA męczennika, LEONA IX papieża
Wt	20	AGNIESZKI z Montepulciano, mistyczki dominikańskiej, CZESŁAWA, MARIANA
Śr	21	ANZELMA biskupa i doktora Kościoła, FELIKSA
Cz	22	KAJUSA papieża, ŁUKASZA, LEONA
Pt	23	IDZIEGO z Asyżu, WOJCIECHA biskupa i męczennika, Patrona Polski
So	24	BENEDYKTA, FIDELISA z Sigmaringen, kapłana, męczennika, GRZEGORZA, JERZEGO męczennika,
N	25	JAROSŁAWA, HERMINA opata, MARKA Ewangelisty
Pn	26	KLAUDIUSZA, MARZENY
Wt	27	FELICJI męczennicy, TEOFILA, ZYTY służącej
Śr	28	LUDWIKA Marii Grignon de Montfort, kapłana, PIOTRA Chanela, biskupa i męczennika, WALERII
Cz	29	BOGUSŁAWA, HUGONA opata, KATARZYNY ze Sieny dziewicy i doktora Kościoła, RYTY
Pt	30	DONATA biskupa, MARIANA, PIUSA V papieża

• Odpuść - Mucharz

Burmistrzowie:

Zbigniew Kolecki
od 28.09.2009

Kazimierz Hajda
2006–2009

Zbigniew Kołat
1994–2006

Stanisław Szczęśniak
1992–1994

Maciej Socha
1990–1991

Skarbnicy Gminy:

Grażyna Pałach
2004–nadal
Kazimiera Łytek
1990–2004

Radni Miasta Jordanów:

W latach 1990–1991 funkcjonowała jednostka administracyjna: Miasto i Gmina Jordanów. Ówczesna rada liczyła 28 radnych. Po podziale na trzy odrębne gminy: Miasto Jordanów, Gminę Jordanów i Gminę Bystra-Sidzina, w skład Rady Miasta Jordanów w latach 1992–2002 wchodziło 18 radnych wybieranych w 18 okręgach. Od 2002 wybieranych jest po 15 radnych w 6 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1990–1991 (Miasto i Gmina)

Anna Bąbol
Stanisław Bednarz
Stanisław Drobny
Kazimierz Duda
Józef Gacek
Zygmunt Galos
Franciszek Gałka
Jan Giza
Jan Jaromin
Wojciech Klimasara
Marian Kolaniak
Zbigniew Kolecki
Stanisław Kulka
Stanisław Majerczak
Barbara Majkowska
Jan Neupauer
Józef Nogaj
Tadeusz Porębski
Stanisław Radoń
Maciej Socha
Jan Stokłosa
Józef Stramek
Stanisław Szczęśniak
Stanisław Świstek
Franciszek Tempka
Jan Wierzba
Władysława Wójtowicz
Władysław Zembol

I Kadencja 1992–1994 (Miasto)

Stanisław Buda
Zdzisław Cukrzycoń
Jan Drobny
Józef Gacek
Franciszek Gałka
Andrzej Gawroński
Wiesław Głowka
Kazimierz Gospodarczyk
Stanisław Gruca
Marian Kolaniak
Zbigniew Kolecki
Zbigniew Kołat

Barbara Majkowska
Marian Morończyk
Józef Nogaj
Stanisław Pudo
Rafał Rapacz
Stanisław Szczęśniak

II Kadencja 1994–1998

Stanisław Bednarz
Zdzisław Cukrzycoń
Teresa Czarna
Józef Gacek
Wiesław Głowka
Zofia Gospodarczyk
Robert Hudziak
Zbigniew Kołat
Władysław Łazarski
Czesława Małoś
Barbara Majkowska
Bronisław Piętoń
Stanisław Pudo
Maria Rapacz
Rafał Rapacz
Roman Stec
Stanisław Stopa
Bronisław Szczudło

III Kadencja 1998–2002

Zdzisław Cukrzycoń
Kazimiera Czarniak
Zbigniew Godyń
Kazimierz Gospodarczyk
Stanisław Gruca
Kazimierz Hajda
Stanisław Hanusiak
Zbigniew Kołat
Irena Kulka
Halina Maleszka
Wiesław Małoś
Bronisław Piętoń
Józef Pustuła
Wanda Rapacz
Tomasz Rychlik

Roman Stec
Stanisław Szczęśniak
Zofia Zapala

IV Kadencja 2002–2006

Grzegorz Bala
Zbigniew Bednarczyk
(25.10.2004)
Krzysztof Cieżak
Kazimiera Czarniak
Adam Firek
Roman Fudali
Kazimierz Gospodarczyk
Stanisław Gruca
Zbigniew Grzybacz
(od 28.02.2005)
Kazimierz Kania
Wiesław Masłoń
Jan Niziołek
Tomasz Nogaj
Bronisław Piętoń
Maria Pudo
Józef Pustuła

V Kadencja 2006–2010

Krzysztof Bigosiński
(do 31.12.2006)
Krzysztof Cieżak
Teresa Czarna Jałocha
Kazimiera Czarniak
Roman Fudali
Zbigniew Godyń
Stanisław Kawula
Adam Komorowski
(od 30.03.2007)
Andrzej Malczewski
Maria Pokrywka
Maria Pudo
Józef Pustuła
Jan Smardz
Lidia Teper
Stanisław Tomczyk
Ewa Wojtowicz

Radni V Kadencji 2006–2010

Przewodniczący Rady Miasta:

Maria Pudo
2006–nadal

Kazimiera Czarniak
1998–2006

Wiesław Głowka
1994–1998

Zbigniew Kolecki
1990–1994

Sekretarze Gminy:

Krzysztof Bigosiński
2006–nadal
p.o. Burmistrza
(4.08.2009–27.09.2009)
Władysław Łazarski
1994–2006
Maria Nowak
1990–1994
Maria Traczyk
(do 07.12.1990 r.)

2010

maj

Babia Góra – widok z Makowskiej Góry (gmina Maków Podhalański)

Co widać na naszym niebie?

5. Maksimum aktywności roju Eta-Akwarydów (30)
14. Księżyc w nowiu
26. Optymalne warunki do obserwacji Merkurego
27. Księżyc w pełni

2010

maj

KALENDARIUM

1	1825	– konsekracja kościoła w Zawoi jako świątyni parafialnej
2	1623	– wytyczenie granicy pomiędzy państwami: suskim i żywieckim
	1999	– OSP w Kozirńcu uroczyście obchodziła 30 rocznicę istnienia jednostki
4	1882	– poświęcenie sztandaru OSP w Makowie
	1920	– założenie OSP Koszarawa
6	1819	– erygowano parafię w Osielcu
8	1993	– I Międzynarodowy Bieg Uliczny po Ziemi Makowskiej
9	1908	– Konsekracja kościoła w Łękawicy w parafii pw. Św. Józefa
	1993	– konsekracja kościoła w Kojszówce
10	1908	– konsekracja nowego kościoła w Suchej
11	1887	– rozpoczyna działalność suskie Towarzystwo Ochotniczej Związkowej Straży Ogniowej
15	1369	– król Kazimierz Wielki nadaje sołectwo w Budzowie niejakiemu Wyszowi i jego synowi
	1978	– powołanie do Życia Towarzystwa Miłośników Ziemi Jordanowskiej
17	1923	– zawarcie w Warszawie tzw. „Paktu Lanckorońskiego” – przygotowanego w Lanckoronie w majątku senatora Hammerlinga
19	1908	– zmarł Wawrzyniec Szkolnik, jeden z pierwszych przewodników po Babiej Górze
20	1769	– bitwa konfederatów barskich z Rosjanami na Kamionce w Stroniu.
	1906	– Hugo Zapałowicz przejmuje funkcję prezesa Oddziału Babiogórskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i przenosi jego siedzibę z Makowa do Zawoi
21	1742	– pierwszy przywilej targowy króla Augusta III dla Suchej
22	1576	– wojska króla Stefana Batorego zdobywają zamek w Lanckoronie i przywracają zarząd dóbr Barbarze Wolskiej
23	1771	– bitwa konfederatów barskich z wojskami rosyjskimi płk. Aleksandra Suworowa stoczona na polach w Palcza
	1999	– Jubileusz 90-lecia OSP odbył się w Skawcach
24	1721	– wskutek pijatyki w karczmie w Kurowie, w której wzięło udział 11 mieszkańców Lachowic, usunięty ze swojego stanowiska zostaje wójt tej wsi
	1907	– powstanie OSP w Sidzinie
	2003	– otwarcie i poświęcenie nowej strażnicy Powiatowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej i Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Suchej Beskidzkiej
26	1819	– Zawoja uzyskuje status samodzielnej parafii
	1930	– uruchomienie ochronki w Zembrzycach
27	1537	– przywilej Zygmunta I Starego przenoszący targi tygodniowe w Lanckoronie z czwartku na niedzielę i zezwalający na dwa coroczne jarmarki
28	1988	– ks. Kardynał Franciszek Macharski eryguje nową parafię w Zawoi Wilcznej
29	1410	– powstaje starostwo lanckorońskie; pierwszym starostą zostaje marszałek wielki koronny Zbigniew z Brzezia za zasługi w bitwie grunwaldzkiej; ok. 1476 r. jego ród zaczyna posługiwać się nazwiskiem Lanckoroński
30	1988	– o godz.22.00 ostatni raz przejechał pociąg na trasie Wadowice-Skawce
31	2004	– odsłonięcie zrekonstruowanego pomnika Konfederata Barskiego na Zwalisku w Żarnówce

So	1	FILIPA, JEREMIASZA, JÓZEFA RZEMIEŚNIKA , RYSZARDA <small>• Odpust - Kurów, Łękawica, Osielec, Zawoja Zakamień</small>
N	2	ATANAZEGO Wielkiego biskupa, doktora Kościoła, ZYGMUNTA króla Burgundii, męczennika
Pn	3	MARII - MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI , ANTONINY męczennicy, Rocznica Konstytucji 3-go Maja
Wt	4	FLORIANA męczennika z Lauriacum, MONIKI, WŁADYSŁAWA, (ŁADYSŁAWA z Gielniowa), ANTONINY męczennicy
Śr	5	GOTARDA biskupa, IRENY dziewicy, męczennicy, STANISŁAWA Kazimierczyka, kapłana, WALDEMARA
Cz	6	FILIPA apostoła, JAKUBA Młodszego apostoła, KLAUDIUSZA
Pt	7	BENEDYKTA, GIZELI królowej Węgier, LUDMIŁY, RÓŻY Venerini
So	8	ACHACEGO, STANISŁAWA Szczepanowskiego, biskupa i męczennika , WIKTORA
N	9	GRZEGORZA z Nazjanzu, KATARZYNY, PACHONIUSZA Starszego, opata <small>• Odpust - Stryszawa Dolna</small>
Pn	10	ANTONINY, IZYDORA, JANA z Avili
Wt	11	ALOJZEGO, IGNACEGO z Laconi, kapucyna, MAMERTA biskupa, FRANCISZKA de Hieronymo
Śr	12	DOMINIKA, NEREUSZA męczennika, PANKRACEGO męczennika
Cz	13	MARII - MATKI BOŻEJ FATIMSKIEJ , GLORII, ROBERTA, SERWACEGO biskupa
Pt	14	BONIFACEGO z Tarsu męczennika, MACIEJA apostoła
So	15	IZYDORA Oracza, JANA, ZOFII wdowy, męczennicy
N	16	WNIEBOWSTĄPIENIE PAŃSKIE , ANDRZEJA Boboli, kapłana i męczennika, SZYMONA Stocka kapłana
Pn	17	PASCHALISA Baylon franciszkanina, SŁAWOMIRA, WERONIKI
Wt	18	ERYKA IX króla Szwecji, FELIKSA z Cantalice kapucyna, JANA I papieża, męczennika
Śr	19	CELESTYNA V papieża (Piotra z Morrone), IWONY, KRYSPINA z Viterbo kapucyna,
Cz	20	ALEKSANDRA, biskupa Aleksandrii, BERNARDYNA ze Sieny kapłana, doktora Kościoła
Pt	21	JANA NEPOMUCENA, kapłana i męczennika, WIKTORA
So	22	HELENY, RITY z Cascii wdowy, WIESŁAWY
N	23	ZESŁANIE DUCHA ŚWIĘTEGO (Zielone Święta) , DEZYDEREGO, IWONY, LEONCJUSZA biskupa
Pn	24	MARII - MATKI BOŻEJ WSPOMOŻENIA WIERNYCH , JOANNY, ZUZANNY MARII - MATKI BOŻEJ, MATKI KOŚCIOŁA (II Dzień Zielonych Święt) , <small>• Odpust - Pałcza, Toporzysko, Zubrzyca G.</small>
Wt	25	BEDY Czcigodnego kapłana, doktora Kościoła, BORYSA, GRZEGORZA VII papieża, MARII MAGDALENY de Pazzi, dziewicy
Śr	26	FILIPA Nereusza kapłana, PAULINY, ZACHARIASZA, Dzień Matki
Cz	27	AUGUSTYNA z Canterbury biskupa, FRYDERYKA, JULIANA męczennika
Pt	28	EMILA, GERMANA biskupa, JUSTYNA, JAROMIRA
So	29	BOGUSŁAWY, MAGDALENY, URSZULI Ledóchowskiej, TEODOZJI
N	30	TRÓJCY PRZENAJŚWIĘTSZEJ , FELIKSA, FERDYNANDA III króla Kastylii i Leonu, JANA SARKANDRA kapłana i męczennika, JOANNY d'Arc, KAROLA <small>• Odpust - Białka, Bieńkówka, Jordanów, Sucha Beskidzka, Wieprzec</small>
Pn	31	MARII - NAWIEDZENIE MATKI BOŻEJ (MATKI BOŻEJ JAGODNEJ) ANIELI, PETRONELLI męczennicy

Wójtowie Gminy:

Władysław Puda
1990 – nadal

Sekretarze Gminy:

Marcin Cebula
05.2009 – nadal

Małgorzata Wawrzyniak-Kępka
2003 – 04.2009

Janina Kołda
1990 – 2003

Skarbnicy Gminy:

Helena Pindel
1990 – nadal

Radni Gminy Koszarawa:

W latach 1990–2001 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 18 radnych. Od 2001 wybieranych jest po 15 radnych w 4 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1990 – 1991

Kazimierz Ciślak
Grzegorz Góra
Jan Hulbój
Krzysztof Janoszek
Jadwiga Kamińska
Zofia Kamińska
Karol Kamiński
Marian Kamiński
Władysław Kamiński
Anna Kopciak
Tadeusz Kowal
Marian Lach
Krystyna Markiewicz
Władysław Motyka
Adam Puda
Władysław Puda
Kazimierz Tomaszek
Lucjan Tomaszek

III Kadencja 1998–2001

Tadeusz Brańka
Stanisław Ciupka
Piotr Dziewit
Jan Hulbój
Franciszek Janoszek
Jan Janoszek
Stanisław Kamiński
Dariusz Kubies
Marian Lach
Adam Lebioda
Bronisław Moc
Stanisław Niewdana
Jan Pal
Władysław Puda
Marian Rusin
Anna Słapa
Józef Smolicki
Kazimierz Tomaszek

IV Kadencja 2002 – 2006

Adam Cwajna
Jan Hulbój
Józef Hulbój
Franciszek Janoszek
Jan Janoszek
Aleksander Kamiński
Henryk Kubica
Franciszek Lach
Marian Lach
Adam Lebioda
Miroslaw Marek
Bronisław Moc
Kazimierz Tomaszek
Bolesław Wilczęga
Maria Wilczęga
(do 08.2005)
Roman Zoń
(od 02.2006)

II Kadencja 1994 – 1998

Antoni Biegański
Małgorzata Czarnecka
Jan Hulbój
Józef Hulbój
Jan Janoszek
Jan Jodłowiec
Józef Kamiński
Karol Kamiński
Janina Kołda
Marian Lach
Kazimierz Legler
Stanisław Lach
Helena Pindel
Władysław Puda
Anna Słapa
Józef Smolicki
Kazimierz Tomaszek
Jan Widz

III Kadencja 2001 – 2002 (od 02. 2001 po odłączeniu Przyborowa)

Piotr Dziewit
Jan Hulbój
Józef Hulbój
Anna Janoszek
Franciszek Janoszek
Jan Janoszek
Stanisław Janoszek
Aleksander Kamiński
Józef Kępka
Franciszek Lach
Adam Lebioda
Bronisław Moc
Władysław Puda
Kazimierz Tomaszek
Maria Wilczęga

V Kadencja 2006 – 2010

Adam Cwajna
(od 10.2008)
Anna Dziedzina
Józef Hulbój
Franciszek Janoszek
Aleksander Kamiński
Miroslaw Kimla
(do 07.2008)
Henryk Kubica
Franciszek Lach
Adam Lebioda
Marek Małysa
Jan Nitoń
Kazimierz Piecha
Mieczysław Piecha
Miroslaw Sternal
Adam Tłałka
Roman Zoń

Przewodniczący Rady Gminy:

Roman Zoń
2006 – nadal

Józef Hulbój
2001 – 2006

Marian Rusin
1998 – 2001

Małgorzata Czarnecka
1994 – 1998

Krystyna Markiewicz
1990 – 1994

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

CZERWIEC

Babia Góra – widok z Bugaja Stryszowskiego (gmina Stryszów)

Co widać na naszym niebie?

- 12. Księżyc w nowiu
- 13. Maksimum aktywności roju Theta-Opiuchidów (2)
- 21. Przesilenie letnie
- 26. Księżyc w pełni

2010

CZERWIEC

KALENDARIUM

2	1929	– oddanie do użytku nowego gmachu dla Seminarium Nauczycielskiego w Jordanowie
3	1959	– otwarcie nowej szkoły w Bystrej
5	1994	– ks. kardynał Fr. Macharski poświęcił kamień węgielny pod budowę kościoła w Naprawie
6	1926	– powstanie suskiego oddziału Związku Strzeleckiego
7	1929	– otwarcie przez ss. zmartwychwstanki ochronki dla dzieci w Stryszawie Siwcówce
8	1772	– polska załoga zamku w Lanckoronie poddaje się wojskom austriackim
10	1979	– podczas mszy św. na krakowskich Błoniach papież Jan Paweł II koronuje obraz Matki Bożej Makowskiej
13	1999	– wyniesienie na ołtarze dwóch księży wywodzących się z jordanowskiej parafii
– ks. Piotra Dańkowskiego i ks. Stanisława Pyrtka
	2002	– wizyta księcia Walii Karola, następcy tronu brytyjskiego w Stryszowie
14	2000	– podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem Gmin Babiogórskich a słowackim Stowarzyszeniem Babia Hora
15	1590	– zamek i starostwo lanckorońskie przechodzą w zarząd rodu Zebrzydowskich
	1614	– zakończenie budowy kościoła w Suchej
16	1996	– konsekracja kościoła w Żarnówce
22	1757	– dokument wydany przez Sąd Konsystorski w Krakowie, potwierdzający wszelkie zobowiązania fundatorów i zatwierdzający pozwolenie na budowę kościoła w Zawoi
26	1987	– erygowanie parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Zawoi Górnej
28	1987	– konsekracja kościoła w Zawoi Górnej
	2003	– poświęcenie Ośrodka Wczasowo-Rekolekcyjnego „Caritas” w Zakrzowie przez kard. Franciszka Macharskiego
29	1984	– utworzenie parafii w Białce
30	1988	– Towarzystwo Przyjaciół Orawy uzyskuje osobowość prawną

CZERWIEC

Wt	1	ANIELI Merici, JUSTYNA męczennika, ŚWIĘTOPEŁKA, Dzień Dziecka
Śr	2	MARCELINA i PIOTRA męczenników, SADOKA i towarzyszy męczenników
Cz	3	CIAŁA I KRWI PAŃSKIEJ (Boże Ciało), KAROLA Lwanga i towarzyszy męczenników, JANA Grande
Pt	4	FRANCISZKA Caracciolo kapłana, KWIRYNA, PACYFIKA z Nowary kaznodziei
So	5	BOGUMIŁA arcyb. Gniezna, BONIFACEGO biskupa, męczennika, FERDYNARDA Portugalskiego, WALERII, WINFRYDA arcybiskupa męczennika
N	6	MARII Karłowskiej, NORBERTA arcybiskupa, PAULINY męczennicy, WALERII • Odpust - Wysoka
Pn	7	ROBERTA opata, WIEŚŁAWA
Wt	8	JADWIGI królowej, MAKSYMA, MEDARDA biskupa, SEWERYNA, WILHELMA
Śr	9	EFREMA diakona, doktora Kościoła, FELICJANA, GLORII, PELAGII, KOLUMBY opata
Cz	10	BOGUMIŁA arcybiskupa Gniezna, MAŁGORZATY, PIOTRA
Pt	11	NAJŚWIĘTSZE SERCE JEZUSA, BARNABY apostoła, KWIRYNA • Odpust - Lipnica Wielka, Oravska Polhora
So	12	MARII - NIEPOKALANEGO SERCA MARII, LEONA III papieża, ONUFREGO pustelnika, 108 Polskich Męczenników • Odpust - Hucisko
N	13	ANTONIEGO Padewskiego, LUCJANA • Odpust - Jachówka, Klin, Zubrzyca Żymna Dziura, Żarnówka
Pn	14	BAZYLEGO, ELWIRY, MICHAŁA Kozala, RUFINA i WALEREGO męczenników
Wt	15	JOLENTY (JOLANTY) księżnej i zakonnicy, WITA męczennika
Śr	16	ALINY męczennicy, ANETY, BENONA z Miśni biskupa, LUTGARDY mniszki
Cz	17	ADAMA Chmielowskiego - brata Alberta, zakonnika, ALBERTA, GRZEGORZA, LAURY • Odpust - Jabłonka Bory
Pt	18	ELŻBIETY, MARKA
So	19	GERWAZEGO i PROTAZEGO męczenników, ROMUALDA opata
N	20	BENIGNY męczennicy, BOGNY
Pn	21	ALICJI, ALOJZEGO Gonzagi, zakonnika
Wt	22	JANA Fishera biskupa i TOMASZA Moro męczenników, PAULINA z Noli biskupa PIERWSZY DZIEŃ LATA
Śr	23	JÓZEFA Cafasso, WANDY, ZENONA, Dzień Ojca
Cz	24	JANA CHRZCICIELA (narodzenie), JANA z Grenady, DANUTY • Odpust - Lanckorona, Orawka
Pt	25	DOROTY z Mątowów wdowy, WILHELMA z Vercelli, opata
So	26	MAGDALENY Fontaine, WIRGILIUSZA biskupa
N	27	MARII - MATKI BOŻEJ NIEUSTAJĄCEJ POMOCY, CYRYLA Aleksandryjskiego arcybiskupa i doktora Kościoła, WŁADYSŁAWA króla, JERZEGO Matulewicza • Odpust - Jabłonka, Krzeszów, Zawoja Górna, Zembrzyce
Pn	28	IRENEUSZA biskupa, męczennika, LEONA
Wt	29	PIOTRA I PAWŁA apostołów • Odpust - Lachowice, Leńcze, Zubrohlava
Śr	30	EMILII, LUCYNY

Wójtowie Gminy:

Zofia Oszacka
2002 – nadal

Elżbieta Stołowska
1990 – 2002

Sekretarze Gminy:

Teresa Florek
1990 – nadal

Skarbnicy Gminy:

Irena Kwaśnica
1990 – nadal

Radni Gminy Lanckorona:

W latach 1990 – 2002 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 18 radnych w 18 okręgach wyborczych. Od 2002 wybieranych jest po 15 radnych. Obecnie gmina podzielona jest na 5 okręgów wyborczych.

I Kadencja 1990 – 1994

Stanisław Bartyzel
Adam Florek
Eugeniusz Gibas
Krzysztof Grabacki
Józef Gunia
Stanisław Jurek
Czesław Kęsek
Marek Kwaśnica
Tadeusz Lorenz
Jarosław Maj
Stanisław Moskała
Ryszard Radoń
Tadeusz Ryś
Tadeusz Słonina
Marek Sowa
Stanisław Sternal
Stanisław Trąbka
Stanisław Wajhenig

II Kadencja 1994 – 1998

Robert Bodnar
Jan Borończyk
Jan Chorąży
Ryszard Frączek
Ryszard Gondek
Krzysztof Grabacki
Józef Guzik
Franciszek Kasiarz
Rudolf Kiepora
Marek Kwaśnica
Stanisław Moskała

Józef Piwowar
Ryszard Radoń
Tadeusz Ryś
Marek Sowa
Anna Sroka
Maria Turek
Zbigniew Woźniak

III Kadencja 1998 – 2002

Jan Borończyk
Artur Chorąży
Jan Chorąży
Ryszard Frączek
Józef Guzik
Piotr Kozik
Marek Kwaśnica
Fryderyk Koźbiał
Cecylia Lang
Danuta Lasek
Włodzimierz Łopata
Grzegorz Oremus
Robert Pocielaj
Ryszard Radoń
Barbara Smolik
Marek Sowa
Zdzisław Szambelan
Tadeusz Wadowski

IV Kadencja 2002 – 2006

Wacław Bańdura
Jan Borończyk
Jerzy Chorąży

Piotr Chorąży
Zbigniew Fraś
Ryszard Frączek
Józef Gąsiorski
Józef Guzik
Franciszek Kasiarz
Fryderyk Koźbiał
Marek Kwaśnica
Cecylia Lang
Włodzimierz Łopata
Stanisław Moskała
Ryszard Radoń

V Kadencja 2006 – 2010

Jerzy Chorąży
Piotr Chorąży
Wojciech Czajka
Rafał Czwartek
Stefan Florek
Ryszard Frączek
Józef Gąsiorski
Franciszek Kasiarz
Fryderyk Koźbiał
Marek Kwaśnica
Cecylia Lang
Tadeusz Łopata
Stanisław Moskała
Grzegorz Siwek
Tadeusz Wyka

Przewodniczący Rady Gminy:

Jerzy Chorąży
2006 – nadal

Cecylia Lang
2002 – 2006

Marek Kwaśnica
1990 – 2002

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

lipiec

Babia Góra – widok z góry Chełm (gmina Budzów)

Co widać na naszym niebie?

- 11. Księżyc w nowiu
- 26. Księżyc w pełni
- 29. Maksimum aktywności roju Delta-Akwarydów Południowych (30)
- 30. Maksimum aktywności roju Alfa-Kaprikornidów (30)

2010

lipiec

KALENDARIUM

1	1949	– odłączone od Budzowa Zembrzyce stają się samodzielną gminą
	1985	– rozpoczęto budowę zbiornika „Świnna Poręba”
3	1896	– ustawa gminna oficjalnie potwierdzająca prawa miejskie Suchej
	1941	– rozstrzelanie pod ścianą śmierci w Oświęcimiu Romana Jabłońskiego – dyr. SP w Łękawicy
	1945	– założenie OSP Stryszawa
5	1964	– uroczyste obchody 600-lecia Bieńkówki i uruchomienie linii autobusowej do Suchej
6	1808	– konsekracja kościoła w Bieńkówce
7	1797	– powstanie parafii w Bieńkówce
	2005	– początek uroczystych obchodów jubileuszu 600-lecia lokacji Suchej
7-8	1970	– wielka powódź w gminie Mucharz. Zostaje podmyty nasyp kolejowy w Zagórze
11	1950	– w Makowie Podhalańskim powstaje Spółdzielnia Pracy „Podhalanka”
	1981	– zm. Andrzej Pilch, działacz orawski; żołnierz AK, wójt Orawy, członek m.in. PTTK, opiekun Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej (ur. w 1912 r.)
12	1921	– urodziła się Janina Barbara Górkiewiczowa, poetka i pisarka z Mucharza.
13	1933	– Lanckorona traci status miasta
14	1929	– do Jordanowa zostaje przyłączona gmina Malejowa oraz przysiółek Chrobacze
15	1843	– hr. Aleksander Branicki nabywa dobra suskie od Jana Kantego Wielopolskiego
17	1929	– wizyta prezydenta RP prof. Ignacego Mościckiego na Orawie
	1934	– początek wielkiej, trzydniowej powodzi na rzece Skawie
	1974	– na stację Sucha Beskidzka wjeżdża pierwszy pociąg elektryczny z Krakowa
22	1974	– we wsi Skawce-stacja PKP odbyła się uroczystość otwarcia linii elektrycznej Kraków–Zakopane
23	2001	– początek wielkiej powodzi w powiecie suskim
26	1880	– utworzenie dekanatu suskiego
27	2002	– rozpoczęcie I Międzynarodowego Pleneru Rzeźbiarsko-Malarskiego w Makowie Podhalańskim
28	1768	– bitwa konfederatów barskich z Rosjanami pod Makowem
	1920	– decyzją Rady Ambasadorów w Paryżu Polska uzyskała póln.-wsch. część Orawy
	1935	– konsekrowanie nowego kościoła w Zakrzowie przez bpa sufragana Stanisława Rosponda
29	1931	– założenie Związku Spisko-Orawskiego z siedzibą w Jabłonce
31	1943	– drugie wysiedlenie ludności Śleszowic na Śląsk Cieszyński i Czeski oraz do Generalnego Gubernatorstwa
	1967	– zmarł ks. dr Ferdynand Machay, działacz orawski, budzieli polskości na Orawie, proboszcz kościoła Mariackiego w Krakowie, senator RP

lipiec

Cz	1	HALINY, MARCINA, OTTONA z Bambergu, biskupa	• Odpust - Rabca
Pt	2	BERNARDYNA Realino jezuita, JAGODY, URBANA	
So	3	ANATOLA biskupa, TOMASZA apostoła	
N	4	ANDRZEJA z Damaszku biskupa, ELŻBIETY Portugalskiej, TEODORA,	
Pn	5	ANTONIEGO Marii Zaccaria kapłana, ATANAZEGO z góry Athos opata, MARII Goretti męczennicy	
Wt	6	DOMINIKI z Nikodemii, męczennicy, MARII Teresy Ledóchowskiej dziewicy	
Śr	7	BENEDYKTA XI papieża, SĘDZISŁAWA, WILIBALDA biskupa	
Cz	8	EDGARA Spokojnego władcy Anglii, EUGENIUSZA III papieża, ELŻBIETY, WIRGINII	
Pt	9	ADRIANA Fortescue męczennika, WERONIKI Giuliani kapucynki, ZENONA,	
So	10	ANTONIEGO pustelnika z ławry Peczerskiej, FILIPA,	
N	11	BENEDYKTA z Nursji opata, OLGII Mądrej księżnej Rusi Kijowskiej	
Pn	12	BRUNONA, BONIFACEGO z Kwerfurtu biskupa i męczennika, JANA Gwalberta opata, JANA Jones męczennika	
Wt	13	ANDRZEJA Świerada i BENEDYKTA pustelników, EUGENIUSZA, HENRYKA II cesarza i KUNEGUNDY cesarzowej męczennicy	
Śr	14	FRANCISZKA Solano, franciszkanina, JAKUBA, Kamila de Lellis, kapłana, ULRYKA	
Cz	15	BONAWENTURY, biskupa i doktora Kościoła, HENRYKA, cesarza, WŁODZIMIERZA I Wielkiego	
Pt	16	MARII - MATKI BOŻEJ SZKAPLERZNEJ, (MATKI BOŻEJ Z GÓRY KARMEL), MARII Magdaleny Postel zakonnicy, WINCENTEGO	• Odpust - Sidzina, Zembrzyce, Zubrzyca Dolna
So	17	ALEKSEGO żebraka, BOGDANA	
N	18	EMILIANA męczennika, FRYDERYKA biskupa i męczennika, SZYMONA z Lipnicy, kapłana	
Pn	19	MARCINA, WINCENTEGO, WODZISŁAWA	
Wt	20	CZESŁAWA dominikanina, ELIASZA, HIERONIMA, MAŁGORZATY panny i męczennicy	• Odpust - Izdebnik
Śr	21	DANIELA, WAWRZYŃCA z Brindisi kapłana i doktora Kościoła, WIKTORA męczennika	
Cz	22	MARII Magdaleny	
Pt	23	APOLINAREGO biskupa i męczennika, BRYGIDY Szwedzkiej, wdowy	
So	24	KINGI klaryski, KRYSZYNY z Bolsena męczennicy	
N	25	JAKUBA Większego apostoła, KRZYSZTOFA męczennika	• Odpust - Bobrov, Słyszawa Górna, Zakrzów
Pn	26	ANNY i JOACHIMA rodziców Matki Bożej	• Odpust - Chyżne
Wt	27	INNOCENTEGO I papieża, JULII, NATALII męczennicy	
Śr	28	SAMSONA biskupa i opata, WIKTORA I papieża	
Cz	29	LUDMIŁY, MARTY siostry Łazarza, OLAFI króla Norwegii	
Pt	30	LEOPOLDA Bogdana Mandicza kapucyna, PIOTRA Chryzologa biskupa i doktora Kościoła	
So	31	HELENY męczennicy, IGNACEGO Loyoli, LUDOMIRA	

Wójtowie Gminy:

Mariusz Murzyniak
2000 – nadal

Franciszek Adamczyk
1991 – 2000

Sekretarze Gminy:

Danuta Paplacyk
1991 – nadal

Skarbnicy Gminy:

Janusz Pakos
2001 – nadal

Aniela Owsiak
1991 – 2001

Radni Gminy Lipnica Wielka:

W 1991 gmina Lipnica Wielka została wydzielona z gminy Jabłonka. Odbyły się wówczas wybory do Rady Gminy, w których wybrano 17 radnych w 11 okręgach. W latach 1994-2002 wybieranych było po 18 radnych na poszczególne kadencje. Od 2002, w 5 okręgach wyborczych, wybieranych jest 15 radnych.

I Kadencja 1991 – 1994

Franciszek Adamczyk
Emil Boryś
Andrzej Jazowski
Andrzej Jazowski (senior)
Józef Karkoska
Andrzej Kowalczyk
Emil Kowalczyk
Augustyn Kuliga
Eugeniusz Kuliga
Emilia Marcinek
Stefan Michalak
Wendelin Michalak
Ludwik Młynarczyk
Kazimierz Orawiec
Izydor Osika
Jan Styrcuła
Ignacy Węgrzyn

II Kadencja 1994 – 1998

Franciszek Adamczyk
Emil Boryś
Tadeusz Jasica
Joanna Karlak
Józef Kocur
Bronisław Kowalczyk
Emil Kowalczyk
Eugeniusz Kuliga
Ferdynand Kucek
Augustyn Kuliga
Danuta Kwak

Franciszek Łazarczyk
Ludwik Młynarczyk
Ignacy Mikłusiak
Wendelin Michalak
Ferdynand Pastwa
Ignacy Plaszczyk
Maria Walek

III Kadencja 1998 – 2002

Franciszek Adamczyk
Franciszek Gawęda
Andrzej Jazowski
Franciszek Karlak
Józef Kocur
Bronisław Kowalczyk
Emil Kowalczyk
Henryk Kowalczyk
Ferdynand Kucek
Bożena Lichosyt
Ignacy Mikłusiak
Ludwik Młynarczyk
Ferdynand Pastwa
Franciszek Pindziak
Augustyn Słaby
Eugeniusz Spyrka
Władysław Wesołowski
Franciszek Żurek

IV Kadencja 2002 – 2006

Stanisław Adamczyk
Piotr Bandyk

Franciszek Gawęda
Franciszek Janowiak
Andrzej Jazowski
Józef Kocur
Emil Kowalczyk (do 2005)
Henryk Kowalczyk
Wiktor Kramarz
Ferdynand Kucek
Bożena Lichosyt
Emil Martyniak
Karol Mastela (od 2005)
Ludwik Młynarczyk
Danuta Pastorczyk
Krzysztof Wziątek

V Kadencja 2006 – 2010

Franciszek Gawęda
Wojciech Hetmański
Andrzej Jazowski
Bronisława Kidoń
Józef Kocur
Henryk Kowalczyk
Wiktor Kramarz
Jan Kwak
Bożena Lichosyt
Karol Mastela
Adam Mikłusiak
Franciszek Pindziak
Augustyn Słaby
Danuta Sojka
Eugeniusz Węgrzyn

Przewodniczący Rady Gminy:

Franciszek Gawęda
2005 – nadal

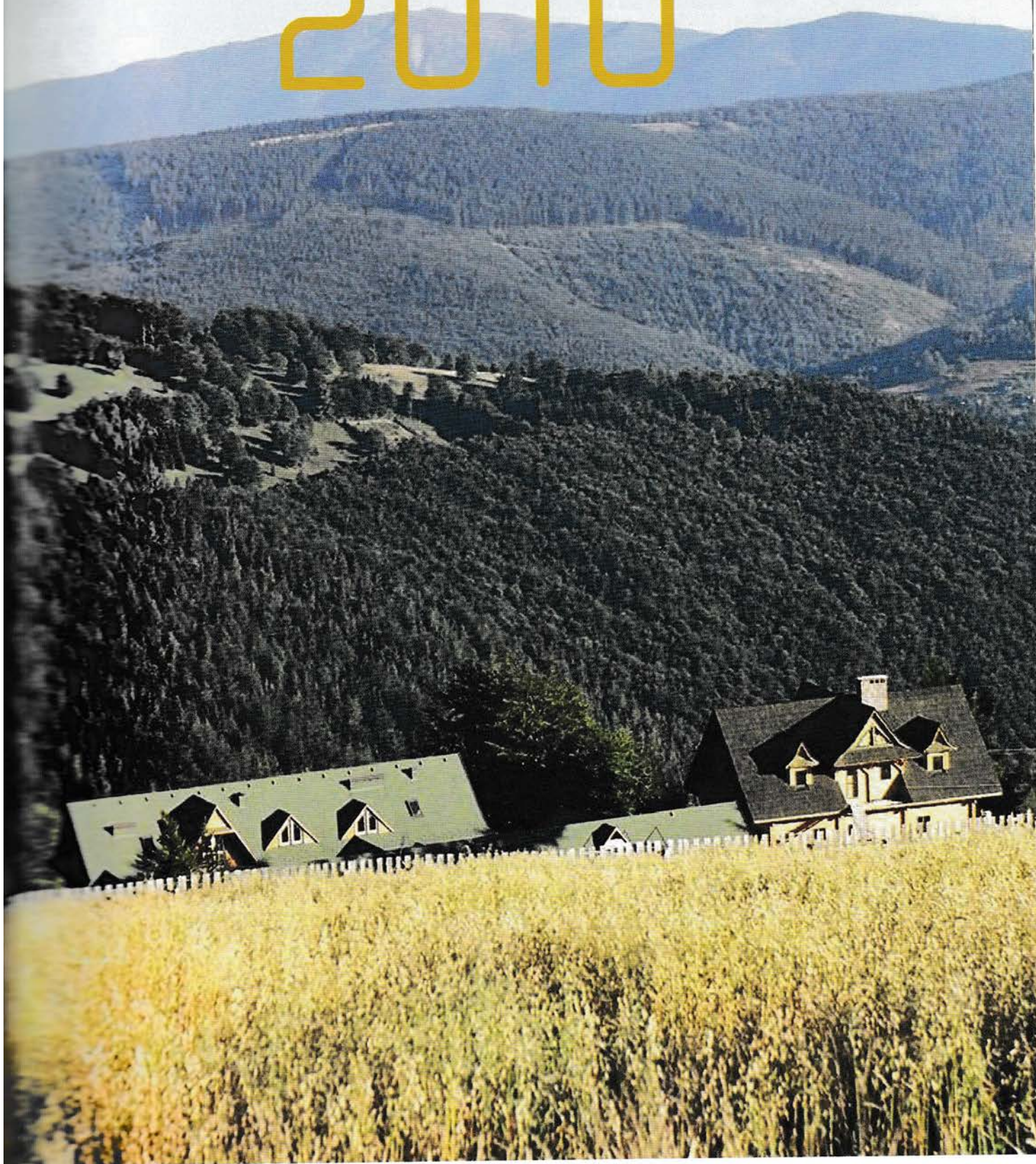

dr Emil Kowalczyk
1991 – 2005

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

sierpień

Babia Góra – widok z Koszarawy Bystrej (gmina Koszarawa)

Co widać na naszym niebie?

5. Maksimum aktywności roju Iota-Akwarydów Południowych (15)
7. Optymalne warunki obserwacji Merkurego
10. Księżyc w nowiu
12. Maksimum aktywności roju Delta-Akwarydów Północnych (20) i Perseidów (70)
18. Maksimum aktywności roju Kappa-Cygnidów (5)
20. Maksimum aktywności roju Iota-Akwarydów Północnych (15)
20. Optymalne warunki obserwacji Wenus
24. Księżyc w pełni

2010

SIERPIEŃ

KALENDARIUM

1	1576	– Anna z Sieniawy Jordanowa funduje drewniany kościół pw. Przenajświętszej Trójcy w Jordanowie
	1976	– po raz pierwszy na scenie w Makowie Podhalańskim odbywa się Tydzień Kultury Beskidzkiej
2	1838	– wmurowanie kamienia węgielnego pod kościół w Osielcu
4	1916	– pożar w Makowie
8	1666	– przy kościele w Zembrzycach powstaje Bractwo św. Szkaplerza
11	1574	– Albert Łaski zdobywa zamek lanckoroński i siłą zajmuje starostwo lanckorońskie dzierżone wówczas przez Barbarę Wolską
	1982	– erygowanie parafii w Bystrej
12	1989	– zmarł Emil Wacyk, zasłużony działacz regionalny z Makowa Podhalańskiego
15	1886	– powstanie orkiestry dętej w Sidzinie
	1899	– Towarzystwo Akcyjne Kolei Lokalnej Trzebinia – Skawce (właściciel linii) oddało do użytku linię kolejową z Wadowic do Skawiec
17	1995	– zostało zarejestrowane Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich
	1996	– I Babiogórski Zjazd Samorządowców Gmin Babiogórskich i odsłonięcie na szczycie Babiej Góry słowackiego pomnika poświęconego Janowi Pawłowi II
19	1951	– otwarcie szkoły w Zachelmnej
20	1985	– w kaplicy w Marcówce została odprawiona pierwsza msza święta
23	2000	– w Stryczawie Siwówce odsłonięto Pomnik Szczerzej Wdzięczności, powstały dla uczczenia Ojca Świętego Jana Pawła II i prymasa Polski, kardynała Stefana Wyszyńskiego, którzy w latach sześćdziesiątych przybywali tu na wypoczynek
26	1767	– przekazanie relikwii św. Jana Kantego kościołowi w Stryczawie przez biskupa sufragana krakowskiego Franciszka Potkańskiego
	1852	– oddanie do użytku tzw. Losertówki, schronu wzniesionego na szczycie Diablaka z inicjatywy ówczesnego właściciela Zawoi hr. Filipa Saint-Genois
	2000	– V Babiogórski Zjazd Samorządowców, będący zarazem I Międzynarodowym Zjazdem Poznawczo-Integracyjnym z metą w Orawskiej Półgórze (słow. Oravská Polhora)
30	1892	– początek trzydniowych manewrów wojsk austriackich w Zembrzycach
	1953	– konsekracja kościoła w Skawicy
31	1836	– urzędowa zmiana nazwy Górnej Skawicy na Zawoję
	1906	– konsekracja kościoła w Krzeszowie

sierpień

N	1	ALFONSA Marii Ligouri biskupa i doktora Kościoła, JUSTYNA	• Odpust - Skawinka
Pn	2	MARII - MATKI BOŻEJ ANIELSKIEJ, EUZEBIUSZA z Vercelli biskupa, GUSTAWA, STEFANA I papieża	• Odpust - Podwilk, Zawoja Centrum
Wt	3	LIDII z Tiatyry, NIKODEMA	
Śr	4	DOMINIKA, FRANCISZKA Cacco tercjarza-pustelnika, JANA Marii Vianney kapłana	
Cz	5	MARII - MATKI BOŻEJ ŚNIEŻNEJ (Poświęcenie Bazyliki Matki Bożej Większej), JUSTYNA, OSWALDA króla, męczennika	
Pt	6	PRZEMIENIENIE PAŃSKIE, JAKUBA, SŁAWY,	• Odpust - Jablonka
So	7	DOROTY, KAJETANA z Thieny kapłana, KLAUDII, SYKSTUSA II papieża, męczennika	
N	8	CYPRIANA, DOMINIKA Guzmana kapłana, EMILIANA	• Odpust - Maków Podhalański
Pn	9	EDYTY Stein dziewicy i męczennicy, JANA z Fermo, JANA z Salerno, ROMANA męczennika, RYSZARDA, TERESY BENEDYKTY od Krzyża	
Wt	10	BORYSA, HUGONA biskupa, WAWRZYŃCA diakona i męczennika	
Śr	11	KLARY dziewicy, ZUZANNY męczennicy	
Cz	12	EUZEBIUSZA biskupa, LECHA	
Pt	13	MARII - MATKI BOŻEJ KALWARYJSKIEJ, DIANY, HIPOLITA kapłana i PONCJANA papieża, męczenników	
So	14	ALFREDA, MAKSYMILIANA Marii Kolbego, WOJBORA	
N	15	MARII - WNIEBOWZİCIE MATKI BOŻEJ (MATKI BOŻEJ ZIELNEJ), TARSYCJUSZA męczennika, Święto Wojska Polskiego	
Pn	16	JOACHIMA, ROCHA wyznawcy, STEFANA króla Węgier	• Odpust - Lipnica Mała
Wt	17	JACKA Odrowąża kapłana, JULIANNY, MIRONA męczennika	
Śr	18	HELENY cesarzowej, wdowy, ILONY	
Cz	19	BOLESŁAWA, JANA Eudesa kapłana	
Pt	20	BERNARDA z Clairvaux opata i doktora Kościoła, MARII de Mattias	
So	21	BALDWINA opata, JOANNY, PIUSA X papieża, SOBIESŁAWA	
N	22	MARII - MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ ŚWIATA, CEZAREGO	
Pn	23	APOLINAREGO, FILIPA, RÓŻY z Limy dziewicy	
Wt	24	BARTŁOMIEJA apostoła, EMILII de Vialar, JERZEGO	
Śr	25	JÓZEFA Kalasantego kapłana, LUDWIKA IX króla Francji	
Cz	26	MARII - MATKI BOŻEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ, NATALII męczennicy, ZEFIRYNY	• Odpust - Kiczory, Marcówka, Skawica, Śleszowice
Pt	27	CEZAREGO z Arles biskupa, MONIKI matki św. Augustyna, wdowy	
So	28	ALEKSANDRA biskupa Konstantynopola, AUGUSTYNA biskupa i doktora Kościoła, HERMANA męczennika	
N	29	JANA (Męczeństwo św. Jana Chrzciciela), SABINY męczennicy	• Odpust - Budzów, Juszczyn, Kojszówka, Świnna Poręba
Pn	30	ADAUKTA i FELIKSA męczenników, FIAKRUSZA pustelnika, SZCZĘSNEGO biskupa męczennika	
Wt	31	BOHDANA, RAJMUNDA Nonnata, PAULINY	

Burmistrzowie:

Stanisław Pawlik
2000 – nadal

Krzysztof Bochnak
1998 – 2000

Zdzisław Nowak
1990 – 1998

Andrzej Siwiec
15.06.1990 – 15.09.1990.

Sekretarze Gminy:

Maria Czarniak
28.12.2001 – nadal

Wanda Woźna
1990 – 2001

Radni Miasta i Gminy Maków Podhalański:

Na I kadencję (1990–1994) wybranych zostało 26 radnych. W latach 1994–2002 wybieranych było po 24 radnych na poszczególne kadencje. Od 2002 wybieranych jest po 15 radnych, obecnie w 7 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1990–1994

Kazimierz Bałos
Maria Borowa
Krzysztof Chudzik
Kazimierz Cieślewicz
Jan Duda
Tadeusz Dyrda
Tadeusz Dziubek
Stanisław Kopacz
Stanisław Kucała
Stanisław Kudzia
Jan Madej
Małgorzata Madej
Czesław Nitoń
Stanisław Pająk
Wojciech Pazdur
Stanisław Pena
Kazimierz Polak
Stanisław Raciak
Maria Rażna
Benedykt Sala
Władysława Sala
Andrzej Sasuła
Fryderyk Warta
Czesław Warta
Andrzej Wilczek
Janina Woźna

II Kadencja 1994–1998

Kazimierz Bałos
Władysław Bisaga
Florentyna Borowa
Krzysztof Chudzik
Kazimierz Cieślewicz
Małgorzata Dudrak
Stanisław Kluska
Andrzej Knapczyk
Czesława Listwan
Barbara Łobczowska
Wiesław Maciaszek
Małgorzata Madej
Stanisław Marek

Edward Orawiec
Wojciech Pazdur
Kazimierz Polak
Stefan Polański
Benedykt Sala
Władysława Sala
Andrzej Sasuła
Eugeniusz Studnicki
Fryderyk Warta
Janina Woźna
Zygmunt Woźny

III Kadencja 1998–2002

Kazimierz Bałos
Maria Borowa
Jan Borys
Aleksandra Drobna
Stanisław Kozieł
Bogusława Listwan
Krzysztof Olejniczak
Edward Orawiec
Stanisław Pawlik
Stanisław Pena
Ludwik Polak
Stefan Polański
Benedykt Sala
Władysława Sala
Jan Sternal
Eugeniusz Studnicki
Lucyna Sulka
Jan Suwaj
Jan Świątko
Krystyna Wicherek
Władysław Włoch
Janina Woźna
Andrzej Wójcik
Stanisław Zajda

IV Kadencja 2002–2006

Henryk Bania
Kazimierz Bałos
Adam Bisaga

Jan Borys
Aleksandra Drobny
Stanisław Drobny
Jadwiga Dyrz
Stanisław Kozieł
Józef Kurpiel
Ewa Matyja
Piotr Melzer
Edward Orawiec
Kazimierz Polak
Jan Sternal
Jan Suwaj

V Kadencja 2006–2010

Henryk Bania
Kazimierz Bałos
Adam Bisaga
Jadwiga Dyrz
Adam Głuszek
Stanisław Kozieł
Józef Kurpiel
Ewa Matyja
Edward Orawiec
Stanisław Ostruszka
Kazimierz Polak
(do 01.2007)
Stanisław Drobny
(od 04.2007)
Paweł Sala
Jan Sternal
Gabriel Stopa
Jan Suwaj

Skarbnicy Gminy:

Maria Stec
1992 – nadal

Halina Kosman
1990 – 1992

Przewodniczący Rady Miasta i Gminy

Kazimierz Bałos
2000 – nadal

Jan Borys
1998 – 2000

Kazimierz Polak
1990 – 1998

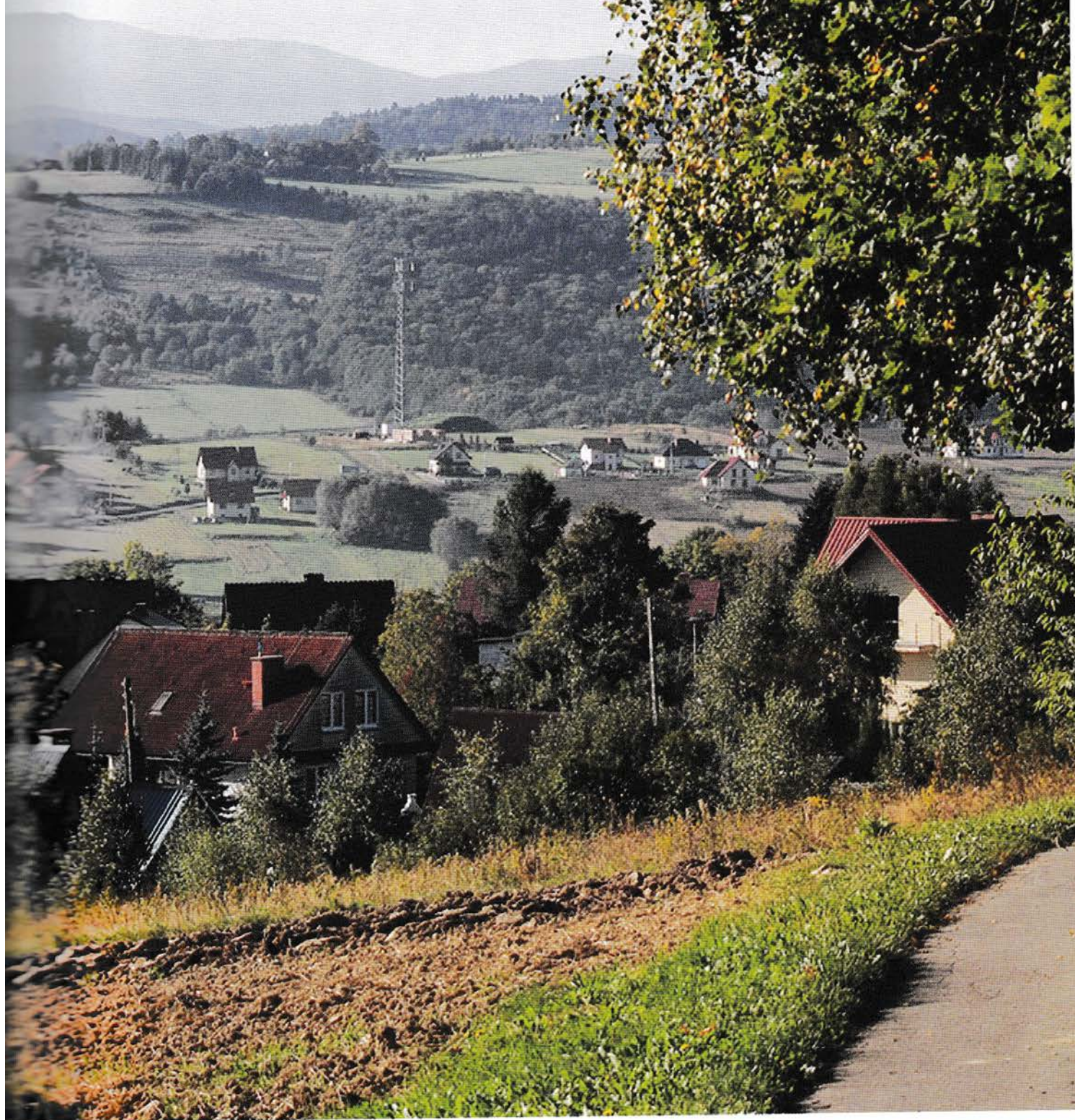

Stanisław Pena
02.06.1990 – 26.10.1990

Radni V Kadencji 2006–2010

2010

wrzesień

Babia Góra – widok z osiedla Rzędziówka w Mucharzu

Co widać na naszym niebie?

- 8. Księżyc w nowiu
- 19. Optymalne warunki obserwacji Merkurego
- 21. Jowisz w opozycji do Słońca
- 23. Jesienne zrównanie dnia z nocą, Księżyc w pełni

2010

WRZESIEŃ

KALENDARIUM

1	1333	– książę oświęcimski Jan I Scholastyk zezwala Mikołajowi z Benkowic na lokację wsi w okolicach Zembrzyc - pierwsza wzmianka o Zembrzycach
	1842	– założenie pierwszej szkoły w Koszarawie
	1939	– pierwszy dzień walk na Wysokiej
	1950	– założenie przedszkola w Bystrej z inicjatywy „Chłopskiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Bystrej”
	2000	– powstaje Liceum Ogólnokształcące w Zawoi
3	1939	– Niemcy wkraczają do Bystrej
4	1939	– Niemcy wkraczają do Suchej i do Koszarawy
5	1823	– umiera ks. Ignacy Machajski, wieloletni proboszcz parafii suskiej
	1881	– konsekracja kościoła w Mucharzu przez ks. bpa krakowskiego Albina Sasa Dunajewskiego
	1948	– zmarł ks. Marcin Jabłoński, proboszcz Orawki, działacz orawski, autor poematu sławiącego krasę Orawy (ur. 11.11.1888 r.)
8	1988	– I Sejmik Kultury Orawskiej w Jabłoncu
9	1955	– oddanie do użytku schroniska PTTK im. Kazimierza Sosnowskiego na Hali Krupowej
	1978	– Kardynał Karol Wojtyła odbywa wycieczkę ze Skawicy przez Policę na Przełęcz Krowiarki - była to jego ostatnia wycieczka przed wyjazdem na konklawe do Rzymu
	2000	– Jordanów odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu „za wybitne zasługi w walce z hitlerowskim okupantem w latach II wojny światowej”
11	1945	– utworzenie Towarzystwa Sportowego „Halniak” Maków Podhalański
12	1772	– zamordowanie przez zbrojczy proboszcza stryszowskiego ks. Józefa Dębińskiego w lesie, w miejscu zwanym „Mogilą”
13	1944	– zm. sługa boża Rozalia Celakówna z Jachówki, jej proces beatyfikacyjny został otwarty 5.11.1996 r.
15	1906	– otwarcie schroniska turystycznego na Markowych Szczawinach, pierwszego polskiego schroniska w Beskidach Zachodnich
	2007	– otwarcie Muzeum Miejskiego Suchej Beskidzkiej
17	1909	– umiera burmistrz Suchej Antoni Pawluszkiwicz, poseł do Rady Państwa w Wiedniu
18	1797	– cesarz Franciszek II zatwierdza dawne przywileje Lanckorony i nadaje miastu herb
19	1655	– dowódca załogi na zamku w Lanckoronie Jakub Wilkoński poddaje zamek Szwedom
21	1985	– rozpoczęcie pierwszej „Babiogórskiej Jesieni” w Zawoi
23	1549	– Jan Porębski, dziedzic Krzeszowa, sprzedaje go Janowi i Wawrzyńcowi Komorowskiemu
23	1972	– otwarcie Muzeum Regionalnego Ziemi Suskiej w salach suskiego zamku
	1982	– oddanie do użytku Szpitala Rejonowego w Suchej Beskidzkiej
25	1966	– otwarcie Ośrodka Muzealnego PTTK na Markowych Szczawinach
	1994	– koronacja cudownego obrazu Matki Bożej Trudnego Zawierzenia – Pani Jordanowskiej
26	1940	– wysiedlenie 1000 mieszkańców Lachowic
27	1998	– Kard. Franciszek Macharski poświęcił pomnik Jana Pawła II obok mucharskiego kościoła
	2003	– konsekracja kościoła pw. św. Stanisława w Stryszawie Dolnej
29	1839	– hr. Feliks Ludwik Saint-Genois d'Anneacourt nabywa dobra makowskie na licytacji

WRZESIEŃ

Śr	1	BRONISŁAWY norbertanki, IDZIEGO pustelnika i opata	
Cz	2	STEFANA, WILHELMA biskupa	
Pt	3	GRZEGORZA I Wielkiego papieża, doktora Kościoła, IZABELI, SZYMONA	
So	4	ROZALII (Róży) z Palermo dziewicy i pustelnicy	
N	5	DOROTY, WIKTORYNA męczennika	
Pn	6	BEATY, EUGENIUSZA	
Wt	7	MELCHIORA Grodzieckiego kapłana i męczennika, REGINY dziewicy i męczennicy	
Śr	8	MARII - NARODZENIE MATKI BOŻEJ (MATKI BOŻEJ SIEWNEJ), ADRIANY, KLEMENTYNY	
Cz	9	ANIELI Salawy dziewicy, MARII de Cabeza wdowy, SERGIUSZA, PIOTRA Klawera kapłana	
Pt	10	MIKOŁAJA z Tolentino, PULCHERII cesarzowej	
So	11	HIACYNTA i PROTA męczenników, JANA Gabriela Perboyrem,	
N	12	MARII - NAJŚWIĘTSZEGO IMIENIA MARYI, GWIDONA kościelnego z Laeken, RADZIMIRA	
Pn	13	EUGENII, JANA Chryzostoma biskupa, doktora Kościoła	
Wt	14	PODWYŻSZENIE KRZYŻA ŚWIĘTEGO, BERNARDY, ROKSANY	☀️ Odpust - Sibelne
Śr	15	MARII - MATKI BOŻEJ BOLESNEJ, ALBINA, NIKODEMA	☀️ Odpust - Orawka
Cz	16	CYPRIANA biskupa i KORNELIUSZA papieża, męczenników	
Pt	17	HILDEGARDY benedyktynki, JUSTYNA, ROBERTA Bellarmina biskupa i doktora Kościoła	
So	18	IRENY, JÓZEFA z Kupertynu kapłana, STANISŁAWA Kostki	
N	19	MARII - MATKI BOŻEJ SALETYŃSKIEJ, EMILII de Rodat, JANUAREGO biskupa i męczennika, TEODORA z Tyru biskupa	☀️ Odpust - Daniolki
Pn	20	EUSTACHEGO, EUZEBII, FRANCISZKA Marii z Camporosso, TOMASZA Johsona i towarzyszy	
Wt	21	HIPOLITA, JONASZA, MATEUSZA ewangelisty	
Śr	22	MAURYCEGO męczennika, TOMASZA z Villanueva biskupa	
Cz	23	BERNARDYNY Marii Jabłońskiej dziewicy, BOGUSŁAWA, LINUSA papieża, TEKLI dziewicy i męczennicy Ojca PIO	PIERWSZY DZIEŃ JESIENI
Pt	24	GERARDA biskupa, HERMANA Kaleki, JANINY, KOLUMBY, RUPERTA,	
So	25	AURELII, WŁADYSŁAWA z Gielniowa kapłana	
N	26	DAMIANA i KOSMY męczenników, MAURYCEGO	
Pn	27	AMADEUSZA, WINCENTEGO a Paulo kapłana, WAWRZYŃCA z Ripafratta	
Wt	28	TYMONA biskupa, WACŁAWA Czeskiego, męczennika	
Śr	29	GABRIELA, MICHAŁA, RAFAŁA, archaniołów	☀️ Odpust - Zubrzyca Góra
Cz	30	FELICJI, GRZEGORZA Oświeciciela, apostoła Ormian, HIERONIMA kapłana i doktora Kościoła	

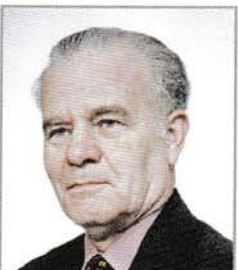
Wójtowie Gminy:

Wacław Wądołny
2002 – nadal

Eugeniusz Woźnicki
1998 – 2002

Eugeniusz Zwoliński
1990 – 1998

Radni Gminy Mucharz:

Na I kadencję (1990–1994) mieszkańcy gminy wybierali 19 radnych, na II kadencję (1994–1998) 16 radnych. Od 1998 wybieranych jest po 15 radnych, obecnie w 5 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1990 – 1994

Stanisław Bednarczyk
Stanisław Bryndza
Jan Czopek
Mieczysław Dobisz
Jan Frączek
Tadeusz Frączek
Stefan Grzybek
Stanisław Huber
Eligiusz Klauzner
Marek Kupczyk
Wiesław Malinkiewicz
Stanisław Niziołek
Tadeusz Płotek
Bronisław Prorok
Kazimierz Radwan
Wiesław Stawowy
Stanisław Wróbel
Eugeniusz Woźnicki
Eugeniusz Zwoliński

II Kadencja 1994 – 1998

Stanisław Bednarczyk
Kazimierz Figura
Marian Harbut
Stanisław Huber
Felicja Kaletka
Adam Łach
Tadeusz Płotek
Zbigniew Prorok

Zbigniew Radwan
Alfred Rudowski
Krystyna Sitarz
Krzysztof Sitko
Wiesław Stawowy
Eugeniusz Woźnicki
Lucyna Zalewska
Eugeniusz Zwoliński

III Kadencja 1998 – 2002

Stanisław Bednarczyk
Anna Fila
Tadeusz Gajda
Józef Gruca
Otylia Janiczak
Andrzej Mąka
Zygmunt Pająk
Zbigniew Prorok
Weronika Sajdak
Krzysztof Sitko
Jan Stanaszek
Wacław Wądołny
Bożena Wicher
Eugeniusz Woźnicki
Eugeniusz Zwoliński

IV Kadencja 2002 – 2006

Grzegorz Chmielowski
Anna Fila
Antoni Kupczyk

Jan Molendowicz
Zygmunt Pająk
Albina Pływacz
Dariusz Prorok
Krystyna Prorok
Weronika Sajdak
Antoni Sikora
Krzysztof Sitko
Stanisław Sorka
Wiesław Stawowy
Witold Wata
Lucyna Zalewska

V Kadencja 2006 – 2010

Tadeusz Dubel
Anna Fila
Izabella Łopata
Janusz Pławny
Bronisław Prorok
Ewa Ryczko
Jolanta Siemienieć
Bogumił Sikora
Jerzy Sikora
Krzysztof Sitko
Teresa Szczurek
Jan Szewczyk
Katarzyna Targosz
Agnieszka Warchał
Witold Wata

Przewodniczący Rady Gminy:

Anna Fila
2008 – nadal

Zygmunt Pająk
2002 – 2007

Weronika Sajdak
1998 – 2002

Eugeniusz Woźnicki
1994 – 1998

Wiesław Malinkiewicz
1990 – 1994

Radni V Kadencji 2006 – 2010

Sekretarze Gminy:

Maria Roman
2000 – nadal

Janina Grzybek
do 3.01.2000

Skarbnicy Gminy:

Rafał Cyganek
2008 – nadal

Helena Brudny
1990 – 2008

2010

październik

Babia Góra – widok z Leskowca (gmina Stryszawa)

Co widać na naszym niebie?

7. Księżyc w nowiu
9. Maksimum aktywności roju Październikowych Drakonidów (30.000)
22. Maksimum aktywności roju Orionidów (30)
23. Księżyc w pełni

2010

październik

KALENDARIUM

1	1881	– otwarto szkołę w Mucharzu (obok kościoła)
3	1929	– uroczyste poświęcenie kaplicy w Stryzawie–Siwówce i oddanie jej pod patronat św. Teresy od Dzieciątka Jezus
4	1911	– rozpoczęcie roku szkolnego w pierwszej publicznej Szkole Ludowej w Dąbrówce
7	1990	– konsekracja kościoła na Wysokiej
	2000	– konsekracja kościoła w Kurowie
13	1920	– zawiązано w Gęstych Domach w Jabłoncu koło Towarzystwa Szkoły Ludowej
	1944	– Niemcy spalili osiedle Malinowe w Sidzinie podczas pacyfikacji Pasma Babiogórskiego
15	1967	– odsłonięcie pomnika na Polanie Malinowe w Sidzinie
	1988	– I Walny Zjazd Towarzystwa Przyjaciół Orawy
16	1930	– decyzją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wprowadzono urzędową formę nazwy Makowa – Maków Podhalański
	2005	– poświęcenie pomnika w Sidzinie dedykowanego pamięci Ojca Świętego Jana Pawła II
17	1908	– poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy kościół w Jordanowie
	1937	– oddanie do użytku nowego betonowego mostu na rzece Skawie w Makowie Podhalańskim
18	1944	– pacyfikacja Zachełmnej przez hitlerowców
	1996	– obchody 100-lecia Zespołu Szkół w Makowie Podhalańskim, który przekształcony został z Krajowej Szkoły Hafciarskiej
	2000	– Kardynał Franciszek Macharski konsekruje kościół p.w. MB Pocieszenia w Świnnej Porębie
19	1997	– konsekracja kościoła w Juszczyźnie
24	1776	– poświęcenie kościoła w Łętowni
	1963	– doprowadzenie prądu elektrycznego do Zachełmnej
	2000	– W Stryzowie powstaje Międzynarodowa Koalicja Dla Ochrony Polskiej Wsi założona przez Jadwigę Łopatę, która w 2002 r. otrzymała międzynarodową Nagrodę Goldmana w dziedzinie ochrony środowiska
26	1530	– Stanisław i Piotr Porębscy rezygnują ze wsi Grzechynia na rzecz króla polskiego
27	1844	– założenie Towarzystwa Wstrzemięźliwości w Suchej
28	1910	– pożar kościoła parafialnego w Budzowie
30	1954	– utworzenie Babiogórskiego Parku Narodowego

październik

Pt	1	TERESY od Dzieciątka Jezus dziewicy i doktora kościoła, REMIGIUSZA biskupa
So	2	ANIOŁÓW STRÓŻÓW, DIONIZEGO, TEOFILA mnicha, SERAFINY
N	3	GERARDA z Brogne opata, JANA z Dukli kapłana • Odpust - Osielec
Pn	4	FRANCISZKA z Asyżu, PETRONIUSZA biskupa, ROZALII • Odpust - Koszarawa Bystra
Wt	5	APOLINAREGO, FAUSTYNY Kowalskiej dziewicy, FLORY dziewicy, RAJMUNDA z Kapui dominikanina • Odpust - Naprawa
Śr	6	ARTURA, BRUNONA opata
Cz	7	MARII - MATKI BOŻEJ RÓŻAŃCOWEJ, JUSTYNY z Padwy dziewicy i męczennicy, MARKA papieża • Odpust - Chyżne, Jordanów, Koziniec
Pt	8	BRYGIDY, PELAGII dziewicy i męczennicy, WALERII z Honnecourt
So	9	BOGDANA, WINCENTEGO Kadłubka
N	10	DIONIZEGO biskupa i męczennika, DANIELA, JANA Leonardiego kapłana, PAULINA z Yorku arcybiskupa
Pn	11	ALDONY, ALEKSANDRA Sauli biskupa, EMANUELI Torres Ascosta
Wt	12	EDWINA króla, EUSTACHEGO, GAUDENTEGO, SERAFINA z Montegranero kapucyna
Śr	13	Edwarda Wyznawcy króla, GERALDA, Honorata Koźmińskiego kapłana, Januarego męczennika
Cz	14	BERNARDA, KALIKSTA I papieża i męczennika, RADZIMA - Gaudentego biskupa
Pt	15	EUSTACHEGO, TEKLI, TERESY z Avila dziewicy i doktora Kościoła
So	16	FLORENTYNY, JADWIGI Śląskiej, Rocznica wyboru Ojca Św. JANA PAWŁA II
N	17	IGNACEGO Antiocheńskiego biskupa i męczennika, MAŁGORZATY Marii Alacoque dziewicy • Odpust - Stryszów, Tarnawa Dolna
Pn	18	ŁUKASZA ewangelisty, PIOTRA z Alkantary, SIEMOWITA • Odpust - Lipnica Wielka
Wt	19	IZAACA Joguesza, JANA de Brebeuf i towarzyszy jezuitów, męczenników, PAWŁA od Krzyża, kapłana, PIOTRA z Alkantary kapłana, ZIEMOWITA
Śr	20	IRENY, JANA Kantego kapłana
Cz	21	JAKUBA Strępy (Strzemię) biskupa, URSZULI i towarzyszek, męczennicy
Pt	22	DONATA biskupa, FILIPA, KORDULI męczennicy,
So	23	JANA Kapistrana kapłana, SEWERYNA Boecjusza
N	24	ANTONIEGO Marii Claret biskupa, DARII męczennicy, MARCINA, RAFAŁA
Pn	25	INGI, RAFAŁA
Wt	26	EWARYSTA, MARCJANA i LUCJANA męczenników
Śr	27	ANTONINY zakonnicy, IWONY, SABINY męczennicy
Cz	28	JUDY Tadeusza i SZYMONA apostołów • Odpust - Łętowia
Pt	29	FELICJANA męczennika, MICHAŁA, NARCYZA biskupa Jerozolimy, VIOLETTY
So	30	BONAWENTURY Bojani, PRZEMYSŁAWA, ZENOBII
N	31	ALFONSA Rodrigueza jezuita, KRZYSZTOFA franciszkanina, URBANA, WOLFGANGA biskupa

Wójtowie Gminy:

Jacek Zajęc
1998 – nadal

Jan Bury
1990 – 1998

Sekretarze Gminy:

Danuta Dużyńska
1992 – nadal

Irena Chrzęszcz
1990 – 1992

Skarbnicy Gminy:

Sławomir Łuczak
od 27.03.2009 – nadal

Stanisława Krzeszowska
2005 – 2009

Krystyna Polak
1990 – 2005

Radni Gminy Stryszawa:

W latach 1990–2002 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 22 radnych w 9 okręgach wyborczych. Od 2002 gmina podzielona jest na 7 okręgów wyborczych, w których wybieranych jest po 15 radnych.

I Kadencja 1990 – 1994

Ludwik Adamowicz
Józef Bąk
Jan Bury
Tadeusz Gancarz
Jerzy Kasperek
Eugeniusz Klimasara
Kazimierz Krzak
Jan Krzesiński
Józef Kwaśny
Czesław Lalik
Kazimierz Lasek
Jan Łaciak
Edward Łukasik
Jerzy Michałek
Krzysztof Miklusiak
Halina Krupiak (Okrzesik)
Wiesław Okrzesik
Michał Płonka
Krystyna Polak
Józef Sikora
Kazimierz Wajdzik
Franciszek Wójciga

II Kadencja 1994 – 1998

Tomasz Babicz
Jan Bury
Stanisław Bogacz
Antoni Dyduch
Józef Gach
Ryszard Hadka
Krzysztof Kachel
Halina Kapala
Zygmunt Kąkol
Kazimierz Kostyra
Jan Kłapyta
Henryk Kłapyta

Józef Kwaśny
Kazimierz Krzak
Jerzy Michałek
Zdzisław Michałek
Krystyna Polak
Kazimierz Polak
Michał Płonka
Andrzej Rusin
Józef Sikora
Jacek Zajęc

III Kadencja 1998 – 2002

Franciszek Balcer
Piotr Bigos
Jan Bury
Krzysztof Chorąży
Marian Głuszek
Ryszard Hadka
Jan Korczak
Zygmunt Kąkol
Genowefa Kłapyta
(od 17.09.2000)
Kazimierz Kubieniec
Jan Krzesiński
Józef Kwaśny
Kazimierz Krzak
Kazimierz Lasek
Halina Młyńska
Michał Płonka
Józef Rzepka
Józef Sikora
Ewa Spytek
Józef Świętek
Władysław Świerkosz
Jacek Zajęc
Alicja Zarywska-Sarlej
(do 2000)

IV Kadencja 2002 – 2006

Krzysztof Chorąży
Bożena Chrzęszcz
Henryk Dyduch
Ryszard Hadka
Stanisław Jasica (do 2003)
Zygmunt Kąkol
(od 23.11.2003)
Genowefa Kłapyta
(od 20.03.2005)
Anna Kryjak
Jan Krzesiński
Teresa Kubieniec
Genowefa Kwapisz
Włodzimierz Pająk
Piotr Pieczara
Józef Pochopień
Anna Popielarczyk-Pająk
Józef Świętek
Władysław Świerkosz
(do 2005)

V Kadencja 2006 – 2010

Piotr Bigos
Henryk Dyduch
Agata Gołuszka
Ryszard Hadka
Stefan Kadela
Zygmunt Kąkol
Genowefa Kłapyta
Jan Krzesiński
Jan Kulka
Marian Łaciak
Barbara Miklusiak
Stanisław Owczarek
Włodzimierz Pająk
Piotr Pieczara
Józef Pochopień

Przewodniczący Rady Gminy:

Ryszard Hadka
1998 – nadal

Józef Kwaśny
1994 – 1998

Jan Łaciak
1990 – 1994

Wiesław Okrzesik
02.06.1990 – 12.10.1990

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

listopad

Babia Góra – widok spod Magurki (Sucha Beskidzka)

Co widać na naszym niebie?

3. Maksimum aktywności roju Południowych Taurydów (7)
6. Księżyc w nowiu
13. Maksimum aktywności roju Północnych Taurydów (7)
17. Maksimum aktywności roju Leonidów (14.000 – 300.000)
21. Księżyc w pełni

2010

listopad

KALENDARIUM

1	1873	– otwarcie szkoły w Bieńkówce
2	1851	– w Suchej zatrzymuje się podróżujący ze Lwowa cesarz Franciszek Józef I
3	1912	– w Chicago powstaje Towarzystwo Synów Gór znad Skawy założone przez emigrantów z Zembrzyc
	1998	– poświęcenie kaplicy w Marcówce
3	2006	– w Lipnicy Wielkiej rozpoczęła się dwudniowa sesja popularno-naukowa zorganizowana z okazji 400-lecia wsi
5	1533	– biskup krakowski Piotr Tomicki zezwala na utworzenie parafii w Zembrzycach
	1947	– zmarł prof. Eugeniusz Machay, biolog, żołnierz AK, działacz orawski (ur. 27.01.1891 r. w Jabłonce)
7	1564	– lokacja Jordanowa
	1695	– breve papieża Innocentego XII, nadające wiernym nawiedzającym siedem ołtarzy w Suchej takie same odpusty, jakie uzyskiwali pielgrzymi nawiedzający siedem ołtarzy w watykańskiej bazylisce św. Piotra
8	1923	– utworzenie powiatu makowskiego
9	1669	– król Michał Korybut Wiśniowiecki potwierdza dawne przywileje Lanckorony i zezwala na trzy nowe jarmarki w mieście (na św. Agnieszkę, św. Stanisława i św. Franciszka)
	1869	– wielki pożar Lanckorony
10	1855	– konsekracja przez biskupa tarnowskiego Józefa Alojzego Pukalskiego kościoła w Koszarawie ku czci św. Karola Boromeusza
	1905	– umiera ks. Józef Prochner, probosz parafii suskiej, budowniczy nowego kościoła w Suchej
11	1445	– książę zatorski Wacław sprzedaje Zembrzyce Janowi Cieślińskiemu
	1988	– w Mucharzu obok kościoła odsłonięto Obelisk Niepodległości z pamiątkową tablicą
	1994	– ks. Kard. F. Macharski konsekruje kościół w Bystrej
	2002	– oficjalne otwarcie makowskiego Rynku odrestaurowanego po powodzi w 2001 r., połączone z odsłonięciem nowego wizerunku Pomnika Nieznanego Żołnierza i Ofiar Wojny
15	1918	– utworzenie Rady Narodowej Polaków na Górnej Orawie
	1918	– powstanie I Kompanii Spisko–Orawskiej
	1955	– powstanie Oddziału Ziemi Babiogórskiej PTTK w Suchej
18	1647	– wskutek wypadku podczas polowania umiera właściciel dóbr suskich Krzysztof Komorowski
20	1738	– August III wydaje dla Jordanowa przywilej na dwanaście jarmarków
21	1951	– utworzenie parafii w Skawicy
	1998	– w suskim zamku odbyło się I Sympozjum „Dziedzictwo kulturowe obszaru Babiej Góry” zorganizowane przez Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich
26	1376	– książę oświęcimski Jan wystawia dokument, w którym poświadcza fakt sprzedaży Krzeszowa przez Jana Szaszko ze Śleszowic Wawrzyńcowi Szaszkowicowi
28	1932	– zostaje zorganizowany w budynku szkoły Związek Strzelecki – oddział Mucharz
30	1824	– utworzenie parafii w Koszarawie

listopad

Pn	1	WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH	• Odpust - Rabicze
Wt	2	WSPOMNIENIE WSZYSTKICH WIERNYCH ZMARŁYCH (DZIEŃ ZADUSZNY)	
Śr	3	HUBERTA biskupa, MARCINA de Porres zakonnika, SYLWII matki Grzegorza papieża	
Cz	4	KAROLA Boromeusza biskupa, OLGIERDA	
Pt	5	ELŻBIETY i ZACHARIASZA rodziców św. Jana Chrzciciela, SŁAWOMIRA, GERALDA biskupa	
So	6	FELIKSA, KRYSZYNY stygmatyczki, LEONARDA z Limoges pustelnika	
N	7	ANTONIEGO Balducci jezuitę, FLORENCJUSZA, ZYGMUNTA	• Odpust - Koszarawa
Pn	8	BOGDANA, GOLFRYDA biskupa, SEWERYNA	
Wt	9	Poświęcenie Bazyliki Laterańskiej w Rzymie, ALEKSANDRA, LUDWIKA Marbioli, TEODORA żołnierza męczennika, URSYNA	
Śr	10	ANDRZEJA, LEONA I Wielkiego papieża i doktora Kościoła, JUSTA, LEONA, LUDOMIRA	
Cz	11	ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI, MARCINA z Tours biskupa, TEODORA Studyty opata,	• Odpust - Bystra Podhalańska, Podwik
Pt	12	JOZAFATA Kuncewicza biskupa i męczennika, RENATY	
So	13	BENEDYKTA, IZAAKA, JANA, KRYSZYNA, MATEUSZA, męczenników	
N	14	EMILA, ROGERA, SERAFINA, WAWRZYŃCA	
Pn	15	ALBERTA Wielkiego biskupa i doktora Kościoła, LEOPOLDA III margrabiego	
Wt	16	MARII - MATKI BOŻEJ OSTROBRAMSKIEJ, GERTRUDY Wielkiej, dziewicy, MAŁGORZATY Szkockiej, królowej	
Śr	17	GRZEGORZA Cudotwórcy biskupa, GRZEGORZA z Tours biskupa, ELŻBIETY Węgierskiej, zakonnicy, JOZAFATA	
Cz	18	ANIELI, KAROLINY Kózkówny dziewicy i męczennicy, ODONA z Cluny opata, ROMANA	
Pt	19	MAKSYMA, MECHTYLDY z Hackeborn zakonnicy, SALOMEI księżnej halickiej, zakonnicy	
So	20	ANATOLA, EDMUNDA króla Anglii, RAFAŁA Kalinowskiego, kapłana	• Odpust - Jaszczurowa
N	21	CHRYSZUSA KRÓLA WSZECHŚWIATA, MARII - OFIAROWANIE MATKI BOŻEJ, FRANCISZKI, JANUSZA, KONRADA	
Pn	22	CECYLII dziewicy i męczennicy, MARKA	
Wt	23	FELICYTY, KLEMENSA I papieża i męczennika, KOLUMBANA opata, MAŁGORZATY Sabaudzkiej	• Odpust - Zawoja Centrum
Śr	24	JANA Chryzogona męczennika, FLORY i MARII dziewicy i męczennicy, ANDRZEJA Dung - Lac kapłana i towarzyszy	
Cz	25	ERAZMA biskupa męczennika, ELŻBIETY Dobrej, tercjanki, FRANCISZKI Siedliskiej, KATARZYNY Aleksandryjskiej, dziewicy i męczennicy	
Pt	26	ALPIUSZA biskupa, JANA Berchmansa kapłana, KONRADA	
So	27	Cudownego Medalika Matki Bożej, MAKSYMA biskupa, WIRGILIUSZA biskupa,	
N	28	KATARZYNY Laboure, STEFANA Młodszeo mnicha, ZDZISŁAWA	I niedziela Adwentu
Pn	29	BŁAŻEJA, FILOMENY, SATURNINA biskupa i męczennika	
Wt	30	ANDRZEJA apostoła, JUSTYNY, KONSTANTEGO Maury,	

Radni Gminy Stryszów:

W latach 1990 – 2002 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 18 radnych początkowo w 18, a następnie w 7 okręgach wyborczych. W I Kadencji Rada Gminy, w związku ze zmianą granic gminy i zwiększeniem składu osobowego o 1 radnego z gminy Mucharż, liczyła 19 radnych. Od 2002 wybieranych jest po 15 radnych, obecnie w 5 okręgach.

Wójtowie Gminy:

Jan Waclawski
1993 – nadal

Zofia Waclaw
1990 – 04.05.1993

Sekretarze Gminy:

Krystyna Pułka
1993 – nadal

Jan Waclawski
1990 – 1993

Jadwiga Mirocha
1990

I Kadencja 1990 – 1994

Janusz Biela
(do 21.10.1993)
Eugeniusz Brożek
(do 16.07.1993)
Stanisław Brudny
Andrzej Gębala
Jan Gębala
Maria Gębala
Jakub Gnojek
Jan Kasprzycki
Adam Knappek
Andrzej Kramarczyk
Daniela Kruk
Jerzy Okręglicki
Franciszek Opyrchał
Stanisław Pindel
Stanisław Prochownik
Antoni Sadzikowski
Maria Studnicka
Marian Wieczorek
Jan Zadora

II Kadencja 1994 – 1998

Leszek Adamczyk
Stanisław Czaicki
Andrzej Gębala
Jan Gębala
Jan Grajny
Stanisława Grajny
Daniela Kruk
Marek Kwartnik
Franciszek Opyrchał

Edward Pawłowski
Stanisław Prochownik
Antoni Sadzikowski
Lucyna Sikora
Kazimierz Stanowski
Mieczysław Stanowski
Zofia Waclaw
Marian Wieczorek
Hieronim Wróbel

III Kadencja 1998–2002

Jadwiga Bał
Andrzej Gębala
Anna Goryl
Jan Grzybek
Jan Hojda
Andrzej Kramarczyk
Daniela Kruk
Aleksander Makówka
Krzysztof Pasternak
Stanisław Prochownik
Zofia Prymuła
Bogdan Radwan
Antoni Sadzikowski
Kazimierz Stanowski
Mieczysław Stanowski
Sławomir Tatar
Robert Weisberger
Marian Wieczorek

IV Kadencja 2002 – 2006

Adam Adamczyk
Roman Chmielarz

Andrzej Gębala
(od 14.11.2004)
Jadwiga Kolasa
Andrzej Kramarczyk
Daniela Kruk
Jerzy Okręglicki
Stanisław Prochownik
Bogdan Radwan
Antoni Sadzikowski
Roman Sermak
Mieczysław Stanowski
Kazimierz Stanowski
Sławomir Tatar
Robert Weisberger
(do 26.08.2004)
Marian Wieczorek

V Kadencja 2006 – 2010

Roman Chmielarz
Andrzej Gębala
Mirosław Gębala
Anna Goryl
Jerzy Okręglicki
Józef Opyrchał
Leszek Potoczny
Bogdan Radwan
Antoni Sadzikowski
Roman Sermak
Mieczysław Stanowski
Stanowski Kazimierz
Sławomir Tatar
Marian Wieczorek
Stanisław Zabiegaj

Przewodniczący Rady Gminy:

Kazimierz Stanowski
1998 – nadal

Marek Kwartnik
1994 – 1998

Jan Gębala
1990 – 1994

Skarbnicy Gminy:

Maria Studnicka
1990 – nadal

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

grudzień

Babia Góra – widok z Zubrzycy Górnej (gmina Jablonka)

Burmistrzowie:

Stanisław Lichosyt
2001 – nadal

Andrzej Siwiec
1995 – 07.08.2001

Ryszard Listwan
1990 – 10.03.1995

Sekretarze Gminy:

Tadeusz Woźniak
2005 – nadal

Lidia Pilch
1990 – 31.01.2005

Skarbnicy Gminy:

Halina Koziol
1995 – nadal

Włodzimierz Filipcow
1992 – 1995

Aurelia Wągiel
1990 – 1992

Radni Miasta Sucha Beskidzka:

W latach 1990 – 2002 Rada Miejska liczyła po 20 radnych w poszczególnych kadencjach. Od 2002 mieszkańcy miasta wybierają na poszczególne kadencje po 15 radnych, obecnie w 15 okręgach wyborczych.

I Kadencja 1990 – 1994

Witold Caban
Wiesław Dziuban
Włodzimierz Filipcow
Marek Haber
Andrzej Halawa
Wacław Kulig
Władysław Kurtok
Ryszard Listwan
Kazimierz Machaczka
Janusz Maciejowski
Zygmunt Malczewski
Artur Munk
Bernard Naworyta
Kazimierz Nieckula
Ryszard Nowak
Józef Pająk
Tadeusz Pilecki
Krzysztof Stachowski
Jan Steczek
Kazimierz Wywijas

II kadencja 1994 – 1998

Adam Bałos
Wit Bober
Bogusław Cwiękała
Andrzej Halawa
Zygmunt Knapik
Stanisława Kuczek
Bogumiła Kulig
Stanisław Lichosyt
Kazimierz Machaczka

Tomasz Maciejowski
Bernard Naworyta
Ryszard Nowak
Lidia Pilch
Aleksander Sitarz
Barbara Sochacka
Krzysztof Stachowski
Jan Steczek
Jan Toczek
Kazimierz Wywijas
Wojciech Żak

III kadencja 1998 – 2002

Maria Chmiel
Bogusław Cwiękała
Marek Głuch
Mieczysław Hudziak
Jerzy Kanicki
Bogumiła Kulig
Stanisław Lichosyt
Tomasz Maciejowski
Jan Michaś
Marian Natanek
Kazimierz Piątek
Kazimierz Pochopień
Roman Rzepka
Ireneusz Sękacz
Jan Siwiec
Janusz Siwiec
Barbara Sochacka
Janusz Spannbauer
Jacek Stopa
Kazimierz Wywijas

IV kadencja 2002 – 2006

Bogusław Cwiękała
Janusz Drabik
Lucyna Grabowska
Bogusława Hudziak
Mieczysław Hudziak
Zenon Przysiężniak
Tadeusz Sadowski
Marian Semik
Ireneusz Sękacz
Jan Siwiec
Janusz Siwiec
Krzysztof Skrzypek
Edward Sochacki
Bogusław Stanaszek
Andrzej Zawila

V kadencja 2006 – 2010

Bogusław Cwiękała
Krystyna Dudoń
Lucyna Grabowska
Bogusława Hudziak
Mieczysław Hudziak
Czesław Korczak
Halina Michaś
Tadeusz Sadowski
Marian Semik
Ireneusz Sękacz
Jan Siwiec
Janusz Siwiec
Edward Sochacki
Janusz Spannbauer
Piotr Surzyn

Przewodniczący Rady Miasta:

Bogusław Cwiękała
2002 – nadal

Barbara Sochacka
12.09.2001 – 2002

Stanisław Lichosyt
1998 – 07.08.2001

Andrzej Halawa
1990 – 1998

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

2010

czący
ta:

riękała

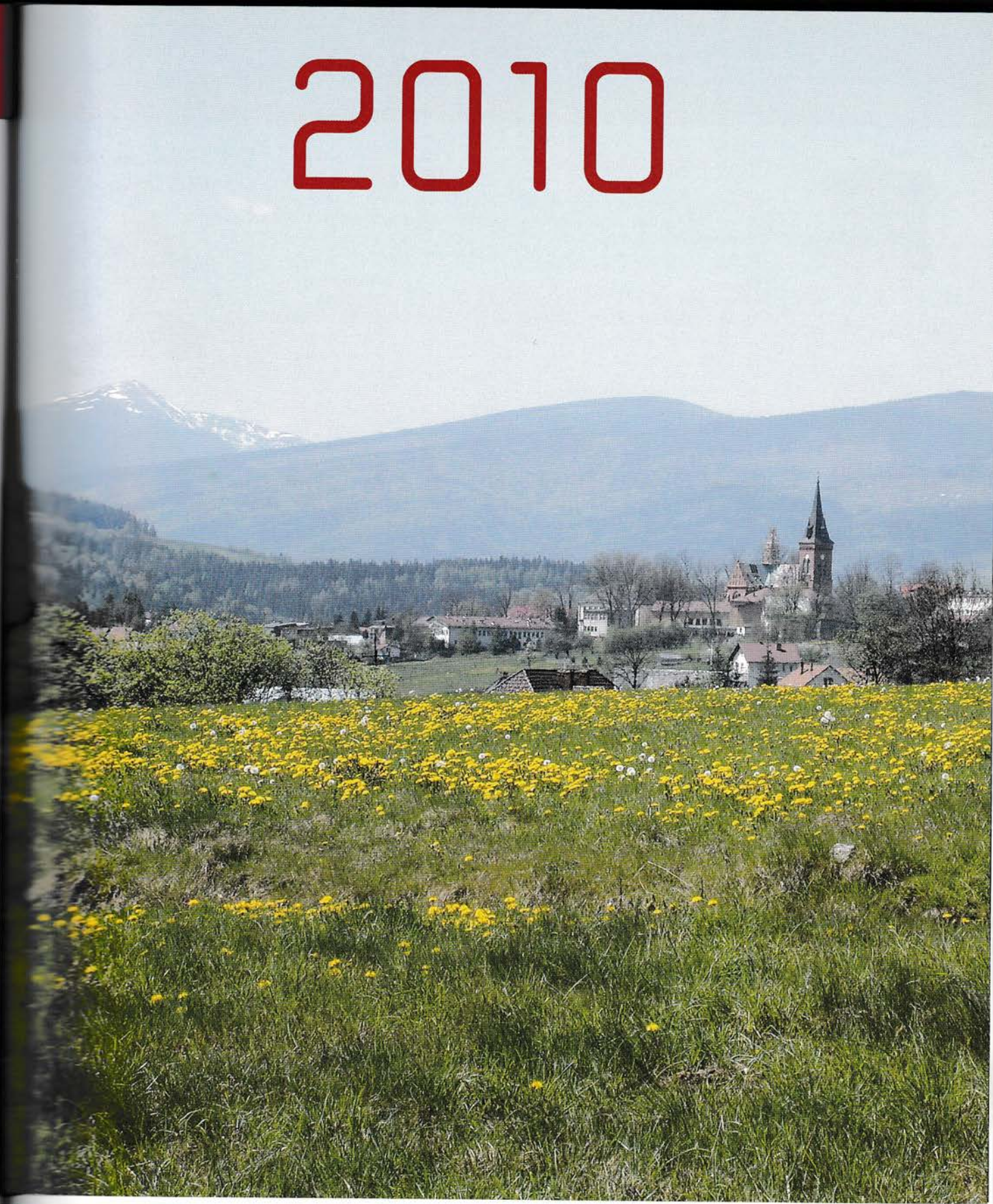
acka
002

hosyt
001

wa

Babia Góra – widok z Jordanowa

Wójtowie Gminy:

Marek Listwan
1998 – nadal

Andrzej Pajak
1990 – 1998

Sekretarze Gminy:

Danuta Lasa
2008 – nadal

Wanda Kudzia
1992 – 2008

Edwarda Groń
1990 – 1991

Skarbnicy Gminy:

Dariusz Gancarczyk
2006 – nadal

Jadwiga Cieniawska
2002 – 2006

Iwona Szklarczyk
2001 – 2002

Marcjanna Kuś
1990 – 2001

Radni Gminy Zawoja:

W latach 1990 - 2002 mieszkańcy gminy wybierali na poszczególne kadencje po 20 radnych w 6 okręgach wyborczych. Od 2002 wybieranych jest po 15 radnych, obecnie w 7 okręgach.

I Kadencja 1990 – 1994

Aleksander Biłka
Józef Giertuga
Kazimierz Gigoń
Stefan Jezutek
Franciszek Klimasara
Jan Kozina
Jan Listwan
Andrzej Makoś
Tadeusz Marszałek
Stanisław Mazur
Jan Pasierbek
Jerzy Pajak
Andrzej Pajak
Władysław Pajak
Tadeusz Rak
Henryk Świętek
Tadeusz Tomczak
Bolesław Wilk
Jan Żurek
Stanisław Żywczak

II Kadencja 1994–1998

Roman Bartyzel
Aleksander Biłka
Józef Brzana
Maria Jochymek
Miroslaw Kamiński
Franciszek Klimasara
Kazimierz Korzec
Jan Kozina
Eugeniusz Kuś
Jan Lach

Jan Listwan
Franciszek Marek
Andrzej Pajak
Jerzy Pajak
Tadeusz Rak
Stanisław Smyrak
Barbara Szmyt
Stanisław Warta
Adam Wronka
Antoni Zajac

III Kadencja 1998–2002

Adam Bartunek
Tadeusz Dyrzc
Bogdan Kidoń
Wojciech Kozina
Dorota Leśniewska-Firlej
Marek Listwan
Zbigniew Makoś
Franciszek Marek
Kazimierz Marek
Tomasz Mazur
Maciej Mażul
Halina Mikołajczyk
Robert Mordarski
Jerzy Pajak
Kazimierz Pajak
Jan Skarbek
Kazimierz Sobaniak
Bolesław Wilk
Antoni Zajac
Stanisław Żywczak

IV Kadencja 2002–2006

Tomasz Budzowski
Zygmunt Budzowski
Krzysztof Hutniczak
Zbigniew Jordanek
Wojciech Kozina
Sławomir Kudzia
Zbigniew Makoś
Kazimierz Marek
Kazimierz Marek
Jerzy Pajak
Kazimierz Pajak
Tadeusz Smycz
Stanisław Wojtyczko
Antoni Zajac
Zbigniew Żywica

V Kadencja 2006–2010

Halina Baran
Krzysztof Chowaniak
Urszula Dyrzc
Krzysztof Hutniczak
Marcin Marek
Urszula Mazur
Halina Mikołajczyk
Jerzy Pajak
Kazimierz Pajak
Antoni Sałaciak
Tadeusz Smycz
Stanisław Szafraniec
Władysława Trybała
Stanisław Wojtyczko
Jacek Woźnica

Przewodniczący Rady Gminy:

Krzysztof Chowaniak
2006 – nadal

Jerzy Pajak
1990 – 1994, 1998 – 2006

Franciszek Klimasara
1994 – 1998

Radni V Kadencji 2006 – 2010

2010

Wójtowie Gminy:

Józef Gąsiorek
2006 – nadal

Eugeniusz Stypuła
1998 – 2006

Stanisława Łagosz-Mirocha
02.11.1992 – 1998

Czesław Miś
1990 – 1992

Sekretarze Gminy:

Grażyna Fuja
2004 – nadal

Stanisława Wrona
1999 – 2004

Stanisława Ścieżka
1990 – 1998

Radni Gminy Zembrzyce:

W latach 1990–2002 mieszkańcy gminy wybierali w 6 okręgach wyborczych po 18 radnych na poszczególne kadencje. Od 2002 wybieranych jest po 15 radnych w 6 okręgach wyborczych.

I Kadencja

1990 – 1994

Józef Adamek
Marian Dudoń
Henryk Gancarczyk
Józef Gąsiorek
Andrzej Hrycaj
Józef Huber
Jan Kopacz
Stanisława Łagosz-Mirocha
Czesław Miś
Józef Nosal
Stanisław Paleczny
Stefan Raczek
Stanisława Ścieżka
Michał Sitarz
Andrzej Suwada
Jacek Szafarczyk
Mieczysław Talaga
Zofia Talaga
Józef Wajdzik

II Kadencja

1994 – 1998

Stanisław Fortuna
Stanisław Głuc
Maria Gałuszka
Józef Gąsiorek
Andrzej Hrycaj
Antoni Józefowski
Stanisława Łagosz-Mirocha
Jan Mikołajek
Zygmunt Pietrusa
Emilia Pilarczyk
Jan Pindel
Marian Prorok

Walenty Ptak
Eugeniusz Stypuła
Andrzej Suwada
Józef Talaga
Józef Wajdzik
Czesław Ziemiuchód

III Kadencja

1998 – 2002

Tomasz Biel
Elżbieta Fidelus
Stanisław Fortuna
Bolesław Gołucki
Józef Gąsiorek
Jan Kopacz
Stanisława Łagosz-Mirocha
Adam Łasak
Mieczysław Małysiak
Marian Michałek
Krystyna Natonek
Józef Nosal
Emilia Pilarczyk
Marian Prorok
Andrzej Talaga
Józef Trączyk
Władysław Wrona
Władysław Zadora

IV Kadencja

2002 – 2006

Zenon Fidelus
Józef Gąsiorek
Stanisław Głuc
Stanisław Gunia
Maria Kapłoniak
Andrzej Kopacz
Janina Koziółek

Anna Lorek
Stanisława Łagosz-Mirocha
Adam Łasak
Emilia Pilarczyk
Antoni Wajdzik
Jan Woźniak
Władysław Wrona
Tadeusz Zadora

V Kadencja

2006 – 2010

Kazimierz Czaicki
Józef Krzak
Marek Kadela
Janina Koziółek
Stanisława Łagosz-Mirocha
Adam Łasak
Antoni Niziński
Łukasz Palarski
Emilia Pilarczyk
Krystyna Stypuła
Piotr Paweł Talaga
Zofia Targosz
Jan Woźniak
Władysław Wrona
Tadeusz Zadora

Skarbnicy Gminy:

Maria Wojtanek
2003 – nadal

Jadwiga Wciślak
1998 – 2003

Krystyna Natonek
1990 – 1997

Przewodniczący Rady Gminy:

Krystyna Stypuła
2006 – nadal

Józef Gąsiorek
2002 – 2006

Marian Prorok
1998 – 2002

Józef Wajdzik
1990 – 1998

Radni V Kadencji 2006 – 2010

Dorobek i osiągnięcia gmin należących do SGB w okresie 20 lat działalności samorządów

Budzów	62
Bystra-Sidzina	66
Jabłonka	70
Jordanów	74
Koszarawa	78
Lanckorona	80
Lipnica Wielka	84
Maków Podhalański	88
Mucharz	92
Stryżawa	96
Stryżów	100
Sucha Beskidzka	104
Zawoja	108
Zembrzyce	112

Gmina Budzów

Samorządowcy Gminy Budzów na str. 12

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Budzów posiada herb, flagę i banner.

Herb: W polu czerwonym nad trójwzgórzem złotym skaczący jeleni, na prawym pagórze świerk złoty, a u lewej głowy tarczy otwarta królewska korona – również złota.

Flaga: Prostokątny płat o proporcjach 5:8 dzielony w słup w stosunku 1:1, na złotym pionowym pasie przy drzewcu herb Gminy Budzów, część swobodna flagi czerwona.

Miejscowości wchodzące w skład obecnej gminy Budzów zostały założone w XIV lub na pocz. XV w. Aż do upadku I Rzeczypospolitej pozostawały w granicach województwa krakowskiego. Po I rozbiore Polski obszar ten znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego obszar obecnej gminy Budzów wchodził ponownie w skład województwa krakowskiego, będąc częścią powiatu z siedzibą w Wadowicach. Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 tereny te zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należały do powiatu krakowskiego w dystrykcie krakowskim. Po II wojnie światowej miejscowości obecnej gminy powróciły do województwa krakowskiego, ponownie wchodząc w skład powiatu wadowickiego, a w okresie 1956–1975 – suskiego. Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. omawiany obszar znalazł się w granicach województwa bielskiego. Od reformy samorządowej w 1990 r. gmina Budzów funkcjonuje w nie zmienionym kształcie. Od 1999 r. gmina ponownie wchodzi w skład powiatu suskiego w województwie małopolskim.

DORÓBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Jedne z najtrudniejszych dni w swojej historii gmina Budzów przeżyła pod koniec lipca 2001 r. Katastrofalna powódź zniszczyła wówczas, oprócz wielu prywatnych domostw, również budynki użyteczności publicznej, a także wszystkie mosty i większość dróg. Odbudowa zniszczonej infrastruktury, dzięki działaniom samorządu i pomocy płynącej z wielu źródeł, zakończyła się sukcesem i dzisiaj gmina ma zupełnie nowe oblicze.

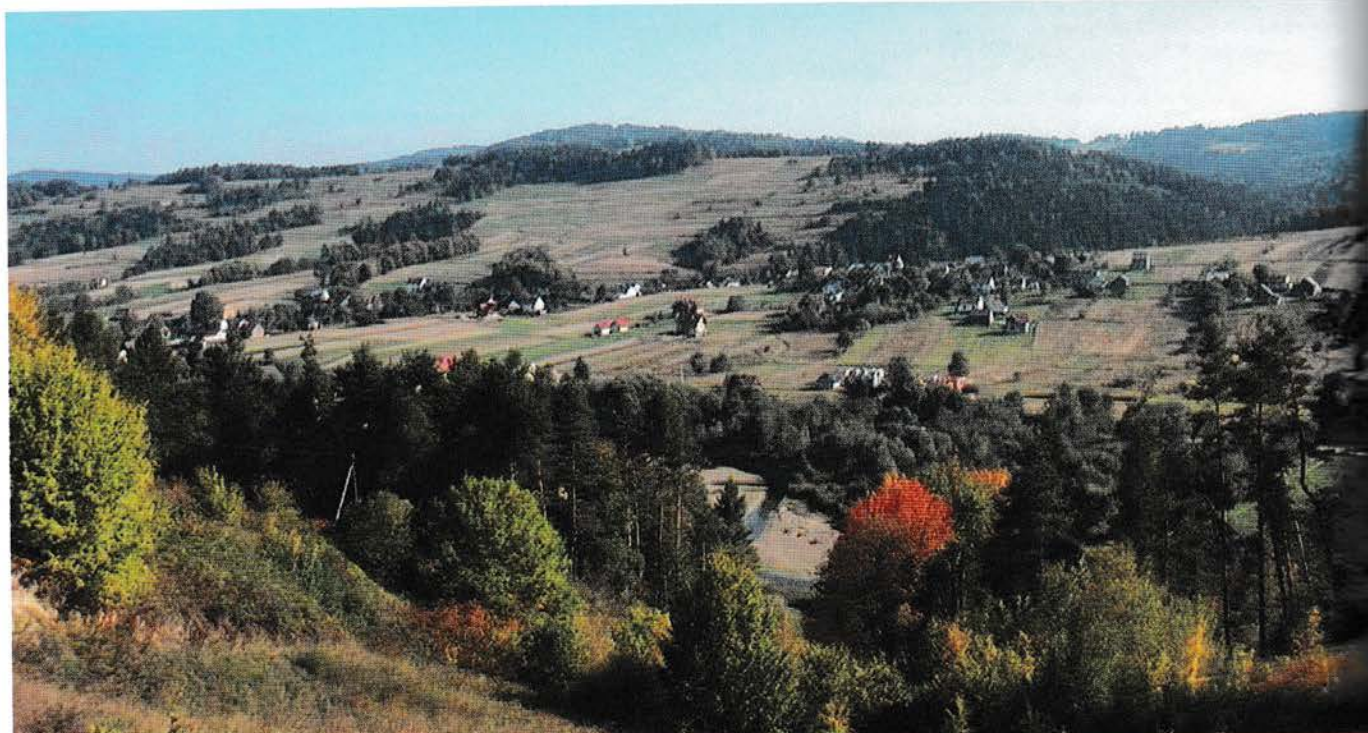
Budzów jest gminą o dużym potencjale rozwojowym, w jej skład wchodzi sześć wsi: Baczyn, Bieńkówka, Budzów, Jachówka, Palcza i Zachełmna.

INWESTYCJE KOMUNALNE

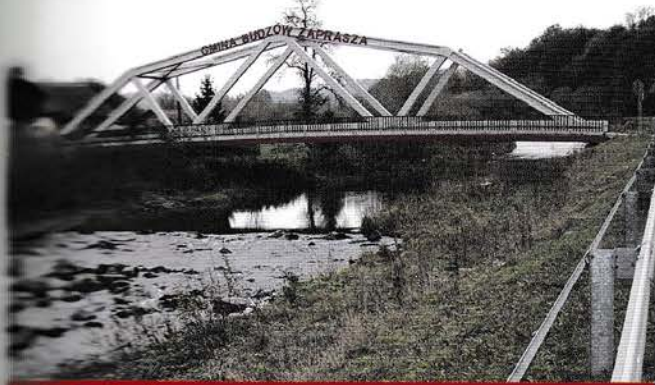
Sieć drogowa

Podstawowy układ komunikacyjny w gminie stanowią:

1. Droga wojewódzka nr 956. W ostatnich latach została ona wyremontowana na długości 4,5 km (przy udziale środków gminy).

Panorama gminy Budzów

Most w Budzowie

Przy drodze tej wybudowano 13 km chodników ze środków gminy i województwa.

2. Drogi powiatowe o długości 20.071 km. Przy drogach powiatowych w ostatnich 20 latach wybudowano, z udziałem środków gminy, 8 km chodników. Przy udziale środków gminnych wykonane zostały remonty nawierzchni:

- drogi powiatowej Budzów – Bieńkówka (na długości 11 km),
- drogi powiatowej Baczyn – Glinnik (2 km),
- drogi powiatowej Budzów – Zachełmna (3 km).

W roku 2009 rozpoczęto budowę chodnika przy drogach powiatowych: w Zachełmnej, na długości 1200 mb, w Jachówce i w Bieńkówce (650 mb).

3. Drogi gminne, które w latach 1990 – 2009 wybudowano i wyremontowano ogółem na długości 100 km. Przy drodze gminnej w Palczy wybudowano też 500 mb chodnika. Do wszystkich przysiółków i osiedli prowadzą obecnie drogi asfaltowe. Wykonane zostały także dwie drogi łączące sąsiednie gminy: drogę w Bieńkówce łączącą się z drogą z Harbutowic oraz drogę w Jachówce łączącą się z drogą z Makowa Podhalańskiego. Tworzą one ważne, alternatywne połączenie komunikacyjne dla gminy. Najdobitniej taka ich funkcja sprawdziła się podczas powodzi w 2001 r., gdy zostały zniszczone główne szlaki komunikacyjne łączyły transport z pomocą dla mieszkańców gminy odbywał się tymi górskimi drogami.

Gmina ma w planie budowę ważnego ciągu komunikacyjnego, łączącego Maków Podhalański z Budzowem. Opracowana została dokumentacja, kosztorys inwestorski i poczynione zostały już starania o dodatkowe środki finansowe na tą inwestycję.

W gminie Budzów są 32 obiekty mostowe, które zostały odbudowane po powodzi w 2001 roku.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

W ciągu ostatnich 20 lat zamontowano 420 punktów świetlnych we wszystkich sołectwach gminy, wybudowano 15 zatok autobusowych i 9 wiat na przystankach autobusowych. Wybudowano 4 studnie głębinowe, zaopatrujące w wodę budynki użyteczności publicznej w Zachełmnej, Bieńkówce i Budzowie. Od roku 2003 prowadzi się systematyczną selektywną gospodarkę odpadami. Poza tym w punktach

Dom Wiejski w Bieńkówce

Gimnazjum w Budzowie

centralnych wsi znajdują się kontenery KP-7 na komunalne odpady mieszane (16 szt.). Wykonano modernizację instalacji grzewczych z wymianą na ogrzewanie olejowe w Gimnazjum w Budzowie, Szkole Podstawowej nr 1 i Szkole Podstawowej nr 2 w Budzowie, Przedszkolu Samorządowym w Budzowie, Szkole Podstawowej w Jachówce, Szkole Podstawowej w Palczy i częściowo w Szkole Podstawowej oraz w Domu Wiejskim w Bieńkówce. Wymiana instalacji efektywnie wpływa na stopień zanieczyszczenia powietrza w całej okolicy.

Oświata

Prowadzenie zadań oświatowych samorząd gminy przejął w 1994 roku. Obecnie na terenie gminy działa 7 szkół podstawowych, 1 gimnazjum i 4 przedszkola. Do najważniejszych zadań inwestycyjnych, zrealizowanych w ostatnim 20-leciu, zaliczyć można:

- wybudowanie Szkoły Podstawowej nr 1 w Budzowie wraz z salą gimnastyczną, które w roku 1999 zostały zaadaptowane na Gimnazjum,
- wybudowanie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Jachówce (1992),
- wybudowanie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Budzowie (1996),
- wybudowanie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Bieńkówce (2003),
- dobudowę do istniejącej w Szkole Podstawowej w Palczy sali gimnastycznej z zapleczem – zadanie to zostało dofinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (2006),
- w roku 2008 rozpoczęto budowę szkoły podstawowej w Budzowie wraz z salą gimnastyczną (planowane oddanie obiektu do użytku w 2010); zadanie to zostało dofinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- przeprowadzenie generalnych remontów i modernizacji wszystkich obiektów oświatowych, polegających na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie ociepleń budynków wraz z elewacją, wymianą pokryć dachowych itp.,
- wybudowanie 7 boisk sportowych przy szkołach podstawowych: w Bieńkówce i Budzowie (SP nr 2 – o nawierzchni trawiastej), w Jachówce i Palczy (o nawierzchni poliuretanowej), w Budzowie i Zachełmnej (o nawierzchni asfaltowej),
- wybudowanie kompleksu boisk sportowych „Orlik 2012” w Ba-

Kompleks sportowy „Orlik 2012” w Baczyźnie

Sala gimnastyczna przy Szkole w Palczy wraz z boiskiem sportowym

czynnie – jest to kompleks boisk dostępnych dla wszystkich mieszkańców, którzy chcą aktywnie wypoczywać; zadanie to dofinansowane zostało ze środków Ministerstwa Sportu i Urzędu Marszałkowskiego,

- założenie monitoringu w budynku Gimnazjum w Budzowie (2002),
- rozbudowę przedszkoli samorządowych w Budzowie i w Bieńkówce; w wyniku rozbudowy uzyskano dodatkowe sale dydaktyczne dla dzieci,
- wybudowanie placów zabaw dla dzieci,
- pozyskanie z Ministerstwa Edukacji Narodowej gimbusa służącego do przewozu dzieci do gimnazjum.

Ochrona zdrowia

Ośrodki zdrowia zostały przejęte przez gminę w 1995 r., wcześniej należały do ZOZ Sucha Beskidzka. W ostatnich latach zrealizowano następujące inwestycje i zadania związane ze służbą zdrowia:

- wykonano remonty budynków ośrodków zdrowia w Budzowie i Bieńkówce – również częściowo pod kątem likwidacji barier architektonicznych,
- przekształcono Poradnię Stomatologiczną na Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w 2004 r.,
- przekształcono Ośrodek Zdrowia na Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (od 1.01.2010 r.).

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Doceniając rolę sportu w indywidualnej i zespołowej pracy w procesie wychowania dzieci i młodzieży, jako czynnika przeciwdziałającego zjawiskom patologii społecznej, gmina wspierała i wspiera finansowo kluby sportowe i instytucje kultury. Kluby sportowe otrzymują dotacje w ramach otwartych konkursów ofert, ogłaszanych przez gminę na realizację zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu. W gminie działają 2 kluby sportowe: LKS Strzelec Budzów i LKS Bieńkówka, oba zarejestrowane w MZPN w podokręgu wadowickim.

W zakresie infrastruktury sportowej i turystycznej w okresie ostatniego 20-lecia zrealizowano następujące inwestycje:

- wybudowano w Bieńkówce, Budzowie i Jachówce pełnowymiarowe boiska sportowe do piłki nożnej wraz z zapleczem socjalnym (są corocznie modernizowane),
- wytyczono szlak edukacyjny na Babicę w Bieńkówce, oznakowano i zamontowano tablice informacyjne,
- utworzono Podbabiogórskie Ekomuzeum „Szlakiem atrakcji i produktów lokalnych Podbabiogórza”, obejmujące na terenie całej gminy 6 punktów i 22 przystanki ekomuzealne, a także oznakowano 12 km tras konnych i 49,5 km tras rowerowych. Przedsięwzięcie zrealizowano przy współpracy ze Stowarzyszeniem LGD „Podbabiogórze”.

Inne

W ciągu 20 lat gmina nabyła: 4,9173 ha gruntów z przeznaczeniem pod budowę szkoły, wodociągu i oczyszczalni, budynki i grunty ośrodków zdrowia w Budzowie i w Bieńkówce, grunty pod boisko sportowe w Budzowie, w Bieńkówce i pod boisko „Orlik 2012” w Baczynie, część budynku po byłym SKR w Budzowie (nieodpłatnie), parkingi przy kościołach w Jachówce i Budzowie, grunty pod zatoki autobusowe w Baczynie, Bieńkówce i Budzowie.

Szkoła Podstawowa w Jachówce wraz z boiskiem sportowym

Na terenie gminy działa 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, każda jednostka ma swoją siedzibę w budynku remizy lub w jego części. W ostatnich latach remizy te zostały wyremontowane i zmodernizowane. Jednostki OSP posiadają 10 samochodów pożarniczych, które zakupione zostały w latach 1991–2009. Na utrzymanie, szkolenia pożarnicze, wyposażenie i sprawne działanie jednostek straży zabezpiecza się w budżecie gminy co roku określone środki finansowe.

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

Wizerunek gminy, ład przestrzenny, poprawiły się dzięki dobrej współpracy z administratorami, zarządcami i realizatorami licznych inwestycji zewnętrznych, takich jak:

- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, który uregulował i zabezpieczył wiele odcinków potoków: Paleczka, Jachówka, Zachełmka, na długości 13 km,
 - Zakład Energetyczny w Wadowicach, który wymienił i wybudował kilka odcinków sieci energetycznej i stacji trafo,
 - Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, który wyremontował drogi, wybudował chodniki i odbudował mosty,
 - Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej, które wyremontowało drogi, chodniki, odbudowało mosty.
- Ponadto:
- na terenie gminy działa trzech operatorów telefonii komórkowej: ORANGE, ERA, PLUS GSM,
 - Telekomunikacja Polska S.A. wykonała częściowo linie światłowodowe sieci teletechnicznej.

PLANY ROZWOJU GMINY

Główne kierunki rozwoju gminy wraz z zagadnieniami ochrony środowiska i kwestiami związanymi z rozwiązywaniem problemów społecznych w gminie zostały ujęte w dokumentach o znaczeniu strategicznym, tj. w:

- Programie Ochrony Środowiska Gminy Budzów wraz z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Budzów,
- Regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy Budzów,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Budzów,
- Strategii Rozwoju Gminy Budzów na lata 2008–2020.

Rozwój gminy jest skierowany na stworzenie warunków rozwoju agroturystyki, atrakcyjności, nowoczesności z pełnym zachowaniem dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Do realizacji tych celów posłużą m.in.:

- budowa wyciągów narciarskich,
- budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych,
- budowa kanalizacji,
- budowa wież widokowych,
- budowa sieci szerokopasmowej,
- wykonanie instalacji systemu słonecznego ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej,

Szkoła Podstawowa i boisko w Zachełmnej

- remont boisk sportowych,
 - dalsza budowa i modernizacja dróg, chodników oraz oświetlenia ulicznego.
- Dla każdego sołectwa gminy Budzów zostały opracowane Plany Gminny Wsi.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

- W trosce o wysoką jakość oświaty w gminie wyremontowano i modernizowano wszystkie szkoły i przedszkola oraz wyposażono nowoczesną bazę dydaktyczną, co skutkuje m.in. dobrymi wynikami w nauce. Do największych osiągnięć edukacyjnych zaliczyć można:
- zajmowanie przez uczniów Gimnazjum w Budzowie wysokich miejsc w konkursach przedmiotowych organizowanych przez Małopolskie Kuratorium Oświaty w latach 2001 – 2009 (wyróżnienia, finały),
 - zdobycie przez uczniów Gimnazjum w Budzowie wyróżnień w finałach Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Teatrze (2005, 2008, 2009),
 - zdobycie przez uczniów Gimnazjum w Budzowie III miejsca w Ogólnopolskim Konkursie Gawędziarskim „Sabałowe Bajania” (2009),
 - zdobycie przez uczniów Gimnazjum w Budzowie III miejsca w Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych „Pastuszkowe Kolędowanie” (2009),
 - powstanie Klubu Europejskiego „Sokrates” w Gimnazjum w Budzowie, skupia ono zainteresowanych historią Europy i integracją Polski z Unią Europejską,
 - uzyskanie przez Publiczne Przedszkola w Budzowie i Bieńkówce certyfikatów: „Przyjaciele natury”, „Małego Ekologa”, „Przedszkole Przyjazne Środowisku”,
 - zajęcie przez Przedszkole w Bieńkówce I miejsca w Konkursie Ogólnopolskim na Plakat pt. „Blżej Przedszkola”,
 - uzyskanie przez Szkołę Podstawową nr 2 w Budzowie „Certyfikatu przynależności do Małopolskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie”,
 - udział i bardzo dobre wyniki uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Budzowie w Międzynarodowym Konkursie „Kangur Matematyczny”,
 - zdobycie przez Szkołę Podstawową nr 1 w Budzowie II miejsca w ogólnopolskim konkursie plastycznym z wystawą w Brukseli „Jestem Obywatelem Polski i Jestem Obywatelem Unii Europejskiej” oraz zdobycie II miejsca na Międzynarodowym Konkursie Plastycznym w Japonii (2009),
 - współpraca Gimnazjum w Budzowie ze szkołą w Anglii,
 - zdobycie przez Gimnazjum w Budzowie tytułu „Szkoła z klasą” oraz drugiego certyfikatu „Szkoła Promująca Bezpieczeństwo”,
 - udział szkół w konkursach „Leonardo”,
 - uzyskanie przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baczynie certyfikatu „Szkoła Przyjazna Środowisku”,
 - uzyskanie przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Palczy certyfikatu „Przyjacieli Natury”, udział w Konkursie Ogólnopolskim Języka Angielskiego i zdobycie tytułu laureata I stopnia,

- zajęcie przez szkołę w Zachełmnej I miejsca w I Przeglądzie Teatralnym „O Smocze Jajo”, organizowanym przez Teatr Groteska w Krakowie,
- udział Szkoły Podstawowej w Bieńkówce w konkursach przedmiotowych organizowanych przez Kuratorium w Krakowie (miejsca w finałach), zdobycie certyfikatu „Szkoły Dbającej o Ekologię”,
- uzyskanie środków na realizację na terenie gminy programów dla dzieci i młodzieży: „Już pływam” i „Uczeń na wsi”.

Sportowe

- zdobycie I miejsca w województwie w rzucie oszczepem i pchnięciu kulą przez uczniów Gimnazjum w Budzowie,
- zdobycie Mistrzostwa Małopolski Zachodniej przez trampkarzy starszych i młodszych klubu LKS Strzelec Budzów oraz awans do Małopolskiej Ligi Trampkarzy (2006),
- zdobycie Pucharu Prezesa Wojewódzkiego Zrzeszenia LKS w Krakowie w kategorii juniorów młodszych przez LKS Strzelec Budzów (2006 – 2007),
- awans seniorów LKS Strzelec Budzów do klasy A (2009),
- powstanie klubu sportowego LKS w Bieńkówce (1999),
- udział LKS Bieńkówka – Sekcja Piłki Siatkowej dziewcząt w międzynarodowym Turnieju Piłki Siatkowej (2005, 2006),
- zajęcie przez LKS w Bieńkówce III miejsca w rozgrywkach o Mistrzostwo Klasy C (2007 i 2008).

Kulturalne

- powstanie i działalność Biblioteki i Ośrodka Animacji Kultury Gminy Budzów z/s w Palczy, która pełni zadania ośrodka kultury w gminie. W skład organizacyjny instytucji wchodzi: Gminna Biblioteka w Palczy i jej 5 filii bibliotecznych w: Baczynie, Bieńkówce, Budzowie, Jachówce i Zachełmnej. Obecnie Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami dysponuje księgozbiorem liczącym ponad 60 tys. woluminów. Biblioteka od lat zajmuje pierwsze miejsce w powiecie pod względem zakupu nowości wydawniczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, jak również pierwsze miejsce w powiecie wśród gmin wiejskich pod względem liczby czytelników i wypożyczeń. Przy wszystkich bibliotekach działają Młodzieżowe Kluby 4–H. Prowadzone są stałe warsztaty plastyczne, muzyczne i taneczne. BiOAK upowszechnia i wspiera rozwój amatorskiego ruchu artystycznego i folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego, poprzez sprawowanie opieki nad twórcami ludowymi, Kołami Gospodyń Wiejskich i orkiestrami dętymi.
- utworzenie przy wszystkich bibliotekach czytelni z bezpłatnym dostępem do internetu,
- organizacja, od 6 lat, cyklicznej imprezy o zasięgu powiatowym pn. „Powiatowy Konkurs Potraw i Palm Wielkanocnych” dla Kół Gospodyń Wiejskich i szkół gastronomicznych powiatu suskiego,
- organizacja cyklicznej imprezy „Dni Gminy Budzów” przeznaczonej dla mieszkańców gminy Budzów, której towarzyszą występy zespołów regionalnych, wystawy twórczości ludowej oraz degustacje potraw regionalnych,
- organizacja konkursów pt. „Babiogórska Szopka Regionalna” (etap gminny) oraz „Światy, Podłazniki i Pająki”, przeznaczonych dla rodzin oraz dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych; celem konkursów jest kultywowanie i popularyzacja tradycji ludowych,
- utworzenie Gminnej Izby Regionalnej,
- utworzenie Zespołu Regionalnego „Budzowska Nutka” (2008).

Nagrody, wyróżnienia

- I miejsce i tytuł Najlepsza Gmina „Platynowa Płyta Chodnikowa” za lata 2002 – 2007 w I Konkursie Bezpieczne Drogi w Małopolsce – budujemy chodniki (2008).
- Od roku 2002 Urząd Gminy w Budzowie uzyskuje I miejsce w rankingu najmniejszych wydatków bieżących poniesionych na administrację w kategorii gmin wiejskich.

Gmina Bystra-Sidzina

Samorządowcy Gminy Bystra-Sidzina na str. 16

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Bystra-Sidzina posiada herb, flagę, sztandar i pieczęć.

Herb: W polu błękitnym dąb srebrny ponad którym ramię zbrojne w tasak.

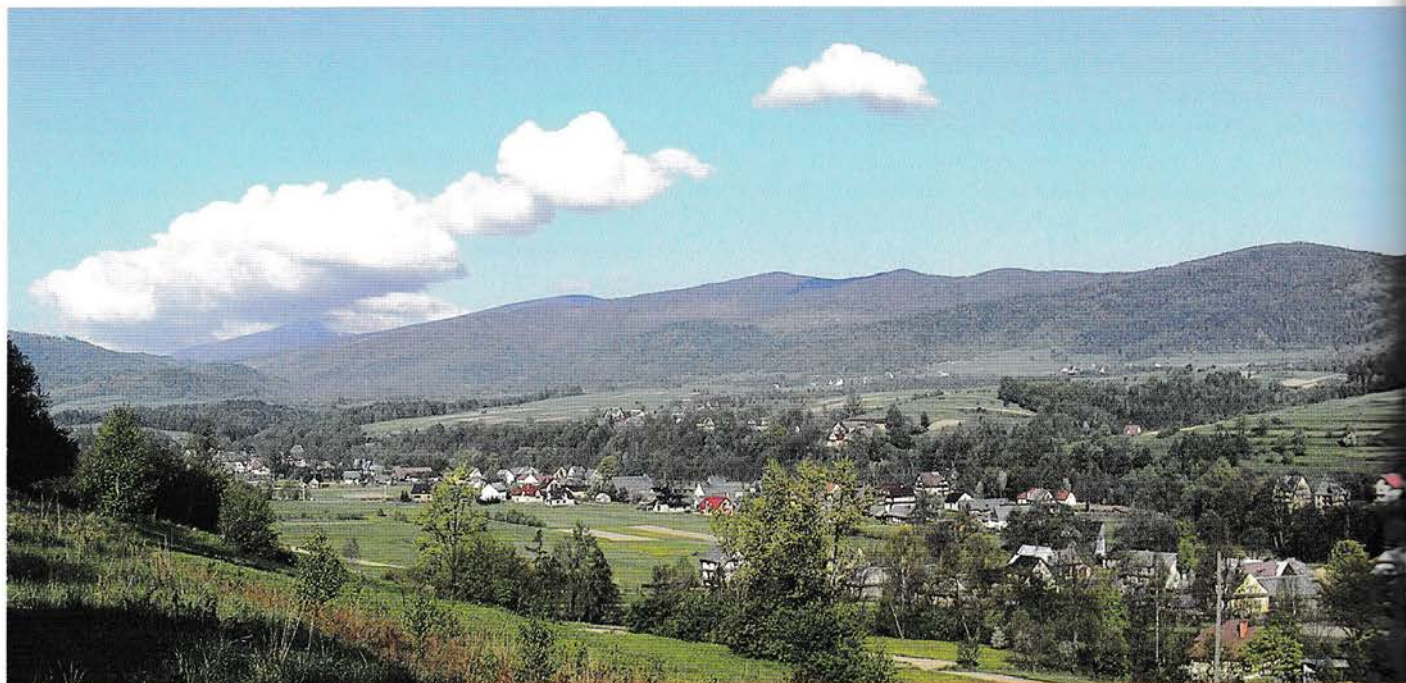
Flaga: Płat składający się z trzech równoległych pasów: błękitnego, białego i błękitnego. Na pasie środkowym umieszczony jest herb gminy Bystra-Sidzina.

Najstarsze pewne historyczne wzmianki o miejscowościach wchodzących w skład obecnej gminy Bystra-Sidzina pochodzą z XVI w. Data powstania Bystrej nie jest dokładnie znana, a Sidzina (zwana początkowo Miłoszową) została lokowana w 1563 r. Aż do upadku I Rzeczypospolitej obie wsie pozostawały w granicach województwa krakowskiego. Po I rozbiórce Polski obszar ten znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego obszar obecnej gminy Bystra-Sidzina wchodził ponownie w skład odrodzonego województwa krakowskiego, będąc częścią powiatu z siedzibą w Myślenicach. Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 tereny te zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należały do powiatu nowotarskiego w dystrykcie krakowskim. Po II wojnie światowej miejscowości obecnej gminy powróciły do województwa krakowskiego, ponownie wchodząc w skład powiatu myślenickiego. Warto zaznaczyć, że w l. 1934–1954 Bystra była siedzibą zbiorowej gminy, w skład której wchodziły także Kojaszówka, Osielec, Sidzina, Toporzysko i Wieprzec. W okresie 1956–1975 omawiany teren wchodził w skład powiatu suskiego. Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. Bystra i Sidzina znalazły się w granicach województwa nowosądeckiego. W 1990 r., gdy

przeprowadzona została reforma samorządowa, Bystra i Sidzina wchodziły w skład gminy Jordanów, która wkrótce uległa podziałowi, w wyniku którego od 1992 r. funkcjonuje samorządowa gmina Bystra-Sidzina, od 1999 r. wchodząca ponownie w skład powiatu suskiego w województwie małopolskim.

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

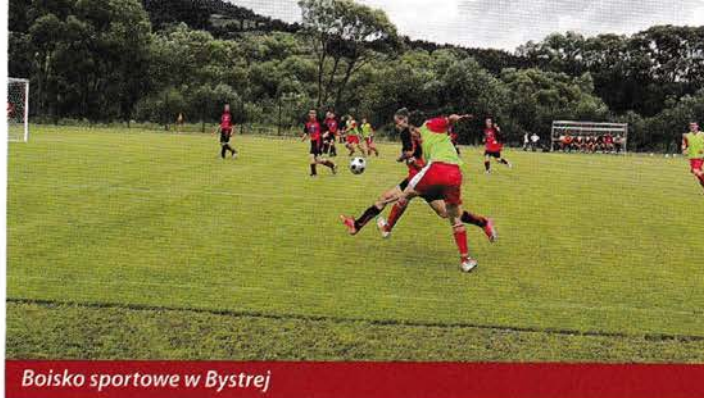
Początkowy okres przemian społeczno-gospodarczych z lat 90. XX w. to czas, w którym miejscowi działacze samorządowi budowali koalicję na rzecz usamodzielnienia wsi Bystra i Sidzina w ramach wspólnej, nowej gminy. Udało się to osiągnąć w 1992 roku. Priorytetowymi zadaniami postawionymi od początku funkcjonowania gminy Bystra-Sidzina było nadrobienie zaległości w inwestycjach drogowych i komunalnych (m.in. poprawa bazy lokalowej szkół), a także inwestycje służące ożywieniu życia społecznego i kulturowego. Przez lata funkcjonowania gminy udało się osiągnąć wszystkie najważniejsze wyznaczone wówczas cele. Jednak rozwój gospodarczy, społeczny i techniczny stawia przed gminą coraz to nowe, ambitne zadania, które mają służyć głównie dalszej poprawie jakości codziennego życia mieszkańców.

Panorama gminy Bystra-Sidzina

Podwiązanie pomnika dedykowanego pamięci Jana Pawła II w Sidzinie

Boisko sportowe w Bystrej

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Drogi powiatowe

Drogami powiatowymi, organizującymi komunikacyjny ruch w gminie, są następujące drogi: Zubrzyca – Sidzina – Bystra – Łętowina, Sidzina – Sidzina Górna, Jordanów – Mąkacz – Bystra i Jordanów (ul. Przemysłowa) – Toporzysko – Sidzina. Poszczególne odcinki nawierzchni tych dróg były remontowane z udziałem finansowym gminy. Budowa chodników wzdłuż tych dróg była możliwa przede wszystkim dzięki finansom budżetu gminy – łącznie zostało wybudowanych 9 km chodników.

Drogi gminne

- budowa i remont dróg gminnych o nawierzchni bitumicznej na długości ok. 40 km, corocznie wykonywane są remonty i modernizacje ok. 20 – 30 odcinków dróg w każdej ze wsi,
- budowa chodnika dla pieszych przy drodze do kościoła w Bystrej (150 mb),
- uregulowanie stanu prawnego drogi w Sidzinie tzw. „Głazy”, która ma obsługiwać projektowaną strefę aktywizacji gospodarczej – tereny działalności przemysłowo-usługowej, związanej z przeróbką drewna tj. tartaki, składy drewna, itp.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

Budowa wodociągów wiejskich:

- „Centrum Sidzina” (lata 1997 – 2000) – ujęcie wody, zbiornik wyrównawczy oraz sieć wodociągowa,
- „Centrum Bystra” (2003 do chwili obecnej) – wykonane ujęcie wody, zbiornika oraz część sieci wodociągowej,
- „Mostów Bystra” (lata 1996 – 2000) – wykonanie ujęcia wody, zbiornika oraz sieci wodociągowej.

Obecnie prowadzony jest końcowy etap opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.

Oświata

Prowadzenie zadań oświatowych samorząd gminny przejął w 1994 r. Obecnie na terenie gminy działają 2 przedszkola, 1 szkoła podstawowa oraz 2 zespoły szkół, do których w roku szkolnym

2009/2010 uczęszcza łącznie 327 gimnazjalistów, 614 uczniów szkół podstawowych oraz 184 przedszkolaków. Każda ze szkół posiada pracownię komputerową. Ponadto w 2005 r. przy Zespołach Szkół w Bystrej i Sidzinie zostały uruchomione siłownie.

Najważniejsze zadania inwestycyjne, jakie zostały wykonane w ciągu ostatnich lat to:

- dobudowa do istniejącej Szkoły Podstawowej w Bystrej sali gimnastycznej z zapleczem oraz pomieszczeń do nauki – zadanie to zostało dofinansowane ze środków Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu; dobudowa wykonywana była w latach 1996 – 1998 (modernizowana w 2000 r.), w wyniku rozbudowy uzyskano salę gimnastyczną, zaplecze oraz sale lekcyjne dla Szkoły Podstawowej,
- rozbudowa budynków Zespołu Szkół w Bystrej (adaptacja poddasza na sale lekcyjne w 2003 r.),
- utworzenie stołówki szkolnej przy Zespole Szkół w Bystrej (2002),
- rozbudowa budynku Zespołu Szkół w Sidzinie (remont generalny w latach 1996 – 98, uzyskanie dodatkowych sal lekcyjnych na potrzeby Gimnazjum w 2000 r.),
- remont sali gimnastycznej wraz z zapleczem w Zespole Szkół w Sidzinie oraz adaptacja pomieszczeń użytkowych na potrzeby klasy zerowej (2004); inwestycja dofinansowana z programu Aktywacja Obszarów Wiejskich (Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego),
- remont generalny świetlicy, kuchni i stołówki oraz wyposażenie w nowoczesne meble i sprzęt kuchni w Zespole Szkół w Sidzinie (2006 – 2007), wymiana stolarki okiennej (2009),
- założenie monitoringu na budynkach Zespołów Szkół w Bystrej i Sidzinie (2008),
- remont sal Szkoły Podstawowej nr 2 w Sidzinie, przebudowa sanitariatów, wymiana posadzek na korytarzach, wymiana stolarki drzwiowej (2004); ponadto w ramach różnych projektów wyposażono szkołę w nowoczesne pomoce dydaktyczne,
- rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Bystrej – 2007 r.; w wyniku rozbudowy uzyskano gabinety oraz sale dydaktyczne dla dzieci; inwestycja ta znalazła się w finale ogólnopolskiego konkursu „Modernizacja Roku 2007”,
- modernizacja ogrodu przy Przedszkolu w Bystrej: wyposażenie placu zabaw, zakup nowych urządzeń oraz budowa parkingu (2004 – 2008),
- wymiana pokrycia dachowego i remont elewacji na budynku, w którym znajduje się Publiczne Przedszkole w Sidzinie, ogro-

Siłownia w Sidzinie- Muzeum Kultury Ludowej

Przedszkole w Bystrej

Zespół Szkół w Bystrej

dzenie placu zabaw (1995–2005), remonty wewnątrz budynku (wymiana posadzek, instalacji, remont kuchni 2001–2009), remont tarasu – przystosowanie podjazdu dla dzieci niepełnosprawnych (2007–2008).

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Gmina Bystra-Sidzina może poszczycić się dobrym zapleczem sportowym. Zarówno Bystra jak i Sidzina posiadają nowoczesne boiska sportowe. Przy Zespołach Szkół od kilku już lat działają siłownie. Najważniejszymi zrealizowanymi inwestycjami w tej dziedzinie były:

1. Budowa boisk sportowych:
 - boisko sportowe do gry w piłkę nożną w Sidzinie – boisko pełnowymiarowe z trybunami, bieżnią oraz infrastrukturą towarzyszącą (2006),
 - pełnowymiarowe boisko sportowe do gry w piłkę nożną w Bystrej z trybunami i bieżnią – dofinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (2008),
 - kompleks sportowy do gier zespołowych przy szkole w Bystrej (siatkówka, koszykówka, korty tenisowe) (1998),
 - przyszkolne boisko sportowe w Sidzinie przy Szkole Podstawowej nr 2 (1998–2000).
2. Wytyczenie szlaków rowerowych przebiegających przez gminę Bystra-Sidzina i gminę Jordanów (2000). Przy wsparciu finansowym fundacji Partnerstwo dla Środowiska zostały wytyczone i oznaczone dwa szlaki rowerowe o długościach 22 km i 33 km.

Ochrona zdrowia

Gmina Bystra-Sidzina przejęła ośrodki zdrowia w Bystrej i Sidzinie, należące wcześniej do ZOZ Rabka, w 1995 r. Zadaniem jakie zostały wykonane w ostatnich latach w zakresie ochrony zdrowia były:

- remont generalny budynku Ośrodka Zdrowia w Bystrej, uwzględniający likwidację barier architektonicznych (dofinansowanie z PFRON) (2004),
- remont generalny Ośrodka Zdrowia w Sidzinie (2006),
- przekształcenie ośrodków zdrowia na Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej (2005),
- zakup aparatu ultrasonograficznego z wyposażeniem do Ośrodka Zdrowia w Bystrej (2005),
- rozbudowa budynku pod Ośrodek Zdrowia w Bystrej; rozbudowany obiekt posiada gabinety lekarskie, gabinety specjalistyczne, miejsce na aptekę, a także przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych (posiada windę osobową) (2009).

Inne

- rozbudowa cmentarza komunalnego w Bystrej, wykonanie parkingu, alei (2003),
- remont budynków z zasobów mienia komunalnego (Dom Nauczyciela, „Agronomówka” w Sidzinie), sprywatyzowanie budynku Domu Nauczyciela w Bystrej (2006),
- budowa muszli koncertowej i placu festynowego w Sidzinie,
- budowa parkingów w centrach Bystrej i Sidziny,
- wzniesienie obelisku poświęconego pamięci Jana Pawła II; obelisk w kształcie dwóch granitowych głazów, symbolizujących na w pół otwartą Biblię, staraniami władz samorządowych i mieszkańców gminy stanął obok skrzyżowania dróg w Sidzinie (2005),
- modernizacja oświetlenia ulicznego na obszarze całej gminy,
- monitoring na budynku OSP i Urzędu Gminy w Bystrej (2009).

Zespół Szkół w Sidzinie

W omawianym okresie wiele działań gminy skierowanych było na wsparcie miejscowych jednostek OSP. Rozbudowana została remiza OSP w Bystrej, w wyniku tej rozbudowy uzyskano pomieszczenia dla Urzędu Gminy, pomieszczenia dla orkiestry OSP oraz nowe garaże dla samochodów bojowych. OSP Bystra posiada obecnie 4 samochody bojowe, które nabyła w latach 1996–2006. Taką samą ilość samochodów w przeciągu 17 lat nabyła również OSP Sidzina. Remiza OSP w Sidzinie w ostatnich latach również została wyremontowana i zmodernizowana.

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

- telefonizacja wsi,
- umieszczenie na terenie gminy dwóch przekaźników telefonii komórkowej,
- regulacja rzeki Bystrzanka przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- współfinansowanie remontu dróg powiatowych,
- remont dróg dojazdowych do pól z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

PLANY ROZWOJU GMINY

Priorytetowymi zadaniami stającymi przed gminą Bystra-Sidzina, określonymi m.in. w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Bystra-Sidzina na lata 2007–2010, jak również innych dokumentach strategicznych, są:

- budowa kanalizacji na terenie gminy,
- utrzymanie i poprawa stanu nawierzchni głównych dróg gminnych „Sołtystwo – Migasy” i „Rola Trzopowa – Mała Sidzinka”,
- dokończenie budowy chodników przy drogach powiatowych,
- budowa parkingów w miejscach koncentracji ruchu drogowego i pieszego,
- współdziałanie z Powiatem Suskim w zakresie odbudowy nawierzchni dróg powiatowych biegnących przez gminę,
- budowa i rozbudowa dróg gminnych,
- realizacja termomodernizacji budynków komunalnych.

Cele rozwojowe gminy:

- utworzenie strefy aktywizacji gospodarczej,
- rozwój terenów mieszkaniowych, a także terenów i infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- ochrona walorów naturalnego środowiska,
- ochrona walorów kulturowych gminy,
- rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LĘCIU

Edukacyjne

Wszystkie placówki oświatowe w gminie posiadają wykwalifikowaną kadrę nauczycielską i dysponują bogatą ofertą edukacyjną, w tym również związaną z zajęciami dodatkowymi, m.in. koła zainteresowań (plastyczne, teatralne, informatyczne i inne). Uczniowie z terenu gminy biorą udział w licznych konkursach artystycznych i turniejach wiedzy, osiągając przy tym sukcesy. Do najważniejszych osiągnięć edukacyjnych zaliczyć można:

Remontowany budynek Ośrodka Zdrowia w Sidzinie

- utworzenie Lokalnego Programu Wspierania uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy, tzw. Stypendia Wójta (od roku szkolnego 2002/2003); program obejmuje uczniów i studentów, którzy mają bardzo dobre lub wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki, sztuki, kultury i kultury fizycznej, do tej pory zostało przyznanych 119 stypendiów,
- uzyskanie środków na realizację na terenie gminy programów dla dzieci i młodzieży pn. „Już płynam” i „Uczeń na wsi”,
- udział szkół w programach Leonardo, Konkursie Matematycznym „Jangur” oraz Sokrates-Comenius; od 5 lat Szkoła Podstawowa nr 2 w Sidzinie oraz Zespół Szkół w Bystrej, w ramach programu Sokrates Comenius, biorą udział w realizacji międzynarodowych projektów edukacyjnych (Grecja, Słowacja, Turcja, Hiszpania, Rumunia, Bułgaria, Walia), projekty realizowane przez Szkołę Podstawową nr 2 w Sidzinie: „Different culture-common European future” i „A Health friendly cooking pot” uzyskały wysoką ocenę narodowej agencji i zostały wskazane jako przykłady dobrej praktyki,
- współpraca Szkoły Podstawowej nr 2 w Sidzinie ze szkołą w Rezeknie na Łotwie - szkoła zdobyła tytuł „Szkoła z Klasą” oraz zajęła pierwsze miejsce w Ogólnopolskiej Paradzie Smoków w Krakowie (2008),
- uzyskanie przez Zespoły Szkół w Bystrej oraz w Sidzinie Certyfikatu „Szkoła Przyjazna Środowisku”,
- uzyskanie przez Publiczne Przedszkole w Bystrej tytułu „Mały Biolog” i „Przedszkole Przyjazne Środowisku” (2006-2008); uzyskanie Certyfikatu przynależności do Małopolskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie (2007); udział i sukcesy przedszkolaków w licznych konkursach i festiwalach np. w „Wielkim Turnieju Tańca dla Przedszkolaków” - Myślenice 2009,
- uzyskanie przez Publiczne Przedszkole w Sidzinie Certyfikatu „Przyjaciele Natury”; udział przedszkolaków w konkursach m.in. propagujących kulturę fizyczną, takich jak konkurs „Wszystkie gminy ćwiczą”.

Sportowe

- powstanie w 2005 r. klubów sportowych: KS Bystra, KS Dąb Sidzina oraz siłowni przy szkołach; w 2007 r. KS Bystra awansował do grupy B. Działalność klubów jest wspierana przez gminę poprzez dotacje przyznawane w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zdobywanie przez młodzież szkolną I miejsc w Sportowym Turnieju Miast i Gmin Małopolski (2006, 2007, 2008).

Kulturalne

Gmina Bystra-Sidzina dużą wagę przykładą do rozwoju kultury, także utrzymania i upowszechniania lokalnych tradycji. W tym celu w 1993 r. został utworzony Gminny Ośrodek Kultury, w późniejszych latach przekształcony na Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu. Wprowadził on m.in. organizowanie cyklicznych imprez lokalnych, takich jak: Święto Drzewa, dożynki, Sidzińskie Lato czy Biegnij Bystrzańska oraz konkursów mających na celu podtrzymanie tradycji lokalnych, m.in. konkurs palm wielkanocnych i konkurs na dekorację bożonarodzeniową.

Doceniając znaczenie organizacji i stowarzyszeń, których celem jest pomnażanie dziedzictwa kulturowego, gmina Bystra-Sidzina od początku swojego istnienia wspiera ich działalność. Gmina wspiera ponadto konkretne lokalne inicjatywy, jak np. współfinansowanie wydanego w 2006 r. przez Stowarzyszenie „Tradycja i Natura” opracowania

pn. „Kapliczki, krzyże, figury przyrodne we wsiach Bystra i Sidzina”, które stanowi rodzaj katalogu wszystkich obiektów sakralnych znajdujących się na terenie gminy wraz z historią powstania każdego z nich.

Ważnymi wydarzeniami i sukcesami w dziedzinie kultury były ponadto:

- utworzenie wiejskich bibliotek (1992); biblioteka w Bystrej posiada czytelnię zaopatrzoną w komputery z programu „Ikonka” z dostępem do Internetu; każda z bibliotek posiada ponad 12000 woluminów,
- powstanie, z inicjatywy sidzińskiego Oddziału Związku Podhalań, dziecięcego zespołu „Holniki” (1999); od powstania zespołu jego działalność finansuje Gminny Ośrodek Kultury; zespół prezentuje folklor babiogórski i podhalański i ma na swoim koncie wiele występów w kraju, a także występ na Łotwie,
- powstanie przy szkole w Bystrej zespołu tanecznego „Słoneczni”, chóru szkolnego „Ego Et Tu”, dziecięcego zespołu „Gwarnioki”, popularyzującego podbabiogórską gwara; zespoły te mają na swoim koncie liczne sukcesy,
- ożywienie działalności Kół Gospodyń, orkiestr dętych, powstanie Stowarzyszenia „Tradycja i Natura” i oddziału Związku Podhalań w Sidzinie,
- przejęcie przez gminę Skansenu w Sidzinie (2009). Głównym zamierzeniem gminy przy przejmowaniu skansenu było spowodowanie ożywienia jego działalności. Już w pierwszym roku po przejściu do skansenu został zakupiony nowy obiekt – mający ok. 100 lat młyn wodny Hajosa z Sidziny. W 2009 r. w skansenie odbywały się warsztaty rzemiosła i twórczości ludowej, a także otwarcie „Szlaku Tradycyjnego Rzemiosła”, organizowane przez krakowską fundację NADwyraz. Imprezę wraz z prezentacją twórczości ludowej zorganizowało w skansenie również Stowarzyszenie „Tradycja i Natura”. Gmina będzie dążyć do dalszego rozwoju skansenu, służyć temu będą m.in.: pozyskiwanie nowych, dodatkowych obiektów i eksponatów oraz dalsza współpraca z organizacjami mającymi na celu propagowanie tradycji i dziedzictwa kulturowego.

Inne

- nawiązanie współpracy partnerskiej z gminami: Nędza (woj. śląskie) i Kępice (woj. pomorskie); dzięki tej współpracy możliwa jest wzajemna wymiana doświadczeń z zakresu edukacji i podtrzymywania kultury regionalnej, ochrony przeciwpożarowej, realizowana m.in. poprzez wzajemne wizyty stowarzyszeń, związków, szkół i instytucji,
- podejmowane działania zmierzające do poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez wdrożenie i ciągłe unowocześnianie systemu odbioru odpadów komunalnych, a także działania zmierzające do zagospodarowania i odbioru odpadów drzewnych,
- poprawa estetyki centralnych miejsc obu wsi wchodzących w skład gminy,
- udział w programie „Rozbudowa systemów elektronicznej administracji w Małopolsce”, w ramach którego został zainstalowany w urzędzie infomat zapewniający powszechny dostęp do internetu oraz wdrażany jest system elektronicznego obiegu dokumentów,
- gmina może poszczycić się bardzo dobrą współpracą z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, zarówno w Bystrej jak i w Sidzinie; obie straże dysponują własną bazą lokalową oraz niezbędnym sprzętem i wyposażeniem ratowniczo-gaśniczym; straże działają w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Nagrody, wyróżnienia

- Uczestnictwo w XII edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Modernizacja Roku 2007” – zmodernizowany budynek Przedszkola Publicznego w Bystrej znalazł się w finale konkursu; fakt zakwalifikowania bystrzańskiego przedszkola do grona finalistów konkursu jest wielkim wyróżnieniem za zrealizowaną inwestycję dla gminy Bystra-Sidzina.
- Puchary i dyplomy za wybitne osiągnięcia Gminy w Sportowych Turniejach Miast i Gmin Małopolski (2006–2009).

Gmina Jabłonka

Samorządowcy Gminy Jabłonka na str. 20

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Jabłonka posiada herb.

Herb: Niedźwiedź pomiędzy dwoma świerkami na tle Babiej Góry. U dołu tarczy herbowej widnieje napis Orawa.

Większość miejscowości wchodzących w skład obecnej gminy Jabłonka powstało w XVI – XVII w., w trakcie akcji kolonizacyjnej górnej Orawy, choć najstarsza wzmianka o samej Jabłonce pochodzi z 1368 r., kiedy znajdowała się na jej terenie polska komora celna na granicy z Węgrami. Przez kolejne stulecia tereny te wchodziły w skład Królestwa Węgier, będąc częścią komitatu Orawa (Árva) w tzw. Górnych Węgrzech, jak nazywano w przeszłości obszary obecnej Słowacji. Po zakończeniu I wojny światowej decyzją Rady Ambasadorów z 20 lipca 1920 r. teren ten został włączony do Polski i krótko potem wszedł w skład utworzonego w grudniu 1920 r. powiatu spisko-orawskiego w granicach województwa krakowskiego. W 1925 r. powiat spisko-orawski został zlikwidowany, a miejscowości wchodzące w jego skład przyłączono do powiatu nowotarskiego. W okresie II wojny światowej teren obecnej gminy Jabłonka znalazł się w granicach uzależnionej od III Rzeszy Republiki Słowackiej. W 1945 r. ziemie te powróciły do Polski, wchodząc ponownie w skład powiatu nowotarskiego w województwie krakowskim (w l. 1945 – 1975) i małopolskim (od 1999 r. do dzisiaj). W latach 1975 – 1999, po reformie admini-

stracyjnej likwidującej powiaty i zmieniającej sieć województw, tereny gminy Jabłonka pozostawały w granicach województwa nowosądeckiego. Od 1991 r., kiedy dwie miejscowości gminy – Lipnica Wielka i Kiczory odłączyły się, tworząc odrębną jednostkę samorządową, samorządowa gmina Jabłonka funkcjonuje w obecnym kształcie.

Jabłonka

Zmodernizowana droga krajowa Nr 7 w Jablonce Matonogi

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Jablonka jest największym ośrodkiem gospodarczo-administracyjnym polskiej Orawy. Przygraniczne położenie i układ komunikacyjny od wieków sprzyjają rozwijającemu się tu handlowi oraz drobnej wytwórczości. W ostatnich latach gmina umiejętnie wykorzystuje również inne możliwości płynące ze swojego usytuowania przy granicy polsko-słowackiej i realizuje duże, infrastrukturalne projekty transgraniczne ze środków UE. Do gminy Jablonka należy siedem wsi: Chyżne, Jablonka, Lipnica Mała, Orawka, Podwilk, Zubrzyca Dolna i Zubrzyca Górna.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

1. Droga krajowa nr 7

W 2007 r. Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad w Krakowie rozpoczęła przebudowę drogi na odcinku z Rabki Zaborni do Chyżnego, która ma się zakończyć w 2009 roku. Prace obejmują wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej wraz z podbudową, przebudowę mostów na w/w odcinku drogi oraz wykonanie chodników dla pieszych. Dzięki staraniom samorządu gminy Jablonka Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad w Krakowie wprowadziła wiele rozwiązań wpływających na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców oraz użytkowników drogi. Zostały zamontowane kasetony przy przejściach dla pieszych ze znakiem pulsującym „D-6” oraz wykonano cztery nowe przystanki autobusowe. Przez orawskie wioski przebiegać będzie również chodnik dla pieszych o łącznej długości 12.227 m. Ta ogromna inwestycja niewątpliwie przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa ludności gminy oraz rozwoju naszego regionu.

2. Droga wojewódzka 957

W miejscowościach Zubrzyca Górna oraz Zubrzyca Dolna w latach 2007–2009 wykonano nową nawierzchnię asfaltową o łącznej długości 5 km, trzy mosty oraz około 5 km chodnika z udziałem środków gminy.

3. Drogi powiatowe

Przy udziale środków gminy Jablonka oraz Starostwa Powiatowego w Nowym Targu wykonano w latach 2007–2009 około 5,5 km nowej nawierzchni asfaltowej w miejscowości Lipnica Mała.

4. Drogi gminne

Łączna długość dróg gminnych wynosi ok. 880 km. W 2009 r. długość nawierzchni asfaltowych wynosiła 121 km, dróg z nawierzchnią tłuczniową 200 km. Resztę stanowiły drogi o nawierzchni naturalnej. W 2009 r. wykonano na drogach gminnych 6,5 km nawierzchni asfaltowej, w 2008 r. – 5,2 km, natomiast w 2007 r. około 6,5 km. Łącznie w latach 1990–2010 wykonano ponad 100 km nawierzchni asfaltowej.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

Priorytetem dla gminy Jablonka jest dbałość o środowisko naturalne oraz rozwiązywanie problemów, dotyczących gospodarki wodno-ściekowej. Związane z tym inwestycje rozpoczęły się w 1994 r., kiedy to w Jablonce wybudowano pierwszy odcinek kanalizacji o długości 1485 m. W roku następnym oddano do użytku oczyszczalnię ścieków oraz 11 km kanalizacji. W 1995 roku rozpoczęto budowę kanalizacji we wsi Zubrzyca Górna oraz Zubrzyca Dolna. W 1996 roku nastąpiło uruchomienie oczyszczalni ścieków w Zubrzyca Dolnej. Rok 2002 to początek budowy sieci kanalizacyjnej w Lipnicy Małej. Natomiast w 2008 r. rozpoczęła się budowa oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej w Podwilku. W samym 2008 r. wykonano łącznie 28 km sieci kanalizacyjnej. Na koniec 2008 r. łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie Jablonka wynosiła 141,5 km, w tym w Jablonce długość

Oczyszczalnia ścieków w Podwilku

Remont Przedszkola w Jablonce

Budowa Ośrodka Zdrowia w Jablonce

sieci wynosiła 48,5 km, w Lipnicy Małej 24 km, w Zubrzycy Dolnej oraz Zubrzycy Górnej 69 km. 15.10.2009 r. nastąpił rozruch oczyszczalni w Podwilku, do której zostały podłączone 34 gospodarstwa.

Ogromnym sukcesem gminy było pozyskanie w 2009 r. dotacji z programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej Polska – Republika Słowacka 2007–2013 na realizację zadania „Poprawa czystości rzek regionu Orawy – Czarna Orawa, Orawa i Jeziora Orawskiego” w kwocie 2.659.884 EUR. Dotacja pokryje 59,59 % całkowitych kosztów, które będą wynosić 4.463.641 EUR. W ramach projektu zostanie wykonana kanalizacja w Jablonce oraz powstanie oczyszczalnia ścieków i część kanalizacji w Podwilku. Wniosek o dofinansowanie został złożony na wsie Podwilk i Jablonka, gdyż dokumentacja na kanalizację w tych wsiach spełniała wymogi funduszy unijnych. Projekt został przygotowany w partnerstwie z miastem Trstena.

W przygotowaniu są projekty kanalizacji sanitarnej w Orawce oraz Chyżnem.

Oświata

Prowadzenie zadań oświatowych gmina Jablonka przejęła w 1994 roku. Obecnie na terenie gminy działa 13 szkół podstawowych, 7 gimnazjów, 1 przedszkole oraz 3 punkty przedszkolne. Najważniejsze inwestycje, które zostały zrealizowane w ostatnim 20-leciu to:

- rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Podwilku (1993–1998),
- rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Podwilku (1997–2003),
- rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Lipnicy Małej (1995–1998),
- rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Lipnicy Małej (1999–2004),
- rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Zubrzycy Górnej (1999),

- rozbudowa Szkoły Podstawowej w Chyżnem wraz z budową sali gimnastycznej (1997–2003),
- budowa budynku Gimnazjum w Jablonce wraz z halą sportową (1996–2004),
- remont pokrycia dachu na budynku Szkoły Podstawowej w Jablonce (2008),
- przebudowa i rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Lipnicy Małej. W pierwszym etapie inwestycji zostanie wykonany stan zerowy budynku, gdzie mieścić się będą sale lekcyjne.

Ochrona zdrowia

Do najważniejszych inwestycji, które były realizowane w gminie Jablonka w latach 1990–2010 należą:

- budowa Ośrodka Zdrowia w Lipnicy Małej (1993),
- remont Ośrodka Zdrowia w Zubrzycy Górnej (2002),
- modernizacja i remont budynku Ośrodka Zdrowia w Podwilku (2003),
- w 2008 r. rozpoczęły się prace związane z budową Ośrodka Zdrowia w Jablonce. Do dnia dzisiejszego wykonano stan surowy budynku wraz z pokryciem dachowym.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Jednym z nadrzędnych celów gminy Jablonka, zawartych w Strategii Rozwoju Gminy, jest rozwój kultury fizycznej oraz wspieranie aktywności sportowej.

W zakresie infrastruktury sportowej w latach 1990-2010 zrealizowano następujące inwestycje:

- budowa hali sportowej w Jablonce, hala usytuowana jest przy Zespole Szkół (1996–2001),
- budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Chyżnem (1997–2003),
- budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Lipnicy Małej (1995–1998),

Kompleks sportowy „Orlik 2012” w Jablonce

- budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Zubrzycy Górnej (rozpoczęto w 2006),
- gruntowny remont boiska sportowego w Jabłonce poprzez wymianę nawierzchni oraz montaż sprzętu sportowego do piłki ręcznej oraz koszykówki (2009),
- budowa budynku socjalnego na stadionie sportowym w Jabłonce, w budynku znajdują się szatnie dla sportowców, pomieszczenia z przeznaczeniem na świetlicę oraz zaplecze socjalno-bytowe (2009),
- budowa kompleksu boisk „Orlik 2012” w Jabłonce, który oddano do użytku w październiku 2009 r.; składa się on z dwóch boisk sportowych do piłki nożnej (nawierzchnia z trawy syntetycznej) oraz boiska wielofunkcyjnego do koszykówki, tenisa oraz piłki siatkowej (nawierzchnia poliuretanowa).

Ponadto gmina wspiera finansowo kluby sportowe działające na jej terenie. Kluby sportowe otrzymują dotacje w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu, ogłaszanych przez Wójta Gminy.

PLANY ROZWOJU GMINY

Plany rozwoju gminy Jabłonka zawierają się w dokumentach oznaczonych strategicznym. Są nimi:

1. Strategia Rozwoju Gminy Jabłonka na lata 2004–2013.
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Jabłonka na lata 2007–2013.

Gmina Jabłonka zmierza do stałego podnoszenia standardu życia mieszkańców poprzez ukierunkowanie na turystykę i ekologiczne odnawianie i zachowanie bogatych tradycji kulturowych i walorów przyrodniczych.

Celami strategicznymi są:

1. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie ilości miejsc pracy na terenie gminy.
 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.
 3. Rozbudowa infrastruktury ochrony środowiska (oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna).
 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (drogi, mosty oraz oświetlenie).
 5. Budowa, modernizacja i remont infrastruktury wiejskiej: place, chodniki, boiska sportowe.
 6. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia. Poprawa jakości opieki zdrowotnej.
 7. Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury oświatowej. Budowa hal i sal gimnastycznych.
 8. Promocja gminy.
 9. Uzyskanie zewnętrznych źródeł finansowania dla zrealizowania planowanych inwestycji.
 10. Wspieranie aktywności kulturalnej i sportowej mieszkańców gminy. Zachowanie tradycyjnej kultury i języka.
- Kolejnym dokumentem, który zawiera szczegółowy plan inwestycyjny miejscowości jest Plan Odnowy Miejscowości Jabłonka.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

W latach 2007-2009 pozyskano środki na realizację programu „Dzieci i młodzież „Już płynam”.

Sportowe

Powstanie klubów sportowych:

- LKS Orawa Jabłonka (1995), który obecnie występuje w lidze okręgowej. W sezonie 2008/2009 zespół wywalczył Puchar Polski na szczeblu Podhalańskiego Podokręgu Piłki Nożnej. Zdobywanie Pucharu Podhala jest największym sukcesem klubu.
- UKS Podwilk (1998), który prowadzi sekcję kolarstwa górskiego. W 2008 r. klub z Podwilka zajął 7 miejsce w sztafecie drużynowej podczas Mistrzostw Polski MTB. W klasyfikacji indywidualnej

Remont dawnego Domu Ludowego w Jabłonce

Sabina Zamroźniak wywalczyła tytuł wicemistrza Polski w kat. młodziczka, natomiast Karolina Rychlik tytuł wicemistrza Polski w kat. juniorka młodsza.

- Po zwycięstwie w eliminacjach II Wojewódzkich Zawodów Sportowo-Pożarniczych, Kobięca Drużyna Pożarnicza OSP Jabłonka wzięła udział w ogólnopolskim finale, który został rozegrany w Łądku, zajmując tam wysokie 9 miejsce (2008).
- Organizacja w latach 2004–2009, wraz z UKS Podwilk, ogólnopolskich zawodów w kolarstwie górskim o „Puchar Szlaku Solnego”.

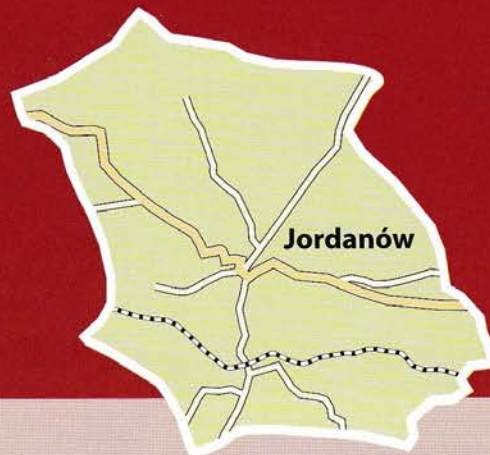
Kulturalne

- odnowa zabytkowego centrum wsi Orawka - rozbudowano remizę OSP, wykonano nawierzchnię asfaltową placu i urządzono pasy zieleni (2006),
- opracowano projekt techniczny oraz uzyskano pozwolenie na remont kapitalny budynku dawnego Domu Ludowego w Jabłonce z przeznaczeniem na Centrum Kultury Górnej Orawy – Orawska Biblioteka Publiczna; do dnia dzisiejszego wykonano dobudowę klatki schodowej, więźbę dachową wraz z przykryciem oraz stolarkę okienną (2008/2009),
- gmina Jabłonka, w partnerstwie z miastem Trstena na Słowacji, otrzymała z programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013 dotację na realizację projektu „Centrum Kultury Górnej Orawy” w kwocie 2.167.386 EUR, dotacja pokryje 85% całkowitych kosztów, które będą wynosić 2.549.867 EUR; w ramach projektu w pobliżu budynku Urzędu Gminy Jabłonka powstanie nowoczesny dom kultury,
- organizacja, corocznie od 18 lat, „Orawskiego Lata”,
- organizacja Festiwalu Piosenki Religijnej „Stabat Mater”,
- współorganizowanie, razem z Salezjańskim Wolontariatem Misyjnym „Młodzi Światu” z Krakowa, festynu „Orawa Dzieciom Afryki”.

Nagrody, wyróżnienia

- Gmina Jabłonka zajęła 25. miejsce w kraju, wśród gmin wiejskich, w Rankingu Samorządowców Rzeczpospolitej 2006. Ranking wyłaniał najlepiej zarządzane miasta i gminy w Polsce (2006).
- W 2008 r., podczas oficjalnej wizyty w Reichelsheim, Wójt Gminy Jabłonka Antoni Karlak otrzymał Złotą Gwiazdę zaangażowania obywatelskiego, przyznaną przez Komisję Unii Europejskiej w Brukseli. Nagrodę przyznano głównie za współpracę pomiędzy gminą Jabłonka i miastem Reichelsheim w Niemczech. To jedna z 12 Gwiazd jakie corocznie przyznaje Unia Europejska najbardziej aktywnym gminom w kategorii partnerskiej aktywności obywateli Europy. Złota Gwiazda dla gminy Jabłonka to wielkie wyróżnienie. W ciągu prawie 10-letniej współpracy z gminą Reichelsheim zrealizowano 23 projekty, w których uczestniczyło ok. 550 osób z obu stron.
- Gmina Jabłonka wygrała plebiscyt i otrzymała statuetkę Euro-Gmina 2008/2009 – Lider Gospodarki i Przedsiębiorczości. Sukces odniesiony w tym prestiżowym konkursie, którego celem jest wyróżnienie i promocja gmin, to znaczące osiągnięcie i wyróżnienie dla pracowników, samorządowców, radnych i mieszkańców gminy.
- Specjalne wyróżnienie dla gminy Jabłonka w kategorii „Najbardziej Przyjazna Gmina Województwa Małopolskiego” 2008/2009 w plebiscycie Euro-Gala w konkursie SMS-owym audiotele.

Miasto Jordanów

Samorządowcy Miasta Jordanów na str. 24

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Miasto Jordanów posiada herb i pieczęć

Herb: W polu srebrnym trzy trąby (rogi myśliwskie) czarne, o obręczach, ustnikach i sznurach złotych, ustawione jeden nad drugim.

Jordanów jest najstarszym miastem powiatu suskiego. Przywilej na założenie miasta wystawił w r. 1564 król Zygmunt August, a jego fundatorem był podskarbi wielki koronny i wojewoda (a później – kasztelan) krakowski Wawrzyniec Spytek Jordan z Zakliczyna. Miasto do 1772 r. wchodziło w skład województwa krakowskiego. Po I rozbiórce Polski Jordanów znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego, miasto wchodziło ponownie w skład województwa krakowskiego, będąc częścią powiatu z siedzibą w Myślenicach (1918–1923 i 1933–1939) oraz w Makowie (1924–1932). W 1929 przyłączono do Jordanowa grunty Malejowej, przysiółki Chrobacze i Przykiec oraz Mąkacz. Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 miasto zostało włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należało do powiatu nowotarskiego w dystrykcie krakowskim. Po II wojnie światowej Jordanów powrócił do województwa krakowskiego, ponownie wchodząc w skład powiatu myślenickiego, a w okresie 1956–1975 – suskiego. Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. miasto znalazło się w granicach województwa nowosądeckiego. Krótco po reformie samorządowej w 1990 r. gmina, w skład której wchodziło miasto Jordanów oraz okoliczne wsie, została podzielona na trzy odrębne jednostki samorządowe: gminę miejską Jordanów, gminę wiejską Jordanów i gminę wiejską Bystra-Sidzina. Odtąd (od 1992 r.) miasto Jordanów funkcjonuje w niezmienionym kształcie, od 1999 r. wchodząc ponownie w skład powiatu suskiego w województwie małopolskim.

Rynek w Jordanowie

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Miasto Jordanów, które jest jednym z głównych centrów gospodarczo-edukacyjnych w powiecie suskim, stara się realizować wszystkie zadania służące poprawie standardu życia mieszkańców. W ciągu 20 lat działalności samorządu udało się systematycznie podnosić poziom infrastruktury społecznej i technicznej, realizując szereg inwestycji, z których najważniejsze przedstawione są poniżej. Warto zwrócić uwagę na fakt, że w 1990 roku przed nowymi, wyborami w demokratycznych wyborach władzami, stanął ogrom zadania. Wcześniej, wieloletnie zaniedbania spowodowały, że infrastruktura komunalna była w bardzo złym stanie. Po podziale Miasta i Gminy Jordanów, w 1992 roku, na trzy odrębne administracyjne gminy, Jordanów stał się niewielką gminą miejską z relatywnie niskim poziomem dochodów własnych, co ma także bezpośrednie przełożenie na potencjał i możliwości inwestycyjne miasta.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Do roku 2007:

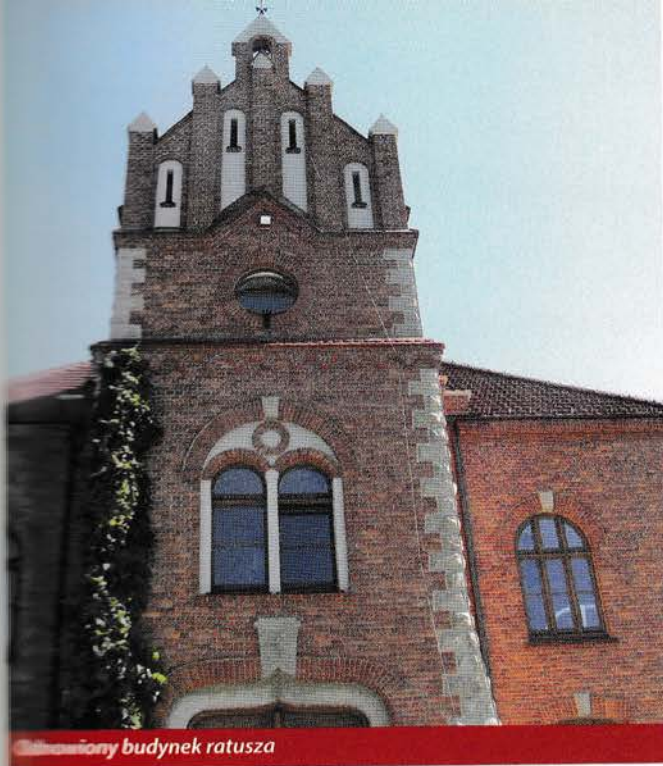
- wyremontowano i zmodernizowano 18 km dróg o nawierzchni bitumicznej,
- wykonano odcinek chodnika przy ul. Gen. Maczka, stanowiący dojazd do ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego,
- wykonano chodnik przy ul. Zakopiańskiej.

W 2007 roku:

- wydano na remonty dróg około 300.000 zł,

Budynek oczyszczalni „Wrzoso”

Odnowiony budynek ratusza

W 2008 roku:

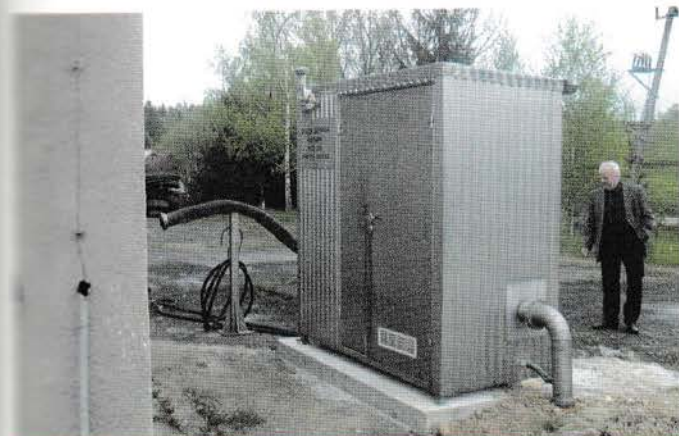
- wydano na remonty dróg około 600.000 zł,
- wyremontowano około 3 km dróg i chodników (m.in. ul. Przemysłowa – partycypacja w kosztach z Powiatem Suskim, ul. Majewska – boczna, Skotnica, Zakopiańska – boczna, chodnik w rynku podcienie północne I etap).

W roku 2009:

- wydano na remonty dróg blisko 850.000 zł,
- wyremontowano około 3,5 km dróg (m.in. ul. Przemysłowa, ul. Gen. Maczka – partycypacja w kosztach z Powiatem Suskim, ul. Zakopiańska – boczna, Mickiewicza – boczna, 3 Maja – boczna, Batalionów Chłopskich).

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

- przekształcono Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w zakład budżetowy pod nazwą Zakład Komunalny,
- zmodernizowano Stację Uzdatniania Wody (koszt ok. 300.000 zł),
- zbudowano zbiornik wyrównawczy (500 m³) na Hajdówce wraz z siecią magistralną (koszt ok. 900.000 zł),
- zbudowano ok. 1,5 km sieci wodociągowych,
- wykonano ok. 6 km kanalizacji sanitarnej,
- zmodernizowano istniejącą oczyszczalnię ścieków, przestarzały technologicznie obiekt zastąpiono nowym – wybudowano oczyszczalnię biologiczno-mechaniczną (koszt ok. 1.600.000 zł),
- zakupiono urządzenie do mechanicznego oczyszczania ścieków przy oczyszczalni ścieków Wrzosa (koszt 170.000 zł),
- rozbudowano wodociąg przy ul. Sosnowej (koszt blisko 100.000 zł).

Oczyszczalnia – stacja zlewca

Budynek Liceum Ogólnokształcącego

Oświata

- wybudowano nowy budynek Gimnazjum i szkolną halę sportową,
- wybudowano kotłownię na biomasę w Szkole Podstawowej oraz wspólną dla Miejskiego Przedszkola i Gimnazjum,
- wzmocniono konstrukcję dachu nad Szkołą Podstawową, zakupiono ogrodzenie wokół Gimnazjum (koszt 65 000 zł),
- przebudowano wejście do Gimnazjum (koszt około 35 000 zł).

Ochrona zdrowia

Wybudowano budynek Miejskiej Przychodni Zdrowia. Miasto przekazało dotację na remont i modernizację pomieszczeń szpitalika dla Powiatu Suskiego w wysokości 20.000 zł.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Wybudowano, przy ul. Kolejowej, budynek zaplecza socjalnego dla klubu sportowego.

Inne

Rozpoczęto prace związane z restauracją zabytkowego budynku ratusza, których I etapem była wymiana pokrycia dachowego. Odnowiono elewacje oraz wymieniono stolarkę okienną (koszt inwestycji ok. 750 000 zł).

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

- przy pomocy niskooprocentowanych pożyczek i dotacji z Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oddano do użytku około 6 km kanalizacji sanitarnej,
- Powiat Suski wykonał modernizację kotłowni w Zespole Szkół im. H. Kołłątaja,
- Powiat wybudował salę gimnastyczną przy ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego oraz dokonał całkowitej termomodernizacji budynku ZS im. H. Kołłątaja,
- najbardziej prestiżową inwestycją ostatniego okresu jest trwająca rewitalizacja ratusza miejskiego polegająca na odnowieniu elewacji, detali architektonicznych oraz stolarki okiennej; inwestycja ta wykonywana jest przy znaczącym udziale środków zewnętrznych.

Zbiornik wyrównawczy Hajdówka

Przychodnia Rejonowa

Nowa hala w Gimnazjum

PLANY ROZWOJU GMINY

Dalszy rozwój miasta możliwy będzie m.in. dzięki realizacji zadań określonych w opracowaniach strategicznych. Należą do nich:

1. Tworzenie warunków do zatrudnienia i powstania nowych miejsc pracy, realizowane poprzez:
 - zwiększanie zatrudnienia poprzez organizację staży,
 - wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą,
 - promocję miasta oraz szukanie potencjalnych inwestorów,
 - współpracę z organizacjami, instytucjami i związkami wspierającymi rozwój lokalny.
2. Rozwój turystyki osiągany dzięki:
 - rozbudowie oraz modernizacji infrastruktury turystycznej,
 - budowie oraz modernizacji infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym: modernizacji boiska sportowego do piłki nożnej poprzez odnowę nawierzchni oraz rozbudowę zaplecza sportowego,
 - remontowi dróg na terenie miasta,
 - promocji agroturystyki.
3. Poprawa ładu przestrzennego oraz estetyki miasta poprzez:
 - rewitalizację centrum miasta, w tym: odnowę nawierzchni rynku, zagospodarowanie pln. pierzei rynku, odnowę zabytkowych budynków w centrum miasta.
4. Ochrona dziedzictwa narodowego poprzez:
 - poprawę stanu zachowania obiektów zabytkowych na terenie miasta. Remont zabytkowego budynku ratusza.
5. Wysoka jakość szkolnictwa podstawowego, średniego i edukacji społecznej, realizowana dzięki:
 - technologiom cyfrowym dla edukacji,
 - podnoszeniu kwalifikacji kadry pedagogicznej.
6. Wysoka jakość innych usług publicznych, osiągnięta poprzez:
 - działania mające na celu przybliżenie dostępności specjalistycznych gabinetów lekarskich,
 - remont oraz dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
 - informatyzację Urzędu Miasta.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

Szkoła Podstawowa:

- II miejsce – Wielki Wojewódzki Konkurs Świetlic (1990/1991),
- I miejsce – Wojewódzki Konkurs Recytatorski – K. Klehr (1992/1993),
- II miejsce – XI Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych – świetlica (1995/1996),
- I miejsce – Wojewódzka Olimpiada z Chemii – J. Gospodarczyk (1996/1997),
- II miejsce – Ogólnokrajowa Olimpiada z Chemii – J. Gospodarczyk (1996/1997),
- I miejsce – Olimpiada Wojewódzka z Języka Polskiego – H. Zajac (1997/1998),

- I miejsce – Olimpiada Wojewódzka z Biologii – A. Wójcik (1997/1998),
 - I miejsce – Wojewódzki Konkurs Świetlic Szkolnych (1997/1998),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (1999/2000),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (2000/2001),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2000/2001),
 - Wyróżnienie – Ogólnopolski Konkurs „Zakładamy zielone skwery wokół szkoły” (2000/2001),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2001/2002),
 - II miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (2002/2003),
 - II miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2002/2003),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (2003/2004),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2003/2004),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2004/2005),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (2004/2005),
 - II miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (2005/2006),
 - II miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2005/2006),
 - Nagroda I stopnia, II stopnia, III stopnia Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Kangur” (etap ogólnopolski) J. Rypel, M. Sławka, J. Ławski (2006/2007),
 - II miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” – świetlica (2006/2007),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2007/2008),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny „Zdrowa przyroda – Zdrowa żywność – Zdrowy człowiek” (2007/2008),
 - I miejsce – Mały Finał Ogólnopolskiego Konkursu Języka Polskiego „Słowo daje” (+ udział w wielkim finale) – M. Stankiewicz (2008/2009),
 - I miejsce – Ogólnopolski Konkurs o puchar MEN na najlepszą pracującą Spółdzielnię Uczniowską (2008/2009),
- #### Gimnazjum:
- finał etapu wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego – Anna Kudzia (2001/2002),
 - finał etapu wojewódzkiego Małopolskiego Konkursu Polonistycznego – Justyna Radke (2001/2002),
 - finał etapu wojewódzkiego Małopolskiego Konkursu Matematycznego – Joanna Hodana (2001/2002),
 - finał etapu wojewódzkiego Małopolskiego Konkursu Przyrodniczego – Bożena Marfiak (2002/2003),
 - finał etapu wojewódzkiego Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego „Dzieje oręża polskiego” – Marta Maciura, Anna Kudzia, Dominika Kulka (2002/2003),

- I miejsce w Powiatowym Konkursie Ortograficznym – Monika Salawa (2003/2004),
- I miejsce w Konkursie „Leonardo” – Adrian Niziołek (2003/2004),
- I miejsce w Powiatowym Konkursie Recytatorskim „W cieniu jodeł i świerków” – Rafał Salawa (2004/2005),
- I miejsce w Powiatowym Konkursie Literackim „Podbabiogórskie opowieści” – Katarzyna Feiglewicz (2004/2005),
- II miejsce w Powiatowym Konkursie Recytatorskim oraz finał etapu wojewódzkiego – Dominika Feiglewicz (2005/2006),
- II miejsce w Powiatowym Konkursie Recytatorskim oraz finał etapu wojewódzkiego – Dominika Feiglewicz (2006/2007),
- II miejsce w Powiatowym Konkursie Ortograficznym – Małgorzata Salawa (2007/2008),

Liceum Ogólnokształcące:

- finał Wojewódzkiego Etapu Międzszkolnych Zawodów Matematycznych (2004),
- III miejsce w Krajowej Edycji Konkursu Stockholm Junior Water Prize (2005),
- wyróżnienie w III Ogólnopolskim Konkursie „Z poprawną polszczyzną na co dzień” (2006),
- finał (2 uczestniczki) XXI Olimpiady Wiedzy Ekologicznej (2006),
- wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Polonistycznym (2007),
- finał w Międzszkolnych Zawodach Matematycznych na szczęblu wojewódzkim (2008),
- finał XXIII Olimpiady Wiedzy Ekologicznej na szczęblu centralnym (2008),
- finał w Międzszkolnych Zawodach Matematycznych na szczęblu wojewódzkim (2009),
- Wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym Ekoplaneta (2009).

Sportowe

Pod egidą miasta działa, mający wieloletnie tradycje, Klub Sportowy Jordan, założony w 1923 r. Klub szkoli obecnie około 120 zawodników w 6 grupach wiekowych, zatrudniając dwóch trenerów. Drużyna seniorów w roku 2000 awansowała z klasy B do klasy A Podkarpackiego Podokręgu Piłki Nożnej, gdzie w 2009 roku zdobyła tytuł mistrza i awansowała do klasy okręgowej (aktualnie VI liga).

Osiągnięcia w sporcie szkolnym:

- I miejsce w powiecie i II miejsce w etapie rejonowym w piłce nożnej (gimnazja) (2000/2001),
- I miejsce w powiecie i III miejsce w etapie rejonowym w koszykówce dziewcząt (gimnazja) (2000/2001),
- II miejsce w powiecie w koszykówce chłopców (gimnazja) (2000/2001),
- I miejsce w powiecie – lekkoatletyka: 600 m dziewcząt – I. Pietrzak (2005/6),
- II miejsce w Wojewódzkich Zawodach w Kolarstwie Górskim (2008),
- V miejsce w Wojewódzkich Sztafetowych Biegach Przelajowych Chłopców (2008),
- I miejsce w piłce siatkowej w Wojewódzkiej Licealiadzie Chłopców (2009).

Kulturalne

Miejski Ośrodek Kultury organizuje wiele imprez, w tym corocznie nieprzerwanie od kilkudziesięciu lat, Dni Ziemi Jordanowskiej. Pracownia ta zajmuje się kultywowaniem tradycji regionalnych oraz rozwija zainteresowania dzieci i młodzieży w różnego rodzaju formach twórczych. Na stałe w MOK-u znalazł miejsce punkt informacji turystycznej, prężnie działają Grupy: Turystyki Górskiej, Wspinaczki Siatkowej, a także Grupa Turystyczno-Krajoznawcza Seniorów. MOK zajmuje się także promocją miasta. Przez wiele lat MOK borykał się z trudnościami lokalowymi, obecnie, od blisko siedmiu lat, swą siedzibę ma w zabytkowym budynku „baszty” z 1908 r.

W Jordanowie działa Jordanowskie Stowarzyszenie Twórców „Pasja”. Formalnie swoją działalność rozpoczęło 22.12.2000 r., z hasłem na przełom wieków „Kultura łągodzi obyczaje”. Stowarzyszenie

organizuje wystawy, warsztaty plastyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Współpracuje z pokrewnymi organizacjami (Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Środowiska”, Stowarzyszenie „Tradycja i Natura” w Bystrej-Sidzinie). Współpracuje również z ośrodkami kultury (Jordanów, Sucha Beskidzka, Nowy Targ) oraz wieloma organizacjami poza terenem miasta i gminy Jordanów. Działania „Pasji” objęła patronatem naukowym Akademia Pedagogiczna – Instytut Sztuki w Krakowie. Praca członków stowarzyszenia uzyskała uznanie i w 2005 r. Jordanowskie Stowarzyszenie Twórców „Pasja” otrzymało nagrodę Starosty Suskiego za propagowanie kultury i poszanowanie dziedzictwa kulturowego.

Na terenie miasta działają również: Koło Gospodyń i Koło Kultury Ludowej oraz Towarzystwo Miłośników Ziemi Jordanowskiej rozbudzające zainteresowania historyczne i pielęgnujące tradycje, m.in. poprzez organizowane wystawy i sympozja. Z inicjatywy TMZJ sukcesywnie nadawane są odznaczenia regionalne – „Zasłużony dla Ziemi Jordanowskiej”, wręczane podczas Dni Ziemi Jordanowskiej.

Przy Zespole Szkół im. H. Kołłątaja działa chór „Bel Canto”, który powstał w styczniu 2000 r. Dyrygentem chóru jest Ksenia Miśkiewicz, absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie. W 2009 r. chór został odznaczony medalem „Zasłużony Dla Ziemi Jordanowskiej”. Główne sukcesy chóru to: II miejsce na III Archidiecezjalnym Konkursie Kolęd i Pastorałek na Podhalu (Zakopane 2000), udział w koncercie Grzegorza Turnaua i wspólne wykonanie utworu „Cichosza”, I miejsce na IV Archidiecezjalnym Konkursie Kolęd i Pastorałek na Podhalu (Zakopane 2001), udział w Finale Ogólnopolskim VIII Ogólnopolskiego Konkursu Kolęd i Pastorałek w Będzinie (2001), udział w Finale Ogólnopolskim XXIV Ogólnopolskiego Festiwalu Zespołów Muzyki Dawnej w Kaliszu – 2002, Srebrne Pasma na XXIV Małopolskim Konkursie Chórów, II miejsce na X Małopolskim Konkursie Poezji Śpiewanej „Kraina Łagodności” w Krakowie (2000), „Laur Babiogórski” Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich (2003), Nagroda Starosty Powiatu Suskiego (2003), udział w Festiwalu Verim Pane w Námestovie na Słowacji (2003), I miejsce na VI Archidiecezjalnym Konkursie Kolęd i Pastorałek na Podhalu, Zakopane (2003), udział w Finale XXIV Ogólnopolskiego Festiwalu Chórów A’Cappella Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy – Brązowy Kamerton (2004). W 2005 chór śpiewał podczas 24 Małopolskiego Konkursu Chórów A’Cappella w Niepołomicach i zdobył „Złotą Strunę”.

Bogaty księgozbiór, z którego korzysta szeroki krąg czytelników, posiada Biblioteka Miejska.

Inne

- przy Miejskim Ośrodku Kultury w Jordanowie powstał Klub Seniora, utworzono go z myślą o integracji i aktywizacji środowiska lokalnego seniorów, osób starszych, samotnych, dla podejmowania wspólnych działań twórczych, kulturalnych i społecznych; do współpracy został zaproszony Jordanowski Związek Emerytów, Rentistów i Inwalidów,
- nawiązano stosunki partnerskie z gminami Askersund i Karlskoga w Szwecji oraz z miastem Dukla, z którym łączy Jordanów postać założyciela obu miast – Spytka Jordana,
- od 1993 władze samorządowe wraz z Towarzystwem Miłośników Ziemi Jordanowskiej wydają czasopismo „Echo Jordanowa”, które cieszy się uznaniem wśród mieszkańców,
- w mieście działa mająca duże zasługi i wieloletnie tradycje Ochotnicza Straż Pożarna.

Nagrody, wyróżnienia

- Za zasługi w wojnie obronnej 1939 r. i postawę w czasie okupacji Jordanów został odznaczony Orderem Krzyża Grunwaldu.
- W 2005 r. Miasto Jordanów otrzymało tytuł „Gmina Fair Play” Certyfikowana Lokalizacja Inwestycji.
- Kapituła Nagrody „Srebrnego Talara”, przyznawanego przez Sądecko-Podhalańską Izbę Gospodarczą w Nowym Sączu, nominowała do tej nagrody Jordanów w kategorii „Najprężniej działające Miasto-Gmina”, za rozbudzenie lokalnego patriotyzmu i społecznej aktywności.

Gmina Koszarawa

Samorządowcy Gminy Koszarawa na str. 28

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Koszarawa posiada herb.

Herb: Kobieta w tradycyjnym, lokalnym stroju wiejskim, trzymająca grabie, w tle rzeka, łan zboża i wzgórze.

Koszarawa została założona jako osada wołoska w XVI w. Do 1772 r. wchodziła w skład województwa krakowskiego. Po I rozbiórce Polski znalazła się w granicach Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należała do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Koszarawa pozostawała administracyjnie związana z pobliskim Żywcem, wchodząc w skład powiatu żywieckiego w województwie krakowskim. Po agresji Niemiec hitlerowskich na Polskę w 1939 r. została przyłączona do Rzeszy Niemieckiej, pozostając w granicach okręgu żywieckiego w rejencji katowickiej prowincji Górny Śląsk. Po II wojnie światowej, w latach 1945–1975, Koszarawa ponownie była częścią powiatu żywieckiego wchodzącego w skład województwa krakowskiego. Po reformie administracyjnej w 1975 r. Koszarawa weszła w skład województwa bielskiego, a od 1999 r. ponownie jest częścią powiatu żywieckiego, tym razem włączonego w obręb województwa śląskiego. Samorządowa gmina Koszarawa początkowo składała się z dwóch wsi – Koszarawy i Przyborowa. Taki stan rzeczy utrzymywał się do 2001 r., kiedy to Przyborów wszedł w skład gminy Jeleśnia.

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Gmina Koszarawa jest najmniejszą z gmin stowarzyszonych w SGB. Liczy obecnie około 2500 mieszkańców. Samorząd gminy stara się, mimo ograniczonego potencjału lokalnego i skromnego budżetu, rozbudowywać infrastrukturę komunalną oraz realizować inwestycje służące rozwojowi gminy. Wszystkie te działania mają na celu poprawę warunków życia mieszkańców. Najważniejsze z tych przedsięwzięć wymienione są poniżej.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

W latach 1990–2009 odbudowano 65 km dróg gminnych oraz wyremontowano 4,5 km dróg rolniczych. Wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Żywcu wyremontowano 15 km drogi powiatowej nr 1419S Jeleśnia – Koszarawa – Zawoja.

Na terenie gminy znajduje się również droga powiatowa Kuków – Koszarawa nr 1429S.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

W roku 2008 w gminie rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej w ramach projektu pn. „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Przedmiotowa inwestycja, której zakończenie planowane jest w roku 2010, obejmuje swoim zakresem wykonanie ok. 36 km sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. Obecnie projektuje się rozszerzenie zakresu rzeczowego inwestycji o budowę kanalizacji w przysiółkach Jałowiec, Zimna Woda i Pająkówka, dzięki czemu długość sieci kanalizacyjnej będzie wynosić ok. 44 km. Po oddaniu inwestycji do użytku systemem kanalizacji sanitarnej objętych będzie ok. 90% koszarawskich gospodarstw.

W okresie 1999–2000 wspólnie z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Krakowie wybudowano 4 stopnie wodne na potoku Koszarawa.

Wybudowano też oczyszczalnię ścieków OK 100, do której połączone zostały: budynek Szkoły Podstawowej Nr 1, Ośrodek Zdrowia, budynek wielofunkcyjny.

Panorama Koszarawy

Urząd Gminy w Koszarawie

Gimnazjum w Koszarawie

Szkola Podstawowa w Koszarawie

Termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego w Koszarawie

Oświata

Obecnie na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe: Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Koszarawie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Koszarawie Bystrej, Gimnazjum im. Jana Pawła II w Koszarawie oraz Przedszkola nr 1 i nr 2 w Koszarawie. Do najważniejszych zadań inwestycyjnych, zrealizowanych w tych placówkach w ostatnim 20-leciu, zaliczają się:

- remont budynku starej leśniczówki w Przyborowie i zaadoptowanie go na przedszkole,
- termomodernizacja budynku Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Koszarawie Bystrej (2002),
- termomodernizacja budynku Gimnazjum w Koszarawie (2002),
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Koszarawie (2004).

Kompleksowe remonty ww. budynków polegały na dociepleniu ścian, wymianie okien, wymianie źródeł ciepła na nowe, ekologiczne oraz na modernizacji instalacji centralnego ogrzewania.

Ochrona Zdrowia

Od Starostwa Powiatowego w Żywcu w roku 2005 zakupiono budynek Ośrodka Zdrowia, w którym obecnie funkcjonują dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz apteka. W ostatnich latach zrealizowane zostały:

- termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Koszarawie polegająca na dociepleniu ścian, wymianie okien, wymianie źródeł ciepła na nowe, ekologiczne oraz na modernizacji instalacji centralnego ogrzewania (2006),
- remont pomieszczeń Ośrodka Zdrowia polegający na położeniu nowej wykładziny o powierzchni 120 m².

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Na terenie gminy Koszarawa działa Ludowy Klub Sportowy Babia Góra Koszarawa, który w obecnym sezonie piłkarskim występuje w rozgrywkach A klasy. Gmina wspierała i wspiera finansowo klub sportowy, przyznając mu dotacje w ramach otwartego konkursu ofert, ogłaszanego przez gminę na realizację zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu.

W zakresie infrastruktury sportowo-turystycznej zrealizowano, bądź są w trakcie realizacji, następujące inwestycje:

- przejęto 2 ha gruntów od Skarbu Państwa, na których wybudowano boisko sportowe dla LKS Babia Góra Koszarawa,
- w 2009 roku rozpoczęto prace związane z realizacją projektu pn. „Budowa infrastruktury okołoturystycznej w Koszarawie”, polegające na budowie boisk wielofunkcyjnych z trybunami i parkingami oraz amfiteatru wraz z parkingami; inwestycja ta współfinansowana jest ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Inne

- przebudowano mosty drewniane na żelbetowe, wybudowano nowy most na rzece Bystra,
- na Mendralowej Górze wybudowano przekaźnik telewizyjny emitujący sygnał TVP 1, TVP 2, Polsatu, służący mieszkańcom Koszarawy i Przyborowa,
- z funduszu Obszarów Wiejskich została zamontowana centrala Pentaconta, zastąpiona pod koniec lat 90-tych centralą Siemens;

dzięki tej inwestycji znacznie wzrósł odsetek mieszkańców gminy korzystających z usług telefonicznych,

- w okresie 1993 – 1999 wybudowano wielofunkcyjny budynek, w którym mieści się Gminny Ośrodek Kultury, Ochotnicza Straż Pożarna, sala gimnastyczna.

PLANY ROZWOJU GMINY

W ciągu najbliższych lat gmina zamierza wykonać m.in. takie zadania inwestycyjne, jak:

- przebudowa części wielofunkcyjnego budynku na świetlicę ogólnowiejską oraz adaptacja poddasza na schronisko młodzieżowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – rok 2010,
- budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Koszarawie, lata 2010 – 2011,
- rozwój dostępu do internetu jako szansa dla wykluczonych cyfrowo mieszkańców w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Działanie 8.3, lata 2009 – 2013,
- modernizacja dróg gminnych w latach 2010 – 2012,
- modernizacja sieci dróg powiatowych Jeleśnia - Koszarawa - Zawoja w ramach programu Rozwoju Subregionu Południowego – rok 2010,
- program ograniczenia niskiej emisji, polegający na wymianie starych kotłów na nowe, ekologiczne źródła ciepła – rok 2010,
- budowa chodników w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – rok 2011,
- zagospodarowanie terenów wzdłuż koryta rzeki Koszarawa na ogólnodostępne kąpieliska i tereny rekreacji, lata 2012 – 2013,
- budowa placów zabaw dla dzieci w przedszkolach gminnych – rok 2013,
- wyznaczenie tras rowerowych i ścieżek zdrowia, lata 2014 – 2015,
- utworzenie szkolnego placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Koszarawie w ramach programu „Radosna Szkoła” – rok 2010.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

- przeniesienie biblioteki i przedszkola z budynków prywatnych do pomieszczeń komunalnych,
- udział Gimnazjum w Koszarawie w akcji „Szkoła z klasą” (2002 – 2003),
- utworzenie nowoczesnej pracowni komputerowej w Szkole Podstawowej w Koszarawie, w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej; szkoła otrzymała pracownię składającą się z 10 komputerów, skanera, drukarki, komputera przenośnego, rzutnika oraz serwera (2007),
- udział uczniów Gimnazjum w Koszarawie w Konkursie Wiedzy Ogólnej „LEONARDO”,
- uruchomienie w Gimnazjum w Koszarawie nowoczesnej pracowni językowej, służącej do nauczania języków obcych (2008).

Sportowe

- powstanie klubu sportowego LKS Babia Góra w Koszarawie,
- uczestnictwo Tomasza Pudy, mieszkańca Koszarawy, w zawodach Pucharu Świata w biathlonie w roku 2008.

Gmina Lanckorona

Samorządowcy Gminy Lanckorona na str. 32

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Lanckorona posiada herb.

Herb: Złota korona pięciopalczasta, pod spodem wieniec laurowy koloru zielonego na niebieskim polu tarczy w stosunku wysokości do szerokości 1:0,75.

Pierwsza pewna wzmianka źródłowa o Lanckoronie pochodzi z 1359 r. W 1361 r. otrzymała ona prawa miejskie i do końca istnienia I Rzeczypospolitej stanowiła ośrodek rozległej królewskiej starostwa lanckorońskiego, w skład którego wchodziły także wszystkie inne miejscowości obecnej gminy. Pod względem administracyjnym miasto i jego okolice należały do województwa krakowskiego. Po I rozbiórce Polski obszar ten znalazł się w granicach Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego obszar obecnej gminy Lanckorona wchodził ponownie w skład województwa krakowskiego, będąc częścią powiatu z siedzibą w Wadowicach. W 1934 r. Lanckorona utraciła prawa miejskie. Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 Lanckorona i okolice zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należały do powiatu krakowskiego w dystrykcie krakowskim. Po II wojnie światowej miejscowości obecnej gminy powróciły do województwa krakowskiego, ponownie wchodząc w skład powiatu wadowickiego. Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. omawiany obszar znalazł się w granicach województwa bielskiego. Od reformy samorządowej w 1990 r. gmina Lanckorona funkcjonuje w niezmiennym kształcie. Od 1999 r. gmina ponownie wchodzi w skład powiatu wadowickiego w województwie małopolskim.

Centrum Lanckorony

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Gmina Lanckorona, którą tworzy pięć wsi: Lanckorona, Izdebnik, Skawinki, Jastrzębia i Podchybie i zamieszkuje około 6000 osób, ma znaczny potencjał rozwojowy, zwłaszcza turystyczny, wzmacniany dodatkowo bliskim sąsiedztwem takich ośrodków, jak: Wadowice, Kalwaria Zebrzydowska czy Kraków. Sama Lanckorona jest uroczą miejscowością wypoczynkową, o unikatowym w skali kraju małym miasteczkowym układzie urbanistycznym. Gmina nieustannie się rozwija, wykorzystując przy tym finansowe środki zewnętrzne, pozyskiwane na realizację różnych projektów. W ciągu 20 lat wykonanych zostało wiele inwestycji zmniejszających wcześniejsze zapóźnienia cywilizacyjne i przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

W latach 1990-2010 przeprowadzono prace inwestycyjne na następujących drogach:

- Łańnica – Ostrowiec w Lanckoronie (dotacja MSWiA),
- Skawinki – Zachełmna, na długości 1200 mb (dofinansowane z programu SAPARD),
- Podchybie – Izdebnik,
- droga rolnicza Knapówka w Lanckoronie,
- Izdebnik – Leszcze,
- ulica Jagiellońska w Lanckoronie (dotacja MSWiA),
- Jastrzębia – Pasieka (dotacja MSWiA),
- droga dojazdowa do pól w Skawinkach (dotacja FOGR),
- droga do Peterscheina w Izdebniku,
- Jastrzębia – Krzywoniówka k/Lenika w miejscowości Jastrzębia na długości 420 mb,
- drogi rolnicze w Izdebniku i Lanckoronie,
- droga asfaltowa Lanckorona – Kępa na długości 390 mb,
- droga rolnicza Skawinki do Słonki na długości 1 km,
- droga asfaltowa Izdebnik – Leszcze – Podchybie na długości 700 mb,
- droga asfaltowa wraz ze stabilizacją osuwiska Skawinki – Zadziele (dotacja z Europejskiego Banku Inwestycyjnego),
- droga Izdebnik – Zarębowka (dotacja z Phare Odbudowa),
- droga Izdebnik – Dziuba (Dotacja z Phare Odbudowa),
- droga do Gumowni w Izdebniku,
- droga Izdebnik – Dąbrowka,
- drogi: Wronówka, Rzycki i Marcówka w Skawinkach,

Zespół Szkół w Skawinkach

- ulica Cicha,
- droga k/Piekarni w Izdebniku oraz na mostach:
- most Izdebnik – Podchybie,
- most na Migówce (dotacja UE).

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

Dla centrum Lanckorony wybudowano w latach 60. i 70. wodociąg, który był modernizowany w latach 1999–2002 i rozbudowywany w latach 2006–2007.

Gmina Lanckorona ma zabezpieczone dostawy wody z ujęcia powierzchniowego w Wadowicach Jaroszowicach. Woda ta jest doprowadzona do granicy gminy (Brody – Lanckorona i na Chatałowce – Izdebnik). Ujęcie wody „Solca” w Izdebniku wybudowane z udziałem środków ZPORR stanowi główne źródło wody dla Izdebnika i Podchybia.

Całość sieci wodociągowej zostanie dokończona w ciągu 2–3 lat. Docelowo większość mieszkańców ma korzystać z wody źródłowej z ujęć „Łaśnica” i „Solca”, zaś woda z ujęcia w Jaroszowicach, tam gdzie to możliwe, stanowić ma alternatywę.

W latach 1990–2010 wybudowano następujące wodociągi:

- Lanckorona – Łaśnica jako początek wodociągu w Skawinkach,
- Izdebnik – Podchybie,
- sieć wodociągowa w Skawinkach,
- sieć wodociągowa na Podchybiu oraz ujęcie wody na Solcy Izdebnickiej (dofinansowanie z UE),
- sieć wodociągowa w Jastrzębi,
- Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków w Lanckoronie. Obecnie wybudowane zostało:
- 3,5 km sieci i 32 przykanaliki, do których podłączono głównie obiekty użyteczności publicznej i 15 budynków mieszkalnych,
- oczyszczalnia kontenerowa o przepustowości 41 m³/dobę,
- sieć kanalizacyjna dla ulicy Cichej i Jagiellońskiej w Lanckoronie.

W 2010 roku planowana jest budowa w Lanckoronie oczyszczalni o przepustowości 150 m³/dobę oraz sieci z przyłączem do 100 budynków. Oczyszczalnia ta będzie zlokalizowana w miejscu

Centrum rekreacyjno-sportowe w Jastrzębi

istniejącej kontenerowej, o przepustowości 41 m³/d, oczyszczającej ścieki z obiektów użyteczności publicznej (szkoła, urząd gminy, hotel, restauracja, przedszkole) oraz budynków mieszkalnych. Prace inwestycyjne związane z kanalizacją Lanckorony i oczyszczalnią ścieków, przygotowane są do realizacji w ciągu najbliższych 2–3 lat (warunkowane jest to głównie uzyskaniem dofinansowania z UE w wysokości ok. 6 mln złotych).

Oświata

- budowa przedszkola i biblioteki w budynku starej szkoły w Izdebniku,
- docieplenie budynku Zespołu Szkół w Lanckoronie – termomodernizacja i podniesienie estetyki obiektu (zadanie dofinansowane z Banku Światowego PAOW Komponent B2),
- wymiana okien we wszystkich szkołach gminy Lanckorona, ocieplenie ścian,
- wykonanie nowej elewacji na budynku Zespołu Szkół w Skawinkach,
- wykonanie elewacji budynku Zespołu Szkół w Izdebniku,
- remont dachu na przedszkolu w Lanckoronie.

Ochrona zdrowia

- przebudowa i termoizolacja budynku ośrodka zdrowia w zabytkowym centrum Lanckorony – projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR 2004–2006,
- remont ośrodka zdrowia – nadbudowa dachu i remont elewacji oraz schodów budynku Przychodni Zdrowia w Lanckoronie,
- remont ośrodka zdrowia w Izdebniku.

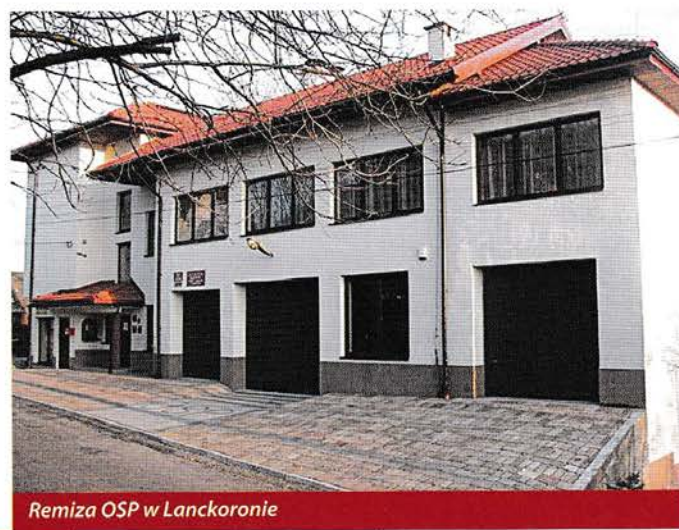
Infrastruktura sportowo-turystyczna

Infrastruktura sportowa

- budowa boiska sportowego i pawilonu w Izdebniku,
- budowa boiska sportowego w Lanckoronie,
- plany budowy pawilonu i zaplecza dla istniejącego boiska sportowego w Lanckoronie,
- instalacja systemu oświetlenia na boisku w Lanckoronie,

Stacja Strażaka w Izdebniku

Remiza OSP w Lanckoronie

Urząd Gminy i Ośrodek Zdrowia w Lanckoronie

- zakup terenu pod boisko sportowe w Skawinkach,
- budowa kortu tenisowego w Jastrzębi wraz z kompleksem boisk,
- zagospodarowanie centrum rekreacyjno-edukacyjnego w Jastrzębi.

Infrastruktura turystyczna

- Program Szlak Bursztynowy. Dzięki projektowi została oznakowana trasa rowerowa o długości 38,5 km, wydano okolicznościową mapę oraz odtworzono, po blisko 100 latach, sięgającą tradycją średniowiecza – Jarmark Świętojański.
- Wyszehradzka sieć Ekomuzeów w Europie Środkowej. Program doprowadził do stworzenia w Lanckoronie Ekomuzeum jako nowego sposobu prezentacji i interpretacji lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego.
- Światowe Dziedzictwo Kultury i Natury UNESCO. Towarzystwo Przyjaciół Lanckorony razem z gminą Lanckorona realizuje projekt ratujący średniowieczne ruiny zamku wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w ramach wpisu Kalwarii Zebrzydowskiej; oznakowano 10 km ścieżek spacerowych, zbudowano altanki i ławki, uporządkowano ruiny a także otrzymano w 2004 roku dotację z programu SAPARD na zabezpieczenie murów zamku.
- Szlak Konfederatów Barskich. W 2007 roku Towarzystwo Przyjaciół Lanckorony podjęło inicjatywę utworzenia „Szlaku Konfederatów Barskich” na bazie dziesięciu miejsc pamięci – krzyży, kapliczek, pól bitew – związanych z toczącymi się tutaj w 1771 r. walkami Konfederatów z wojskami rosyjskimi pod dowództwem generała Suworowa; obiekty te wymagają renowacji i odtworzenia nieczytelnych już dzisiaj napisów; w ramach tej inicjatywy tworzona jest w Muzeum w Lanckoronie „Izba Pamięci” poświęcona Konfederacji Barskiej.
- Inicjatywa na Rzecz Ekoregionu Karpackiego Światowego Funduszu Ochrony Przyrody WWF (World Wide Fund for Nature). Był to projekt rewitalizacji Lanckorony, który WWF uznał za modelowy dla innych regionów i społeczności lokalnych w Karpatach; w ramach tego projektu zmodernizowano trakt do ruin zamku, oznakowano 26,5 km trasy bryczek konnych, 20 km trasy pieszej i narciarstwa biegowego, oznakowano szlak Ekomuzeum oraz wydano przewodnik po gminie Lanckorona.

Inne

Wśród zrealizowanych przez gminę przedsięwzięć inwestycyjnych ważne miejsce zajmują te związane z odbudową i ochroną lokalnego dziedzictwa kulturowego:

- „Remont zabytkowego centrum Lanckorony – poprawa atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej” (dotacja Phare CBC),
- instalacja systemu monitoringu na rynku w Lanckoronie,
- „Rewitalizacja ruin zamku w Lanckoronie. Prace zabezpieczające i porządkowe” (zadanie dofinansowane z programu SAPARD).

Gmina przeprowadziła również prace remontowe, m.in. w takich obiektach jak: budynek Urzędu Gminy w Lanckoronie wraz z otoczeniem, Stary Magistrat w Lanckoronie, budynek Gminnego Zakładu Budżetowego. Dokonano też zakupu dwóch dużych i jednego małego samochodu dla Gminnego Zakładu Budżetowego.

Pracami remontowo-inwestycyjnymi i zakupami sprzętu objęte zostały jednostki OSP z terenu gminy. W tym zakresie najważniejszymi były:

- remont garażu i pomieszczeń OSP w Lanckoronie,
- zakup samochodu dla OSP w Lanckoronie,
- remont rynien i daszku na OSP w Skawinkach,
- dobudowa garażu dla OSP Skawinki,
- zakup samochodu bojowego dla OSP Skawinki,
- docieplenie budynku, wykonanie nowej elewacji oraz dachu budynku OSP w Izdebniku,
- zakup samochodu bojowego dla OSP Izdebnik,
- remont remizy OSP w Jastrzębi (dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego),
- uregulowanie stanu prawnego budynku OSP Łańcica.

PLANY ROZWOJU GMINY

Gmina Lanckorona od 15 lipca 2003 r. posiada nowy plan zagospodarowania przestrzennego, który w rozdziale trzecim „Zasady ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych” uwzględnia politykę ochrony i kształtowania środowiska kulturowego. Ogólne zasady postępowania dla całego obszaru zobowiązują do: kształtowania atrakcyjnego wizerunku gminy oraz zwiększania atrakcyjności tur-

Biuro Urzędu Gminy

Rynek w Lanckoronie

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Osiągnięcia i sukcesy Gminy

- Zofia Oszacka, Wójt Gminy Lanckorona, odebrała 4 marca 2006 r. certyfikat akcji „Przejrzysta Polska” propagującej postawy antykorupcyjne i poprawę jakości życia publicznego. Program wdrożony został w Urzędzie Gminy Lanckorona.
- Urząd Gminy otrzymał Certyfikat Nowoczesnego Zarządzania w Administracji Publicznej.
- Gminny Ośrodek Kultury w Lanckoronie w ramach programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży otrzymał dotację na realizację programu „Równać Szanse 2009”.
- Na początku czerwca 2009 r., w ramach projektu „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich”, finansowanego m.in. ze środków Unii Europejskiej, otwarte zostało w budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Lanckoronie Centrum Kształcenia.

Wyróżnienia i nagrody

- Przewodnik „Lanckorona-Miasteczko na wzgórzu” zyskał nagrodę specjalną w ramach XII Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej, organizowanego przy Międzynarodowym Salonie Turystycznym Tour-Salon Poznań 2003, a także bardzo pozytywną recenzję Antoniego Kroha w internetowej wersji tygodnika „Polityka”.
- Gmina Lanckorona jest dwukrotnym laureatem plebiscytu Wielkie Odkrywanie Małopolski (2005 i 2006).
- Lanckorona czterokrotnie znalazła się w Rankingu Samorządów Rzeczpospolitej, zdobywając w 2006 miejsce 37, w 2007 miejsce 35, w 2008 miejsce 18, w 2009 miejsce 25 – jest to ranking najlepiej rozwijających się samorządów w Polsce.
- Lanckorona jako jedyna miejscowość z Polski została wyróżniona z okazji European Greenways Award.
- Projekt „Opracowanie studium i projektu rewaloryzacji rynku w Lanckoronie”, autorstwa prof. Anny Mitkowskiej, zdobył nagrodę III stopnia Ministerstwa Infrastruktury w dziedzinie architektury, budownictwa, planowania przestrzennego i urbanistyki oraz geodezji i kartografii.
- Kapelusz Wójta dla Zofii Oszackiej – Wójta Gminy Lanckorona w VI plebiscycie im. Wincentego Witosa na Najlepszego Wójta Małopolski – Wójt Gminy Lanckorona Zofia Oszacka znalazła się w gronie 10 laureatów.
- Europejczyk roku 2005 dla Wójta Gminy Zofii Oszackiej.
- W 2009 roku Gmina została laureatem plebiscytu Eurogmina w kategorii dbałości o dziedzictwo historyczne.

... przez zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, wdrażających o tożsamości kulturowej i wkomponowanie ich we współczesne struktury; zachowania krajobrazu otwartego o wybitnych wartościach przyrodniczych i kulturowych, przy równoczesnym uwzględnieniu potrzeby wszechstronnego rozwoju gospodarczego i poprawy jakości życia mieszkańców.

Realizacja tych zadań będzie polegała na:

- współdziałaniu ze służbami ochrony zabytków w podejmowaniu działań ochronnych dotyczących obiektów i zespołów zabytkowych prawnie chronionych i postulowanych do objęcia ochroną (odnowa obiektów zabytkowych),
- zachowaniu historycznej struktury przestrzennej i kompozycji urbanistycznej obszaru centrum Lanckoronie w powiązaniu z zespołem zamkowym,
- wyeksponowaniu obiektów zabytkowych i historycznych szlaków komunikacyjnych oraz wzbogaceniu tradycyjnej usługowo-handlowej funkcji rynku, ze szczególnym uwzględnieniem obsługi turystów,
- utrzymania tradycyjnych kierunków rozwoju podstawowej struktury osadniczej,
- utrzymaniu, w miarę możliwości, przysiółkowego charakteru struktury obszarów peryferyjnych w nawiązaniu do historycznej sieci drożnej i rozłogu łąkowo-leśnego,
- ochronie przedpola zespołów i obiektów zabytkowych i ich ekspozycji poprzez zakaz działań ograniczających pole widoczności (szczególnie sylweta zespołu staromiejskiego z Górą Lanckorońską),
- ścisłej ochronie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- ochronie otwartego krajobrazu pól, kompleksów leśnych, dolin rzek i potoków (ochrona zasobów przyrodniczych),
- zachowaniu i ochronie terenów otwartych w obrębie terenów osadniczych oraz ochronie zieleni w sąsiedztwie obiektów zabytkowych,
- kształtowaniu współczesnej zabudowy w nawiązaniu do skali i istotnych cech zabudowy tradycyjnej,
- ochronie stanowisk archeologicznych,
- promowaniu walorów kulturowych gminy przez różnorodne formy działalności informacyjnej i eksponowaniu ich atrakcyjności dla turystyki krajoznawczej, m.in. przez utworzenie szlaku dziedzictwa kulturowego oraz adaptację obiektów zabytkowych na cele usługowe związane z obsługą turystyki,
- uwzględnieniu wymagań ochrony przeciwpożarowej.

Gmina Lipnica Wielka

Samorządowcy Gminy Lipnica Wielka na str. 36

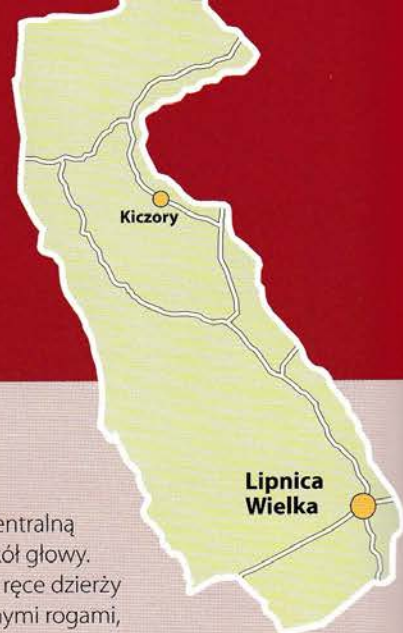

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Lipnica Wielka posiada herb, flagę i pieczęć.

Herb: Pole tarczy herbu Gminy Lipnica Wielka ma błękitną barwę. Centralną postacią jest święty Łukasz w srebrnych szatach ze złotą aureolą wokół głowy. W lewej ręce trzyma przed sobą złotą paletę, w podniesionej prawej ręce dzierży zaś srebrne pióro. Na prawo od niego widnieje głowa wołu ze srebrnymi rogami, zaś na lewo otwarta księga w kolorze złotym i czarny kałamarz z wystającym z niego srebrnym piórem gęsim.

Flaga Gminy Lipnica Wielka składa się z pięciu prostokątnych, równych pasów w kolorach: pas górny i dolny – niebieski; pas drugi – srebrny; pas trzeci – czarny; pas czwarty – złoty.

Lipnica Wielka powstała prawdopodobnie na przełomie XVI i XVII w., w trakcie akcji kolonizacyjnej górnej Orawy. Przez kolejne trzysta lat wchodziła w skład Królestwa Węgier, będąc częścią komitatu Orawa (Árva) w tzw. Górnych Węgrzech, jak nazywano w przeszłości obszary obecnej Słowacji. Po zakończeniu I wojny światowej decyzją Rady Ambasadorów z 20 lipca 1920 r. Lipnica Wielka została podzielona na dwie części – dolna część wsi została włączona do Polski i krótko potem weszła w skład utworzonego w grudniu 1920 r. powiatu spisko-orawskiego w granicach województwa krakowskiego, a górna, większa część została przyznana Czechosłowacji. W 1924 r. dokonano wymiany – należące dotąd do Polski wsie Głodówka i Sucha Góra włączono do Czechosłowacji, a górna część Lipnicy została połączona z dol-

ną i od tej pory cała wieś znajdowała się już w granicach Polski. W 1925 r. powiat spisko-orawski został zlikwidowany, a miejscowości wchodzące w jego skład, w tym Lipnicę Wielką, przyłączono do powiatu nowotarskiego. W okresie II wojny światowej wieś znalazła się w granicach uzależnionej od III Rzeszy Republiki Słowackiej. W 1945 r. powróciła do Polski, wchodząc ponownie w skład powiatu nowotarskiego w województwie krakowskim (w l. 1945–1975) i małopolskim (od 1999 r. do dzisiaj). W latach 1975–1999, po reformie administracyjnej likwidującej powiaty i zmieniającej sieć województw pozostawała w granicach województwa nowosądeckiego. Od 1991 r. Lipnica Wielka i Kiczory, wchodzące wcześniej w skład gminy Jabłonka, tworzą samodzielną samorządową gminę Lipnica Wielka.

Widok na centrum Lipnicy Wielkiej

Druga gminna w Kiczorach

Oczyszczalnia ścieków w Lipnicy Wielkiej

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Druga połowa ubiegłego wieku zapisała się w historii Lipnicy Wielkiej pod znakiem nieustannych starań miejscowych działaczy o usamodzielnienie gminy. To właśnie usamodzielnienie i wydzielenie administracyjne gminy, zdaniem mieszkańców, dawało największą szansę na jej przyszły, dynamiczny rozwój. Wydawało się, że starania zakończyły się sukcesem, gdy w wyniku reformy administracyjnej, z dniem 1 stycznia 1973 r. utworzono gminę Lipnica Wielka, w skład której weszła także wieś Lipnica Mała. Jednak już 1 lutego 1975 r. decyzją władz państwowych i partyjnych woj. nowosądeckiego, gmina Lipnica Wielka została włączona do gminy Jabłonka. Kolejne lata starań doprowadziły do reaktywowania z dniem 2 kwietnia 1991 gminy Lipnica Wielka. Obecnie do samorządowej gminy należą dwie wsie: Kiczory i Lipnica Wielka. Gmina zajmuje powierzchnię 7803 ha, a zamieszkuje ją około 5800 mieszkańców.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Po reaktywowaniu gminy w 1991 r. jedną z pierwszych inwestycji było położenie nawierzchni asfaltowej na drodze w Murowanicy Przywarówce. W latach 1991–2000 przeznaczono z budżetu gminy na remonty dróg gminnych i polnych kwotę ogółem 1,2 mln zł oraz oddano do użytku 9 mostów. Na terenie gminy w latach 2001–2009 wybudowano w poszczególnych sołectwach 25 nowych dróg gminnych o nawierzchni asfaltowej. Dokonywano także remontu dróg polnych poprzez ich utwardzanie i odwadnianie.

W latach 2008–2009 wykonano remont nawierzchni asfaltowej na drodze powiatowej (4,4 km) oraz wybudowano chodnik na odcinku 2 km. Gmina dofinansowała to zadanie w 50% całkowitych kosztów.

Gmina przejęła Przejście Graniczne Winiarczykówka – Bobrów. W 1997 roku dokonano jego otwarcia oraz rozpoczęto budowę budynku odpraw celno-paszportowych. Obiekt oddano do użytku w 2002 roku (2,7 mln złotych).

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

Priorytetowymi zadaniami dla gminy były takie inwestycje ekologiczne, jak budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej. W roku 1997 rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej etap I. W latach 1997–2009 wykonano łącznie ponad 53 kilometry sieci kanalizacyjnej i podłączono do niej 778 budynków. Nakłady inwestycyjne na budowę kanalizacji wyniosły ogółem 18,1 mln złotych. Źródłami finansowania kanalizacji były: budżet gminy, fundusze unijne (realizacja projektu pt. „Kanalizacja sanitarna – Etap II-cz. 1” w Lipnicy Wielkiej – program SAPARD 2004), Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Krakowie, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska w Warszawie.

W 1999 roku gmina wybudowała oczyszczalnię ścieków w Lipnicy Wielkiej – Murowanicy o przepustowości 500 m³ na dobę z możliwością jej dalszej rozbudowy. Oczyszczalnię zbudowano w oparciu o biologiczno-mechaniczne rozwiązanie wg norweskiej technologii Biovac. Inwestycję sfinansowano ze środków budżetu gminy i NFOŚiGW w Warszawie. Po rozbudowie systemu kanalizacji w gminie przystąpiono do rozbudowy oczyszczalni (kolejne 500 m³ na dobę). Inwestycję sfinansowano ze środków unijnych i budżetu gminy w ramach projektu: „Poprawa jakości środowiska naturalnego – przygranicznych wód Jeziora Orawskiego – poprzez rozbudowę oczyszczalni ścieków we wsi Lipnica Wielka” – Programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Polska – Republika Słowacka (2006).

Na terenie gminy przeprowadzono geologiczne prace poszukiwawcze do budowy lokalnych ujęć pitnych wód głębinowych na Buczniku dla osiedla Centrum. Wydajność źródeł potwierdziła możliwość budowy ujęcia wody dla 200 budynków (2006).

Hala sportowa w Lipnicy Wielkiej

Ośrodek Zdrowia w Lipnicy Wielkiej

Oświata

W 1991 r. samorząd gminy przejął prowadzenie zadań oświatowych. Na terenie gminy funkcjonuje: 5 szkół podstawowych, 1 gimnazjum, 2 szkoły średnie i 1 przedszkole. Od 1997 r. wszystkie szkoły funkcjonują w ramach Zespołu Szkół Ogólnokształcących.

Wśród najważniejszych osiągnięć inwestycyjnych w dziedzinie oświaty wyróżnić należy:

- budowę nowego obiektu szkolnego w Centrum, gdzie obecnie mieści się gimnazjum, liceum i technikum,
- budowę nowego obiektu Szkoły Podstawowej w Kiczorach,
- generalny remont Domu Ludowego w Centrum w Lipnicy Wielkiej; obiekt rozbudowano na potrzeby oświaty – mieści się w nim Szkoła Podstawowa nr 2,
- wykonanie prac remontowych w pozostałych trzech szkołach na terenie gminy i Domu Nauczyciela (wymiana części instalacji grzewczej, wymiana pieców c.o. na ekologiczne, wymiana stolarki okiennej).

Ochrona zdrowia

Gmina przejęła prowadzenie placówek służby zdrowia w 1993 roku jako zadanie zlecone. Od tamtej pory powstały nowe placówki, takie jak:

- Laboratorium Analityczne – służy ono mieszkańcom gminy i dzieciom przebywającym na rekonwalescencji w ośrodku „Górska Przystań” (1996),
- Gabinet Rehabilitacji Medycznej – aparaturę do zabiegów przekazał KRUS w Nowym Sączu, pozostały sprzęt zakupiono ze środków własnych SPZOZ i PFRON,
- Gabinet stomatologiczny – zatrudniono drugiego stomatologa (1998).

W okresie 2008–2009 dokonano remontu generalnego budynku Ośrodka Zdrowia. Remont przeprowadzono dzięki przeznaczeniu całości własnych środków inwestycyjnych przewidzianych w budżecie gminy na rok 2008. W ciągu roku obiekt został przebudowany, zwiększyła się jego kubatura. Obiekt spełnia wymogi unijne, układ komunikacyjny dostosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Koszt inwestycji wyniósł 1,8 mln złotych.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

W dbałości o właściwy rozwój dzieci i młodzieży samorząd gminy starał się stworzyć społeczności możliwości aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego czasu. W tym celu powołano Międzyszkolny Klub Sportowy Babia Góra, który gmina wspiera finansowo. Na przestrzeni 20 lat działalności gminy zrealizowano inwestycje takie jak:

- budowa pełnowymiarowej hali sportowo-gimnastycznej w Lipnicy Wielkiej (1992–1997),
- budowa pełnowymiarowego boiska sportowego do piłki nożnej o wymiarach 105x55m (2006–2007),
- budowa boiska do siatkówki plażowej (2008),
- „Pieszko i rowerem – remont i przebudowa ścieżki rowerowej na drodze Kiczory – Rajsztak etap I” w ramach działania 2.3. „Odnowna wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”

Fundacja Children in Crisis (Dzieciom w Potrzebie)

w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006”,

- trasy rowerowo-pieszne o łącznej długości około 50 km; najważniejsze z nich to: 11-kilometrowa trasa Winiarczykówka – Łasy Urbaru – Droga Rabczycka, 6-kilometrowa Przywarówka – Kiczory – Polana – Szkoła; 5-kilometrowa Stańcowa – Rajsztak – Kiczory – Remiza OSP.

Inne

Dokonano kompleksowej modernizacji oświetlenia ulicznego, w ramach której zmodyfikowano 171 lamp oświetleniowych oraz dobudowano 131, ograniczając tym samym zużycie energii elektrycznej (2005).

W gminie działają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Baza lokalową-przeciwpożarową stanowią 4 budynki remiz strażackich (3 remontowane) w trzech sołectwach: Murowanica, Centrum, Przywarówka i wsi Kiczory. Wszystkie jednostki OSP zostały wyposażone w specjalistyczne samochody bojowe (zakupiono 5 wozów bojowych) oraz potrzebny sprzęt (urządzenia wywoływania selektywnego, urządzenia radiowe, motopompy, odzież ochronna). Corocznie w budżecie gminy zabezpiecza się środki finansowe dla potrzeb OSP.

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

W 2002 r. zakończony został proces telefonizacji gminy, który realizowany był we wcześniejszych latach, w dwóch etapach. W I etapie wykonano instalację centrali i podłączenie światłowodem Lipnicy do Nowego Targu. W II etapie zrealizowany został projekt budowlany „Kompleksowa telefonizacja gminy Lipnica Wielka – w części liniowej” – ilość podłączeń: 619 (1995).

PLANY ROZWOJU GMINY

W ostatnich latach opracowane zostały plany, strategie i programy poświęcone głównie zrównoważonemu rozwojowi gminy. Najważniejsze z tych dokumentów to:

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lipnica Wielka na lata 2005–2013 (oprac. 2004/2005),
- Plany odnowy miejscowości Lipnica Wielka oraz miejscowości Kiczory na lata 2009–2015 (2008),
- Plan strategiczny zrównoważonego rozwoju turystyki w gminie Lipnica Wielka na Górnjej Orawie (1999 r., Phare Credo),
- Strategia zrównoważonego rozwoju turystyki na Górnjej Orawie (2000, USAID LGPP),
- Strategia Rozwoju Turystyki w Gminie Lipnica Wielka (2000),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipnica Wielka na lata 2005–2012 (2005),
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lipnica Wielka na lata 2005–2012 (2005).

Budynek Domu Ludowego i SP nr 2 w Lipnicy Wielkiej

W zakresie polityki przestrzennej gminy zostały opracowane następujące plany:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla całego obszaru Gminy Lipnica Wielka (1992),
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipnica Wielka (1998),
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla wsi Kiczory (2004),
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla wsi Lipnica Wielka (2005),
- Koncepcja Planowanego Centrum Usługowo-Handlowego wraz z Ratuszem Gminy Lipnica Wielka (1997, 1998, 2001).

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OKRESIE 20 - LECIA

Edukacyjne

- utworzenie Samorządowego Liceum Technicznego (1995), które przekształcono w kolejnych latach w Liceum Profilowane; od kilku lat samorząd gminy prowadzi także Liceum Ogólnokształcące, a od roku 2008 również Technikum Budowlane,
- zorganizowanie Multimedialnego Centrum do Nauki Języka Angielskiego przekształconego następnie w pracownię komputerową,
- nawiązanie kontaktów międzynarodowych i wyjazdy młodzieży do Francji (obserwacja prac Parlamentu Europejskiego),
- przywrócenie imienia Św. Królowej Jadwigi Szkole Podstawowej nr 1 (1997),
- nadanie imion szkołom podstawowym oraz poświęcenie sztandarów: Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 2, Szkoły Podstawowej nr 3, Szkoły Podstawowej nr 4.

Sportowe

- powstanie MKS Babia Góra (1999),
- drużyna juniorów MKS Babia Góra brała udział w finałowych turniejach Mistrzostw Polski w unihokeju i zdobyła wicemistrzostwo Polski (2000),
- udział w finale Pucharu Polski na szczeblu Podhala drużyny piłki nożnej MKS Babia Góra (2007),
- awans drużyny piłki nożnej MKS Babia Góra do klasy A (2009),
- I miejsce drużyny Liceum w Lipnicy Wielkiej w rozgrywkach Amatorskiej Ligi Piłki Siatkowej na Orawie (2005/06),
- udział młodzieży szkolnej w: Ogólnopolskich Mistrzostwach Młodzików w Biathlonie Letnim, Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików w Biathlonie, Igrzyskach Wojewódzkich w Biegach Narciarskich oraz Ogólnopolskich Zawodach Uczniowskich Klubów Sportowych w Biegach Narciarskich.

Kulturalne

- założenie zespołów regionalnych (Młodzieżowy Zespół Folklorystyczny Orawa im. E. Miki (1976–2000), Młodzieżowy Zespół Folklorystyczny *Orawiacy* – kontynuacja działalności zespołu

Orawa, Dziecięcy Zespół Regionalny *Orawianie* im. Heródka, Dziecięcy Zespół *Mładnik*) i kapel (Muzyka Lipnicka Wolorze, Muzyka Młodzieżowa),

- kontynuacja działalności Strażackiej Orkiestry Dętej,
- założenie Oddziału Górali Orawskich Związku Podhalań (2002),
- udział zespołów i muzyk folklorystycznych w imprezach regionalnych i ogólnopolskich,
- utrzymywanie współpracy międzynarodowej,
- coroczne organizowanie Święta Pasterskiego,
- ponowne odsłonięcie pamiątkowej tablicy ku czci Piotra Borowego na kościele parafialnym (1992),
- przyjęcie herbu św. Łukasza przez Gminę Lipnica Wielka (1994),
- wizyta Księżnej Yorku Sary Ferguson i nadanie Jej honorowego obywatelstwa gminy Lipnica Wielka (1995),
- wizyta Prezydenta Lecha Wałęsy (1995),
- „Akcja sadzenia 2000 lip” przez mieszkańców gminy w Milenijnym roku 2000,
- odsłonięcie tablicy pamiątkowej Leona Rydla na Szkole Podstawowej nr 4,
- VII Festyn Góralski – Euroregion bez Granic (impreza międzynarodowa 2004),
- wmurowanie tablicy z popiersiem dr Emila Kowalczyka, na budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Lipnicy Wielkiej (2005),
- XIV Powiatowa Parada Orkiestr Dętych w Lipnicy Wielkiej (2006),
- „Rok obchodów 400-lecia założenia Lipnicy Wielkiej” (2006),
- wydanie płyty „Orawskie Pastoralki” (projekt z programu Rozwój Inicjatyw Lokalnych – 2008).

Inne

- utworzenie Gminnej Biblioteki Publicznej (1991),
- uruchomienie Otwartego Centrum Nauki Języka Angielskiego (1992),
- początek wydawania lokalnego pisma *Gminne Nowiny* (1993),
- otwarcie Ośrodka „Children in Crisis” („Dzieciom w Potrzebie”)(1994),
- utworzenie Klubu Pracy – Środowiskowego Hufca Pracy,
- założenie Koła Galicyjskich Gospodarstw Gościnnych w Lipnicy Wielkiej (1998).

Nagrody, wyróżnienia

- Wyróżnienie w I edycji Konkursu „Małe Ojczyzny – Tradycja dla Przyszłości” przez Fundację Kultury (1993).
- „Srebrny Talar – Być Najlepszym” – Konkurs „Najprężniej rozwijająca się Gmina w 1994 roku Lipnica Wielka na Orawie” (1995).
- I Nagroda w II edycji Konkursu „Małe Ojczyzny – Tradycja dla Przyszłości” za program *Lipnickie Ławy*, przyznana przez Fundację Kultury (1995).
- Dyplom Rady Europy za udział w programie „Partnerstwa dla Samorządu Terytorialnego” (1998–2001).
- Nagroda Prezesa Zarządu dla Gminy Lipnica Wielka w II edycji Konkursu na najlepiej rozwiniętą gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich (2001).
- Dyplom Rzeczypospolitej Złotej Setki Samorządu 2001 za inwestycje w rozwój lokalny w latach 1998–2000, zajęcie 10 miejsca w Polsce i I miejsca w województwie małopolskim.
- Dyplom Złotej Setki Samorządu – najlepsza gmina Małopolski (2002).
- Akt Nominacji przez Prezydenta RP oraz Ministra Środowiska „Gmina Przyjazna Środowisku” (2002).
- Dyplom Złotej Setki Samorządu (2003).
- Wyróżnienie dla Gminy Lipnica Wielka Gmina Przyjazna Środowisku, ponownie przyznane przez Prezydenta RP i Ministra Środowiska (2003).
- Nagroda Grand Prix dla Lipnicy Wielkiej w V Plebiscycie Wielkie Odkrywanie Małopolski w kategorii: miejscowość (2005).
- Laureat w Rankingu Samorządów „Rzeczypospolitej” – Najlepsza Gmina Wiejska (2008).

Miasto i Gmina Maków Podhalański

Samorządowcy Miasta i Gminy Maków Podhalański na str. 40

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Miasto Maków Podhalański posiada herb, flagę, sztandar i chorągiew.

Herb: W polu błękitnym trzy makówki srebrne z czterema liśćmi dziewięciła, nad którymi otwarta korona złota.

Flaga: Prostokąt o dowolnych wymiarach i barwach herbu miasta, umieszczonych w czterech strefach: białej, zielonej, żółtej i błękitnej. Szerokość strefy górnej i dolnej stanowi po jednej trzeciej szerokości flagi, a szerokość każdej ze stref środkowych równa jest połowie szerokości strefy górnej (lub dolnej).

Najstarsza wzmianka o Makowie pochodzi z 1378 r. Pozostałe miejscowości obecnej gminy powstały w XV–XVII w. Aż do upadku I Rzeczypospolitej tereny te pozostawały w granicach województwa krakowskiego. Po I rozbiórce Polski obszar ten znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. W tym czasie, w 1840 r., Maków uzyskał prawa miejskie. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego obszar obecnej gminy Maków Podhalański wchodził w skład województwa krakowskiego, początkowo stanowiąc część powiatu z siedzibą w Myślenicach (1918–1923). W l. 1924–32 Maków był siedzibą oddzielnego powiatu, w tym okresie (w 1930 r.) oficjalnie zatwierdzono jego nazwę – Maków Podhalański. Po likwidacji powiatu makowskiego większość te-

renów obecnej gminy w l. 1932–1939 i w pierwszych latach po II wojnie światowej należała do powiatu wadowickiego, jedynie Kojszówka i Wieprzec wchodziły w skład powiatu myślenickiego, będąc w l. 1934–1954 częścią zbiorowej gminy Bystra. Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 tereny obecnej gminy Maków Podhalański zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należały do powiatu nowotarskiego w dystrykcie krakowskim. Po utworzeniu powiatu suskiego w 1956 r. obszar ten znalazł się w jego granicach. Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. znalazł się w granicach województwa bielskiego. Od reformy samorządowej w 1990 r. gmina Maków Podhalański funkcjonuje w nie zmienionym kształcie i od 1999 r. ponownie wchodzi w skład powiatu suskiego w województwie małopolskim.

Widok z Makowskiej Góry

Rynek w Makowie Podhalańskim

Budynek Urzędu Miejskiego w Makowie Podhalańskim

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

W ciągu 20 lat istnienia samorządu gmina Maków Podhalański, w której skład wchodzi: miasto Maków Podhalański oraz sześć wsi: Białka, Grzechynia, Juszczyń, Kojszówka, Wieprzec i Żarnówka, znacznie zmieniła swe oblicze. Maków Podhalański umocnił się na pozycji jednego z trzech głównych ośrodków społeczno-gospodarczych Podhalańszczyzny. Na terenie gminy nastąpiło znaczne ograniczenie działalności rolniczej, rozwinął się natomiast sektor usług i małych przedsiębiorstw. W historię Makowa Podhalańskiego wpisała się na trwałe zarówno wielka powódź z 2001 r., która zniszczyła znaczną część miasta, jak i mobilizacja władz samorządowych i mieszkańców umożliwiająca szybką i skuteczną odbudowę. Gmina zmienia się stale także dzięki inwestycjom samorządowym. Najważniejsze z nich przedstawione są poniżej.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Układ komunikacyjny gminy stanowią: droga krajowa nr 28, droga wojewódzka, drogi powiatowe i drogi gminne.

- Droga krajowa została gruntownie wyremontowana na odcinku Kojszówka – Białka. W ciągu tej drogi został wybudowany nowy most w Juszczyń, a most w Białce został wyremontowany. Na odcinku Kojszówka – Maków wybudowano chodnik, a po obu stronach drogi w centrum Makowa chodniki wyremontowano.
- Droga wojewódzka w Białce została wyremontowana na całej długości. Remont połączony był z budową nowego chodnika.
- Na drogach powiatowych w Grzechyni, Juszczyń, na Makowską Górę, w Wieprzcu i Żarnówce na najbardziej zniszczonych odcinkach zostały położone nowe nawierzchnie. Przy drogach w Grzechyni, Wieprzcu, Żarnówce i na Makowską Górę zbudowano odcinki chodników.
- Na gminnych drogach osiedlowych, na odcinkach liczących średnio po 200–250 m, położono nowe nawierzchnie asfaltowe.

we. W ten sposób wyremontowano: w Białce – 28 dróg, w Grzechyni – 32, w Juszczyń – 33, w Kojszówce – 22, w Makowie Centrum – 21, w Makowie Dolnym – 21, w Wieprzcu – 11, w Żarnówce – 22. W Makowie przebudowano w całości kompletnie zniszczone w czasie powodzi w 2001 r. rynek i ul. Źródłaną oraz położono wiele nowych nawierzchni chodników przy drogach gminnych i powiatowych. Remontowana jest droga Bielasy - Przysłop (wspólnie z gminą Zawoja).

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

- Razem z gminami: Jordanów, Bystra-Sidzina, Stryżawa, Zawoja, Zembrzyce i Sucha Beskidzka wybudowano w Suchoj Beskidzkiej Rejonową Sortownię i Składowisko Odpadów za kwotę ponad 13 mln zł. Pozwoliło to na likwidację i rekultywację wysypiska śmieci w Makowie. Opracowano także system odbioru śmieci, wyrzucanych w lasach i potokach. Coraz więcej śmieci jest segregowanych. Odpady segregowane są odbierane bezpłatnie.
- Inwestycją gminną, realizowaną od kilkunastu lat, jest budowa kolektora ścieków i kanalizacji sanitarnej. Z własnych i zewnętrznych środków udało się doprowadzić kolektor ścieków do Makowa. Podłączono do niego część miasta. Uzyskane w 2009 r. środki z funduszu spójności w wysokości ponad 37 mln zł, pozwolą na podłączenie do kanalizacji całego miasta Maków Podhalański. W trakcie realizacji jest opracowanie projektu kanalizacji w Białce.
- Po powodzi z 2001 r. powstały na terenie gminy liczne osuwiska. Dzięki podjętym staraniom udało się pozyskać część środków na ich likwidację w Makowie. Poprawie uległa też infrastruktura drogowa w rejonie osuwisk.

Oświata

Najbardziej kapitałochłonne inwestycje są przeprowadzane w szkołach i przedszkolach. Od czasu przejścia prowadzenia oświaty przez gminę Maków Podhalański wykonano następujące przedsięwzięcia inwestycyjne:

- dobudowa sali gimnastycznej, rozbudowa szkoły i gruntowny remont starego budynku szkoły w Grzechyni,

Zespół Szkół w Grzechyni

Zespół Szkół w Białce

Zespół Szkół w Juszczyźnie

- dobudowa sali gimnastycznej i remont wnętrza budynku szkoły w Makowie Dolnym,
- dobudowa sali gimnastycznej i remont wnętrza budynku szkoły w Wieprzcu,
- zmiana pokrycia dachu szkoły w Makowie Podhalańskim, sukcesywnie dokonuje się remontów wewnętrznych,
- wykonanie kosztownego remontu przedszkola w Makowie Podhalańskim, mającego na celu wzmocnienie ławic i ścian,
- rozbudowa szkoły w Juszczyźnie, w nowo powstałej części mieści się sala gimnastyczna, przedszkole i sale lekcyjne oraz pomieszczenia biurowe (przy wykorzystaniu środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki); remont starego budynku i otoczenia szkoły,
- budowa nowego budynku szkoły w Białce, w oddanej do użytku części mieszczą się sale lekcyjne i nowo utworzone przedszkole (wykorzystano środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki); remont starego budynku szkoły i placów przyszkolnych oraz sali gimnastycznej,
- remonty wewnętrzne w szkołach w Kojszówce, gdzie powstała salka gimnastyczna, i Żarnówce,
- powstanie w Juszczyźnie nowoczesnego Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego, który zapewnia opiekę i naukę dzieciom niepełnosprawnym z terenu powiatu suskiego.

Ochrona zdrowia

Najważniejszym osiągnięciem w zakresie ochrony zdrowia było oddanie do użytku nowego budynku dla Miejskiej Przychodni Rejonowej i Przychodni Międzyzakładowej w Makowie Podhalańskim, dzięki czemu poprawiły się warunki pracy służby zdrowia i warunki przyjmowania pacjentów. W budynku tym mieści się także Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Postawiony kilkanaście lat temu budynek Ośrodka Zdrowia nie spełniał obecnie kryteriów Rozporządzenia Ministra Zdrowia, dlatego konieczne było wykonanie wielu prac remontowych, takich jak m. in.: dobudowa windy, remont c.o., malowanie dachu. Liczne prace remontowe zostały wykonane ze środków gminnych także w Miejskim Ośrodku Zdrowia w Juszczyźnie. We współpracy z suskim ZOZ-em dokonywany jest remont oddziałów makowskiego szpitala i placów na jego terenie. Gmina Maków Podhalański partycypuje w kosztach zakupu nowego sprzętu medycznego zarówno dla szpitala, jak i ośrodków zdrowia.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Gminna infrastruktura sportowa jest zarządzana przez kluby sportowe i szkoły. W gminie działają cztery kluby sportowe, które są finansowo wspierane w drodze konkursów na zadania z zakresu kultury fizycznej. Dzięki temu kluby obejmują szkoleniem duże grupy dzieci i młodzieży. Na bieżąco dokonywane są remonty nawierzchni boisk i obiektów. Kluby MKS Halniak Maków Podhalański i LKS Narozie Juszczyń posiadają własną bazę noclegową, a ten ostatni także salę gimnastyczną. Gmina wspiera klub WKS Tempo Białka w staraniach o uregulowanie statusu boiska sportowego. Zakupiła także teren pod budowę boiska sportowego w Grzechyni, które służyć będzie młodzieży Zespołu Szkół w Grzechyni i członkom klubu WKS Grom. Wykonany został projekt budowy tego boiska i w najbliższym czasie powinna rozpocząć się jego budowa. Część infrastruktury sportowej jest zarządzana przez szkoły. Zespół Szkół w Makowie Centrum posia-

Ośrodek Zdrowia w Makowie Podhalańskim

da halę sportową, Zespoły Szkół w Białce, Grzechyni i Juszczyźnie mają sale gimnastyczne, a pozostałe szkoły – małe salki gimnastyczne. Baza sportowa szkół jest wykorzystywana także do zajęć pozalekcyjnych oraz wynajmowana dla zorganizowanych grup na zajęcia sportowe.

W zakresie infrastruktury turystycznej gmina wzbogaciła się o szlak „Podbabiogórskie Ekomuzeum”. W Grzechyni powstało gospodarstwo agroturystyczne „Drwałówka” z ośrodkiem jazdy konnej. Gospodarstwo to promuje także tradycyjne metody wyrobu produktów spożywczych, umożliwiając samodzielny wypiek chleba czy wyrób masła. Ośrodek jazdy konnej powstał także na Makowskiej Górze. Czynione są starania o uzyskanie środków unijnych na remont i rozbudowę Ośrodka Usług Turystycznych „Jazy”.

Inne

Z pozostałych inwestycji należy wymienić:

- gruntowny remont i rozbudowę Urzędu Miejskiego,
- wybudowanie Domu Ludowego w Żarnówce, w którym mieści się filia Miejskiej Biblioteki Publicznej i świetlica Domu Kultury,
- zapewnienie nowych lokalizacji, remont i adaptacja budynków przy ul. Kościuszki i 3 Maja na potrzeby Domu Kultury i Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- wybudowanie nowych obiektów dla OSP w Kojszówce i Juszczyźnie,
- remonty pozostałych budynków OSP,
- zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego i wyposażenia dla jednostek OSP,
- wykup części gruntów pod parking przy ul. Kochanowskiego w Makowie Podhalańskim.

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

Bardzo dużą inwestycją realizowaną na terenie gminy Maków Podhalański przez RZGW Kraków oddział w Żywcu są prace związane z regulacją rzek i potoków. Wartość wykonanych dotychczas prac, które zabezpieczą gminę od strat w czasie kolejnych wezbrań rzek i potoków, wynosi kilkanaście milionów zł.

Duże znaczenie dla podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i jego jakości mają przeprowadzone na terenie gminy inwestycje na drogach: krajowej, wojewódzkiej i powiatowych. W ich wyniku położono nowe nawierzchnie w Kojszówce, Juszczyźnie, Białce, Grzechyni, Wieprzcu i Żarnówce oraz wybudowano nowe chodniki i przeprowadzono remont części starych. Budowany jest nowy most na rzece Skawica w Juszczyźnie, a remontowany most na Białce. Została wykonana sygnalizacja świetlna w Makowie.

Powstały nowe linie telekomunikacyjne, a ostatnio, w związku z rozstrzygnięciem konkursu na informatyzację Małopolski (w tym części gminy Maków Podhalański), ruszyły prace, których realizacja (do 2011 r.) umożliwi uzyskanie dostępu do internetu szerokopasmowego przez 100 % firm i instytucji oraz 90% odbiorców prywatnych.

Wykonana została przez Powiat rozbudowa i modernizacja makowskiego Zespołu Szkół im. św. Jana Kantego (szkoła ponadgimnazjalna). Rozpoczęto budowę sali gimnastycznej przy tej placówce.

Dzięki działaniom samorządu uratowany został makowski szpital, w którym w ostatnich latach przeprowadzany jest znaczny remont.

Dom Ludowy w Żarnówce

W okresie ostatniego 20-lecia do gminy doprowadzony został gaz ziemny i podłączone do niego ważniejsze instytucje. Wkrótce spodziewane jest podjęcie prac nad dalszą gazyfikacją Makowa Podhalańskiego.

PLANY ROZWOJU GMINY

Plany rozwoju gminy ujęte są w „Strategii Rozwoju Gminy Maków Podhalański na lata 2007 – 2015” oraz „Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2007 – 2015” i obejmują m. in.:

- rewitalizację Makowa i odnowę centrów wsi z wykorzystaniem środków zewnętrznych,
- dalszą kanalizację gminy i zwiększenie długości sieci wodociągowej,
- dalsze remonty dróg gminnych,
- budowę chodników przy najbardziej uczęszczanych drogach gminnych i powiatowych,
- dalszą odnowę chodników przy drodze krajowej,
- renowację i rozbudowę Ośrodka Turystycznego „Jazy”,
- dalszą rozbudowę bazy oświatowej,
- budowę parkingów,
- budowę boiska sportowego w Grzechyni,
- rozbudowę sieci oświetlenia ulicznego,
- budowę sieci szerokopasmowej i powstanie hotspotów,
- budowę boiska wielofunkcyjnego „Orlik 2012” w Makowie Podhalańskim.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OKRESIE 20-LECIA

Edukacyjne

- dostosowanie bazy oświatowej do potrzeb wynikających z reformy systemu oświaty, w tym wybudowanie sal gimnastycznych przy wszystkich szkołach oraz utworzenie niepublicznych przedszkoli w Białce i Makowie,
- Gimnazjum w Białce zostało określone jako „szkoła sukcesu” na podstawie wyników egzaminów gimnazjalnych z lat 2006 – 2009 oraz wskaźnika Edukacyjnej Wartości Dodanej (2009),
- Pani Bernadeta Biskup, nauczyciel kształcenia zintegrowanego Zespołu Szkół w Białce, zdobyła I miejsce w IV edycji projektu promocji edukacji regionalnej „Bliższe Ojczyzny – MAŁOPOLSKA” za program autorski „Białka – moja Mała Ojczyzna”.
Wśród sukcesów, jakie odnosili w ostatnich latach uczniowie placówki szkolne z terenu gminy, wymienić można:
 - Uczniowie Zespołu Szkół w Białce m.in.: 14-krotnie indywidualnie awansowali do finału etapu wojewódzkiego szkolnych konkursów i zawodów, a Sabine Mosur zajęła II miejsce w Pucharze Polski w kolarstwie górskim, w kategorii: Junior młodszy; 20-krotnie wśród laureatów i wyróżnionych na etapie wojewódzkim znalazły się szkolne zespoły, w tym zespół wokalnie-taneczny „Maskotki”, zespół instrumentalny „Akord”, zespół taneczny „Tip-Top”.
 - Uczniowie Szkoły Podstawowej w Grzechyni dotarli 11-krotnie do finału etapu wojewódzkiego w konkursach kuratorskich,

a Michał Polak zakwalifikował się do finału ogólnopolskiego. W roku szkolnym 2002/2003 SP z Grzechyni zdobyła I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie „Mój szkolny kolega z Afryki”, dodatkową nagrodą było powstanie reportażu telewizyjnego z udziałem zwycięzców konkursu.

3. Szkoła Podstawowa w Kojszówce – Spółdzielnia Uczniowska „Sesamik” w konkursie o Puchar MEN na najlepszą Spółdzielnię Uczniowską w kraju zdobyła w 2009 r. I miejsce, a wcześniej 3-krotnie II miejsca i 2-krotnie III miejsca. Podobne sukcesy odniosła w krajowym konkursie „Zdrowa Przyroda – Zdrowa Żywność – Zdrowy Człowiek”. Ponadto uczeń szkoły został laureatem Wojewódzkiej Olimpiady z Fizyki.
4. Zespół Szkół w Makowie Podhalańskim – uczniowie odnosili sukcesy w zawodach sportowych, konkursach muzycznych, religijnych i przedmiotowych, organizowanych przez kuratorium oświaty. Makowska Szkoła Podstawowa była 32 razy reprezentowana przez uczniów i zespoły szkolne w konkursach i olimpiadach na poziomie województwa i ogólnopolskich. Natomiast uczniowie i zespoły szkolne z Gimnazjum byli, na przestrzeni ostatnich lat, 37 razy wśród finalistów takich konkursów.

Sportowe

- organizowanie od 1994 r. Międzynarodowego Biegu Ulicznego po Ziemi Makowskiej; w imprezie tej biorą udział znani polscy długodystansowcy oraz zawodnicy z Afryki i Europy,
- liczne sukcesy krajowe i zagraniczne maratończyka Janusza Sarnickiego z Grzechyni,
- awans piłkarzy MKS Halniak do ligi okręgowej (VI liga),
- utworzenie sekcji motocrossowej prowadzonej przez pana Stanisława Mrózka, wychowankiem sekcji jest m. in. Mistrz Polski juniorów w trialu – Karol Ceremuga z Grzechyni.

Kulturalne

- współorganizowanie Tygodnia Kultury Beskidzkiej, „święta ludzi gór”, jednej z najstarszych i największych imprez folklorystycznych w Polsce,
- organizowanie od 10 lat Dni Makowa Podhalańskiego jako święta gminy Maków Podhalański,
- działalność Zespołu Regionalnego „Polana Makowska”; zespół odniósł w ostatnich latach kilka znaczących sukcesów, m.in. zdobywając: „Srebrne Serce” na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu, II miejsce w Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Obrzędowych i Kolędniczych w Żywcu, II miejsce w Małopolskim Konkursie Zespołów Folklorystycznych „O Pawie Pióro” w Trzebinii, Wyróżnienie I stopnia na Karpackim Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Rabce, Wyróżnienie I kategorii na Ogólnopolskim Przeglądzie Zespołów Cepeliowskich w Krakowie,
- powstanie Kół Gospodyń Wiejskich w: Grzechyni, Juszczyźnie, Kojszówce, Wieprzcu i Żarnówce oraz sukcesy tych kół w powiatowych przeglądach i konkursach,
- powstanie w 2008 r. zespołu folklorystycznego „Zbyrcok” i dziecięcej grupy „Zbyrcoczek” w Juszczyźnie; w krótkiej historii swoich występów zespoły zdobyły już: I miejsce w Małopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych w Chrzanowie, III miejsce w Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych w Bukowinie Tatrzańskiej, II miejsce w Przeglądzie Zespołów Obrzędowych i Kolędniczych „Żywieckie Gody” w Rajczy
- odrodzenie się makowskiej orkiestry dętej.

Inne

- utworzenie w 1990 r. pisma samorządowego „Wiadomości Makowskie” (obecnie „Biuletyn Informacyjny”),
- trzykrotny udział OSP Białka w zawodach sportowo-pożarniczych na szczeblu centralnym,
- dwukrotny udział OSP Białka w międzynarodowych zawodach sportowo-pożarniczych wg regulaminu CTIS.

Samorządowcy Gminy Mucharz na str. 44

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Mucharz posiada herb, flagę, banner i pieczęć.

Herb: Herb przedstawia św. Wojciecha z włóczniami i wiosłem, krzyż oraz Gryf, będący herbem zakonu Norbertanek, które przez wiele lat były właścicielkami Mucharza. Kolory to: błękit jako tło, srebrny gryf i złoty krzyż i trójwzgórze.

Flaga: Prostokątny płat o proporcjach 5:8, dzielony w pas o proporcjach 3:1:1, w barwach: biały szeroki pas, błękitny i żółty. Na szerokim pasie przy drzewcu – tarcza herbowa z godłem gminy Mucharz.

Mucharz należy do najstarszych miejscowości położonych w dolinie Skawy. Pierwsza wzmianka o jego istnieniu pochodzi z 1254 r., kiedy to ks. krakowski Bolesław Wstydlivy nadał wieś klasztorowi ss. Norbertanek ze Zwierzyńca pod Krakowem. Pozostałe miejscowości wchodzące w skład obecnej gminy powstały w kolejnych stuleciach. Tereny te należały w XIII–XVI w. do śląskich księstw: opolsko-raciborskiego, cieszyńskiego, oświęcimskiego i zatorskiego, a z chwilą inkorporacji tego ostatniego do Rzeczypospolitej w 1564 r. pozostawały w granicach województwa krakowskiego do 1772 r. Po I rozbiórce Polski obszar obecnej gminy Mucharz znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego obszar obecnej gminy Mucharz wchodził w skład powiatu wadowickiego w województwie krakowskim. W czasie okupacji hitlerowskiej 1939–1945 obszar ten był włączony do Rzeszy Niemieckiej, stanowiąc część okręgu bialskiego w rejencji katowickiej prowincji Górny Śląsk. Warto zauważyć, że gmina Mucharz zajmowała wówczas rozległy teren i wchodziły w jej skład także m.in. Śleszowice oraz Tarnawa Dolna i Górna. Spośród miejscowości obecnej gminy Mucharz je-

dyne Zagórze, leżące na prawym brzegu Skawy, należało do Generalnej Guberni (powiat krakowski w dystrykcie krakowskim). Po II wojnie światowej gmina Mucharz ponownie wchodziła w obręb powiatu wadowickiego w granicach województwa krakowskiego (1945–1975) i małopolskiego (od 1999 r.). W okresie 1975–1998, gdy w miejsce powiatów utworzono nowe, mniejsze województwa, obszar ten należał do województwa bielskiego.

DORÓBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

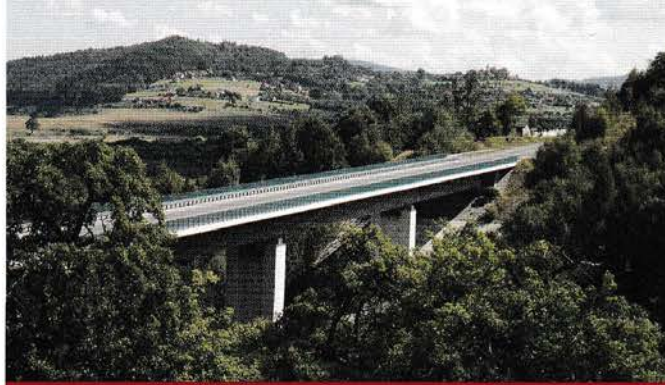
Ostatnie 20-lecie to czas, w którym na terenie gminy realizowana jest potężna inwestycja pn. „Budowa zbiornika wodnego na rzece Skawie w Świnnej Porębie”. Prace związane z tym przedsięwzięciem pociągnęły za sobą nieodwracalne zmiany w wyglądzie gminy. Wielkie koszty gospodarczo-społeczne, jakie poniesione zostały w pierwszym etapie budowy zbiornika (m.in. opuszczanie przez ludność swoich domostw na terenach zalewowych, zamknięcie kilku zakładów pracy, likwidacja linii kolejowej z Wadowic do Skawiec), są w ostatnich latach równoważone dzięki zakrojonym na szeroką skalę pracom inwestycyjnym, tworzącym nową gminną infrastrukturę.

Panorama Mucharza

Widok na zaporę w Świnnej Porębie

Wiadukt w Jaszczurowej

Nowoczesna, powstająca z rozkopanych terenów, z wielkiego placu budowy, gmina Mucharz, w skład której wchodzi sześć miejscowości: Mucharz, Jaszczurowa, Koziniec, Skawce, Świnna Poręba i Zagórze, ma również w najbliższej przyszłości obiecujące perspektywy rozwoju. Stwarzają je przede wszystkim możliwości turystyczno-rekreacyjnego zagospodarowania powstającego tu sztucznego jeziora.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Podstawowy układ komunikacyjny w gminie stanowią:

Droga krajowa nr 28. W 1998 r. na odcinku Świnna Poręba - Skawce oddano do użytku nowy odcinek tej drogi, z kilkoma wiaduktami. Droga przebiega teraz pięknymi widokowo zboczami (sołectwa Jamnik, Mucharz, Skawce). W październiku 2009 r. oddano do użytku kolejny, nowy odcinek tej drogi: Skawce - Tarnawa Dolna. Od września 2009 r. do września 2010 r. na odcinku Skawce - Świnna Poręba prowadzone będą prace drogowe, obejmujące m.in. remont nawierzchni jezdni i umocnienie poboczy, dobudowanie ciągów pieszych do istniejących przejść i zatok autobusowych.

Drogi powiatowe. Na terenie gminy ich łączna długość to 10,83 km, w tym: Mucharz - Śleszowice: 1,10 km, Mucharz - Jaszczurowa: 4,98 km, Gorzeń - Koziniec: 4,75 km. Przy drogach powiatowych, z udziałem gminy, wybudowano w ostatnich latach 250 m chodnika przy drodze Mucharz - Jaszczurowa oraz zaprojektowano 250 m przy drodze Mucharz - Jaszczurowa i 250 m przy drodze Gorzeń - Koziniec, do realizacji w 2010 r.

Drogi gminne. Łączna długość tych dróg na terenie gminy wynosi 28,263 km. W latach 1990 - 2009 wybudowano kilka nowych odcinków, a wiele wyremontowano. Przy drogach gminnych wybudowano 2690 m chodnika.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

Od września 2003 r. gmina posiada własną oczyszczalnię ścieków w Jaszczurowej, o przepustowości 600 m³/dobę. Jest to oczyszczal-

nia ze wstępnym oczyszczaniem mechanicznym i całym procesem biologicznego oczyszczania ścieków. Do oczyszczalni tej kierowane są ścieki z miejscowości: Skawce, Mucharz, Jaszczurowa. Natomiast ścieki z sołectw: Koziniec, Świnna Poręba i Jamnik odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Wadowicach.

W okresie ostatniego 20-lecia wybudowano:

- 58,4 km sieci wodociągowej, do której obecnie jest już 738 przyłączy,
- 69,1 km sieci kanalizacyjnej, do której jest już 949 przyłączy.

Obecny stopień skanalizowania dla poszczególnych sołectw gminy Mucharz wynosi: Jaszczurowa 88%, Jamnik 90%, Skawce 96%, Koziniec 96%, Świnna Poręba 97%, Mucharz 93%, Zagórze 0%.

Od 2009 r. wprowadzona została selekcyjna zbiórka śmieci. Zlikwidowano dzikie wysypiska śmieci na terenie gminy.

Oświata

Zadania oświatowe zostały przejęte przez samorząd gminy w 1994 r. Obecnie na terenie gminy działają 3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum i 1 przedszkole oraz 2 oddziały przedszkolne. Do najważniejszych zadań inwestycyjnych, zrealizowanych w ostatnim 20-leciu, zaliczyć można wybudowanie trzech nowoczesnych budynków szkolnych, wraz z zapleczem sportowym, salą gimnastyczną i boiskami, dla: Szkoły Podstawowej w Mucharzu, Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Jaszczurowej oraz Szkoły Podstawowej w Świnnej Porębie. Ta ostatnia, oddana do użytku w 2005 r., należy do najbardziej nowoczesnych w województwie. Posiada doskonale rozwiniętą bazę sportową: 2 sale gimnastyczne, kompleks boisk i bieżni. Tak bogate zaplecze szkoły pozwala na organizowanie zawodów sportowych rangi międzynarodowej. Nowoczesna stołówka wraz z zapleczem kuchennym i sanitarnym oraz pomieszczenia noclegowe umożliwiają szkole przyjmowanie wycieczek, obozów sportowych i organizowanie biwaków.

Do 2007 r. edukacja przedszkolna w gminie Mucharz odbywała się w Publicznym Przedszkolu, prowadzonym przez Siostry Zakonne Pasjonistki w Mucharzu. W 2008 r. utworzony został oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Świnnej Porębie dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. W związku z dużą liczbą zgłaszanych dzieci, przy współfinansowaniu ze środków unijnych, w ramach projektu

Oczyszczalnia ścieków w Jaszczurowej

Kompleks sportowy „Orlik 2012” w Mucharzu

Budynek UG, ZOZ, GOKiC w Mucharzu

Mieszkania komunalne dla osób z terenów zalewowych

„Moje małe przedszkole”, utworzony został w 2009 r. drugi oddział przedszkolny. Oprócz szkół publicznych w Jaszczurowej mieści się Ośrodek Szkolenia i Doksztalcania „OSiD”, prowadzący zajęcia uzupełniające wykształcenie oraz kursy i szkolenia zawodowe.

Ochrona zdrowia

Ośrodek zdrowia został przejęty przez gminę w 1995 r. Pierwszą decyzją samorządu było przeniesienie go ze starego i ciasnego budynku do nowych pomieszczeń w budynku Urzędu Gminy w Mucharzu i przekształcenie ośrodka w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Obecnie mieszkańcy mają do dyspozycji dobrze wyposażone gabinety lekarskie, a opiekę medyczną zapewniają: lekarz rodzinny, pediatra, ginekolog i stomatolog. Na 2010 r. zaplanowano generalny remont ośrodka zdrowia, na jego finansowanie pozyskano w 2009 r. część niezbędnych środków (z PFRON na likwidację barier architektonicznych).

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Samorząd gminy, doceniając rolę sportu i kultury fizycznej w procesie wychowania dzieci i młodzieży, jak również jako czynnika przeciwdziałającego zjawiskom patologii społecznej, wspiera finansowo działalność klubów sportowych. Gmina zrealizowała także kilka dużych przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury sportowej:

- wybudowano dwa stadiony sportowe z pełnowymiarowymi boiskami do piłki nożnej, ręcznej, siatkowej i koszykówki, które umiejscowione są przy Szkołach Podstawowych w Jaszczurowej i Świnnej Porębie,
- przy Szkole Podstawowej w Świnnej Porębie powstała hala sportowa z boiskiem o wymiarach: 44 m x 21 m, wyposażona w nowoczesne urządzenia do przeprowadzania zawodów sportowych,
- przy Gimnazjum w Jaszczurowej wybudowano kort tenisowy,
- przy Szkole Podstawowej w Mucharzu powstał w 2009 r. nowy kompleks sportowy z dwoma boiskami sportowymi ze sztuczną nawierzchnią: do piłki nożnej i wielofunkcyjnym do siatkówki i koszykówki oraz zapleczem socjalnym; kompleks został wybudowany w ramach programu „Moje boisko - Orlik 2012”.

W 2008 r., w ramach projektu „Szlaki przyrodniczo-kulturowe 4 żywiołów”, ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich wykonano i ustawiono w wyznaczonych punktach tablice informacyjne, opisujące walory przyrodniczo-kulturowe gminy.

W Mucharzu powstało łowisko „Szuwar”, umożliwiające aktywne wypoczynek miłośnikom wędkarstwa.

Inne

W 1994 r. został oddany do użytku nowoczesny kompleks budynków, będący siedzibą: Urzędu Gminy w Mucharzu, ośrodka kultury (wraz z salą widowiskową), biblioteki publicznej w Mucharzu, ośrodka zdrowia, apteki, banku oraz remizy strażackiej.

W 2009 r., dla osób z terenów zalewowych oddano do użytku dwa budynki komunalne, w których zamieszkały rodziny z gmin: Mucharzu, Stryśzów i Zembrzyce. Jeden dla 15, a drugi dla 25 rodzin.

Na terenie gminy działają 4 jednostki OSP: w Koziońcu (jednostka ta należy do Krajowego Systemu Ratownictwa Górniczego), w Mucharzu, Jaszczurowej i Skawcach - to najstarsza jednostka w gminie

Mucharz, w 2009 roku obchodziła jubileusz 100-lecie istnienia. Gmina przeznacza środki finansowe na prace remontowe w remizach i zakupy sprzętu dla jednostek.

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

Największą i najważniejszą inwestycją zewnętrzną realizowaną na terenie gminy jest budowa zbiornika wodnego „Świnna Poręba”. Budowa sztucznego zbiornika na rzece Skawie trwa od 1987 r., kiedy to wpisana została na listę inwestycji centralnych. Termin zakończenia budowy jest corocznie przesuwany i oddalany. Zbiornik obejmować będzie swoim zasięgiem tereny leżące w trzech gminach: Mucharzu, Stryśzów i Zembrzyce. Zalanych zostanie 1035 ha ziemi. Podstawową funkcją zbiornika ma być retencjonowanie 160 mln m³ wody w celu gromadzenia jej do celów przemysłowych i komunalnych oraz dla ochrony przeciwpowodziowej, między innymi dla Krakowa.

Dodatkowo przewidziano:

- powstanie hydroelektrowni o mocy 3,8 MW, produkującej energię elektryczną (rocznie 14,8 GWh, co odpowiada wielkości używanej ze spalania 9430 ton węgla),
- hodowlę narybku w gospodarstwie rybnym i odłowy ze zbiornika 15 ton ryb rocznie,
- rozwój funkcji rekreacyjnych i turystycznych na obszarze ok. 1200 ha – zapewnienie powszechnego dostępu do jeziora.

Od 2004 r. na terenie gminy prowadzone są badania archeologiczne, w wyniku których odkryto stanowiska osadnicze z bogatymi znaleziskami kamiennych narzędzi i broni, pochodzącymi sprzed 10 tys. lat.

Duże znaczenie dla codziennego życia mieszkańców, jak również dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, mają inwestycje i przedsięwzięcia realizowane przez prywatne podmioty gospodarcze. Powstały nowe zakłady pracy i punkty usługowe, m.in: fabryka mebli, warsztaty samochodowe, składy budowlane, restauracje, stacja benzynowa, szwalnia. W Jaszczurowej prowadzą działalność trzy gospodarstwa agroturystyczne: Maria i Krzysztof Fluder, „Dudówka” i „Złota Polana”.

PLANY ROZWOJU GMINY

Główne kierunki rozwoju gminy nakreślone zostały w „Strategii Rozwoju Gminy Mucharzu na lata 2008 – 2015” i „Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Mucharzu”. Do realizacji celu, jakim jest utworzenie gminy nowoczesnej, atrakcyjnej turystycznie i chroniącej dziedzictwo kulturowo-przyrodnicze, posłużą:

- zakończenie budowy zbiornika wodnego „Świnna Poręba” na rzece Skawa,
- ustalenie stref ochronnych wokół zbiornika wodnego i ich zagospodarowanie; wyznaczenie stref ochronnych w terenie,
- budowa wież widokowych,
- budowa boiska sportowego w Skawcach,
- dalsza rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- gazyfikacja gminy i pozyskanie innych alternatywnych źródeł energii,
- dalsza budowa i modernizacja dróg, chodników oraz oświetlenia ulicznego,

Szkoła Podstawowa w Świnnej Porębie

- budowa ścieżek edukacyjnych i rowerowych wokół zbiornika,
 - budowa sieci szerokopasmowej i powstanie hotspotów.
- Oprócz wspomnianych dokumentów dla każdej z miejscowości gminy Mucharz zostały opracowane Plany Odnowy ze szczegółowymi planami inwestycyjnymi na lata 2008 – 2015.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

Każda ze szkół z terenu gminy może poszczycić się dużymi osiągnięciami na polu dydaktycznym, wychowawczym i sportowym. Uczniowie uczestniczą w wielu olimpiadach i konkursach przedmiotowych oraz zawodach sportowych. Do szczególnych osiągnięć należą:

- Szkoła Podstawowa w Jaszczurowej osiągnęła najwyższy w skali kraju wynik ze sprawdzianu po klasie VI (2009),
- Szkoła Podstawowa w Mucharzu otrzymała tytuł „Szkoły z klasą” (2002/2003),
- Szkoła Podstawowa w Świnnej Porębie ma liczne grono laureatów i finalistów pozaszkolnych konkursów przedmiotowych i artystycznych,
- Gimnazjum im. Janiny Barbary Górkiewiczowej w Mucharzu zajęło I miejsce wśród gimnazjów powiatu wadowickiego i suskiego w konkursie na najlepszą stronę internetową pod hasłem „Będąc w Europie, nie zapominajmy” (2004),
- współpraca Gimnazjum w Mucharzu z Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie, realizacja projektów edukacyjnych w ramach programów „Ślady przeszłości” i „Literacki Atlas Polski” (od 2003),
- film dokumentalny uczniów gimnazjum – „Wieś na dnie jeziora. Pamięci Janiny Barbary Górkiewiczowej” zdobył I miejsce w konkursie MEN i CEO oraz III miejsce na Przeglądzie Filmów „ALBATROSY” 2009 w Gdyni,
- gmina przystąpiła do projektu „Doskonalenie zawodowe nauczycieli w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej”, w ramach którego dodatkowe kwalifikacje uzyskało 22 nauczycieli (2008),
- gmina wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Harcerstwa z Krakowa zorganizowała dla mieszkańców kursy: komputerowy od podstaw i „żeglarza jachtowego” (2009).

Sportowe

- założona w 2004 r. drużyna Sekcji Tenisa Stołowego przy OSP w Kozirću zakwalifikowała się do Mistrzostw Polski w tenisie stołowym i zajęła 13 miejsce; w 2006 r. drużyna wywalczyła awans do II ligi krajowej,
- drużyny piłkarskie LKS Czarni Koziniec oraz LKS Spartak Skawce z powodzeniem uczestniczą w rozgrywkach A klasy,
- od 2008 r. uczniowie ze szkół podstawowych z gminy korzystają z bezpłatnych wyjazdów na basen i nauki pływania w ramach programu „Już pływam”.

Kulturalne

- działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelni w Mucharzu i funkcjonujących w jego ramach zespołów: „Kozinianie”,

„FLEX”, Zespół Orkiestry Dętej w Mucharzu, Klub Fotograficzny „OKNO”, muzyczne zespoły młodzieżowe: „Przyłodek Horn” i „APLAUZ”,

- organizowanie cyklicznych imprez kulturalnych, takich jak m.in.: Dni Ziemi Mucharskiej, Gminny Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Gminne Dożynki, Turniej Wsi,
- powstanie w 2000 r. Ludowej Dziecięcej Kapeli „Kozinianie” w Kozirću; w ciągu 9 lat działalności kapela dała kilkadziesiąt koncertów, w tym także na imprezach o zasięgu ogólnopolskim, brała udział w licznych konkursach, zdobywając m.in. dwa razy drugie miejsce na Papieskim Konkursie Twórczości Dziecięcej w Białym Dunajcu oraz dwa razy wyróżnienie specjalne na Powiatowym Przeglądzie Dziecięcych Zespołów Artystycznych w Wadowicach,
- w 2005 r. została założona Młodzieżowa Formacja Taneczna „FLEX” w Jaszczurowej; zespół od początku swej działalności corocznie zdobywa wyróżnienia i nagrody podczas Powiatowych Przeglądów Zespołów Artystycznych,
- od 2007 r. Szkoła Podstawowa w Mucharzu organizuje dla mieszkańców i gości przebywających w gminie w okresie Świąt Bożego Narodzenia „Plenerowe Jasełka”,
- od 2007 r. w Mucharzu funkcjonuje sklepik rękodzieła regionalnego, który powstał w ramach projektu „Tradition Plus”, realizowanego przez gminę wspólnie ze „Stowarzyszeniem Gościniec 4 Żywiołów”,
- mieszkańcy gminy zajęli I i III miejsce w kategorii „Dorośli” oraz II i III miejsce w kategorii „Dzieci i Młodzież” w organizowanym przez SGB konkursie poetyckim „Pamięci naszych przodków – ofiar II wojny światowej” (2009).

Inne

- od 1.09.2008 r. na terenie gminy powstała nowa parafia p.w. Matki Bożej Pocieszenia w Świnnej Porębie, obejmująca swym zasięgiem: Jamnik, Koziniec i Świnną Porębę; jest to druga parafia w gminie, obok najstarszej p.w. Św. Wojciecha w Mucharzu,
- od 2008 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mucharzu realizuje projekt pn. „Bądźmy aktywni zawodowo”, współfinansowany ze środków unijnych w ramach POKL,
- w 2009 r. gmina otrzymała dofinansowanie ze środków PROW 2007-2013 w ramach programu „Odnowa i rozwój wsi” do inwestycji „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku OSP i Domu Ludowego w Jaszczurowej”,
- w 2008 r. gmina podjęła stałą współpracę z gminą Ochodnica na Słowacji oraz nawiązała kontakty z gminą Dobra w Czechach, w celu wspólnej realizacji projektów, między innymi z zakresu wymiany kulturalnej i sportowej,
- gmina należy do Lokalnej Grupy Działania „Gościniec 4 Żywiołów”,
- od 2008 r. gmina należy do Stowarzyszenia „BE-20” (kontynuacja działania Grupy Partnerskiej „Beskidka”) i do Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich,
- harcerze z Mucharza: 130 DSTH „Stu trzydziestu z Mucharza” im. ks. J. Poniatowskiego (Hufiec Ziemi Wadowickiej ZHP i Chorągiew Krakowska ZHP) działa w Mucharzu od 1946 r., zaś przy Gimnazjum w Mucharzu od 1999 r.; przy drużynie powstały kluby: turystyczny i fotograficzny; w 2008 r. powstała Harcerska Grupa Rekonstrukcji Historycznej; w 2009 r. drużyna zajęła I miejsce w rywalizacji drużyn starszoharcerskich i wędrowniczych Hufca ZHP Ziemi Wadowickiej.

Nagrody, wyróżnienia

- I miejsce w konkursie „Mądra Gmina” za inwestycje w rozwój zawodowy pracowników, konkurs organizowany jest przez MI-STiA w Krakowie (2007).
- III miejsce w konkursie „Mądra Gmina” (2008).
- Nagroda Marszałka Województwa Małopolskiego „Kryształ Soli” w kategorii: aktywizacja gospodarcza i obywatelska, dla Lokalnej Grupy Działania „Gościniec 4 Żywiołów”, którego gmina jest członkiem (2008).

Gmina Stryszawa

Samorządowcy Gminy Stryszawa na str. 48

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Stryszawa posiada herb, flagę, banner i pieczęć.

Herb: W polu czerwonym dwa tasaki – nacinacze do tzw. spadowania kory drzew żywicznych o ostrzach srebrnych i rękojeściach złotych w słup, ostrzami do skraju tarczy, a pod nimi trzy wręby srebrne.

Flaga: Prostokątny płat czerwony o proporcjach 5:8 z białym trójkątem od drzewca, a na nim herb gminy Stryszawa.

Najstarszą miejscowością gminy Stryszawa jest Krzeszów, który już w 1355 r. był siedzibą parafii. Krzeszów wchodził wówczas w skład księstwa oświęcimskiego, a następnie zatorskiego. Pozostałe miejscowości gminy powstawały później, w XVI–XVII w. Obszar obecnej gminy od 1564 r., gdy tereny księstw oświęcimskiego i zatorskiego zostały ostatecznie inkorporowane do Rzeczypospolitej, należał do województwa krakowskiego. Po I rozbiorze Polski w 1772 r. tereny te weszły w skład Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należały do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Stryszawa i okolice pozostawały w granicach województwa krakowskiego, wchodząc w skład powiatu żywieckiego (1918–1923 i 1932–1939) i makowskiego (1924–1932). Po agresji Niemiec hitlerowskich na Polskę w 1939 r. tereny te zostały przyłączone

do Rzeszy Niemieckiej, pozostając w granicach okręgu żywieckiego w rejencji katowickiej prowincji Górny Śląsk. Po II wojnie światowej obszar obecnej gminy Stryszawa znalazł się ponownie w województwie krakowskim, stanowiąc część powiatu żywieckiego (do 1956 r.) i suskiego (1956–1975). Po reformie administracyjnej, likwidującej powiaty i tworzącej nowe, mniejsze województwa, tereny te weszły w skład województwa bielskiego. Od reformy samorządowej w 1990 r. gmina Stryszawa funkcjonuje w nie zmienionym kształcie. Od 1999 r. ponownie należy do powiatu suskiego w województwie małopolskim.

Panorama gminy Stryszawa

Most w Lachowicach

Szkola Podstawowa nr 3 i Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Stryszawie

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Stryszawa to obecnie gmina, która dzięki umiejętnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych i działaniom partnerskim z rozmachem realizuje inwestycje, które mają poprawić standard życia mieszkańców. Obok rozrastającej się działalności gospodarczej, w tym drobnej przetwórczości i usług, ważnym elementem rozwoju staje się turystyka i rekreacja. Sprzyja temu położenie tworzących gminę ośmiu wsi: Huciska, Kukowa, Kurowa, Krzeszowa, Lachowic, Pewelki, Stryszawy i Targoszowa, w atrakcyjnym przyrodniczo i krajobrazowo terenie. Najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne, dorobek gminy i niektóre dokonania mieszkańców w ostatnim dwudziestoleciu przedstawiamy poniżej.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Główne drogi przebiegające przez gminę Stryszawa, to:

1. Droga wojewódzka nr 946 Sucha Beskidzka – Żywiec o długości 8 km.

Główną inwestycją gminy przy drodze wojewódzkiej była budowa na długości 7 km chodnika oraz kanalizacji deszczowej w Stryszawie i Kukowie.

2. Drogi powiatowe o długości 48 km.

W ostatnich latach gmina współfinansowała remont dróg powiatowych: Stryszawa Skrzyżowanie – os. Przysłop oraz Stryszawa Stachówka – Lachowice. Przy drogach powiatowych, przy udziale środków gminy, wybudowano chodniki o długości 5,8 km.

3. Drogi gminne i osiedlowe, o długości ok. 200 km.

Wiele z nich zostało zniszczonych przez powódzie w latach 1997 i 2001. W ciągu ostatnich kilku lat odbudowano i wyremontowano 31 dróg gminnych i osiedlowych. W ramach usuwania skutków klęsk żywiołowych wybudowano również 16 kładek pieszo-jezdných oraz wyremontowano 8 mostów na potokach, przepływających przez miejscowości gminy.

W latach 2003–2009 wydatki na modernizację i utrzymanie dróg, leżących w obrębie gminy Stryszawa oraz na budowę chodników wyniosły 21.239.099 zł.

Koszty inwestycji związanych z budową i modernizacją mostów wyniosły w tym okresie 2.530.345,40 zł.

Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona środowiska

Od wejścia Polski do Unii Europejskiej dla zdecydowanej większości gmin w Polsce gospodarka wodno-ściekowa stała się priorytetem, szczególnie że istnieje możliwość pozyskania znacznych środków finansowych na realizację zadań z tej dziedziny. Z tej możliwości skorzystała także gmina Stryszawa; w latach 2003–2009 wydatki na budowę kanalizacji na jej terenie wyniosły 6.820.000 zł, z tego 2.137.774,45 zł pozyskano z unijnego programu Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego, a 1.300.000 zł z programu SAPARD.

W latach 2003–2009 wydatki na budowę wodociągów na terenie gminy Stryszawa wyniosły 3.885.161 zł.

Najważniejsze inwestycje ostatniego dwudziestolecia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej:

1. Budowa i rozbudowa wodociągów w miejscowościach:
 - Stryszawa (1990–1994, 1998–1999, 2001–2002, 2005–2006, 2009),
 - Krzeszów (1997, 2005, 2008–2009),
 - Kuków (2002–2003, 2005–2009),
 - Targoszów (1997, 2006–2007).
2. Budowa ujęć wodnych w miejscowościach:
 - Targoszów (1990–1994),
 - Lachowice (2006–2008).
3. Budowa oczyszczalni Bioclar w Stryszawie (1990–1994).
4. Budowa gminnej kanalizacji sanitarnej oraz przepompowni ścieków w Stryszawie (dotacja z programu SAPARD) (2004),
5. Budowa gminnej kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stryszawa (dofinansowanie z unijnego programu ZPORR) (2005),
6. Remont i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w osiedlu Wygoda w Stryszawie (2002),
7. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Krzeszowie os. Podkoziel (2009).

Oświata

Prowadzenie zadań oświatowych samorząd przejął w 1994 r. Obecnie na terenie gminy Stryszawa działa 7 szkół podstawowych (w tym jedna prowadzona od niedawna przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich), 3 gimnazja i 3 przedszkola.

Sala gimnastyczna w Lachowicach

Sala gimnastyczna w Krzeszowie

Warsztat Terapii Zajęciowej w Kukowie

Przychodnia Zdrowia w Stryszawie

Do najważniejszych zadań inwestycyjnych w dziedzinie oświaty, zrealizowanych w ostatnim 20-leciu, zaliczyć można:

- budowę Szkoły Podstawowej nr 3 w Stryszawie (1993),
- wykonanie instalacji lub przebudowy kotłowni olejowych w budynkach szkół podstawowych w: Lachowicach, Kukowie, Stryszawie, w Zespole Szkół Samorządowych w Krzeszowie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lachowicach i Gimnazjum w Stryszawie,
- termomodernizację i wymianę stolarki okiennej we wszystkich gimnazjach, w szkołach podstawowych w Lachowicach, Kukowie, Hucisku-Pewelce i Stryszawie Dolnej oraz w przedszkolach w Stryszawie i Krzeszowie,
- oddanie do użytku sali gimnastycznej wraz z zapleczem i wyposażeniem w Zespole Szkół Samorządowych w Krzeszowie oraz w Gimnazjum w Lachowicach,
- rozbudowę i modernizację Szkoły Podstawowej w Kurowie oraz remont dachu budynków Gimnazjum oraz sali gimnastycznej przy Gimnazjum w Stryszawie,
- stworzenie pracowni komputerowych i internetowych w Zespole Szkół Samorządowych w Krzeszowie, Szkole Podstawowej w Kukowie, Szkole Podstawowej nr 2 w Stryszawie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lachowicach, Gimnazjum w Lachowicach, Gimnazjum w Stryszawie (lata 2004–2006),
- wykonanie solarów na budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Stryszawie (2008),
- pozyskanie dwóch autobusów szkolnych „gimbus”,
- otwarcie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kukowie (2004),
- założenie Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Stryszawie (2009).

Większość inwestycji wykonanych w placówkach oświatowych przypadło na lata 2000–2009. Wysokość nakładów na termomodernizację, wymiany kotłowni, pracownie internetowe, autobusy szkolne, solary to kwota 6.559.254,00 zł.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Stryszawa funkcjonują 3 przychodnie zdrowia. W 2006 r. wykonano modernizację Przychodni Zdrowia w Stryszawie i Lachowicach. Dzięki dofinansowaniu z PFRON przystosowano wejście do Ośrodka Zdrowia w Stryszawie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

1 lutego 2009 r. przekształcono przychodnie w Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

W 2009 r. dobiegła końca kompleksowa termomodernizacja budynku Przychodni Zdrowia w Stryszawie.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Gmina, dbając o zaspokajanie potrzeb sportowo-rekreacyjnych swoich mieszkańców, wspiera działalność funkcjonujących na jej terenie klubów sportowych:

- LKS Jałowiec Stryszawa; działa od 1970 r., zrzesza 102 zawodników, sekcje: seniorzy, juniorzy, trampkarze, żaki, oldboje; klub występuje w rozgrywkach A klasy,
- LKS Lachy Lachowice; działa od 1981 r., zrzesza 102 zawodników, sekcje: seniorzy, juniorzy, trampkarze, żaki, oldboje; klub występuje w rozgrywkach B klasy,
- LKS Żuraw Krzeszów; działa od 1991 r.; zrzesza 89 zawodników, sekcje: seniorzy, juniorzy starsi, juniorzy młodszy, trampkarze,

oldboje, drużyna dziewcząt; klub występuje w rozgrywkach B klasy,

- ULKS Lachowice; działa od 2005 r., propaguje tenis stołowy, zrzesza ok. 40 zawodników; klub bierze udział w rozgrywkach III ligi tenisa stołowego,
- UPKS Zorza; działa od 2000 r. w Krzeszowie; jego celem jest zagospodarowywanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez treningi piłki nożnej i turystykę – wycieczki górskie.

Ważny element pobudzania aktywności sportowej mieszkańców stanowią również inwestycje w infrastrukturę sportowo-turystyczną, takie jak:

- budowa boisk sportowych w Stryszawie, Kukowie, Hucisku-Pewelce (1990–1994),
- budowa boiska sportowego w Krzeszowie (1999),
- budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Lachowicach, obecne Gimnazjum w Lachowicach (2003),
- budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Samorządowych w Krzeszowie (2003),
- modernizacja i rozbudowa zaplecza sportowego obok Gimnazjum nr 1 w Stryszawie (zakres: bieżnia, skocznia w dal oraz boisko wielofunkcyjne) (2008–2009),
- budowa Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego w Stryszawie – boisko do piłki nożnej, trybuna, pawilon sportowy (dofinansowanie z programu SAPARD – 2004).

Na terenie gminy Stryszawa powstała również mała infrastruktura turystyczna. W latach 2006–2008 wytyczono 6 gminnych ścieżek dydaktycznych oraz 3 trasy rowerowe o łącznej długości 150 km, postawiono wiaty turystyczne i tablice panoramyczne na najważniejszych szczytach, leżących w obrębie gminy.

Gmina przyłączyła się również do ciekawych inicjatyw:

- Szlaku Bursztynowego – biegnącego od Węgier po Bałtyk, łączącego atrakcyjne miejsca z ich dziedzictwem kulturowym oraz inicjatywy związane ze zrównoważonym rozwojem regionu,
- Ekomuzeum Babia Góra – szlaku łączącego najważniejsze i najciekawsze zabytki oraz inicjatywy społeczne regionu Babię Góry,
- Szlaku Architektury Drewnianej – do którego, jako jeden z punktów, dołączył zabytkowy, drewniany kościół w Lachowicach.

Inne

W latach 90. postawiony został na Wojewodowej Górze przekaznik sygnału TV, co znacznie poprawiło odbiór sygnału telewizyjnego przez mieszkańców gminy.

Oprócz wymienionych już placówek oświatowych w ostatnich latach dokonano termomodernizacji innych obiektów gminnych: Urzędu Gminy w Stryszawie, Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kukowie, Warsztatów Twórczych w Stryszawie i Domu Nauczyciela w Stryszawie. Na Szkole Podstawowej nr 2 w Stryszawie zainstalowane zostały solary, które zapewniają ciepłą wodę dla całego zespołu budynków oświatowych (tj. szkoły, przedszkola, Domu Nauczyciela).

Podczas powodzi w 2001 r. na terenie Lachowic powstało osuwisko, które zniszczyło kilkanaście domów. Dla uniknięcia w przyszłości podobnych tragedii, w latach 2005–2006 ustabilizowano naruszony górotwór w Lachowicach Zawodziu oraz na osiedlu Kwaki w Stryszawie.

Wybudowano również dom komunalny w Lachowicach, z przeznaczeniem dla mieszkańców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

Na terenie gminy działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. W ostatnich latach zakupiono samochody pożarnicze dla jednostek OSP w: Hucisku, Kurowie, Stryszawie, Kukowie i Targoszowie. W remizach wykonane zostały prace remontowo-modernizacyjne.

PLANY ROZWOJU GMINY

Plan rozwoju gminy ujęto w „Strategii Rozwoju Gminy Stryszawa” - dokumencie, który powstał w 2003 r. Strategia rozwoju zakłada realizację inwestycji w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, z zakresu infrastruktury komunalnej, drogowej, turystycznej. Misją samorządu i społeczności jest stworzenie gminy przyjaznej mieszkańcom, inwestorom, przedsiębiorcom, a jednocześnie gminy atrakcyjnej dla turystów, chroniącej i propagującej lokalne dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe. Aby zrealizować ten cel, wyznaczono dwie główne domeny strategiczne:

- rozwój turystyki wiejskiej,
- rozwój małych i średnich firm z uwzględnieniem lokalnych tradycji.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

- uzyskanie przez Szkołę Podstawową nr 3 w Stryszawie certyfikatów: „Szkoła z klasą”, „Szkoła przyjazna środowisku”, „Otwarta szkoła”, „Szkoła bez przemocy”,
- uczniowie szkół podstawowych z gminy Stryszawa byli finalistami i laureatami: w Międzynarodowym Konkursie „Kangur Matematyczny”, w konkursie wiedzy „Leonardo”, w Międzynarodowym Konkursie Historycznym „Oxford”, eliminacji powiatowych i wojewódzkich konkursów muzycznych i tanecznych, etapu wojewódzkiego olimpiady przedmiotowej z języka polskiego, Małopolskiego Konkursu Biologicznego, Matematycznego, Języka Niemieckiego oraz w wojewódzkich konkursach informatycznych.

W 2009 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej po raz pierwszy przeprowadziło badania EWD (Edukacyjna Wartość Dodana). Metoda EWD to zestaw technik statystycznych, pozwalających zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania. Wkład ten jest nazywany edukacyjną wartością dodaną. EWD jest miarą efektywności nauczania w danej szkole. Wyróżnia pięć typów gimnazjów: gimnazjum sukcesu, neutralne, wspierające, wymagające pomocy, niewykorzystanych szans. Z powiatu suskiego do kategorii „gimnazjum sukcesu” zakwalifikowano 4 placówki, w tym dwie placówki z terenu gminy Stryszawa: Gimnazjum w Krzeszowie oraz Gimnazjum w Lachowicach. Bardzo bliskie osiągnięcia oceny „gimnazjum sukcesu” było również Gimnazjum w Stryszawie.

Sportowe

Najważniejsze osiągnięcia sportowe mieszkańców gminy, to te osiągnięte w zawodach na najwyższych szczeblach krajowych, europejskich i światowych. Należą do nich:

- srebrny medal Katarzyny Trzop w sztafecie 4 x 400 m podczas Lekkoatletycznych Mistrzostw Polski Juniorów w Słupsku (2007), czwarte miejsce w Halowych Mistrzostwach Polski w Spale (2007) oraz wysokie lokaty w biegach na 200 i 400 m,
- wysokie miejsca Sławomira Buczkowskiego w biegach przełajowych, m.in. piąte miejsce na Lekkoatletycznych Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych w Słupsku (2008), oraz piąte miejsce w biegu na 800 m podczas Lekkoatletycznych Mistrzostw Polski Juniorów Młodszych w Bydgoszczy (2008),
- medale zdobyte przez Józefa Lasika podczas Mistrzostw Polski, Europy i Świata w Lekkiej Atletyce Weteranów; najważniejszym sukcesem sportowca było zdobycie dwóch złotych medali,

w trójskoku i skoku w dal, na Mistrzostwach Olimpijskich Weteranów w Sydney (2009).

Wiele sukcesów w rywalizacji sportowej osiągnęli również uczniowie poszczególnych szkół z terenu gminy, i tak:

- Szkoła Podstawowa nr 2 w Stryszawie: udział w wojewódzkich finałach piłki siatkowej chłopców, piłki nożnej, koszykówce, sztafetowych biegach przełajowych,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Stryszawie: I i II miejsca w Powiatowych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej w pływaniu, indywidualnym i drużynowym tenisie stołowym, piłce siatkowej,
- Szkoła Podstawowa w Kukowie: udział w eliminacjach etapu wojewódzkiego w indywidualnym tenisie stołowym,
- Gimnazjum w Stryszawie: udział uczniów w Krajowym Finale Ligi Lekkiej Atletyki, udział w finałach Wojewódzkiego Konkursu Biegów Przełajowych.

Kulturalne

- organizacja cyklicznej, jedynej tego typu w Polsce, imprezy – „Święta Zabawki Ludowej” (od 1997),
- założenie Gminnej Orkiestry Dętej, która rokrocznie zdobywa wysokie miejsca w konkursach powiatowych i wojewódzkich,
- organizacja dziewięciu edycji ogólnopolskiego konkursu rzeźbiarskiego „Patroni naszych kościołów”,
- organizacja sześciu Rajdów Górskich im. Kard. Stefana Wyszyńskiego,
- realizacja projektów dotyczących ochrony oraz promocji stryszawskiego zabawkarstwa ludowego (lata 2001-2005); zrealizowano m.in. projekty: „Zabawki naszych rodziców”, „Babiogórskie Sklepiki”, „Targi Produktów Lokalnych w Krakowie”,
- nagroda EPCE „Przyroda – Tradycja – Ludzie” dla Gminnego Ośrodka Kultury w Stryszawie za projekt ratowania ginącego zawodu - wyrobu ludowych zabawek i opracowanie planu promocji stryszawskich zabawek (2003),
- uzyskanie przez kościół parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła w Lachowicach ogólnopolskiego wyróżnienia „Zabytek zadbane” (2004),
- Nagroda Starosty Suskiego dla Warsztatów Twórczych, działających przy Gminnym Ośrodku Kultury w Stryszawie, za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego (2005).

Inne:

- organizacja pięciu edycji Mistrzostw Polski w Ratownictwie Medycznym i Drogowym Podmiotów Tworzących i Współdziałających z Systemem KSRG,
- jako jedyna gmina w powiecie suskim Stryszawa wzięła udział w projekcie Ministerstwa Edukacji Narodowej „Centra Kształcenia na Odległość na Wsiach”; w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Kukowie utworzono Centrum wyposażone w specjalistyczny sprzęt, platforma edukacyjna dysponuje 66 bezpłatnymi kursami, realizowanymi w systemie e-learning; pod względem liczby ukończonych kursów na 379 gmin uczestniczących w projekcie, gmina Stryszawa zajęła 5 miejsce, a pod względem liczby zarejestrowanych uczestników znalazła się w pierwszej trzydziestce; liczba wydanych przez Centrum zaświadczeń o ukończeniu kursu wynosi ponad 800 sztuk,
- wydawanie „Kuriera Stryszawskiego”, gminnej gazety o charakterze społeczno-kulturalnym (od 2003 r. przez Babiogórskie Stowarzyszenie Zielona Linia),
- w 2008 r., po wcześniejszym przejęciu od Skarbu Państwa budynku dawnej leśniczówki, dworku pochodzącego z poł. XIX w., wpisanego do rejestru zabytków, rozpoczęto prace związane z rekonstrukcją i adaptacją obiektu na potrzeby Ośrodka Kultury i ekspozycji poświęconej tradycyjnym zabawkom drewnianym; od 2009 roku prace te realizowane są w ramach polsko-słowackiego projektu „Chrońmy dziedzictwo kulturowe gmin Gbelany i Stryszawa” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczospolita Polska – Republika Słowacka 2007 – 2013. Dofinansowanie projektu ze środków Unii Europejskiej wynosi dla polskiej strony 338.000 EUR.

Gmina Stryszów

Samorządowcy Gminy Stryszów na str. 52

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Stryszów posiada herb, flagę, banner i pieczęć.

Herb: W polu czerwonym na pagórze złotym drzewo lipowe, po prawej heraldycznej stronie drzewa postać modlącego się świętego Onufrego w barwach naturalnych, a po lewej heraldycznej stronie drzewa skrzyżowany młot z siekierą o styliskach złotych.

Flaga: Prostokątny płat o proporcjach 5:8, dzielony w pas w stosunku 1:3:1, w barwach czerwony, żółty, czerwony. Pośrodku tarcza herbowa z herbem gminy.

Najstarsze wzmianki o miejscowościach obecnej gminy Stryszów pochodzą z XIV-XVI w. Do 1792 r. tereny te należały do województwa krakowskiego. Po I rozbiórce Polski obszar ten znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego teren obecnej gminy Stryszów wchodził ponownie w skład województwa krakowskiego, będąc częścią powiatu z siedzibą w Wadowicach. Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 Stryszów i okolice zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należały do powiatu krakowskiego w dystrykcie krakowskim. Po II wojnie światowej miejscowości obecnej gminy powróciły do województwa krakowskiego, ponownie wchodząc w skład powiatu wadowickiego. Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. omawiany obszar znalazł się w granicach województwa bielskiego. Od reformy samorządowej w 1990 r. gmina Stryszów funkcjonuje w niezmiennym kształcie. Od 1999 r. ponownie wchodzi w skład powiatu wadowickiego w województwie małopolskim.

DORÓBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Ostatnie 20 lat stryszowskiego samorządu to okres dynamicznego rozwoju gminy, widoczny w dziesiątkach inwestycji, realizacji strategicznych wyzwań, zabiegania o środki finansowe krajowe i unijne, intensywny czas pracy władz samorządowych, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych. Dorobek gminy, w skład której wchodzi sześć wsi: Dąbrowka, Leśnica, Łękawica, Stronie, Stryszów i Zakrzów, uwzględniający najważniejsze przedsięwzięcia przedstawiony został w poniższym zestawieniu.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Sieć dróg na terenie gminy Stryszów stanowią drogi powiatowe, których administratorem jest Starostwo Powiatowe w Wadowicach (25,5 km), drogi gminne (40,5 km) oraz wewnętrzne, administrowane przez Urząd Gminy.

Panorama gminy Stryszów

Druga Stryszów – Rdzawki – Dąbrówka

Otwarcie drogi Stryszów – Rdzawki – Dąbrówka

Gmina podejmuje działania związane z poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez budowę nawierzchni współfinansowanie budowy chodników przy drogach powiatowych oraz nowych punktów oświetleniowych.

Sieć dróg gminnych została w znacznym stopniu zmodernizowana po powodziach w latach 1997–2001 oraz w 2009 r., podczas których w infrastrukturze gminnej zanotowano poważne straty. Na wielu drogach wykonano nowe nawierzchnie bitumiczne.

Znaczna część środków finansowych na te prace została pozyskana z rezerwy celowej budżetu państwa oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – Biura ds. Usuwania Skutków Powodzi. W latach 2003–2004 gmina uczestniczyła w programie przedakcesyjnym SAPARD, w ramach którego wykonano przebudowę drogi Łękawica – Zadziole oraz zmodernizowano plac gminny w centrum Stryszowa. Co roku gmina otrzymuje również środki finansowe z Funduszu Ochrony Środowiska Rolnych na remonty dróg dojazdowych do pól uprawnych.

Najważniejsze inwestycje drogowe zrealizowane w poszczególnych sołectwach gminy:

- Leśnica: Pustki, Syberia, Nogówka, Do Budki,
- Stronie: Przez Wieś do Potoczka, Do Dołka, Za Górą, Kamionka, Pod Sady,
- Zakrzów: Do Chełmu, Pod Las, Chodnik,
- Stryszów: Bugaj Stryszowski, Potoczek, Łęgi, Dział, Pod Kościół, Pod Chełm, Wajdówka, Rdzawki,
- Dąbrówka: Srokówka, Role, Do Rymarzy, Do Pawłowskiego, Ostałowa Dąbrowskie, Zagórskie,
- Łękawica: Strzałba, Role, Kornela, Do Pawlików, No Gory, Podgaje.

Gospodarka wodno-ściekowa, ochrona środowiska

Największym wyzwaniem dla gminy Stryszów było i jest rozwiązanie problemów związanych z gospodarką wodno-ściekową. Pierw-

sze inicjatywy, związane z budową oczyszczalni ścieków i kanalizacji gminy, pojawiły się początkiem lat dziewięćdziesiątych. Dzięki przemyślanym decyzjom radnych IV kadencji podjęta została w 2004 r. uchwała o budowie oczyszczalni ścieków w Stryszowie. Takie rozwiązanie było alternatywą dla forsowanej wcześniej koncepcji budowy 5 osobnych obiektów. Realizacja inwestycji wodno-kanalizacyjnych nabrała szybkiego tempa w okresie dwóch ostatnich kadencji. Szczególnie intensywne prace prowadzone były w latach 2005–2009, kiedy to wykonane zostały takie zadania inwestycyjne, jak:

- budowa zbiorczej, mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Stryszowie (2005/2006),
- budowa sieci kanalizacyjnej sołectwa Stryszów (2005/2006),
- budowa sieci kanalizacyjnej sołectwa Zakrzów (2006),
- budowa sieci kanalizacyjnej sołectwa Stronie (2006),
- budowa sieci kanalizacyjnej sołectwa Dąbrówka (2006),
- budowa sieci kanalizacyjnej sołectwa Łękawica etap I (2006–2008),
- budowa wodociągu sołectwa Dąbrówka (2005).

Duży wkład finansowy w realizację inwestycji kanalizacyjnych wniósł inwestor zbiornika Świnna Poręba – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Efektem realizacji w/w przedsięwzięć jest skanalizowanie 5 sołectw gminy i powstanie 93 km sieci kanalizacyjnej oraz budowa 43 km sieci wodociągowej.

Oświata

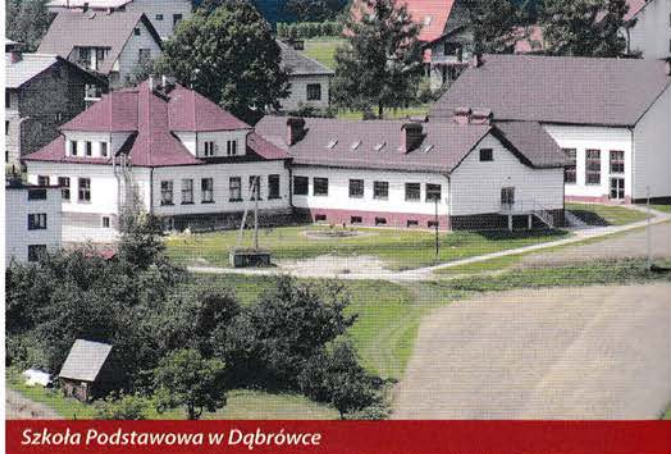
Obecnie na terenie gminy działają 4 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum, 2 przedszkola i 2 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. Prowadzenie zadań oświatowych samorząd gminy przejął w 1994 r. Funkcjonujące wówczas szkoły podstawowe posiadały skromną infrastrukturę. Tylko w jednej z nich, w Stroniu, znajdowały się wewnętrzne, skanalizowane sanitariaty, z pojedynczymi węzłami. W pozostałych placówkach dzieci musiały korzystać z położonych na zewnątrz „sławojek” - suchych sanitariatów. W większości szkół, ze względu na brak sal dydaktycznych, uczono na dwie zmiany, dzieci z młodszych klas wracały do domu późną porą, zimą często już po zmierzchu. Priorytetowym zadaniem władz samorządowych była w tej sytuacji rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej. Do naj-

Zbiorcza oczyszczalnia ścieków w Stryszowie

Szkola Podstawowa w Stryszowie

Szkola Podstawowa w Dąbrówce

ważniejszych inwestycji, zrealizowanych w ostatnim 20-leciu, zaliczyć można:

- rozbudowę Gimnazjum wraz z budową sali gimnastycznej w Zakrzowie (1998 – 2001),
- rozbudowę Szkoły Podstawowej w Łękawicy (1993 – 2001),
- budowę sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Stryszowie (1993),
- rozbudowę Szkoły Podstawowej w Stryszowie (1994 – 1998),
- rozbudowę Szkoły Podstawowej w Dąbrówce (1997 – 2003),
- adaptację pomieszczeń budynku szkolnego w Stryszowie na Przedszkole Samorządowe w Stryszowie (2001),
- rozbudowę Przedszkola Samorządowego w Stroniu (2007 – 2010),
- budowę sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Stroniu (2005 – 2006),
- remonty wszystkich budynków oświatowych.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stryszowie i Punkt Lekarski w Łękawicy. Budynek Ośrodka Zdrowia w Stryszowie powstał w latach 80. i jest na bieżąco remontowany i doposażony w sprzęt specjalistyczny. W ostatnich latach zrealizowane zostały następujące inwestycje:

- remont i dostosowanie sanitariatów dla potrzeb osób niepełnosprawnych (2007), wymiana stolarki (2009),
- budowa parkingu przed budynkiem Ośrodka Zdrowia (2009). Dokonano również zakupu:
- ultrasonografu i unitu stomatologicznego, sfinansowano z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej (2004 – 2005),
- elektrokardiogramu, sfinansowano przez gminę (2005),

Infrastruktura sportowo-turystyczna

Samorząd wspiera finansowo działalność klubów sportowych z terenu gminy. Doceniana jest również rola sportu w procesie wychowania dzieci i młodzieży. Znajduje to odbicie m.in. w zrealizowanych w okresie ostatniego 20-lecia inwestycjach w zakresie infrastruktury sportowej, takich jak:

- budowa boiska bitumicznego do piłki ręcznej w Zakrzowie (1991),
- budowa boiska bitumicznego do piłki ręcznej w Stroniu (1993),
- budowa boiska przyszkolnego w Łękawicy (1995),
- utworzenie drugiego boiska treningowego przy LKS Chełm Stryszów (2002),
- zabezpieczenie płyty głównej boiska w Stryszowie (2002),
- budowa boiska z bieżnią lekkoatletyczną w Zakrzowie (2001),
- budowa kompleksu sportowego w Łękawicy (2009 – 2013).

W zakresie infrastruktury turystycznej:

- oznakowano pieszne szlaki turystyczne, przy współpracy z PTTK Oddział Wadowice,
- utworzono 32-kilometrową trasę rowerową „Bursztynowy Szlak Rowerowy AMBER TRAIL Stryszów”; otwarta w 2001 r. trasa łączy w sobie turystykę kwalifikowaną, wypoczynkową, przygodową z walorami przyrodniczymi, pozwala poznać „smaki i barwy stryszowskich wsi”,
- utworzono „Bursztynowy Szlak Greenways” - część szlaku przebiega przez gminę; jest to szlak mający na celu inicjowanie, wspieranie i wzmacnianie działań społeczności lokalnych na rzecz zrów-

noważonego rozwoju regionów, położonych wzdłuż korytarza biegnącego od Budapesztu przez Kraków po Morze Bałtyckie; trasa łączy ciekawe miejsca, ludzi i ich inicjatywy, dzięki czemu można wspierać praktyczne działania związane z turystyką, dziedzictwem kulturowym, ekoturystyką i produktem lokalnym,

- w 2006 r. powstał „Małopolski Szlak Owocowy”, prowadzący przez sadownicze gminy województwa małopolskiego; na szlaku znajduje się gmina Stryszów, na terenie której oznakowano tabliczkami identyfikującymi gospodarstwa owocowe, w których można dokonać degustacji i zakupu owoców, przetworów owocowych domowej roboty oraz innych produktów pochodzenia lokalnego; w gminie zamontowano tablice główne szlaku, informujące o lokalizacji gospodarstw na jej terenie,
- utworzono „Ekomuzeum Stryszów – Szlak Przyrodznej Modlitwy” – szlak tętniący „boskim rytmem”, gdzie kierunek wędrówki wyznaczają dziesiątki przyrodznych kapliczek, krzyży i figur wotywnych, utworzony w 2006 r.; w 2008 r. na bazie tego szlaku utworzono Szlak Ks. Jana Twardowskiego, umieszczając przy kapliczkach kamienne głazy z wyrytymi cytatami z utworów poety,
- oznakowano atrakcje turystyczne gminy w ramach programu System identyfikacji atrakcji turystycznych IDENTUR (2003).

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

Systematyczny rozwój gminy i poprawa jej ładu przestrzennego możliwe były również dzięki dobrej współpracy z instytucjami i firmami realizującymi inwestycje zewnętrzne:

- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie uregulował i zabezpieczył wiele odcinków potoku Stryszówka, wykonując „kosze” kamiennie-siatkowe.
- Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie uregulował Potok Leśnicki i Cedron.
- Zakład Energetyczny w Wadowicach wymienił i wybudował kilka odcinków sieci energetycznej i stacje trafo, doprowadził prąd do oczyszczalni ścieków w Stryszowie i do zbiorników wyrównawczych wody w Dąbrówce.
- W latach 1992 – 1994 na terenie gminy wykonana została sieć gazowa o długości 130 km, czego efektem jest wykonanie 832 przyłączy, w tym 806 do gospodarstw prywatnych, a 26 do budynków użyteczności publicznej.
- Telekomunikacja Polska S.A zmodernizowała urządzenia telekomunikacyjne w budynku agronomówki i wykonała kilka światłowodowych odcinków sieci teletechnicznej m.in. Stryszów – Centrum – Wielkie Pole – Ligoczyzna – Rzeczki – Bugaj, Stronie – Centrum i Za Górą, Zakrzów – Pańskie, Leśnica. Gmina eksploatuje centralę telefoniczną o pojemności 888 numerów, do której przyłączonych jest 767 abonentów. Wskaźnik gęstości telefonicznej, liczony ilością abonentów na 100 mieszkańców, wynosi 11,25. Ponadto na terenie Gminy działa trzech operatorów telefonii komórkowej: ORANGE, ERA, PLUS GSM.
- Starania samorządu zaowocowały wybudowaniem przemiennika telewizyjnego, co poprawiło, w trudnym górzystym terenie, możliwości odbioru programów I i II TVP.

Budowa kanalizacji sanitarnej w Stryszowie

Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Stroniu

PLANY ROZWOJU GMINY

Plan rozwoju gminy określa Strategia Rozwoju Gminy Stryszów, opracowana przez liderów społeczności lokalnej na przełomie 1998/1999 r. pod kierunkiem ekspertów Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego z/s w Akademii Rolniczej w Krakowie.

Stworzona w tym dokumencie wizja gminy Stryszów do 2010 r., początkowo wydająca się mieć charakter czysto życzeniowy, została w ostatnich latach, co potwierdzają statystyki i analizy różnych instytucji oraz zdobyte wyróżnienia, w znacznym procencie zrealizowana. Potwierdzeniem tego jest dynamiczny rozwój i zmiana wizerunku gminy Stryszów.

Oprócz strategii rozwoju, gmina posiada też inne opracowania planistyczne i strategiczne, m.in.:

- „Kierunki rozwoju turystycznego Gminy Stryszów”, opracowane przez dr hab. Mariana Nowakowskiego,
- Koncepcja zagospodarowania turystycznego,
- Gminny Program Ekorozwoju,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stryszów,
- Planu Odnowy Wsi.

Dla osiągnięcia celów nakreślonych w wizji strategicznej samorząd gminy w swoich działaniach dąży do:

- aktywnej ochrony środowiska,
- poprawy komunikacji i bezpieczeństwa publicznego,
- doposażania działalności straży pożarnej,
- doskonalenia oświaty, wychowania i usług medycznych.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

- gminie Stryszów przyznano tytuł Samorządu Przyjaznego Szkole Uczącej Się, nadany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie (2007),
- pozyskano środki unijne na realizację projektu w ramach Programu Banku Światowego PAOW Podkomponent B2-Edukacja w wysokości 134.581,00 zł (2003 – 2004),
- Gimnazjum w Zakrzowie pozyskało środki unijne w kwocie 65.960 zł na realizację projektu „Szkoły Jagiellońskie” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006 i uzyskało tytuł „Szkoła Jagiellońska” (2007),
- Szkoła Podstawowa w Dąbrówce uzyskała tytuły: „Szkoły z klasą” (2004), „Szkoły Marzeń” (2006), „Szkoły Uczącej Się” (2007),
- Szkoła Podstawowa w Dąbrówce pozyskała środki Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 531.497,45 zł na realizację projektu pn. „Przedszkolaki Na Start – projekt równych szans” w ramach PO KL (2008),
- Gimnazjum w Zakrzowie pozyskało środki unijne na realizację projektu trzyletniego pn. „Szkoła wspiera – uczeń wybiera. Odważ się być mądrym!” w kwocie 461.489,47 zł z EFS w ramach PO KL,
- gmina pozyskała środki z budżetu państwa i województwa na realizację projektów edukacyjnych, tj.: „Jestem ze wsi”, „Już Pływam”, „Gmina przyjazna dzieciom”, „Uczeń na wsi”, „Małopolskie Remizy”, „Kapliczka”.

Sportowe

- organizacja cyklicznych kolarskich zawodów przełajowych, w tym Mistrzostw Małopolski,
- zdobycie w 2009 r. przez uczniów Szkoły Podstawowej w Stroniu III miejsca drużynowo i II indywidualnie w kraju w Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego; drużyna strońska pod opieką dyrektora Jana Gębala zajęła ponadto I miejsce w turnieju międzysportowym, I miejsce w powiecie i I miejsce w województwie.

Kulturalne

- utworzenie w 2006 r. „Ekomuzeum Stryszów – Szlaku Przydrożnej Modlitwy”, skupionego wokół unikalnych kapliczek i figur,
- wypromowanie cyklicznej imprezy rekreacyjno-sportowej „Piknik – Pożegnanie Lata”, która organizowana jest corocznie od 2000 r.; bogaty program imprezy ściąga do Stryszowa nie tylko mieszkańców gminy, lecz także wielu gości z sąsiednich miejscowości i regionu.

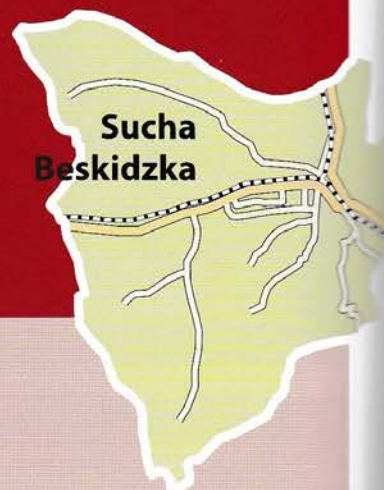
Inne

- od kilku lat gmina zajmuje czołowe miejsca w ogólnopolskim rankingu inwestycyjnym tygodnika samorządu lokalnego „Wspólnota” w kategorii gmin wiejskich,
- w latach 2005 – 2006 gmina Stryszów wybudowała jedną z najbardziej nowoczesnych zbiorczych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków o pojemności 600 m³/dobę, zlokalizowaną w Stryszowie,
- sukcesem gminy w 2005 r. było pozyskanie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR na realizację projektu pn. „Ochrona zlewni zbiornika wodnego „Świnna Poręba” budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków w Stryszowie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR w kwocie 3.324.991,67 zł,
- w latach 2004-2009 gmina zrealizowała szereg inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych, czego efektem jest skanalizowanie 5 sołectw i powstanie 93 km sieci kanalizacyjnej oraz budowa 43 km sieci wodociągowej,
- gmina Stryszów jest piątą gminą wiejską w Polsce, która posiada certyfikat Rejestracji Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001-2000; głównym celem wdrożenia Certyfikatu ISO w Urzędzie Gminy jest poprawa jakości pracy, zapewnienie profesjonalnej i rzetelnej obsługi patentów.

Nagrody i wyróżnienia

- nadanie gminie tytułu „Samorządu Przyjaznego Szkole Uczącej Się” (2007),
- uzyskanie przez Urząd Gminy certyfikatu jakości ISO 9001-2000 (2007),
- X miejsce w kraju, w kategorii gmin wiejskich, w rankingu inwestycyjnym tygodnika samorządu lokalnego „Wspólnota”, obejmującym lata 2004 – 2006 (2007),
- III miejsce w kraju w rankingu inwestycyjnym tygodnika samorządu lokalnego „Wspólnota”, obejmującym lata 2005 – 2007; Wójt gminy Stryszów odebrał z rąk redaktora naczelnego tego pisma – Janusza Króla statuetkę Kazimierza Wielkiego (2008),
- VI miejsce w kraju w rankingu inwestycyjnym tygodnika samorządu lokalnego „Wspólnota”, obejmującym lata 2006 – 2008 (2009).

Miasto Sucha Beskidzka

Samorządowcy Miasta Sucha Beskidzka na str. 56

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Miasto Sucha Beskidzka posiada herb.

Herb: Herbem jest „Starykoń” tj: w polu czerwonym, kroczący w prawo po zielonej murawie biały koń, w czarnym poprzegu o złotych kopytach.

Sucha została lokowana w 1405 r. Należała wówczas do księstwa oświęcimskiego, a następnie zatorskiego. Z chwilą inkorporacji tego ostatniego do Rzeczypospolitej w 1564 r. znalazła się w granicach województwa krakowskiego, zaś po I rozbiórce Polski w 1772 r. została włączona do Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należała do Królestwa Galicji i Lodomerii. W tym czasie w 1896 r. oficjalnie uzyskała status miasta. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Sucha znalazła się w granicach województwa krakowskiego, wchodząc w skład powiatu żywieckiego (1918–1923 i 1932–1939) i makowskiego (1924–1932). Po agresji Niemiec hitlerowskich na Polskę w 1939 r. miasto zostało przyłączone do Rzeszy Niemieckiej, należąc do okręgu żywieckiego w rejencji katowickiej prowincji Górny Śląsk. Po II wojnie światowej Sucha znalazła się ponownie w województwie krakowskim, stanowiąc część powiatu żywieckiego. W 1956 r. została siedzibą odrębnego powiatu suskiego. W 1964 r. miasto przyjęło oficjalnie nazwę Sucha Beskidzka. Po reformie administracyjnej, likwidującej powiaty i tworzącej nowe, mniejsze województwa, w 1975 r. Sucha Beskidzka weszła w skład województwa bielskiego. Od 1999 r. ponownie jest miastem powiatowym dla powiatu suskiego, należącego do województwa małopolskiego.

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Sucha Beskidzka pełni rolę centrum życia gospodarczego, kulturalnego i oświatowego w powiecie suskim. Miasto realizuje cele, które służą rozbudowie i modernizacji infrastruktury miejskiej, wpływając tym na poprawę standardu życia mieszkańców. Sucha Beskidzka, po 20 latach działalności samorządu gminnego, ma obecnie oblicze miasta nowoczesnego i w pełni otwartego na nowe idee. Największa transformacja miasta nastąpiła w okresie ostatnich 10 lat. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z osiągnięć inwestycyjnych gminy, które miały istotny wpływ na rozwój i zmianę wizerunku miasta.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Układ komunikacyjny w gminie stanowią:

1. Droga krajowa Nr 28 (ul. Makowska i ul. Wadowicka) oraz droga wojewódzka nr 956 (ul. Role, Mickiewicza, Piłsudskiego). Dzięki porozumieniu gminy z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Krakowie zrealizo-

Panorama miasta Sucha Beskidzka

Oczyszczalnia ścieków

Pasaż handlowy

wany został remont kapitalny ulic: Mickiewicza i Piłsudskiego. Również przy tej drodze, ze środków gminy i województwa wykonano modernizację ciągów pieszych (ul. Piłsudskiego i część ul. Mickiewicza). Przy ul. Mickiewicza wydzielona została ścieżka rowerowa. Na dwóch skrzyżowaniach z ulicą Mickiewicza – ul. Handlowej i Przemysłowej oraz ul. Kościelnej i Rynek – zamontowano sygnalizację świetlną.

2. Drogi powiatowe o długości 9.864 m. Przy współfinansowaniu gminy wykonano nowe nawierzchnie asfaltowe na drogach powiatowych, tj. na ul. Kościelnej, Przemysłowej, Batalionów Chłopskich, Rynek oraz 700 m odcinka ul. Błądzonka. Wybudowano nowy most na potoku Błądzonka w ciągu ul. Przemysłowej. Inwestycję zrealizowało Starostwo Powiatowe przy udziale gminy.

3. Drogi gminne i wewnętrzne. Drogi gminne, o łącznej długości 8.374 m, zostały zmodernizowane i wyremontowane niemal w 100%. Do największych inwestycji należą: realizacja mostu na Stryszawce (1996), budowa nowej ul. Szczepkowskiego, przebudowa ul. Goetla, ul. Błądzonka – Lipie oraz ul. 3 Maja, kompleksowe modernizacje ulic: dr Zofii Karaś, Starzeńskiego, Konopnickiej, Nad Skawą, Zielonej, Ogrodowej. Poddano też remontom i modernizacjom większość dróg wewnętrznych, których łączna długość wynosi ponad 50 km.

4. Zmodernizowano zabytkowe centrum miasta w obrębie rynku, w ramach tej inwestycji wyremontowano chodniki, uporządkowano zieleń, wymieniono oświetlenie i wprowadzono elementy małej architektury w postaci stylizowanych słupów, ławek i znaków informacyjnych. Przebudowano parkingi przy Urzędzie Miejskim, w rynku, ponadto gmina współfinansowała modernizację górnego parkingu przy Szpitalu Rejonowym.

Gospodarka wodno-ściekowa, ochrona środowiska

Ochrona środowiska należy do najważniejszych zadań gminy, która koncentruje ogromny wysiłek na realizacji temu służących inwestycji. Najważniejsze z nich to:

- oddanie do użytku oczyszczalni ścieków (1994) oraz Rejonowej Sortowni i Składowiska Odpadów, zrealizowanej przez Związek Gmin Dorzecza Górnej Skawy (2003),
- rekonstrukcja wału przeciwpowodziowego na lewym brzegu Stryszawki o długości 700 m; zadanie to w 80% sfinansowane zostało ze środków Unii Europejskiej (2004),

- rekultywacja starego wysypiska śmieci, dzięki funduszom europejskim, pochodzącym z programu PHARE i środkom z budżetu gminy (2005),
- modernizacja Rejonowej Oczyszczalni Ścieków, inwestycję sfinansowano z funduszy europejskich, dotacji z budżetu państwa oraz ze środków własnych gminy, kosztem prawie 5 mln zł (2007),
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej; obecny poziom skanalizowania miasta wynosi ponad 75%
- sukcesywnie realizowana rozbudowa miejskiej sieci wodociągowej, dzięki czemu dzisiaj ponad 80% mieszkańców miasta korzysta z wody miejskiej,
- realizacja przepompowni wody na Błądzonce (1999),
- odbudowa całkowicie zniszczonego wskutek powodzi ujęcia wody pitnej dla miasta na Stryszawce; koszt inwestycji, w 70% współfinansowanej ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, wyniósł ok. 1,3 mln zł (2001),
- oddanie do użytku w 2006 r. pierwszego w Polsce i najnowocześniejszego w Europie systemu uzdatniania wody za pomocą filtrów membranowych (2006),
- rozbudowana sieć wodociągowa, uzupełniana jest realizowanymi przez gminę studniami głębinowymi, które powstały w rejonach ul. Kamienne oraz osiedli Pikieta i Podksiężę,
- rozbudowa sieci gazowej, której łączna długość sieci gazowej wynosi ponad 6.000 m,
- modernizacja kotłowni w Urzędzie Miejskim, Miejskiej Przychodni Zdrowia, Zespole Szkół im. Jana Pawła II, Bibliotece Suskiej, Miejskim Przedszkolu Samorządowym; stare kotłownie węglowe zastąpiono gazowymi,
- realizacja termomodernizacji budynków miejskich.

Oświata

Sucha Beskidzka jest centrum życia oświatowego. Uczy się tu i studiuje ok. 6000 dzieci i młodzieży. W mieście działalność prowadzą:

- dwie szkoły wyższe: Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii oraz Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych - filia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie,
- trzy szkoły średnie: Zespół Szkół Ogólnokształcących im. M. Skłodowskiej-Curie, Zespół Szkół im. W. Goetla i Zespół Szkół im. W. Witosa,

Zespół Szkół Szkoła Podstawowa nr 1 i Gimnazjum im. Jana Pawła II

Fontanna jubileuszowa

Kryta Pływalnia

- Zespół Szkół Szkoła Podstawowa nr 1 i Gimnazjum im. Jana Pawła II, Szkoła Podstawowa nr 2 i jej Filia na Bładzonce,
- Miejskie Przedszkole Samorządowe,
- Miejska Świetlica Profilaktyczna.

Działa także Niepubliczne Przedszkole „Bajkowe Ranczo”.

Do najważniejszych inwestycji oświatowych zrealizowanych przez gminę należą:

- nadbudowa piętra na budynku Szkoły Podstawowej nr 1 na potrzeby Gimnazjum (2001),
- kompleksowa termomodernizacja budynków: Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 2 oraz jej Filii, Miejskiego Przedszkola Samorządowego, polegająca na wymianie stolarki okiennej i ociepleniu obiektów,
- remont przyziemnej kondygnacji budynku Szkoły Podstawowej nr 2 wraz z przebudową CO i instalacji elektrycznej oraz odbudowa i modernizacja otoczenia szkoły wraz z ogrodzeniem i nawierzchnią boiska sportowego po powodzi w 2005 r.,
- budowa Miejskiej Świetlicy Profilaktycznej przy ul. Handlowej; w jej efekcie świetlica ma do dyspozycji budynek o powierzchni 200 m², zagospodarowano również jej otoczenie, powstał plac zabaw,
- remont pomieszczeń dawnej siedziby Biblioteki Pedagogicznej przy ul. Piłsudskiego, a następnie przekazanych Bibliotece Suskiej na działalność statutową,
- adaptacja pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej nr 2 na potrzeby filii biblioteki,
- gruntowna modernizacja pomieszczeń Biblioteki Suskiej (2009).

Ochrona zdrowia

Wizytówką miasta jest prężnie działający Szpital Rejonowy im. dr Jana Gawlika, świadczący usługi na bardzo wysokim poziomie, będący jednocześnie jednym z największych zakładów pracy w mieście i powiecie. Placówką prowadzoną przez miasto od 1998 r. jest Miejska Przychodnia Zdrowia. W budynku zrealizowano wiele inwestycji, począwszy od przebudowy wejścia głównego, remontu holu i pomieszczeń, poprzez termomodernizację budynku i wymianę okien.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

- budowa Krytej Pływalni, zrealizowana dzięki porozumieniu gminy i Starostwa Powiatowego, które współfinansowały ją w równych częściach; całkowity koszt inwestycji wyniósł ok. 8,5 mln zł (2005),
- budowa hali sportowej przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II, modernizacja dawnej sali gimnastycznej szkoły i zaplecza sanitarnego dla obu obiektów; całkowity koszt inwestycji wyniósł 1,7 mln zł (2004),
- budowa kompleksu sportowego boisk „Orlik 2012”, w którego skład wchodzi boisko do piłki nożnej oraz boiska do koszykówki i siatkówki wraz z budynkiem socjalnym; całkowity koszt inwestycji wyniósł ponad 1,3 mln zł, z czego blisko połowa pokryta została z budżetu państwa i województwa małopolskiego (2009),
- wykonanie modernizacji trybun i zamontowanie ok. 500 plastikowych siedzisk oraz wykonanie remontu budynku socjalnego na stadionie Miejsko-Kolejowego Klubu Sportowego Babia Góra Sucha Beskidzka,
- współpraca z Oddziałem „Ziemi Babiogórskiej” PTTK w Suchej Beskidzkiej przy znakowaniu pieszych szlaków turystycznych, utworzenie i oznakowanie 5 tras rowerowych oraz oznaczenie

Kompleks sportowy „Orlik 2012”

najważniejszych obiektów Miejskiego Szlaku Turystyczno-Krajoznawczego w formie tablic informacyjnych; oznakowanie atrakcji turystycznych w ramach programu IDENTUR – 2003; przez miasto przebiega Bursztynowy Szlak Greenways oraz Szlak Architektury Drewnianej.

Inne

- wykonanie wielu prac remontowych na terenie przejętego w 1996 r. od Skarbu Państwa zespołu zamkowo-parkowego, obejmujących m.in. odrestaurowanie w 2000 r., przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, XVII-wiecznej polichromii w kaplicy zamkowej; realizacja częściowego remontu elewacji i pomieszczeń zamku; uporządkowanie zieleni w parku zamkowym, wykonanie ścieżek i alejek oraz bramy wejściowej; drugie piętro południowo-wschodniego skrzydła zamku zostało wydzierżawione Wyższej Szkole Turystyki i Ekologii, która dokonała jego gruntownej przebudowy,
- sukcesywna rozbudowa sieci oświetleniowej i modernizacja oświetlenia poprzez wymianę lamp na energooszczędne; na terenie miasta jest obecnie zlokalizowanych ok. 1000 punktów świetlnych,
- budowa budynku z dziewięcioma mieszkaniami socjalnymi przy ul. Makowskiej,
- odnowa elewacji, termomodernizacja oraz modernizacja wnętrza budynku Urzędu Miejskiego wraz z przebudową wejścia głównego,

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

W Suchej Beskidzkiej bardzo dobrze rozwijają się małe i średnie przedsiębiorstwa. W rejestrze ewidencji działalności gospodarczej gminy jest zarejestrowanych ok. 1000 firm. W ciągu 20 lat istnienia samorządu wiele firm, konsekwentnie inwestując w swój rozwój, osiągnęło znaczącą pozycję rynkową. Na uwagę zasługuje Firma Fideltronik, zatrudniająca ok. 700 osób. Wizerunek gminy, ład przestrzenny, podniesienie poziomu jakości infrastruktury uległy również poprawie dzięki współpracy z zarządcami i realizatorami inwestycji zewnętrznych, tj. Zarządem Gospodarki Wodnej (regulacja dolnego odcinka potoku Zasygniczanka, zabezpieczenie brzegów rzeki Skawa, regulacja potoku Bładzonka), Zakładem Energetycznym (modernizacja sieci energetycznej, stacji trafo), Telekomunikacją Polską S.A. (realizacja nowej centrali cyfrowej, realizacja linii światłowodowych, rozbudowa sieci kablowej podziemnej do wszystkich odległych przysiółków; na terenie miasta działa ponadto czterech operatorów telefonii komórkowej: ORANGE, ERA, PLUS GSM, PLAY), Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem (doprowadzenie głównej nitki sieci gazowej do miasta).

PLANY ROZWOJU GMINY

Plany rozwoju ujęte zostały w dokumentach o znaczeniu strategicznym dla gminy, tj.: w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy oraz Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Główny kierunek rozwoju jest nastawiony na utworzenie gminy nowoczesnej, przyjaznej mieszkańcom, atrakcyjnej turystycznie, dbającej o środowisko, z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Głównymi,

Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej

zaplanowanymi zadaniami, których realizacja przyczyni się do dalszego rozwoju, są:

- budowa drogi wewnętrznej na terenach „Dąbie” w celu aktywizacji terenów inwestycyjnych,
- rewitalizacja terenu os. Beskidzkiego wraz z modernizacją systemu ciepłowniczego,
- dalsza rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz realizacja projektu dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie rozbudowa kanalizacji byłaby już niemożliwa, do osiągnięcia poziomu 100%, skanalizowania gminy,
- dalsza rozbudowa sieci wodociągowej oraz realizacja studni głębinowych jako alternatywnego źródła wody,
- modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia miejskiego,
- dalsza modernizacja dróg miejskich, budowa nowych rozwiązań komunikacyjnych,
- budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2,
- realizacja wyciągu narciarskiego „Cholerne” w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego,
- rewitalizacja Obszaru Turystyki i Rekreacji przy ul. Zielonej,
- budowa Centrum Sportu i Rekreacji „Babia Góra”,
- budowa sali widowiskowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- budowa sieci szerokopasmowej i powstanie hotspotów.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

Uczniowie suskich szkół podstawowych i gimnazjum brali udział w licznych konkursach i turniejach. Ich najważniejsze osiągnięcia to m.in.:

- I miejsce w eliminacjach wojewódzkich Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego,
- II miejsce w międzynarodowym konkursie plastycznym pn. „Katastrofy i ich zapobieganie”,
- III miejsce w Międzynarodowym Konkursie „Kangur Matematyczny”,
- III miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Języka Niemieckiego.

Uczniowie byli ponadto finalistami wielu konkursów i olimpiad wojewódzkich, a także powiatowych, z takich przedmiotów, jak: biologia, geografia, chemia, matematyka, język polski i języki obce, oraz w konkursie „Leonardo” i konkursach recytatorskich.

Sportowe

W mieście działa 8 stowarzyszeń sportowych. Są to: Miejsko-Kolejowy Klub Sportowy Babia Góra, Liga Obrony Kraju oraz powstałe w latach 1990–2008: Beskidzki Klub Karate (1997), Ludowy Klub Sportowy Technik (1997), Łucznicze Towarzystwo Sportowe Zamek Suski (2000), Uczniowski Klub Sportowy Mechanik (2002), Uczniowski Klub Sportowy Gladiator (2007), Uczniowski Klub Sportowy Jasień (2008). Do końca 2008 r. działał także Harcerski Klub Sportowy (1995).

Zawodnicy tych klubów odnosili znaczące sukcesy sportowe, m.in. zajmując miejsca medalowe na: Mistrzostwach Europy w Łucznictwie, Mistrzostwach Polski Juniorów w Łucznictwie, Mistrzostwach Polski Juniorów w Narciarstwie, Mistrzostwach Polski w Kick-boxingu, Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Łucznictwie, oraz w: Międzynarodowych Turniejach o Złotą Ciupagę Górską w Łucznictwie, Halowych Mistrzostwach Polski Juniorów w Łucznictwie, Ogólnopolskim Turnieju Juniorów w Łucznictwie i Ogólnopolskim Turnieju Juniorów Karate Seido.

Największą imprezą sportową organizowaną w mieście od 1999 r. jest Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Memoriał Henryka Łasaka”.

Kulturalne

Działalność kulturalną w Suchej Beskidzkiej organizują i prowadzą miejskie instytucje kultury: Miejski Ośrodek Kultury-Zamek, Biblioteka Suska im. dr Michała Żmigrodzkiego i Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej.

Pod egidą Miejskiego Ośrodka Kultury-Zamek działają następujące zespoły: Zespół Muzyki Dawnej im. Gaspare Castiglione (1998), Miejski Chór „Jasień” (2002), Chór „Glissando Appassionato” (2003), Miejska Orkiestra Dęta (2004), Zespół Regionalny „Ziemia Suska” (2005) oraz „Mała Ziemia Suska” (2006). Zespoły te odnosiły w ostatnich latach liczne sukcesy podczas przeglądów i festiwali o zasięgu zarówno lokalnym, jak i krajowym.

W mieście organizowane są cyklicznie stałe imprezy kulturalne:

- Suskie Spotkania z Folklorem (od 1995), połączone z Dniami Ziemi Suskiej (od 2008),
- Dni Muzyki na Zamku (od 1996),
- Koncerty Noworoczne (od 2004),
- Festiwal Pieśni Patriotycznej „To Polska – Moja Ojczyzna” (od 2008).

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, która w 2006 r. otrzymała nazwę Biblioteka Suska im. dr Michała Żmigrodzkiego, corocznie powiększa swój księgozbiór. W ostatnim roku, dzięki dokonanej remoncie i modernizacji, jest bardziej funkcjonalna i dostępna dla czytelników. Obecnie posiada 2 filie: w Szpitalu Rejonowym oraz na ul. Zasyprnickiej.

W 2007 r. zainaugurowało działalność Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej, które ma swoją siedzibę w południowym skrzydle zamku. Muzeum, poza ekspozycją stałą, związaną z historią miasta i parafii suskiej oraz kolekcją malarstwa nowożytnego, prezentuje wystawy czasowe o dużej wartości historycznej. W 2009 r. zorganizowało wystawę rysunku i grafiki pn. „Pro Fide Et Patria” oraz wystawę numizmatyczną „Pieniądz w historii”. Poza działalnością wystawienniczą Muzeum prowadzi działalność naukową i zajęcia edukacyjne.

Inne

- od 1995 r. Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej wydaje czasopismo – miesięcznik samorządowy „Ziemia Suska”,
- współpraca z miastami partnerskimi: Fromborkiem (od 2005), Jaszbereny na Węgrzech (od 2004) oraz Cerialo we Włoszech (od 2007),
- przynależność i uczestnictwo w pracach stowarzyszeń: Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski (od 1991), Stowarzyszenie Samorządowe Centrum Przedsiębiorczości i Rozwoju (od 1994), Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich (1995), Związek Dorzeczka Górnej Skawy – Świnna Poręba (od 1997), Koalicja Marek Ziem Górskich (od 2008).

Nagrody i wyróżnienia

- Miasto trzykrotnie zostało nagrodzone Statuetką Kazimierza Wielkiego w Ogólnopolskim Rankingu Inwestycyjnym (2003, 2004, 2005); zdobyło dwukrotnie II i raz III miejsca w Polsce wśród miast powiatowych.
- Laureat konkursu „Mądra Gmina” (2004 i 2006).
- Laureat konkursu „Ekologiczna Gmina Województwa Małopolskiego” – zdobywca EKO PRIX 2006,
- Zdobywca tytułu „Gmina Przyjazna Środowisku” (Laureat Narodowego Konkursu „Przyjaźni Środowisku”) (2004, 2005, 2006).
- Tytuł Lider Inwestycji w plebiscycie Euro-Gmina 2005–2006.
- Wyróżnienie w plebiscycie „Trzy Korony Małopolski” (2006).
- Zdobywca tytułu „Mecenas Polskiej Ekologii” (2008).
- Laureat Rankingu Samorządów „Rzeczypospolitej” w kategorii Najlepsza Gmina Miejska (2008).
- 7 miejsce w rankingu „Perła w Koronie Małopolski – Zamek w Suchej Beskidzkiej” (2008).
- 3 miejsce i tytuł Najlepsza Gmina „Srebrna Płyta Chodnikowa za 2008 rok” w II Konkursie „Bezpieczne Drogi w Małopolsce – budujemy chodniki i ścieżki rowerowe”.
- 2 miejsce w rankingu „Europejska Gmina, Europejskie Miasto w Województwie Małopolskim 2009”.

Gmina Zawoja

Samorządowcy Gminy Zawoja na str. 58

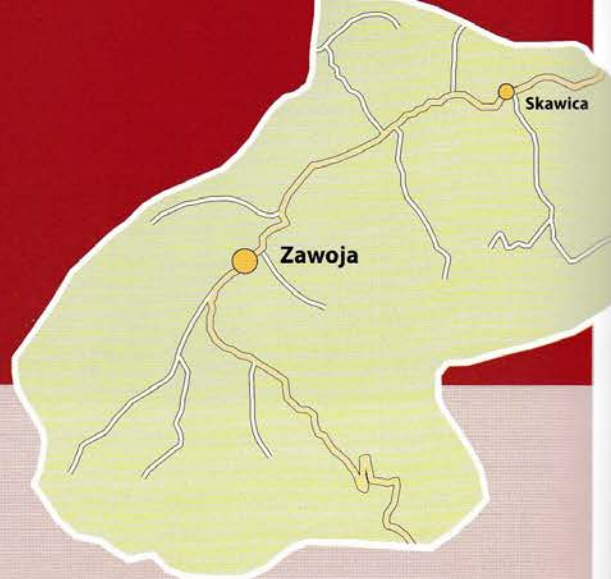

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Zawoja posiada herb i flagę.

Herb: W polu tarczy dzielonym trzykrotnie w lewy skos w kolorach błękitny, zielony i czerwony dwoje skrzyżowanych grabi złotych.

Flaga: Prostokątny płat dzielony w pas w stosunku 1:1:1, w barwach błękitny, zielony, czerwony.

Jako pierwsza powstała pod koniec XVI w. Skawica, nieco później górna część tej wsi wyodrębniła się, tworząc Zawoję. Do 1772 r. obie wsie pozostawały w granicach województwa krakowskiego. Po I rozbiórze Polski obszar ten znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w okresie dwudziestolecia międzywojennego obszar obecnej gminy Zawoja wchodził w skład województwa krakowskiego, będąc częścią powiatu z siedzibą w Myślenicach (1918–1923), Makowie Podhalańskim (1924–1932) i Wadowicach (1932–1939). Podczas okupacji hitlerowskiej 1939–1945 Zawoja i Skawica zostały włączone do Generalnego Gubernatorstwa i należały do powiatu nowotarskiego w dystrykcie krakowskim. Od 1945 r. obszar obecnej gminy Zawoja znalazł się ponownie w województwie krakowskim, należąc do powiatu wadowickiego (1945–1956) i suskiego (1956–1975). Po reformie administracyjnej i likwidacji powiatów

w 1975 r. znalazł się w granicach województwa bielskiego. Od 1999 r. gmina Zawoja ponownie wchodzi w skład powiatu suskiego w województwie małopolskim.

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Zawoja należy do ścisłego grona największych ośrodków turystycznych w polskich górach. Stało się to możliwe za sprawą rozbudowy infrastruktury turystycznej i bazy noclegowo-gastronomicznej, jak również podnoszenia poziomu usług i poszerzenia oferty. Dzisiaj gmina może przyjąć jednorazowo przeszło 3000 gości. To właśnie turystyka jest siłą napędową jej rozwoju. Wiele inwestycji i przedsięwzięć, zrealizowanych w latach 1990–2010, przyczyniło się do tego, że dziś gmina, w skład której wchodzi dwie wsie: Skawica i Zawoja, jest nowoczesnym ośrodkiem o rozbudowanych funkcjach usłu-

Zawoja Górna

Plac im. Jana Pawła II w Skawicy

Ośrodek Zdrowia w Skawicy

wo-handlowych i edukacyjnych. Zmiany jakie nastąpiły w tym okresie możliwe były dzięki działaniom władz samorządowych i – przede wszystkim – dzięki gospodarności, zaradności i zapobiegliwości mieszkańców.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Podstawowy układ komunikacyjny w gminie stanowią:

- Droga wojewódzka nr 957.** W ostatnich dwóch latach jest gruntownie przebudowana, otrzymała nie tylko nową nawierzchnię, ale także podbudowę, ma nowe profile i odwodnienie na całej długości. Przebudowano także skrzyżowania z drogami powiatowymi, w Zawoi Górnej powstało rondo. Gmina wybudowała przy tej drodze 7,8 km nowego chodnika, pozyskując na ten cel 115.423,10 EUR z funduszu Phare Inred. Dalsze 13 km przebudowano w partnerstwie z Zarządkiem Dróg Publicznych.
- Drogi powiatowe** o łącznej długości 27,3 km, przy których wspólnie z Powiatem wybudowano nowe chodniki: z Zawoi Widły do Zawoi Barańcowa i w Skawicy, od skrzyżowania z drogą wojewódzką do cmentarza, razem 3 km. Drogi powiatowe to:
 - droga Zawoja – Markowa,
 - droga Koszarawa – Zawoja Wełcza,
 - droga Zawoja – Stryszawa,
 - droga Grzechynia – Zawoja,
 - droga Zawoja – Sucha Góra,
 - droga Skawica – Juszczyń.
- Drogi gminne.** W ostatnich latach wykonano i wyremontowano 70 km dróg, wykonując nową podbudowę i nawierzchnię asfaltową, emulsyjną, lub bitumiczno-mineralną. Modernizacja drogi gminnej Zawoja Przysłop – Lachy w 2006 r. kosztowała 702.379,27 zł. Z tej sumy z budżetu gminy wydano 210.713,78 zł, dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosło 421.427,56 zł, pozostała część pochodziła z budżetu państwa (70.237,93 zł). Budowano także i modernizowano drogi dojazdowe do gruntów rolnych ze środków pozyskanych na ten cel z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. W ciągu ostatnich 20 lat zrealizowanych zostało szereg inwestycji związanych z oświetleniem dróg gminnych i powiatowych. Zdołano także odremontować prawie wszystkie mosty, w tym:
 - wybudowano nowy most na potoku Jałowiec do przysiółka Koliste,

- most na Bębnach Górnych otrzymał nową nawierzchnię drewnianą,
 - przeprojektowano i przebudowano most na Bębnach Dolnych, otrzymał on betonową podłogę i trwałe barierki,
 - odremontowano most obok Zakładu Energetycznego,
 - Starostwo Powiatowe wykonało nowy most na potoku Wełczówka, a kolejny jest obecnie w budowie,
 - wspólnie z Nadleśnictwem z Suchej Beskidzkiej zaprojektowano i wybudowano nowy most na potoku Sikorówka, do przysiółka Za Polaną,
 - zaprojektowano i wykonano gruntowną przebudowę mostu na rzece Skawicy obok remizy OSP w Zawoi Centrum,
 - Starostwo Powiatowe odremontowało most na rzece Skawica w Zawoi Gołyni,
 - na podstawie opracowanego projektu gruntownie przebudowano most na rzece Skawicy, do przysiółka Sitkówka,
 - nową nawierzchnię betonową otrzymał most na rzece Skawicy, u Uperta w Skawicy Górnej,
 - odremontowano kładki piesze: obok szkoły w Zawoi Centrum, u Sałaciaków oraz do przysiółka Sitkówka.
- Gmina wybudowała również w ostatnich latach nowe parkingi:
- w Zawoi Centrum, obok cmentarza,
 - w Skawicy, obok kościoła,
 - w Zawoi Wilcznej, na miejscu dawnej Jakubówki,
 - miejsca postojowe na terenie starej szkoły w Skawicy.

Gospodarka wodno-ściekowa, ochrona środowiska

Pierwsze projekty związane z budową kanalizacji w gminie Zawoja opracowano w latach 80. Władze gminy pierwszej kadencji mimo różnych trudności i dylematów postanowiły ukończyć rozpoczętą budowę oczyszczalni ścieków w Zawoi Widły, dodatkowo zbudowano 8 km kolektora. W następnych latach przystąpiono do budowy kolektorów ściekowych w Zawoi Górnej. Część z nich wybudowano w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne na projekty:

- „Budowa kanalizacji sanitarnej Zawoja Podryżowane”, wsparcie z programu SAPARD, w wysokości 143.448,52 zł, wykonano 850 m kanalizacji i 16 przyłączy.
 - „Budowa kolektora sanitarnego Małe Widły”, wartość projektu 80.377,35 zł, wsparcie w ramach SAPARD 59.881,13 zł; wykonano 386 m kolektora i 6 przyłączy.
- Powstała również biologiczna oczyszczalnia ścieków w Zawoi Centrum, a następnie kolektor ściekowy. Po oddaniu do użytku hali

Ośrodek Zdrowia w Zawoi Centrum

Zespół Szkół w Skawicy

Hala widowiskowo-sportowa w Zawoi Centrum

Kompleks sportowy „Orlik 2012” w Zawoi

sportowej oczyszczalnia została rozbudowana o kolejny bioblok. W latach 1990-1994 wybudowano od podstaw nowe ujęcie wody pitnej w Zawoi Czatoży. W kolejnych latach rozbudowywano sieć wodociągową, również na to zadanie pozyskano środki zewnętrzne, umożliwiające realizację projektów:

- „Budowa wodociągu Małe Widły”, wartość projektu 52.905,72 zł, wsparcie w ramach programu SAPARD w kwocie 39.414,76 zł; 530 m sieci wodociągowej.
- „Budowa wodociągu wiejskiego Zawoja Widły – Centrum etap II”, wartość projektu 345.322,56 zł, wsparcie z Banku Światowego 103.596,77zł.

W 2009 r. wykonano odwierty dla pozyskania wód głębinowych w celu poprawy jakości wody na ujęciach: Zawoja Czatoża i Zawoja Centrum.

Oświata

Do szkół podstawowych w gminie uczęszcza 680 uczniów. Uczą się w sześciu szkołach podstawowych i 2 filiach. Do trzech gimnazjów chodzi 388 uczniów. Ponadto gmina prowadzi liceum ogólnokształcące dla 85 osób i przedszkole samorządowe dla 60 dzieci. Opieką przedszkolną objętych jest ogółem 166 dzieci.

Po przejściu przez gminę zadań oświatowych energicznie przystąpiono do poprawy warunków pracy dla nauczycieli i nauki dla uczniów. Najważniejsze ze zrealizowanych zadań to:

- Przy Zespole Szkół w Skawicy wybudowano pełnowymiarową salę gimnastyczną wraz z przewiązką. Zmieniono dach płaski na dwuspadowy, ocieplono stropy i ściany, wymieniono stolarkę okienną i drzwi wejściowe do budynku, położono nową elewację. Uporządkowano otoczenie szkoły: przebudowano boisko do piłki ręcznej i nożnej, urządzono parking dla nauczycieli i rodziców uczniów, postawiono nowe ogrodzenie, powstały nowe chodniki i schody główne do budynku. Przeprowadzono remont generalny kotłowni, zastępując kotły koksowe na kotły spalające ekogroszek. Odnowiono także sale lekcyjne i korytarze szkolne. Wszystkie te prace były możliwe dzięki pozyskanyim środkom zewnętrznym. Na przebudowę dachu z Banku Światowego otrzymano 104.864,00 zł, na remont kotłowni również z Banku Światowego 54.450,00 zł, a 280.148,00 zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Ramach Sektorowego Programu Operacyjnego.
- W punkcie filialnym w Suchej Górze wykonano łazienki, przeprowadzono gruntowny remont sal lekcyjnych, uporządkowano otoczenie szkoły.
- W budynku filii w Zawoi Wełczy wykonano: nowe pokrycie dachu, wymianę okien na parterze budynku i drzwi wejściowych, przebudowę kotłowni.
- Przeprowadzono gruntowny remont budynku szkoły w Zawoi Mosorne. Płaski dach zastąpiono dwuspadowym, ocieplono stropy i ściany, wymieniono okna i drzwi wejściowe do budynku, wymieniono kotły centralnego ogrzewania. Zmieniło się otoczenie szkoły, powstały nowe chodniki i boisko wielofunkcyjne. Rozwiązano problem odprowadzenia nieczystości płynnych. Część budynku zaadaptowano na przedszkole samorządowe.
- W Zespole Szkół w Zawoi Centrum przeprowadzono gruntowne prace remontowe. Zmieniono pokrycie dachu, wymieniono stolarkę okienną, przeprowadzono remont sal lekcyjnych. Wielkie nakłady pochłonął drugi budynek, w którym wymieniono ściany zewnętrzne, okna, pomalowano ściany wewnątrz, ocieplono budynek z zewnątrz i położono nową elewację, a także

wybudowano nowy mur oporowy, zabezpieczający teren przed osuwaniem. Przeprowadzono gruntowny remont kotłowni.

- W Zespole Szkół w Zawoi Wilcznej położono nowe pokrycie dachowe z ociepleniem stropu, założono rynny ogrzewane elektrycznie. Przebudowano salę gimnastyczną, uzyskując dodatkowe pomieszczenie do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, a także widownię z miejscami stojącymi. Przeprowadzono remont świetlicy i korytarza na parterze budynku.
- Największą inwestycją w dziedzinie oświaty była budowa nowoczesnej pełnowymiarowej hali widowiskowo-sportowej w Zawoi Centrum.
- Dokończono budowę szkoły w Zawoi Gołyni.

Ponadto gmina przygotowała projekt i ma pozwolenie na budowę szkoły z basenem w Zawoi Centrum. Obecnie trwają starania o pozyskanie na ten cel środków finansowych.

Ochrona zdrowia

Po przejściu przez gminę ośrodków zdrowia przyjęte zostały dwa kierunki działań. Z jednej strony przystąpiono, z powodzeniem, do przekształcenia Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w niepubliczne. Równolegle przeprowadzono gruntowne remonty ośrodków zdrowia w Skawicy i Zawoi, obejmujące wykonanie nowych pokryć dachów, nowych elewacji, wymianę drzwi i okna, wymianę kotłów centralnego ogrzewania. W Skawicy remont połączony był z likwidacją barier architektonicznych. W Zawoi część pomieszczeń przeznaczono na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Infrastruktura sportowo-turystyczna

W ostatnich 20 latach zrealizowano następujące inwestycje sportowe:

- wybudowano halę sportową w Zawoi Centrum i boiska o nawierzchni bitumicznej przy szkołach w Skawicy i na Mosornem,
- wspólnie z klubem wybudowano boisko do piłki nożnej wraz z zapleczem dla LZS Huragan w Skawicy; w bezpośrednim sąsiedztwie boiska powstała skocznia narciarska K-20,
- ogrodzono boisko do piłki nożnej w Gołyni,
- wybudowano budynek zaplecza sportowego dla LKS Watra w Zawoi, odremontowano i oświetlono płytę boiska, urządzono trybunę,
- oddano do użytku kompleks sportowy „Moje boisko – Orlik 2012” w Zawoi Wilcznej.

W zakresie infrastruktury turystycznej zrealizowano następujące zadania:

- wybudowano nowoczesną stację narciarską Ośrodek Turystyczno-Narciarski „Mosorny Groń” (w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego),
- wytyczono i oznakowano turystyczny Szlak ks. Kardynała Karola Wojtyły,
- powstał Szlak Borówkowy (jeden z Małopolskich Szlaków Owcowych),
- ustawiono tablice informacyjne Szlaku Architektury Drewnianej,
- wytyczono i oznakowano 4 ścieżki rowerowe.

Inne

W gminie działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, każda ma swoją remizę. Jednostki OSP posiadają 11 samochodów pożarniczych i 1 lekki samochód do ratownictwa technicznego. Trzy jednostki włączono do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

Dobra współpraca władz samorządowych z firmami i instytucjami, prowadzącymi na terenie gminy swoją działalność, przyczyniła się do realizacji nowych inwestycji:

- Poczta Polska i Bank Spółdzielczy w Jordanowie wybudowały na terenie gminy swoje placówki,
- Zakład Energetyczny w Wadowicach, przy finansowym wsparciu gminy, zaprojektował i wybudował nowy odcinek sieci energetycznej, doprowadzając prąd do przysiółka Opaczne,
- Telekomunikacja Polska S.A. wykonała w latach 90. sieć światłowodową, poprawiło to znacznie jakość połączeń telefonicznych i umożliwiło podłączenie nowych abonentów,
- przy Babiogórskim Parku Narodowym powstał nowoczesny Ośrodek Edukacyjny.

Na bieżące funkcjonowanie gminy i wzrost jej potencjału rozwojowego znaczący wpływ mają także przedsięwzięcia realizowane przez prywatne podmioty gospodarcze. W ostatnich latach powstały lub rozwinęły swoją dotychczasową działalność m.in.:

- stacja paliw „Zarus”,
- placówki handlowe: „Delikatesy Centrum”, „Groszek”, „Euro”,
- placówki gastronomiczne, zwłaszcza karczmy regionalne: „Zbójnicka”, „Stymol”, „Tabakowy Chodnik” i „Koliba”,
- rozwinęły działalność firmy drogowe „Transdróg” i „Drogbud”,
- powstał nowoczesny ośrodek hodowli pstrąga „Pstrąg Zawojski”,
- rozwija swoją działalność „Cukiernia Beskidzka”,
- zakład produkcji okien „Marand”,
- powstał Ośrodek Jazdy Konnej „Dyzma”,
- zmodernizowano wyciągi narciarskie w Zawoi Czatoży, działają tam serwisy narciarskie i szkoła narciarsko-snowboardowa „Ski Art”,
- rozbudowana została baza noclegowa, powstał m.in. pierwszy trzygwiazdkowy hotel – „Lajkonik”.

PLANY ROZWOJU GMINY

Główne zadania i przedsięwzięcia inwestycyjne, które zamierza zrealizować gmina, to:

- zaprojektowanie i wykonanie w całej gminie sieci kanalizacyjnej, uzupełnianej przez małe oczyszczalnie osiedlowe i przydomowe,
- uporządkowanie zaopatrzenia mieszkańców w wodę poprzez modernizację istniejących ujęć wodnych i wykonanie nowych w oparciu o studnie głębinowe,
- wybudowanie nowej szkoły z basenem w Zawoi i racjonalizacja sieci szkolnej,
- utworzenie gminnego funduszu stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych,
- zagospodarowanie, w oparciu o środki zewnętrzne, centrów miejscowości oraz utworzenie w Zawoi Wilcznej parku gminnego,
- zapewnienie mieszkańcom szerokopasmowego, powszechnego, darmowego dostępu do internetu,
- dalsza budowa i modernizacja dróg gminnych,
- przygotowywanie projektów pod przebudowę kolejnych mostów,
- budowa i modernizacja oświetlenia w miejscowości Zawoja,
- zagospodarowanie terenów wokół pomnika Hugo Zapalowicza i Władysława Szafera w Zawoi Widły.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

- utworzenie liceum ogólnokształcącego o profilu wojskowym w Zawoi Wilcznej,
- udział uczniów z Zespołu Szkół w Zawoi Centrum i Zawoi Wilcznej w programie Comenius,

- pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z programów: „Nasz region nasza tożsamość” i „Już płynam”,
- utworzenie gminnego funduszu stypendialnego dla uczniów za osiągnięcia w nauce i osiągnięcia sportowe,
- uzyskanie przez Szkołę Podstawową nr 4 w Zawoi Przystół „Zielonej Flagi” – międzynarodowego wyróżnienia dla szkół za działalność ekologiczną,
- pozyskanie w ramach projektu „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich” następujących urządzeń: 10 komputerów, biurek, krzeseł, drukarki, kserokopiarki, faksu, telewizora, monitora oraz kompletu słowników.

Sportowe

- powstanie Ludowego Klubu Sportowego Huragan i wybudowanie dla niego zaplecza sportowego,
- powstanie Uczniowskiego Klubu Sportowego „Zawojak”,
- udział młodzieży w Sportowym Turnieju Miast i Gmin i zajmowanie w nim czołowych lokat.

Kulturalne

- organizowanie od 25 lat „Babiogórskiej Jesieni”,
- założenie orkiestry dętej w Zawoi Centrum i w Skawicy Suchej Górze,
- organizowanie od 10 lat rajdu dla młodzieży szlakiem ks. kardynała Karola Wojtyły,
- nagrywanie w Zawoi i emitowanie przez telewizję publiczną programów dla dzieci „Teleranek”,
- założenie regionalnego zespołu „Juzyna”,
- założenie regionalnego zespołu „Zbójnik”,
- działalność szkolnego zespołu regionalnego „Babiogórcy” (przeszło 30 lat),
- działalność Koła Gospodyń Wiejskich „Zawojanki” (przeszło 30 lat),
- utworzenie i wydawanie lokalnego pisma „Pod Diablakiem”,
- rokrocznie organizowany przez parafię p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy konkurs „Babiogórska Szopka Regionalna”,
- organizowanie Gminnych Dożynek w Skawicy,
- opracowanie i wydanie monografii Zawoi oraz monografii Skawicy.

Inne

Powstanie i działalność stowarzyszeń:

- Zawojskie Stowarzyszenie Właścicieli Lasów Prywatnych,
- Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju „Przystół” w Zawoi,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Zawoi,
- Stowarzyszenie Rencistów, Emerytów i Inwalidów w Zawoi,
- działalność Klubu Honorowych Dawców Krwi PCK „Babia Góra”. Przyjęcie tytułu „Honorowy Obywatel Gminy Zawoja” przez tak znaczne i zasłużone osoby, jak:
 - Lech Wałęsa - Prezydent Rzeczypospolitej,
 - Ks. Kardynał Franciszek Macharski,
 - Ks. Kardynał Marian Jaworski,
 - Prof. dr hab. Krzesław Stokłosa.

Nagrody i wyróżnienia

- tytuł „Zawoja Lider Bezpieczeństwa” w plebiscyie Euro-Gmina 2008/2009,
- Certyfikat Turystyczny Tygodnika „Wprost” 2004 za najlepsze polskie miejsce trekkingowe,
- wyróżnienie w plebiscyie „Wielkie Odkrywanie Małopolski” w kategorii „Miejscowość”,
- wyróżnienie przyznane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w konkursie „Bezpieczna Gmina 2005”,
- tytuł „Lider Edukacji” w Plebiscyie Euro-Gmina 2005/2006.

Gmina Zembrzyce

Samorządowcy Gminy Zembrzyce na str. 60

SYMBOLE SAMORZĄDOWE

Gmina Zembrzyce posiada herb, flagę, banner i pieczęć.

Herb: W polu czerwonym herb Kościeszca (w słup srebrna rogacina rozdarta i przekrzyżowana), po lewej runo srebrne, a między nimi złoty ostrzew w słup z pięcioma sękami, nad nim krzyż maltański srebrny.

Flaga: Płat tkaniny o proporcjach 8:5 dzielony w pas w proporcjach 1:3:1 o barwach: czerwone skrajne wąskie pasy, a na szerokim żółtym pasie herb Gminy Zembrzyce.

Najstarsza wzmianka o istnieniu Zembrzyc pochodzi z 1333 r., w tym samym wieku w źródłach wymieniane są Śleszowice, pozostałe miejscowości gminy powstały później, w XV–XVII w. Niemal cały obszar obecnej gminy wchodził początkowo w skład księstwa oświęcimskiego, a następnie zatorskiego, które w 1564 r. zostały ostatecznie inkorporowane do Rzeczypospolitej i do 1772 r. pozostawały w granicach województwa krakowskiego. Po I rozbiorze Polski obszar ten znalazł się w obrębie Cesarstwa Austriackiego i do zakończenia I wojny światowej należał do Królestwa Galicji i Lodomerii. W okresie II Rzeczypospolitej obszar obecnej gminy Zembrzyce wchodził w skład powiatu wadowickiego w województwie krakowskim. Podczas II wojny światowej Zembrzyce i Marcówka znalazły się w granicach Generalnego Gubernatorstwa, będąc częścią powiatu krakowskiego w dystrykcie krakowskim, natomiast Tarnawa Dolna, Tarnawa Górna i Śleszowice, zostały włączone do Rzeszy Niemieckiej (okręg bialski, rejon katowicka, prowincja Górny Śląsk). Te ostatnie trzy miejscowości należały wówczas do gminy Mucharz. Od 1945 r. obszar obecnej gminy Zembrzyce ponownie znalazł się w województwie krakowskim, pozostając w granicach powiatu wadowickiego (1945–1956) i suskiego (1956–1975). Po reformie administra-

cyjnej i likwidacji powiatów w 1975 r. omawiany obszar znalazł się w granicach województwa bielskiego. Od reformy samorządowej w 1990 r. gmina Zembrzyce funkcjonuje w niezmienionym kształcie. Od 1999 r. gmina ponownie wchodzi w skład powiatu suskiego w województwie małopolskim.

DOROBEK GMINY W OKRESIE OSTATNIEGO 20-LECIA

Na dzisiejsze oblicze gminy największy wpływ ma ogromna państwowa inwestycja, jaką jest budowa zbiornika wodnego „Swinna Poręba”. Prace z nią związane powodują, że od wielu lat znaczna część gminy jest wielkim placem budowy. Wielkim wstrząsem dla mieszkańców gminy, szczególnie Zembrzyc, była katastrofalna powódź w 2001 r. Zniszczeniu uległa wtedy część gminnej infrastruktury, m.in.: 2 mosty, 5,7 km dróg, ujęcie wody. Uszkodzonych zostało 105 prywatnych budynków oraz obiekty gminne: pawilon sportowy, lecznica zwierząt, budynek OSP, szkoła (straty na kwotę 2.313.000 zł). Bez pomocy z zewnątrz, której udzieliły różne instytucje i organizacje oraz Kościół i osoby prywatne, odbudowa zniszczeń, w tak szerokim zakresie, jaki został zrealizowany, nie byłaby możliwa. Duże nadzieje

Centrum Zembrzyc

Oczyszczalnia ścieków w Zembrzycach

Budynki Zespołu Szkół w Zembrzycach

na przyszły rozwój gminy, do której należy 5 wsi: Marcówka, Śleszowice, Tarnawa Dolna, Tarnawa Górna i Zembrzyce, stwarzają perspektywę turystycznego zagospodarowania obszarów wokół powstającego jeziora.

W ciągu ostatnich 20 lat gmina zrealizowała wiele znaczących inwestycji, z których najważniejsze podane są poniżej.

INWESTYCJE KOMUNALNE

Sieć drogowa

Główny układ komunikacyjny gminy tworzą:

- Droga krajowa nr 28 Wadowice – Skomielna Biała (aktualnie w przebudowie na terenie Tarnawy Dolnej).
- Droga wojewódzka nr 956 Zembrzyce – Biertowice, przy której w 2004 r. wybudowano około 1,9 km chodnika. Obecnie trwa budowa obwodnicy Zembrzyc wraz z nowym mostem na rzece Skawie.
- Drogi powiatowe: Tarnawa – Kuków, Mucharz – Kuków, Zembrzyce – Marcówka. Przy drogach powiatowych wybudowano w 2004 r. około 150 mb chodnika w Tarnawie Dolnej, a w latach 2007–2008 100 mb chodnika w Tarnawie Dolnej i 480 mb chodnika w Śleszowicach.
- Drogi gminne: w latach 1999–2009 wybudowano i wyremontowano łącznie około 40 km dróg gminnych o nawierzchni asfaltowej. Po powodzi w 2001 r. odbudowano 2 obiekty mostowe. Wszystkie te drogi utrzymywane są na bieżąco i znajdują się w dobrym stanie.

Gospodarka wodno-ściekowa, ochrona środowiska

W przedstawianym dwudziestoletnim okresie najwięcej uwagi poświęcono budowie wodociągów i kanalizacji oraz sieci gazowej, czyli działaniom związanym bezpośrednio z ochroną środowiska naturalnego. Do najważniejszych zrealizowanych inwestycji należą:

- po wcześniejszym przygotowaniu dokumentacji wybudowano wodociąg dla miejscowości Zembrzyce, wykonując: sieć 10,5 km, przyłącza 9,1 km, podłączono 495 budynków (1993–1996),
- wybudowano sieć gazową w miejscowości Marcówka (1994–1995),

- wybudowano sieć gazową w Zembrzycach, podłączono do niej 351 budynków (1995–1996),
- wykonano oświetlenie rynku w Zembrzycach oraz parking koło cmentarza w Zembrzycach (1999),
- wybudowano oświetlenie uliczne w Tarnawie Dolnej (do cmentarza) i przy drodze Sale – Kamieniołom (2000–2002),
- wybudowano oświetlenie uliczne przy drodze powiatowej w Marcówce i w Śleszowicach (2001),
- wybudowano wodociąg w Tarnawie Dolnej (2001–2002),
- odbudowano ujęcie wody wraz z umocnieniem brzegów w Zembrzycach na Paleczce, całkowicie zniszczone w czasie powodzi w 2001 r. (2002),
- wybudowano ujęcie ze źródła „Grabnik” w Zembrzycach (2003),
- opracowano dokumentację na budowę kanalizacji i oczyszczalni w Zembrzycach, zakupiono działki przy oczyszczalni oraz ogrodzono teren byłego wysypiska (2004),
- w Zembrzycach, za prawie 11 mln złotych, wybudowano nowoczesną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków typu SBR o przepustowości 300m³/d oraz kanalizację grawitacyjną o łącznej długości 19 km (17 km kolektory główne i sięgające oraz 2 km przyłącza), do której podłączono 500 budynków. Odbudowano drogę wojewódzką z kanalizacją opadową i chodnikami oraz drogę Kobyłeckiego. Wykonano remonty dróg oraz prawie 2 km kanalizacji opadowej (2005–2006),
- rozpoczęto budowę wodociągu Leskowiec i kanalizacji sanitarnej w Tarnawie Górnej i Śleszowicach (2006),
- wybudowano oświetlenie uliczne przy drodze Kamieniołom – Patrysiaki w Tarnawie Dolnej (2006),
- wykonano infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną w miejscowościach: Tarnawa Górna, Śleszowice i Tarnawa Dolna (2007),
- rozpoczęto rozbudowę oczyszczalni ścieków w Zembrzycach (2007),
- wykonano sieć wodociągową i kanalizacyjną w miejscowości Śleszowice, w części Tarnawy Dolnej oraz dokończono rozbudowę oczyszczalni ścieków (2008).

Łącznie w latach 2006–2008 wykonano: ujęcie wody ze źródła Leskowiec, zbiornik i stację uzdatniania o pojemności 250 m³, sieć wodociągową o dł. 32,4 km, sieć kanalizacyjną grawitacyjną o dł. 16,8 km, sieć kanalizacyjną ciśnieniową o dł. 13,4 km, 17 przepompowni ścieków, 3 hydroforownie, rozbudowano oczyszczalnię ście-

Szkoła w Śleszowicach

Przychodnia Zdrowia w Śleszowicach

Zespół Szkół w Tarnawie Dolnej

Budynek OSP i LKS w Marcówce

ków, zwiększając jej przepustowość o 300 m³, przyłączono 282 budynki, a inwestycje te kosztowały 23 mln zł.

Oświata

Zadania oświatowe zaczęły być prowadzone przez samorząd gminny od 1994 r. Na terenie gminy aktualnie działają dwa Zespoły Szkół: Zespół Szkół w Zembrzycach, obejmujący Szkołę Podstawową, Gimnazjum i Przedszkole oraz Zespół Szkół w Tarnawie Dolnej: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. W miejscowościach Śleszowice i Marcówka działają szkoły podstawowe. Do 2008 r. funkcjonowała Szkoła Podstawowa w Tarnawie Górnej, która z dniem 1 września 2008 r. uległa likwidacji z powodu małej liczby uczęszczających tam dzieci.

Do najważniejszych zadań inwestycyjnych zrealizowanych w okresie 20-lecia należą:

- budowa Szkoły Podstawowej w Śleszowicach (1992 – 1995),
- budowa sali gimnastycznej w Tarnawie Dolnej oraz modernizacja szkoły (wymiana konstrukcji i pokrycia dachowego, budowa kotłowni olejowej) (1994 – 1996),
- modernizacja szkoły w Zembrzycach (wymiana stropów, wymiana stolarki okiennej i kapitalny remont stolarki drzwiowej) (1996),
- modernizacja szkoły w Marcówce (wymiana konstrukcji dachowej, pokrycia dachowego nad szkołą i nadbudowa 2 sal lekcyjnych, docieplenie budynku) (1996 – 1997),
- budowa boiska przyszkolnego i ogrodzenia w Śleszowicach (1996 – 1997),
- budowa zaplecza sali gimnastycznej oraz rozbudowa szkoły w Zembrzycach (1997 – 1999),
- nadbudowa szkoły w Tarnawie Dolnej, przewiązka, ocieplenie i remont elewacji (1998 – 1999),
- remont pokrycia dachowego starej szkoły i boisko przyszkolne w Śleszowicach (2000),
- remont Szkoły Podstawowej w Tarnawie Górnej (1999–2000),
- wymiana stolarki okiennej w sali gimnastycznej w Marcówce oraz odnowa elewacji (2000),
- wymiana stolarki w starym budynku szkoły w Tarnawie Dolnej, budowa przewiązki (2001),
- usuwanie szkód powodziowych w szkole w Zembrzycach, wykonanie ogrodzenia szkoły i wymiana części okien (2001),
- budowa boiska przyszkolnego w Tarnawie Dolnej (2003),
- wymiana okien w szkole w Marcówce, zakup pieca c. o. (2005 – 2006),
- remont szkoły w Tarnawie Dolnej (2006),
- remont szkoły w Tarnawie Dolnej (2007 – 2008).

Łącznie na inwestycje i inne prace wydano w tym okresie kwotę ok. 12 mln zł.

Ochrona zdrowia

Prowadzenie ośrodków zdrowia gmina przejęła w 1995 r. Wcześniej administrowane były przez ZOZ Sucha Beskidzka. W poszczególnych latach wykonane zostały następujące prace remontowe i modernizacyjne:

- remont Przychodni Zdrowia w Zembrzycach (1997),
- adaptacja parteru Przychodni Zdrowia w Zembrzycach, wymiana stolarki (2000),
- remont dachu na Przychodni Zdrowia w Śleszowicach, wymiana okien (2001 – 2002),

- remont Przychodni Zdrowia w Zembrzycach (2002 – 2004),
 - modernizacja budynku Przychodni Zdrowia w Śleszowicach (przystosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych) (2002 – 2004),
 - remont budynku Przychodni Zdrowia w Zembrzycach (w tym wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych) (2008).
- Na poprawienie warunków pracy w przychodniach zdrowia wydatkowano kwotę 320,9 tys. zł.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i turystyczna

Znaczne nakłady finansowe zostały poniesione przez gminę na budowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. W tym zakresie zrealizowano:

- budowę budynku dla OSP i LKS w Marcówce (2000 – 2001),
 - budowę hali sportowej w Zembrzycach przy Zespole Szkół (2000 – 2002),
 - usuwanie szkód powodziowych w pawilonie sportowym w Zembrzycach (2001 – 2003),
 - remont dachu sali gimnastycznej i nawierzchni boiska w Marcówce (2002),
 - budowę boiska sportowego wraz z mostem w Tarnawie Dolnej, oraz ogrodzenie boiska sportowego (2003 – 2006).
- Łącznie nakłady na te zadania wyniosły kwotę 2.439.200 zł. W zakresie infrastruktury turystycznej:
- wytyczono na terenie gminy przebieg Bursztynowego Szlaku „Greenways” - szlak ten ma inicjować i wspierać działania społeczności lokalnych, łączyć ciekawe miejsca, ludzi i ich inicjatywy, dzięki czemu można wspierać praktyczne działania na rzecz dziedzictwa kulturowego, ekoturystykę i produkt lokalny,
 - w ramach projektu „Turystyka, Kultura i Produkt Lokalny największą wartością Podbabiogórza”, wyznaczone i oznakowane zostały przystanki Ekomuzeum.

Inne

Ważnym zadaniem było wyposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy oraz remonty budynków stanowiących ich siedziby:

- zakup samochodów dla: OSP Śleszowice (2004), OSP Marcówka (2005), OSP Tarnawa Dolna (2006), OSP Zembrzyce (2009),
- usuwanie szkód powodziowych w budynku OSP Zembrzyce (2001–2004),
- remont budynku OSP w Śleszowicach (2002 – 2006),
- remont budynku OSP w Tarnawie Dolnej (2004 – 2006),
- remont budynku klubu w Tarnawie Górnej (2004 – 2006),
- remont remizy OSP w Zembrzycach (2007).

Z innych zadań inwestycyjnych zrealizowanych przez gminę Zembrzyce wymienić można jeszcze wykonanie stabilizacji osuwiska „Cudziki” w Tarnawie Dolnej – nakłady 1.484.300 zł (2007 – 2008).

INWESTYCJE ZEWNĘTRZNE

- Gaz wysokoprężny Stryszów – Zembrzyce – Sucha Beskidzka (1992 – 1994).
- Inwestycje związane z budową zbiornika „Świnna Poręba”.
- Budowa urządzeń teletechnicznych (główne linie, światłowody

wraz z siecią rozdzielczą w miejscowościach: Zembrzyce, Śleszowice, Tarnawa Dolna i Tarnawa Górna (2000–2006).

- Budowa stacji trafo wraz z siecią elektryczną dla części Tarnawy Dolnej (Starcały).
- Częściowa regulacja Skawy, Paleczki i Tarnawki ze środków RZGW (2002–2005).

PLANY ROZWOJU GMINY

Plany rozwoju Gminy Zembrzyce zostały ujęte:

- w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zembrzyce (1998),
- w Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2004–2013,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sołectw wchodzących w skład gminy,
- w Strategii Rozwoju Gminy Zembrzyce na lata 2009–2015,
- w opracowanych dla każdej miejscowości Planach Odnowy na lata 2008–2015.

Główne kierunki rozwoju mają przyczynić się do utworzenia gminy nowoczesnej, atrakcyjnej dla turystów, w której zachowane zostaną walory dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Misją gminy Zembrzyce określono następująco: „Gmina Zembrzyce – obszar zrównoważonego rozwoju, ośrodek o charakterze rolniczym i turystycznym, z dobrą infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości. Gmina z dobrą ofertą turystyczną i agroturystyczną, miejsce rozwoju gospodarczego. Bezpieczny samorząd zapewniający komfort życia i wypoczynek jej mieszkańcom”.

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA I SUKCESY GMINY W OSTATNIM 20-LECIU

Edukacyjne

Zespół Szkół w Zembrzycach:

- IV miejsce w Polsce w Konkursie Krajoznawczo-Turystycznym (1996),
- I i II miejsce w pchnięciu kulą oraz II miejsce w sztafecie podczas międzynarodowych zawodów lekkoatletycznych Euroregionu Beskidy (2001).

Zespół Szkół w Tarnawie Dolnej:

- VIII miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy Pożarniczej (2005),
- wyróżnienia w konkursie na szczęblu województwa w Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (2001–2008),
- wyróżnienie w wojewódzkim konkursie przedmiotowym z języka niemieckiego (2008).

Szkoła Podstawowa w Śleszowicach:

- VII miejsce w województwie w Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (2005),
- I miejsce w powiecie w Turnieju BRD (2004–2005),
- wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie „Kangur Matematyczny” (2009),
- II miejsce w powiecie w Turnieju Wiedzy Pożarniczej (2009).

Szkoła Podstawowa w Marcówce:

- certyfikat „Szkoła z klasą” (2003),
- Ekoprzyjacieli: „Szkoła Przyjazna Środowisku” (2006),
- „Szkoła bez przemocy” (2009),
- I miejsce w rejonie małopolsko-świętokrzyskim (2004–2009) i II miejsce w ogólnopolskim konkursie „SKO” (2004, 2007, 2009).

Sportowe

Wielkim piłkarskim świętem było towarzyskie spotkanie narodowych reprezentacji juniorów do lat 18 Polski i Rumunii, rozegrane na stadionie Garbarza w Zembrzycach w 2001 r. Innymi dużymi zawodami, które odbyły się na terenie gminy, były:

- kolarski Puchar Świata UCI Trias Word Cup Poland (2003),
- kolarskie Mistrzostwa Polski w Trialu (2004, 2006),
- drużynowe Mistrzostwa Polski w Trialu (2007).

W gminy działają 3 kluby sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy Garbarz w Zembrzycach, gra w V lidze, sukcesem klubu są występy w IV lidze w latach 1999–2007,
- Ludowy Klub Sportowy Błyskawica w Marcówce, gra w B klasie, sukcesem klubu są występy w V lidze w latach 2005–2007,
- Ludowy Klub Sportowy Tarnawianka w Tarnawie Dolnej, gra w C klasie.

Kulturalne

Na terenie gminy prężnie działają:

- orkiestra dęta „Rytm” w Zembrzycach, założona w 1922 r., nagradzana wieloma nagrodami w konkursach orkiestr dętych, w tym m. in. za III miejsce w przeglądzie orkiestr „Echo Trombity” i I miejsce za przemarsz paradny (2002), za III miejsce w Powiatowym Przeglądzie Orkiestr Dętych i II miejsce w przeglądzie orkiestr „Echo Trombity” w Naprawie (2004),
- orkiestra Stowarzyszenia Muzycznego Śleszowice, założona w 2001 r.; na swym koncercie ma liczne nagrody i wyróżnienia, w tym m. in.: I miejsce w eliminacjach powiatowych festiwalu „Talenty Małopolski” i wyróżnienie w etapie wojewódzkim (2007, 2008), udział w Przeglądzie Orkiestr Dętych w Lasse w Austrii (2007),
- Koło Gospodyń Wiejskich w Tarnawie Dolnej, założone w 2002 r.: zajęło I miejsce w konkursie wieńca (kategoria: wieńiec współczesny) na Dożynkach Powiatowych (2007, 2008), otrzymało nagrodę specjalną (2006), zajęło I miejsce w Konkursie Potraw Wielkanocnych (2007),
- Zembrzyckie Koło Mioduszyna, założone w 2007 r., wśród swoich osiągnięć ma: I miejsce w kategorii wieńca tradycyjny na Dożynkach Powiatowych (2008), I miejsce w Powiatowym Konkursie Potraw i Palm Wielkanocnych w Budzowie (2008), II miejsce w Powiatowym Konkursie Gawędziarzy i Śpiewaków Ludowych „Babiogórskie Posiady” (2009),
- zespół „Wesołe Struny” z Zembrzyc, założony w 1990 r. i prowadzony przez Barbarę Cyganik, może pochwalić się licznymi osiągnięciami, z których najważniejsze to: II (w 2007 r.) i III (w 2006 r.) miejsce w Małopolskim Konkursie Poezji Śpiewanej, I miejsce w Festiwalu Form Muzycznych „Talenty Małopolski” (2007), najwyższe trofeum i tytuł „Talentu Małopolski 2008”, I miejsce „Talent Małopolski 2009”, II miejsce w Festiwalu Pieśni Maryjnych „Ave Maryja” (2008),
- zespół „Mirameja” z Zembrzyc, liczy 15 członków, uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum, gra i śpiewa od 2005, ma znaczne osiągnięcia, m. in.: wyróżnienia zdobyte w 2008 i 2009 w finale wojewódzkim Małopolskiego Festiwalu Form Muzycznych i Tanecznych „Talenty Małopolski”, I miejsce w Konkursie Kolęd i Pastorałek – Ślemień 2009 (konkurs ogólnopolski), II miejsce w wojewódzkim konkursie „Śpiewam dla Ciebie Mamo” (2009),
- „Różorańczowi” - duet muzyczny, który działa od 2007 r., zajął: I miejsce w Małopolskim Festiwalu Form Muzycznych i Tanecznych „Talenty Małopolski” w 2008 i 2009, II miejsce w XV Wojewódzkim Konkursie Poezji Śpiewanej – Kraków 2007,
- „Duecento” - duet muzyczny założony w kwietniu 2009, który już ma na swoim koncercie znaczące osiągnięcia: I miejsce w Małopolskim Festiwalu Form Muzycznych i Tanecznych „Talenty Małopolski” 2009, I miejsce w wojewódzkim konkursie „Śpiewam dla Ciebie, Mamo” (2009).

W gminie działają również inne zespoły: „Jagódki” z Marcówki, „Renovation” z Zembrzyc, „Nothing-Mashine” z Tarnawy Górnej i „Malwinki” ze Śleszowic.

Nagrody, wyróżnienia

- „Lider Ekologii” za lata 2005/2006.
- W rankingu inwestycyjnym tygodnika „Wspólnota” za lata 2005–2007 w kategorii: gminy wiejskie, gmina Zembrzyce zajęła V miejsce (na 1581 gmin).
- W rankingu tygodnika „Wspólnota” - wydatki inwestycyjne na infrastrukturę techniczną za lata 2006–2008 w kategorii: gminy wiejskie, gmina Zembrzyce zajęła IX miejsce (na 1586 gmin).
- „Lider Ekologii” za lata 2008/2009.

2011

styczeń

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

lutyc

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

marzec

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

kwiecień

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

maj

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

czerwiec

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

lipiec

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

sierpień

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

wrzesień

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

październik

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

listopad

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

grudzień

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SO	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Babiogórski Park Narodowy

34-223 Zawoja 1403, tel. (033) 8775 110, 8776 702, fax (033) 8775 554
www.bgpn.pl e-mail: park@bgpn.pl napisz@bgpn.pl

Babiogórski Park Narodowy już od ponad 50 lat chroni walory przyrodnicze Babiej Góry – najwyższego szczytu Beskidów Zachodnich na którego stokach można zaobserwować układ pięter roślinnych. Występują tu następujące piętra: pogórze, regle – dolny i górny oraz subalpejskie i alpejskie. Zachowały się także fragmenty prastarej puszczy karpackiej i pierwotnego boru świerkowego. UNESCO w roku 1977 nadało BgPN status rezerwatu biosfery i włączyło do międzynarodowego programu „Man and Biosphere”, a „World Wildlife Fund” (WWF) w roku 2001 uznał Babią Górę za jeden z trzydziestu obszarów priorytetowych w Karpatach. Dla ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu Babiogórski Park Narodowy współpracuje ze Stowarzyszeniem Gmin Babiogórskich.

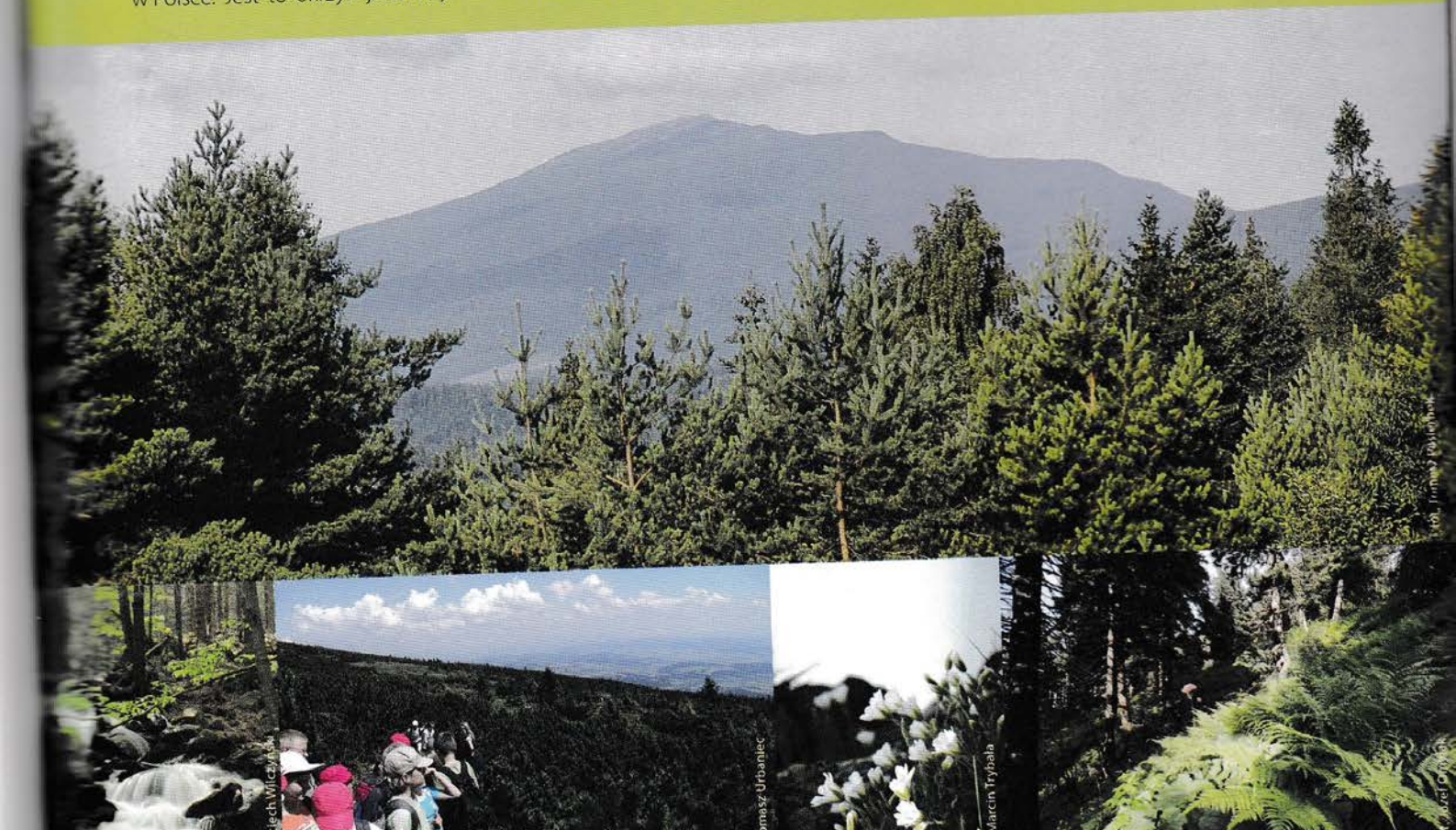
W masywie Babiej Góry jest ponad 600 gatunków roślin naczyniowych, prawie 200 gatunków mchów oraz liczne porosty, glony i wątrobowce a także ponad 1100 gatunków grzybów. Wśród roślin są dwa gatunki, które poza babiogórskim masywem jako dziko rosnące nie występują nigdzie w Polsce. Jest to okrzyk jeleni (symbol Parku) i rogownica

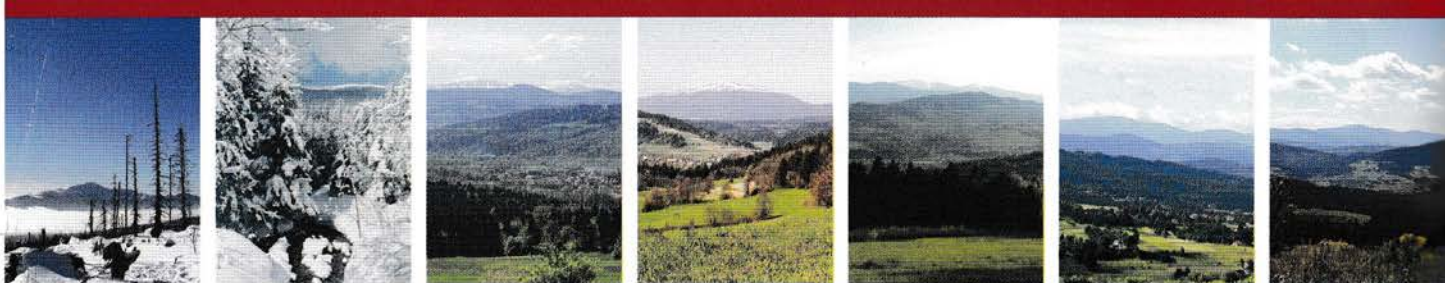
alpejska. Znaleźć tu można również bardzo rzadką roślinę – tocję alpejską oraz około 70 roślin chronionych. Ponadto w masywie występuje 57 gatunków roślin wysokogórskich.

Dotychczas stwierdzono, że królestwo zwierząt na Babiej Górze jest reprezentowane przez 4481 gatunków i podgatunków (4282 bezkręgowców i 199 gatunków kręgowców, w tym 127 gatunków ptaków lęgowych). Z większych zwierząt, obok pojawiających się tu niedźwiedzia i wilka, spotkać można jelenia, sarnę, rysia, lisa, wydrę i borsuka oraz wiele interesujących ptaków jak na przykład: głuźca, cietrzewia, sóweczkę, włochatkę, płochacza halnego, siwerniaka i liczne gatunki dzięciołów.

W budynku dyrekcji BgPN w Zawoi urządzona jest wystawa umożliwiająca uczestniczenie w nowoczesnym pokazie multimedialnym, który w atrakcyjny sposób pozwala na poznanie babiogórskiej flory i fauny. Ośrodek prowadzi także działalność edukacyjną i organizuje wystawy czasowe. Przy budynku urządzony jest Ogród Roślin Babiogórskich.

Maciej Mazul

**Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich
składa serdeczne podziękowania
wszystkim reklamodawcom,
dzięki pomocy finansowej
których kalendarz ten
mógł być wydany.**

WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I EKOLOGII

OTWÓRZ SWÓJ UMYŚL... STUDIUIJ Z PASJĄ!

Wydział: Turystyki i Rekreacji
Kierunek: Turystyka i rekreacja
Specjalność: Obsługa ruchu turystycznego
Hotelarstwo i gastronomia
Zarządzanie w turystyce
Turystyka międzynarodowa
Zarządzanie promocją regionalną i lokalną
Zarządzanie turystyką zrównoważoną

- Dyplom polski i brytyjski
- Współpraca z UJ, AWF, AGH i in.
- Praktyki i wymiany międzynarodowe w różnych krajach świata
- Kursy i szkolenia specjalistyczne
- Akademickie Biuro Karier
- Bogata oferta stypendialna
- Akademik
- Akredytacja MEN

Wydział: Nauk Społecznych
Kierunek: Politologia
Specjalność: Komunikacja społeczna (public relations)
Manager projektów europejskich
Polityka regionalna i samorządowa

Wydział: Informatyka (Studia inżynierskie)
Kierunek: Informatyka
Specjalność: Systemy baz danych
Inżynieria oprogramowania
Grafika komputerowa i multimedia

NOWOŚĆ

UZUPEŁNIAJĄCE **STUDIA MAGISTERSKIE II - go stopnia**
Kierunek: Turystyka i rekreacja
Zarządzanie w turystyce i rekreacji
Turystyka międzynarodowa
Informatyka w sektorze turystycznym

WSTIE

34-200 Sucha Beskidzka, ul. Zamkowa 1
tel. (033) 874 20 80, 874 47 40
e-mail: szkola@wste.edu.pl
www.wste.edu.pl

DLA TYCH, KTÓRZY CHCĄ W ŻYCIU WIĘCEJ...

M
O
Ż
E
S
Z
S
T
U
D
I
O
W
A
Ć
Z
A
D
A
R
M
O

WYNAJEM LUKSUSOWYCH AUTOKARÓW

na wyjazdy krajowe i zagraniczne

ROZKŁAD JAZDY DLA LINII ZAWOJA – KRAKÓW – ZAWOJA

DJAZDY Z ZAWOI	04:00	04:55	06:00	07:00	07:20	08:30	09:20	10:20	11:20	13:45	14:25	15:35	16:05	17:10	18:10	19:50*
DJAZDY ZE SKAWICY	04:13	05:10	06:15	07:15	07:35	08:45	09:35	10:35	11:35	14:00	14:40	15:50	16:20	17:25	18:23	20:03*
DJAZDY Z BIAŁKI	04:18	05:19	06:24	07:24	07:44	08:54	09:44	10:44	11:44	14:09	14:49	15:59	16:29	17:34	18:28	20:08*
DJAZDY Z MAKOWA	04:23	05:23	06:28	07:28	07:48	08:58	09:48	10:48	11:48	14:13	14:53	16:03	16:33	17:38	18:33	20:13*
DJAZDY Z SUCHEJ	04:34	05:40	06:45	07:45	08:05	09:15	10:05	11:05	12:05	14:30	15:10	16:20	16:50	17:55	18:44	20:24*
DJAZDY Z ZEMBRZYC	04:46	05:52	06:57	07:57	08:17	09:27	10:17	11:17	12:17	14:42	15:22	16:32	17:02	18:07	18:56	20:36*
DJAZDY Z BUDZOWA	04:50	05:56	07:01	08:01	08:21	09:31	10:21	11:21	12:21	14:46	15:26	16:36	17:06	18:11	19:00	20:40*
DJAZDY Z BACZYNA	04:56	06:02	07:07	08:07	08:27	09:37	10:27	11:27	12:27	14:52	15:32	16:42	17:12	18:17	19:06	20:46*
DJAZDY Z PALCZY	04:59	06:05	07:10	08:10	08:30	09:40	10:30	11:30	12:30	14:55	15:35	16:45	17:15	18:20	19:09	20:49*
DJAZDY Z HARBUTOWIC	05:04	06:10	07:15	08:15	08:35	09:45	10:35	11:35	12:35	15:00	15:40	16:50	17:20	18:25	19:14	20:54*
DJAZDY Z SUŁKOWIC	05:07	06:13	07:18	08:18	08:38	09:48	10:38	11:38	12:38	15:03	15:43	16:53	17:23	18:28	19:17	20:57*
DJAZDY Z KRAKOWA	06:10	07:20	08:50	10:00	10:30	11:20	11:40	12:50	13:50	16:10	17:10	17:50	18:30	19:40	20:20	22:10*

* oprócz sobót

KORZYSTAJĄC Z NASZEJ OFERTY, WYBIERACIE PAŃSTWO NAJWYŻSZĄ JAKOŚĆ USŁUG

tel: 033 877 00 18 fax: 033 877 00 19 tel: 0604 682 416 tel: 0604 990 666
www.mercbus.pl e-mail: autokary@mercbus.pl

BANK SPÓŁDZIELCZY W JORDANOWIE

www.bsjordanow.pl

DLACZEGO WARTO KORZYSTAĆ Z NASZYCH USŁUG:

- Oferujemy miłą i profesjonalną obsługę,
- Jesteśmy Bankiem o bogatych tradycjach, mocno związanym ze społecznością lokalną,
- Mamy polski kapitał w całości pochodzący od naszych lokalnych udziałowców,
- Z wypracowanych zysków finansujemy rozwój Banku, oraz lokalne cele społeczno-kulturalne,
- W celu poprawy warunków obsługi Klientów w bieżącym roku planujemy rozpoczęcie modernizacji budynku biurowego naszego Oddziału w Makowie Podhalańskim

Polecamy nasze nowe usługi:

- kartę chipową on-line Visa Classic Debetowa
- system obsługi internetowej eCorpoNet
- lokatę progresywną 6 miesięczną

Bank Spółdzielczy w Jordanowie

34-240 Jordanów, ul. Rynek 44
tel. (018) 267 55 20

Oddział w Makowie Podhalańskim

34-220 Maków P. ul. 3 Maja 6
tel. (033) 877 11 19

Oddział w Zawoi

34-222 Zawoja 1923
tel. (033) 877 68 88

Filia w Białce

34-220 Białka 608
tel. (033) 872 79 95

JESTEŚMY BANKIEM ŁĄCZĄCYM TRADYCJĘ I NOWOCZESNOŚĆ

Fabryka Osłonek Białkowych FABIOS S.A.

Ostonka
łatwozdejmowalna

Fabryka Osłonek Białkowych FABIOS S.A. jest producentem szerokiego asortymentu osłonek białkowych. Używany surowiec to najwyższej jakości białko kolagenowe. Bardzo dobra jakość i bezpieczeństwo zdrowotne produkowanych osłonek zapewnia działający system HACCP. Wszystkie nasze produkty posiadają atest PZH. Wyroby FABIOS S.A. znajdują szerokie zastosowanie w produkcji kielbas wędzonych, parzono-wędzonych, suchych, baleronów, szynek i innych wyrobów garmazeryjnych.

Gwarantujemy serwis technologiczny, fachowe porady, a także służymy doradztwem, pomocą i doświadczeniem. FABIOS S.A. prowadzi intensywne badania nad ulepszeniem obecnie produkowanych wyrobów oraz nad tworzeniem nowego asortymentu osłonek białkowych.

Sąsiedztwo Babiogórskiego Parku zobowiązuje FABIOS S.A. do troski o czystość i bezpieczeństwo okolicznej przyrody poprzez prowadzenie na terenie firmy Polityki Środowiskowej według ISO 14001.

Fabryka Osłonek Białkowych FABIOS S.A.
Białka 556, 34-220 Maków Podhalański, Polska
tel: +48 33 877 13 01
fax: +48 33 877 13 29
www.fabios.com.pl
fabios@fabios.com.pl
marketing@fabios.com.pl

Firma Usługowo-Handlowa

KARTEX s.c.

34-480 Jabłonka, ul. Spółdzielców 1

tel. 018 26 52 820, 018 26 42 131

fax 018 26 42 130

e-mail: kartex@kartex.pl www.kartex.pl

Produkcja

- bębnow drewnianych
- opakowań IPPC
- więźb dachowych
- skrzyń na owoce
- desek szalunkowych

Usługi

- sprzedaż tarcicy iglastej
- sprzedaż trocin tartacznych
- suszenie tarcicy
- impregnacja drewna

MOJA ORAWA

Usługi

F.U.H. Kartex s.c. wydawca czasopisma „Moja Orawa”.

Czasopismo mieszkańców i sympatyków ziemi orawskiej. Jesteśmy z Wami od 2001 roku.

„Moja Orawa” to pismo, w którym odkrywamy nasz region. Przedstawiamy problemy, trudności, ale przede wszystkim sukcesy orawskich gmin. Uczestniczymy w życiu kulturalnym, gospodarczym i turystycznym. Spotykamy się z interesującymi ludźmi.

Jesteśmy zawsze z Orawą i zawsze dla Orawy.

rok założenia 1928

Bank Spółdzielczy w Jabłonce

tel. 018 265 23 01 fax 018 265 28 36

www.bsjablonka.pl e-mail: centrala@bsjablonka.pl

Bank Spółdzielczy w Jabłonce i filie czynne w dni robocze:

Centrala od 7.30 do 16.00

Filia w Lipnicy Wielkiej od 7.30 do 14.00

Filia w Lipnicy Małej od 7.30 do 10.30

Filia w Zubrzycy Górnej od 7.30 do 12.00

Filia w Podwilku od 7.30 do 11.00

Bankomaty 24h:

Jabłonka, ul. Krakowska 3

Lipnica Wielka 521

**Oferujemy atrakcyjne warunki obsługi:
dewizowej, kredytowej i depozytowej
także za pośrednictwem internetu.**

